

2. Baskı

**BAĞIMSIZLIK,
DEMOKRASİ
VE SOSYALİZM
MÜCADELESİNDE
GENÇLİK**

BORAN

1
1974
1980

Genç,
onurlu,
sorumlu
ve cesurdular
DEV-GENÇ'liydiler.
Halkımızın
onuru
gururu
oldular.

'72'de
devraldıkları mirası
aynı kararlılıkla,
aynı fedakarlıkla,
aynı cüretle
bugüne kadar
taşıyarak
bir tarih yazdılar
ve yazmaya
devam ediyorlar.

Bu tarihi
yaratanlara...
Bu tarihi bize miras bırakan
şehitlerimize...

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
VE SOSYALİZM
MÜCADELESİNDE

GENÇLİK
I

BORAN

BORAN

BORAN YAYINEVİ

**Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm Mücadelesinde
GENÇLİK - 1
(1974-1980)**

1. Baskı: Şubat 1988

2. Baskı: Mart 1999

Baskı: Başak Ofset

**Boran Yayınevi
Alemdar Mahallesi
Hamam Sk. No.4/4
Cağaloğlu/İstanbul**

ISBN 975-6822-00-7 (Tk. No.)

ISBN 975-9822-01-5 (Cilt 1)

Genç,
onurlu,
sorumlu
ve cesurdular.
DEV-GENÇ'liyidiler.
Halkımızın
onuru
gururu
oldular.

'72'de
devraldıkları mirası
aynı kararlılıkla,
aynı fedakarlıkla,
aynı cüretle
bugüne kadar
taşıyarak
bir tarih
yazdılar
ve yazmaya
devam ediyorlar.

Bu tarihi
yaratanlara...
Bu tarihi bize miras bırakan
şehitlerimize...

İÇİNDEKİLER

İkinci Baskıya Önsöz.....	9
GİRİŞ.....	13
1. BÖLÜM: GENÇLİK NEDİR? GENÇLİĞİN MÜCADELESİNE NASIL BAKILMALIDIR.....	17
A- Gençlik Nedir, Ne Değildir?.....	17
B- Gençliğin Mücadelesine Doğru Bakış ve Sapma Akımlar.....	23
C- "Öğrenci Olayları" mı, Devrimci Mücadele mi?.....	32
D- Türkiye'de Gençliğe Yaklaşımda Çeşitli Anlayışlar ve Gençlik Örgütlenmesinin Yapısı.....	37
2. BÖLÜM: 12 MART 1971'E KADAR TÜRKİYE'DE GENÇLİK VE DEV-GENÇ.....	49
A- 1960'lara Kadar Kısa Bir Bakış.....	49
B- 1960-1971 (12 Mart) Arası Gençlik.....	53
1- Siyasal Durum ve Mücadelede Yerini Alan Gençlik.....	54
2- TİP, Yön, MDD ve FKF / Dev-Genç.....	56
3- Devrimci Hareket ve Dev-Genç.....	66
3. BÖLÜM: 12 MART SONRASI DURUM VE İYÖKD.....	71
A- Genel Durum.....	71

B- Devrimci Gençliğin Önündeki Sorunlar ve Faşist Çeteler Olgusu.....	77
C- Gençliğin Örgütlenme Çabaları ve İYÖKD'ün Kuruluşu-Gelişimi.....	83
1- Kuruluştan 1. Kongreye Kadar.....	85
2- 1. Kongre ve Sonrası.....	90
3- "İleri" Gazetesinin Çıkması.....	107
4- 2. Kongre Öncesi Somut Durum ve 2. Kongre.....	110
5- 2. Kongre Sonrası Gelişmeler.....	115
Genel Durum, Yeni İlişkiler-Çalışkiler.....	115
Anti-Faşist Mücadelenin Gelişimi.....	126
D- İYÖKD'ün Kapanması ve Yeni Oluşumlar.....	132
E- İYÖKD Döneminin Genel Değerlendirilişi.....	136
4. BÖLÜM: YENİ BİR DÖNEM: İYÖD / DEV-GENÇ.....	143
A- Devrimci Gençliğe Yönelik "İdeolojik" Saldırıları.....	143
B- Anti-Faşist Mücadelenin Gelişimi ve Bu Konudaki Doğru Yaklaşım.....	148
1- Devrimcilerin Etkin Olduğu Ama Faşistlerin Ele Geçirme Umuduyla Saldırdığı Okullar.....	150
2- Faşist İşgal Altındaki Okullar ve Devrimcilerin Faşist İşgalleri Kırma Mücadelesi.....	151
3- Ortadaki Okullar ve Devrimcilerin Mücadelesi.....	156
4- Tamamıyla Devrimcilerin Elinde Olan, Faşistlerin Giremediği Okullar.....	157
C- Dev-Genç'in Kuruluşu.....	158
D- İYÖD Döneminin Önemli Anti-Faşist Eylem ve Gösterileri.....	162
E- Sol İçi Çatışmaların Evrimi.....	167
F- İYÖD'ün Kapanması ve Dönemin Genel Değerlendirmesi.....	172
5. BÖLÜM: İYÖD SONRASI DURUM VE İSTANBUL DEV-GENÇ.....	183
A- Genel Durum.....	183
B- 1 Mayıs 1977 Katliamı ve Dev-Genç.....	186
C- İstanbul Dev-Genç'in Kuruluşu ve Devrimci Mücadelenin Sorunları.....	194
1- Genel Durum.....	194
2- Faşist İşgaller.....	196

3- Sol'daki Panik ve Platform.....	199
4- Yeni İnkarcıların Tasfiyeciliği ve Dev-Genç'in Tavrı.....	201
D- Faşist İşgallere Karşı Mücadele ve 16 Mart Katliamı.....	204
E- Anti-Emperyalist Mücadele ve Dev-Genç.....	212
F- Akademik-Demokratik Mücadele ve Gençliğin Eğitimi.....	216
G- Liseli Dev-Genç'in Kuruluşu.....	228
6. BÖLÜM: 1978-1979 ÖĞRENİM DÖNEMİ VE DEVRİMCİ MÜCADELE.....	231
A- Genel Durum.....	231
B- Anti-Faşist Mücadeledeki Gelişmeler.....	232
C- Kahramanmaraş Katliamı ve Devrimci Mücadele.....	239
7. BÖLÜM: SIKIYÖNETİMDEN 12 EYLÜL'E DEVİRİMCİ MÜCADELE VE DEV-GENÇ.....	243
A- Genel Durum.....	243
B- Akademik-Demokratik Mücadele.....	248
C- Sosyal-Kültürel Etkinlikler.....	252
D- İstanbul Dev-Genç ve Okullar Çevresinde Örgütlenme.....	257
E- İstanbul Gençliğinin Diğer Kentlerdeki Gençliğin Mücadelesindeki Rolü.....	259
8. BÖLÜM: YURTLARDAKİ DEVRİMCİ MÜCADELE VE DEV-GENÇ.....	265
A- Genelde Yurtların Önemi.....	265
B- A.Ö.S. (Atatürk Öğrenci Sitesi).....	266
C- Kadirga Yurdu.....	269
D- Vezneciler Site Yurdu.....	269
E- Denizli Yurdu.....	270
F- Niğde Yurdu.....	271
G- Antep Yurdu.....	271
H- Bolu Yurdu.....	272
İ- Balıkesir Yurdu.....	272
J- Elazığ Yurdu.....	273
K- Hürriyet-i Ebediye Yurdu.....	273
L- İTÜ Yurdu.....	273
SONSÖZ.....	275

1960'ların sonunda
bağımsızlık için
kurtuluş için
bayrak açanlar,
pırıl pırıl,
efsaneleşmiş bir ad
bıraktılar geleceğe:
DEV-GENÇ

Gençlik,
74 sonrasında
inkarcılık ve tasfiyeciliğe,
baskılar ve saldırılara rağmen
cüretle sahip çıktı bu isme.

DEV-GENÇ
gençliğin mücadele bayrağıdır hala,
hala gençliğe yol gösteren ışıktır.

Bu tarih,
canlarıyla, kanlarıyla
bu ışığın kaynağı olanların tarihidir.
Bu kitap onlara ithaf edilmiştir.

İkinci Baskıya Önsöz

"Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm Mücadelesinde Gençlik" kitabının 1. Baskısı 1988 Şubat'ında yayınlandı.

12 Mart 1971'den 12 Eylül 1980'e kadarki gençlik mücadelesini anlatan bu kitabı, 1980 öncesini en iyi bilenler, yani yaşayanlar yazmışlardı. Elinizdeki kitap, 1980 öncesinin gençlik hareketi içinde, Dev-Genç örgütlenmesi içinde yeralan önder kadroların hemen hepsinin katkısıyla, **kollektif** olarak yazılmıştır.

Çoğu, bu kitap hazırlanırken tutsaktı.

Dolayısıyla kitap dönemin ve tutsaklığın koşulları gereği belli eksiklikleri içinde taşımaktadır. Birinci olarak, bu mücadele sürecinin eksik kalan, derlenemeyen, gerekli bilgilerin toparlanamadığı eylem ve gelişmeleri vardır. İkinci olarak, kitap büyük ölçüde İstanbul devrimci gençliğinin mücadelesini anlatmaktadır. Aynı dönemde elbette Anadolu üniversiteleri ve liselerinde de zorlu mücadeleler yürütülmüş, şehitler verilmiştir. Ancak o günkü koşullarda Anadolu'nun bilgilerini toplamak mümkün değildi. Bu eksikliklerine rağmen, bu dönemin gençlik mücadelesini anlatan en geniş kapsamlı kitap durumundadır.

Çünkü egemenler de, "sol" sıfatını taşıyıp bu mücadelenin hakkını hiç bir dönem vermeyenler de, bu tarihin yazılmasını, okunmasını pek istememişlerdir ve halen de istemezler.

Ülkeyi yönetenler tarafından 12 Eylül öncesinin “öcü” gibi gösterilip, başta gençlik olmak üzere halkımızın büyük bedeller ödeyerek sürdürdüğü anti-faşist mücadele tarihinin unutturulmaya çalışıldığı, egemen sınıfların icazetinde özellikle üniversitelerde örgütlenmeye çalışan TKP’li revizyonistlerin ve Aydınlıklar ihbarcılarının da tarihin unutturulmasına destek verdiği bir dönemde yayınlandı bu kitap.

Egemen sınıfların ideologları da, revizyonist, reformist sol da hep bir ağızdan "12 Eylül öncesine dönmeyelim" diyorlardı. Egemen sınıflar, 12 Eylül öncesi, halkın, gençliğin devrimci mücadelesinin alabildiğine boyutlanmış olduğu bir dönem olduğu için dönmek istemiyorlardı 12 Eylül öncesine. Reformistler ve revizyonistler ise, mücadelenin büyük bedellerle yürütüldüğü, bunu göze alamayanların giderek halktan ve gençlikten tecrit olduğu bu süreci bir daha yaşamak istemedikleri için 12 Eylül öncesine dönmek istemiyorlardı. Kitapta, herşeyden önce bu "**12 Eylül öncesi**" denilen şeyin ne olup olmadığını göreceksiniz.

Burada okuyacaklarınızın pek çoğunu başka kitaplarda, hatta bu dönemi de anlattığı iddiasındaki “ansiklopedi”lerde bile okumanız zordur. Çünkü yazılanların çoğu, belirtilen nedenle solun da çeşitli açılardan unutmaya, unutturmaya çalıştığı bir tarihi dönemdir.

Unutturmaya çalışmaktadır; çünkü bu tarihte onun anti-faşist mücadeledeki kaçınılmazlıkları, yanlış politikaları vardır. Bu tarihte onu muhasebeye davet eden yanlar vardır. Ve onlar muhasebeyi hiç sevmez.

Tüm bunların ötesinde, bu tarihte gençliğin **DEV-GENÇ** önderliğinde yarattığı direnişler, gelenekler vardır. Anlatılan bu tarih, doğru bir önderlikle, büyük fedakarlıklarla yaratılmıştır. Bu tarih, ülkemiz gençliğinin onurlu geçmişi, gururla taşıyacağı mirasıdır. Birileri unutturmaya çalışsa da, unutulmamış, bugüne taşınmıştır.

Bu gençlik, direnişleriyle, mücadelesiyle Türkiye halklarının onurudur. Bu tarihi yaratanlar ve bu gelenekleri bugüne taşıyanlar, bugünün ve geleceğin de önderleri, sahipleridirler.

Kitabın 1. Baskısı tükeneli oldukça uzun bir süre olmuştur. İnaniyoruz ki, 2. Baskısıyla, anlatılan yıllarda henüz çocuk olan, hatta henüz doğmamış olan bugünün gençliği, tarihinin önemli bir kesitiyle buluşmuş olacaktır.

Gençliğin mücadelesi 60'lardan bu yana kesintisiz sürmektedir. **"Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm Mücadelesinde GENÇLİK-1"** 1974-1980 arasını anlatmaktadır. 1980 sonrası da artık "tarihi yazılacak" uzunlukta bir dönem olmuştur. Yayınevimiz bu kitabın ardından 1980'den bugüne gençlik mücadelesinin anlatılacağı **"Bağımsızlık Demokrasi ve Sosyalizm Mücadelesinde GENÇLİK-2"** kitabını yayınlayacaktır.

1960'lardan bu yana kesintisiz bir mücadele geleneğiyle biçimlenen bu tarih, ülkemiz gençliği için bir çağrıdır. Mücadeleye, örgütlenmeye, kendi geleceğine sahip çıkmaya; bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizme bir çağrıdır.

Gençliğimiz, bu çağrıyı bugüne kadar cevapsız bırakmamıştır, inanıyor ve güveniyoruz ki, bu çağrı hiç bir zaman da karşılıksız kalmayacaktır.

GİRİŞ:

Gençlik, tüm diğer halk kesimleri gibi, altı yılı aşkın bir süre boyunca, her yönden yoğun saldırı bombardımanına tutuldu: Önce “anarşist”, “terörist”, “yabancı ideolojinin uşağı” diye suçlandı. İşkencelerden geçirildi, sakat bırakıldı, cesetleri ıssız arazilere atıldı. Sokaklarda, dağlarda kurşunlandı, hapishanelere dolduruldu, kişilikleri ezilmeye, onurları yokedilmeye çalışıldı. İdam sehparına çıkarıldı. Altı yıl boyunca da bunların propagandası yapıldı; çıkan her sesin boğulacağı, kalkan her kolun kırılacağı mesajı verildi. Toplumun her kesimine yönelik bu azgın şiddet ve gözdağı gösterisinden en büyük pay gençliğe düştü.

Düşünenler, konuşanlar, mücadele edenler böyle ezilirken, yeni yeni düşünmeye başlayanlara ise, süngülerin, namluların gölgesinde düzenin her şeyiyle bütünleşme yolları açıldı. İnsanlar daha düşünmeye başlamadan neleri düşünüp düşünemeyecekleri belirlendi.

Diskolarda çılgınca hoplayıp zıplarken seks düşünülecekti, enjektör damarı bulurken biraz sonra başlayacak “görmekli uçuş” düşünülecekti. “Bana da çıkabilir” diye umutlar beslenip, yenen son dakika golüne kahrolunacaktı. Yani düşünülmeyecekti. Düşünceyi büyüklere bırakıp, onlar “gençliklerini yaşayacak”tı...

Ama ille de birşeyler düşünmek isteyenler olursa, yerden biten mantar gibi bir anda her yeri saran kuran kurslarında, imam-hatip okullarında kıpır kıpır “Allah” zikrederken, cennetteki hurileri düşünebilirlerdi!

Ama olmadı. Tüm bu yoz-çürümüş görünüm altında dev bir potansiyel yatıyordu ve bir gün bu potansiyel birdenbire “haklarımız” diyerek, “sömürü” diyerek, “baskı” diyerek ortaya çıktı. Açlık grevlerine yattı, yürüdü, yemek boykotu yaptı...

Yok ettiği ‘60’ların genç kuşağının ardından da aynı hayallere kapılmıştı oligarşi. ‘70’lerin gençleri taşkın bir sel gibi ortaya çıktığında, “eksik kalan neydi?” diye düşündü ve 12 Eylül kırımında, çıkardığı bu derslerin hepsini pratikte uyguladı. Uyguladı ama, altı yıl sonra kendisini bekleyen yine hayal kırıklığı olmuştu.

* * *

Tecrübeliydiler, “eski tüfek”tiler... Gerçi gençliği kaptırmışlardı ellerinden ama, kapanların hemen hepsi şu anda ya namluların ucunda veya darağaçlarında can vermişler ya da zindanları doldurmuşlardı. Meydan boştu, karanlık köşelerinden, güvenceli Avrupa sığınaklarından kısmen de olsa çıkma zamanı gelmişti.

Çocukluk yapmışlardı! “Eski tüfek” abilerini dinlememişler, “macera”ya atılmışlardı. Ama şimdi... Şimdi artık herşeyi öğrenmişlerdi, bilmedikleri şey yoktu. En iyi bildikleri, kafalarından hiç çıkmayan ise, büyük özveri isteyen, kararlılık isteyen, inanç isteyen ve gerektiğinde ölüm isteyen “maceracı” geçmişlerinin yanlışlığıydı. Ancak bu “maceracı” geçmişe saygı duyan, bağrına basan bir potansiyel de vardı önlerinde. Ne yapmalıydılar? Ya her türlü küfürü, aşağılanmayı göze alıp köşelerine, kendi dünyalarına çekileceklerdi ya da sabırlı olup kafalarında beslenen yılanı bu potansiyelin içine atacak, yılan

tüm zehirini boşaltıp, sinsiliklerini, hainliklerini herkese malettikten sonra, topluca “eski tüfek” abilerinin yanına gideceklerdi. İkinci yol en iyisiydi, üstelik ne kadar çok insan vardı kendilerine saygı duyan ve “lider” olmak ne kadar güzel bir duyuydu! O halde hiç beklemeden kolları sıvamak gerekiyordu...

Ama olmadı. “Yeni yetme üç-beş çocuk” çıktı. Önce “eski tüfek” abilerini karanlık köşelerine yolladılar. Sonra binlerce insanın ortasına atılan yılanı kısıvrak yakaladılar, tüm hainlerin, ikiyüzlülerin, sinsilerin elini kolunu bu yılanla bağlayıp onları da “eski tüfek” abilerinin yanına gönderdiler.

Kimi 12 Mart’tan üç sene sonra, kimi beş sene sonra, kimi yedi sene sonra hayallerinin tuzla buz olduğunu gördüler.

Burada, işte bu tuzla buz olan hayallerin tarihi yazılıdır.

1. BÖLÜM

GENÇLİK NEDİR? GENÇLİĞİN MÜCADELESİNE NASIL BAKILMALIDIR?

A - Gençlik Nedir, Ne Değildir?

Gençlik deyince, nesnel bir ölçü olarak, ilk akla gelen, belirli bir yaş dilimini oluşturan toplumsal kategoridir. Ancak bu basit ölçü, bir sosyal kesim sözkonusu olduğunda, hiçbir şey ifade etmez. Sadece bir görünüş olarak kalır. Bir sosyal kesim herşeyden önce, toplumun diğer kesimlerinden, belirgin ve karakteristik özelliklere sahip olması ve ortak istemler etrafında davranış birliği göstermesiyle ayrılır. Bu gözardı edildiğinde, her yaş grubunu bir sosyal kesim olarak nitelendirmek gerekir ki, bu imkansızdır. Çıkar hesapları için gerçekleri çarpıtmayı görev bilen egemen sömürücü sınıflar ve onların uşakları dışında kimse böyle bir şeye ihtiyaç duymamıştır. Aristo'dan günümüze kadar, idealist felsefenin temsilcileri gençliğin bu yönüyle hemen hemen hiç ilgilenmemişlerdir.

Aristo, gençliği, “... ölçüt tanımamak, ihtirasla hareket etmek, her şeyde aşırılığa kaçmak” şeklinde bir “hal” olarak tanımlar.

Yine farklı bir yaklaşımda bulunmayan Hegel'e göre, *“gerçekler karşısında hoşnutsuzluk ve aşamalar yapmak için hayalcilik”* hali'dir gençlik...

Görüldüğü gibi, idealist felsefenin, bu en ünlü iki filozofuna göre, gençlik, erdemli olmayan, gerçekçi olmayan olumsuz bir ruh halidir. Kuşkusuz gençlik, onu toplumun diğer kesimlerinden ayıran bazı davranış özellikleri gösterir. Ama atılganlık, cesaret, dinamizm, yaratıcılık, yeniliğe açık olmak vb. olarak nitelendirebileceğimiz bu özellikler, hiçte olumsuz şeyler değildir. Ülkesinin ve halkının her açıdan daha iyiye, daha güzele doğru gitmesinden yana olan hiç kimse, bu özellikleri, birer kötülük olarak göremez. Aksine bu uğurda değerlendirilmesi gereken önemli bir dinamik olarak kavrar. Ama toplumun gelişmesinden çıkarları zarar görecekt olanlar için durum farklıdır. Onlar, sömürü düzenlerini korumak için gençliğe cephe almak, onun bu özelliklerini yok edilmesi gereken birer kötülük olarak görmek zorundadır. Bu nedenle, sadece günümüzde değil, sömürünün egemen olduğu bütün sınıflı toplumlarda, gençlik, egemen sınıflar ve çıkarlarını onlara hizmet etmekte gören sosyal bilimçiler tarafından, sosyal bir problem olarak ilan edilmiştir. Özellikle emperyalizmin hegemonyası altında bulunan, ağır sömürü ve baskı koşullarıyla birlikte sınıf çelişkilerinin derin, mücadelenin keskin olduğu bizim gibi ülkelerde, genç olmak adeta vatan haini olmakla özdeş tutulmuştur. İşçi sınıfının, nitel ve nicel olarak güçsüz olması, köylülükle olan bağlarını tam olarak atamaması dolayısıyla sınıf mücadelesinde oynaması gereken rolü fiilen gerçekleştirememesi, gençliği pratikte ön plana çıkarmış, bu da egemen sınıfların şimşeklerini üstüne çekmesine neden olmuştur. Ülkemizde gençliğe, bu kadar yoğun ideolojik ve fiili saldırılarda bulunulmasının altında yatan gerçek budur. On yıllardır egemen sınıfların çözemediği, çözmek yeteneğinde de olmadığı bu problem, gençliği toplumdan tecrit etmekle,

yoğun baskı ve zorla aşılımaya çalışılmaktadır. Ama onun bu niteliklerinden rahatsız olan sadece burjuvazi değildir. Devrim adına yola çıkmış bazı sol çevreler de yıllardır gençliğe yönelttikleri, “*maceracılık*”, “*aşırılığa kaçmak*”, “*gençlik hayalciliği*”, “*ölçsüzlük*” gibi suçlamalarla, burjuvazinin ve onun felsefi temsilcileri Aristo ve Hegel mantığının Sol’daki uzantıları olduklarını çok iyi ispat etmişlerdir.

İdealist tanımların birleştiği diğer nokta da, gençliği, içinde yaşadığı genel toplumsal yapıdan bağımsız bir olgu olarak göstermek istemeleridir. Toplumda sınıf gerçeğini reddetmek, diğer sosyal kesimlerle birlikte özellikle gençliğin, sınıflarla ve sınıf mücadelesiyle bağına koparmak, egemen sınıflar için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Bu nedenle, genç-yaşlı, çocuk, kadın-erkek vb. ayrımı her zaman tercih edilmiş, biyolojik-ruhsal özellikler ön plana çıkarılarak, sınıf ve sınıf mücadelesi gerçeği gözlerden uzak tutulmak istenmiştir. Onlara göre, genç sadece gençliğinden kaynaklanan, kadın kadınlığından kaynaklanan, aydın aydınlığından kaynaklanan sorunlarla ilgilenmeli, başka şeylere karışmamalıdır. Karışmamalıdır ki, iğrenç sömürü düzenlerini rahatça sürdürebilsinler...

Kuşkusuz gençlik bir sınıf değildir. Bunu özellikle belirtmeliyiz. Sınıflar esas olarak, insanların üretim araçları karşısındaki konumları ile belirlenir. Sınıf, bu konumlarına göre kararlı ve düzenli gruplar oluşturan geniş insan topluluklarıdır. Oysa gençlik dendiğinde, ayrı platformda ele alınması gereken bir sosyal gruptan söz ediyoruz demektir. Böyle olmakla birlikte, toplumda hiçbir sosyal grup gibi gençlik de, sınıfların dışında bir olgu değildir. O da içinde yaşadığı toplumun bir parçasıdır. Sınıflarla doğrudan ya da dolaylı bağı olan, sınıflar mücadelesinden etkilenen, bu mücadele içinde saf tutması kaçınılmaz olan bir toplumsal kesittir aynı zamanda. Aksini söylemek, onu özünden koparmak, şekli bir olguya indirgemektir. Gençlik, sınıflarla bu bağı nedeniyle, homojen bir özellik

göstermez. İşçi gençlik, köylü gençlik, öğrenci gençlik, şeklinde kendi içinde de kategorilere ayrılır.

Üretimde doğrudan yer alan işçi ve köylü gençlik, kendi sınıfı ile içiçedir ve ondan ayrı olarak ele alınmaması gerekir. Gençliğin bu kesimleri için daima sınıflarının talepleri ön plandadır. Bu sınıflar içinde bir “genç işçi” veya bir “genç köylü” olarak dikkate alınması gereken özellikleri de yok değildir.

Üretim içindeki “emekçi” işlevini yeni yeni üstlenmeye başlayan genç bir işçi, henüz tam anlamıyla sınıfsal açıdan oturmuş bir yapıya sahip değildir. Kendi dışında bir dünyanın olduğunu gören, kapitalizmin bireyi öne çıkaran, girişimci ruhu teşvik edici yapısından etkilenen genç bir işçi, durumunu henüz kabullenmemiş ve kapitalizmin sunduğu bu “nimetleri” elde edebilme umudunu taşımaktadır. Bu anlamıyla proleterleşmemiş ve küçük burjuva özellikleri üzerinde barındırır durumdadır. Bunun en büyük nedeni ise kapitalizmin salt maddi olarak değil, aynı zamanda ideolojik olarak da toplumda kurduğu egemenliktir. Eğitim, basın-yayın araçları, kültürel kurumlar hep bu ideolojik denetimi güçlendirmeye, insanları düzenden medet umar hale getirmeye yarayan araçlar olarak, kapitalizmin hizmetindedir. Ancak bunlar düzenle çelişkilerinin daha da derinleşmesinden başka sonuç doğurmaz. Genç, dinamik ve henüz kapitalist kültürün tam olarak şartlandıramadığı yapısıyla devrimci düşünceye açık, mücadelede sınıfının öncü bir militanı olmaya eğilimlidir. Gerçekleri kavradığında atılğanlığı, kararlılığı, özverisi ile kendini sınıflar mücadelesine adan bu sınıf bilinçli genç işçiler, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinin en dinamik unsurları olarak ortaya çıkarlar. Özellikle Türkiye gibi dinamik bir siyasal yapıya sahip olan ülkelerde bu eğilim daha fazladır.

Köylü gençlik de, işçi gençliğin durumundan pek farklı değildir. Kültürel anlamda daha geri olsa da, kapitalizmin kırlara girmesi onlarda da “kente göç” edip “bir iş sahibi olarak

başkalarının kölesi olmaktan kurtulmak”ta simgelenen beklentiler yaratır. Fakat bu da sınıf çelişkilerini derinleştirmekten farklı sonuç doğurmaz. Üstelik kentlerde, toplumsal çelişkileri daha yakından yaşayarak görmesi, köylü kitleler arasında devrimci mücadeleye en yakın unsurlar olarak ortaya çıkmalarına neden olur. Yine işçi-köylü ittifakının ve köylülerin devrimdeki rolünün büyük olduğu bizim gibi ülkelerde, kentlerde işçi sınıfı ile de tanışarak bu ittifakın en önemli doğal bağlarından biri olarak ortaya çıkar. Bu, ülkemiz sınıflar mücadelesinde özellikle dikkate alınması gereken bir durumdur.

Öğrenci gençliğe gelince, gençlik olarak ayrı bir sosyal grup oluşturan esasen bu kesimdir. Çünkü üretim ve dolayısıyla sınıflar ile dolaylı bağ içinde bulunması, öğrenci gençliğe kendi sınıfı karşısında görece bağımsız hareket etme ve ortak istemler etrafında sosyal grup oluşturma yeteneği kazandırır. Bu nedenle gençlik deyince ilk akla gelen öğrenci gençliktir.

Öğrenci gençlik, işçi, köylü, küçük burjuva gibi çok çeşitli sınıf kökenli kişileri bünyesinde taşımasına karşın genel olarak, küçük burjuvazinin sınıf özelliklerine sahiptir. Bu, yalnızca öğrenci gençlik içerisinde küçük burjuva sınıf kökeninden gelenlerin çok yaygın olmasından değil, kapitalist kültürel yapı ve onun ideolojik egemenliğinden dolayı böyledir. Keza bu özellik, onun tek başına tüm bağlantılarından soyutlandığında, daha belirgin olarak ortaya çıkar. Okumak, iyi bir iş sahibi olmak, toplumda iyi bir yer sahibi olmak (başka bir deyişle sınıf atlama özlemi) gibi tüm küçük burjuva özlem ve idealler öğrenci gençlikte de bulunur. Sürekli ekonomik ve sosyal kriz içinde bulunan ülkemizde, egemen sınıfların gençliğe bir gelecek vaadedememesi, onun düzenle çatışmasında önemli bir yer tutar. Ayrıca küçük burjuvazinin oligarşiye karşı devrim ittifakları içinde olması, yani anti-emperyalist, anti-oligarşik Demokratik Halk Devrimi’nden çıkarı olan temel sınıflardan birinin de küçük burjuvazi olması, gençlikte en yaygın olan bu

sınıf kökeni nedeniyle, küçük burjuvazi ile oligarşi çatışmasını da yansıtmaları sonucunu doğurur. Ancak gençliğin bu sınıf özelliklerini yansıtmaları, onun küçük burjuva katmanların bir parçası olduğu anlamına gelmemektedir. Üretimle dolaylı bağı nedeniyle, görece özerkliği ön plana çıkabilmekte, örneğin burjuva kökenli bir öğrenci de rahatlıkla sosyalist mücadele içinde yer alabilmektedir.

Öğrenci gençlik, gençliğin tüm diğer özellikleri yanında, aydın kişiliği, araştırmacı karakteri ve gelecek beklentileriyle, toplumsal olaylara karşı son derece duyarlıdır.

Kapitalizmin kültürel-ideolojik şartlandırmasına tam olarak adapte edilememesi, varolan genel insansal özelliklerinin yerini henüz burjuva bireyci-bencil anlayışlara tam olarak terk etmemiş olması nedeniyle, araştırmacı kişiliği, onu daha iyiye, daha doğruyu bulmaya yöneltir. Yenilik peşinde koşar. Sömürsüz, baskısız bir düzen uğruna yürütülen mücadelenin varlığı, gençliğe bu arayışında doğru yolu gösteren en önemli etkenlerden biridir. Ve kendi ideallerinin, bu mücadelenin sonucuna bağlı olduğunu kısa zamanda görür; anlar. Bu aşamadan sonra gençlik, aydın karakteriyle kitlelere mücadelenin amaçlarını, ideallerinin yüceliğini, doğruluğunu ve gerekliliğini anlatan, bilinç taşıyan, atılganlığı, özverisi ve yaratıcılığıyla mücadeleyi daha da yükselten dinamik bir güçtür.

Burjuvazi bu gelişimi engellemek, gençliği kendi düzeninin kadroları-robotları haline getirmek için doğal olarak sistemli bir programa sahiptir. Aile, eğitim, askerlik, (*) kültür vb. faktörler, bütünüyle gençliği yoz-apolitik, sessizce düzene hizmet eden robotlar haline getirmek üzere programlanmış ve

(*) Örneğin Necdet Üruğ'un 12 Eylül öncesi öğrenci gençliğin mücadelesini durdurmak için, mücadeleye katılanları askere alma önerisi hatırlansın. Bu öneri bile askerlik kurumunun bu yöndeki işlevini çok açık ortaya koyar.

uygulanmaktadır. Ayrıca yıllardır süren yoğun demagojik saldırı kampanyası da, gençliği devrimci mücadeleden uzaklaştırmaya, mücadelesini baltalamaya, küçük düşürmeye, gençlikle halk kitleleri arasına duvar örmeye hizmet eder, “anarşist”, “terörist”, “yabancı ideolojinin uşağı olma” gibi karalamalar hep bu amaca yöneliktir. Ülkemizde oldukça üst boyutlara varan ve artık “kabak tadı” veren oligarşinin bu demagojik saldırıları, ne yazık ki, “sol” içinden de destek bulmaktadır. Gençliğe ve mücadelesine değişik cephelerden yaklaşan ama oligarşi ile aynı literatürü kullanan bir kısım revizyonist ve oportünist gruplar, “sol”dan saldırılarını -adeta siyasal varlıklarının zorunlu bir unsuruymuşçasına- yıllardır kesintisiz sürdürmektedir.

B - Gençliğin Mücadelesine Doğru Bakış Ve Sapma Akımlar:

Kapitalist toplumda sınıfların çözümlemesini bir asır önce yapan Marksizm’de, gençliğin yeri de sınıfsal bir bakış açısı içinde ortaya konmuştur. *“Gençlik bir sınıf değildir ve ağırlıklı olarak küçük burjuva özellikler taşır”* şeklinde, en kaba olarak özetlediğimiz bu bakış, süreç içinde teorik-pratik zenginliğe ve netliğe kavuşmuştur. Gençlik, Marksist-Leninist doğrultuda yürütülen ve başarıya ulaşan birçok devrimin başlangıcında ve gelişiminde azımsanmayacak roller üstlenmiştir. Bu durum doğal olarak oportünizm ve revizyonizm açısından anlaşılan bir olgu değildir. Çünkü oportünizm ve revizyonizmi belirleyen temel olgular, dogmatizmdir. Marksizmin “amentü” olarak kavranmasıdır. Somut koşulların somut çözümlemesinin bilimsel temelde yapılmayıdır.

Ama sorun bu kadarla da bitmemektedir. Oportünizmin ve revizyonizmin, birçok noktada “şartlar değişti” diye Marksizmin tezlerinin geçersiz olduğunu savunurken, neden

bu noktada, inatla dayattıklarını da izah etmemiz gerekir. Evet bunun nedeni nedir? Niçin gençlik sözkonusu olduğunda, karşıt tezler savunuluyormuş gibi, “*sonuna kadar en devrimci tek sınıf işçi sınıfıdır*” vb. diye, işçi sınıfı ile gençlik karşı karşıya getirilmekte, papağan gibi “işçi sınıfı, işçi sınıfı” deyip durulmaktadır? Bunun tek nedeni, oportünizme ve revizyonizme çok yabancı olan, her zaman onlara korkulu rüyalar yaşatan gençliğin dinamik, atılgan yapısı ve dolayısıyla statükoyu ve böylelerinin rahatlarını bozmaktan yana olmasıdır. Bu nedenle Marksist ustaların bazı sözlerine inatla sarılırken, bazılarını, daha doğrusu işlerine gelmeyenleri hiç görmezler.

Örneğin, dünyanın ilk proleter devrimini gerçekleştiren Sovyet halklarının önderi Lenin, şunları söylerken yanılıyor muydu?

“... Biz geleceğin partisiyiz, gelecek ise gençliğe ait, biz yenilikçilerin partisiyiz, yenilikçilerin peşinden ise gençlik seve seve yürür, biz köhne dünya ile fedakarca savaş partisiyiz, fedakarca savaşa her zaman gençlik önde gider...”

Lenin bunları söylerken acaba Rusya’da proletarya yok muydu? Veya Lenin proletarya devrimini değil de “gençliğin devrimi”ni mi savunuyordu? Hayır, hiç birisi de değil, yıllardır ülkemizde gençliği küçümseyen, hem de bunu Marksizm-Leninizm adına yapan oportünizmin, revizyonizmin tersine Lenin, gençliğin ve mücadelesinin; devrimin gelişiminde, partinin güçlenmesinde önemini vurguluyor sadece.

Keza Mao’nun şu sözlerini nasıl yorumlamak gerekiyor?

“... Ama bu öncü ordusu yeterli değildir; sadece ona dayanarak düşmanı yenemeyiz, çünkü temel kuvvet bu değildir. O halde temel kuvveti kimler meydana getirir? Geniş işçi ve köylü yığınları, Çin’in genç aydın ve öğrencileri, işçi ve köylü yığınlarına gitmeli ve ülke nüfusunun yüzde doksanını meydana getiren geniş yığınları harekete geçirmeli ve örgütlemelidirler.”

Oportünist-revizyonist mantıkla yola çıkarsak ne Mao'nun bu sözlerini, ne de Lenin'in yukarıya aktardığımız sözlerini doğru biçimde kavramamız, yorumlamamız olanaklı değildir. Hatta, bu sözleri görmezlikten gelmemiz, kitaplardan silmemiz gerekir. Ama hayır. Revizyonizmin ve oportünizmin yıllardır bir türlü bırakmadığı bu tahrifatçılık ve görmezlikten gelme yöntemlerine başvurmamıza gerek yok. Gerek yok, çünkü sadece Lenin'de değil, birçok Marksist ustada aynı türden sözlerle (gençliğe verdikleri öneme) birçok kez rastlarız ve hepsini ne silmek, ne de görmezlikten gelmek olanaklıdır. Gençlik, dinamik bir devrim potansiyelidir. Sorun bu potansiyeli egemen sınıflara karşı mücadelede hangi koşullarda ve nasıl en iyi şekilde değerlendirebileceğimizdir. İlk şart, konuya somut koşulların somut çözümlenmesinden hareketle yaklaşmaktır.

Gerek Lenin, gerekse diğer ustalar, ülkenin somut koşullarından yola çıkarak, bu tespitleri yapmaktadırlar. Lenin ve diğer önderler, ülkelerinin somut siyasal-iktisadi koşullarını çözümlemiş ve bunun sonucunda da sınıfları toplumsal yapı içerisinde yerli yerine oturtmuşlardır. Bunun Marksizmdaki adı herkesin bildiği üzere, "*Devrimde sınıfların mevzilenmesi*"dir. Çarlık Rusya'sında olsun, yarı-sömürge Çin'de olsun gençliğin, emperyalist çıkarlara hizmet eden, baskı, zulüm ve sömürünün devamını sağlamanın aracı olan eğitim sistemiyle çelişkileri vardır ve gençlik daha güzel bir dünyadan yana olmasıyla devrimden çıkarları olan, devrimi isteyen güçler arasındadır. Küçük burjuva özellikler taşımasına karşın sağlam bir ideolojik bilinç onları devrimci mücadelenin ve örgütlenmenin en özverili savaşçıları haline getirir. Lenin, partiye bu özverili savaşçıları da katmak isterken, Mao bu savaşçıların aydın karakterleriyle Çin gibi yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkede üstlenebileceği görevleri vurguluyor.

Oysa oportünizm ve revizyonizm açısından gençlik, uzun vadeli ve kalıcı bir örgütlenme içerisinde yer alamayacak bir

tabakadır. Temelinde menşevizm-troçkizm yatan bu sapma akımlara göre, ülkedeki devrim proletarya devrimidir ve asıl olan proletaryadır. Proletarya dışında hiçbir sınıfın-katmanın bu devrimde rolü olamaz. (*) Devrim ancak proletarya ve proleter kökenlilerin eseri olacaktır... vb. Aslında bu sapkın mantık sadece gençlik için işlemez. Anti-empyrialist, anti-oligarşik halk devrimine ilişkin sınıflar mevzilenmesi yapmayan, böyle bir derdi olmayan, ağzından “proletarya” sözcüğünü düşürmeyen revizyonizm ve oportünizmin, devrimde çıkarı olan diğer sınıf ve tabakalar karşısındaki tutumu da aynı şekildedir.

Marksizmi bir “amentü” derecesine indirgeyen bu sapma akımların tüm halk sınıf ve katmanlarına bakışı “sınıfsal konum ve köken” açısındandır. Bu konuda “kast” sisteminden daha katı kurallar getiren revizyonizm ve oportünizm göre işçi işçidir, köylü köylüdür, asker askerdir, gençlik gençliktir. Proleter olmayan veya böyle bir kökene sahip olmayan kişinin devrimciliğinden (hele hele proleter devrimciliğinden!) kesinlikle söz edilemez. Herşey kölenin köle, serfin serf olarak doğup büyüdüğü, yaşayıp öldüğü kölecî ve feodal toplumlarda olduğu gibidir. Oysa kapitalizm, hiçte öyle oportünizm ve revizyonizmin sandığı gibi statik bir toplum değildir. Belki bir paradoks ama kapitalizm, can düşmanı proletaryanın içinden “işçi aristokrasisi” denilen müttefikler yaratabilecek kadar çapraşık ve sömürücü sınıfların kendileri açısından en ileri, en mükemmel sistemdir. Ama oportünizmin-revizyonizmin gözleri bunları görececek halde değildir. Onlar için önemli olan, varsa yoksa ezberledikleri “amentü”lerdir. Bu “amentü”lere

(*) Birçokları şimdi hemen feryadı basıp, böyle olmadığını kanıtlayan kaynaklar göstermeye kalkacaktır. Sanki yıllardır soyut bir “işçi sınıfına gitmek gerekir” demagojisine sarılıp, işçi sınıfı da dahil tüm mücadele alanlarını terkeden onlar değildi.

kelimesi kelimesine uymayan herşey günahtır! Bunun için ülkenin somut gerçekleri bu “amentü”lere uydurulmalıdır.

Sorunun özü şudur: Devrimci hareketin ilk görevi; başta yoksul emekçi kitleler olmak üzere, düzenle çelişkisi olan tüm halk tabakalarını bilinçlendirmek, örgütlemek ve düzene karşı sürdürülen mücadeleye seferber etmektir. Bu anlayışla ele aldığımızda -özellikle bizim gibi ülkelerde- gençlik önemli bir güçtür. Herşeyden önce, sömürge ülkelerde küçük burjuvazinin devrimin doğrudan ittifakları içinde olması, gençliği sadece aydın, dinamik, yeniliğe açık olması ile mücadeleye çekmez. Aynı zamanda gençlik yakın bağlantı içinde olduğu sınıfın da devamı olmakla mücadeledeki yerini alır. Ayrıca bu ülkelerde kapitalizm iç dinamiği ile gelişmediğinden, işçi sınıfının köylülükle bağlarını atamamış, zayıf ve güdük bir niteliğe sahip olması dolayısıyla, kelimenin gerçek anlamıyla kendisi için sınıf olmaması, gençliği devrim ideolojisinin taşıyıcısı olarak ve pratik mücadelede daha ön plana çıkarır. Bu gücün en tipik özelliği ise -Lenin’in de belirttiği gibi- geleceğe yönelik ve yenilikçi olmasıdır. Ayrıca aydın olma, kitlelere bilinç taşıyabilme özelliğine sahip olmasıdır. Bu, tam anlamıyla bir sınıf özelliği kazanmamış ve herhangi bir sınıfsal çıkar peşinde koşmayan gençliğin, toplumdaki haksızlıklar ve çelişkiler karşısında daha duyarlı ve araştırmacı olmasını, yenilikler peşinde koşmasını ifade eder. Çağımızda gerçek anlamda yenilikçi olmanın tek yolu da, bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesine katılmaktır.

Diğer yandan -ülkemizde olduğu gibi- aile ve çevre ilişkilerinde ataerkil düşünce yapısının dar kalıpları içinde sıkışan gençlik için, gelecek oldukça önemlidir. Bizim gibi ülkelerde gençliğin önemini arttıran diğer bir nokta da, çarpık kapitalizmin sürekli bir ekonomik-siyasal-sosyal kriz içinde olması ve böyle bir toplumsal yapının yeni yetişen kuşakların önüne çok karanlık ve belirsiz bir tablo çizmesidir. Sahtekarlık,

dolandırıcılık, ahlaki dejenerasyon vb. yolları tercih edenler için bir umuttan söz edebiliriz. Ancak dürüst olanların, halkın çıkarlarını savunanların önünde kapkara bir gelecek korkusundan başka birşey yoktur. Namussuzluğun, her türlü yolsuzluğun umut; dürüstlüğün ise karamsarlık getirdiği bir düzende gençlik (genç olmanın verdiği yenilikçiliğin de ötesinde) yenilikçi olmak zorundadır. (*)

Gençlik işte bu özellikleriyle ülkemizde de, devrimci mücadele açısından önemli bir güçtür.

Opportunizm ve revizyonizmin gençliği reddederken ileri sürdüğü gerekçelere gelince; sürekli tekrar edilen bir deyiş vardır: *“gençlik ataktır, sabırsızdır; oysa devrimci mücadele ağırbaşlılık ve sabır ister”* ve onlara göre bu özelliğin mantıklı sonucu olarak gençliğin yoğunlukta olduğu hareketler maceracıdır... Bir an önce herşey olup bitsin ister vb. vb. Herşeyi ak-kara ikilemine indirgeyen Aristo mantığının ilginç bir örneğidir bu.

Gençliğin atak ve sabırsız olduğu doğrudur, ama bu ne anlama gelir? Soruna böyle, toplumsal sınıf ve katmanların sadece psiko-sosyal özelliklerini ön plana çıkararak ve bunu diğer etkenlerden soyutlayarak bakarsak, işin içinden çıkamayız.

(*) Yenilikçilik, bizde sistemin her çıkmaza girişinde, küçük burjuvazinin rehberliğinde bir “batılılaşma” anlamına gelmiştir. Ta ki alternatif bir sistemin varlığı ve bu varlığın pratik siyasi çalışması etkinliğini duyuruncaya kadar... ‘60’lardan sonra yenilikçilik “batılılaşma” değildir artık. Tek bir alternatif vardır; o da anti-empyrialist, anti-oligarşik halk devrimi...

Bu arada 12 Eylül’ün terör ve baskısı ile yaratılan “kaçış” ortamında burjuvazinin el altından destekleyip alkış tuttuğu “alternatif yaşam”, “seks özgürlüğü”, “bireyin özgürlüğü” gibi kaçışın teori ve biçimleri çıkmışsa da, bunlar oligarşinin baskı ve katliamlarla yarattığı depolitize edilmiş ve sindirilmiş kişilerin bunalıma düşmesi sonucu ortaya çıkmış olgulardır. Devrimci hareketin gelişmesiyle birlikte bu sapkın akım ve eğilimler yok olmaya başlamıştır.

Bu bakış açısıyla, köylüleri kadercı ve feodal zihniyetli diye, işçileri, pasifize edilmiş, revizyonizmin etkisinde ve ihtilalci atılımını kaybetmiş diye devrimci mücadeleden tecrit etmemiz işten bile değildir.

Oysa sorun, tüm halk sınıflarının mevcut sömürü düzeniyle çelişkileri açısından ele alınmalı ve bu çelişkiler temelinde, mücadeleye kanalize edilmeleri çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bunu yaparken ön plana çıkaracağımız ölçüt, tek başına sınıf veya toplumsal tabakanın barındırdığı olumsuz özellikler değil -başta düzenle olan çelişkileri olmak üzere- tüm olumlu özelliklerinin, olumsuz özellikleriyle kıyaslanmasından elde edilen sonuçtur. Bu sonucun devrim veya karşı-devrim karşısındaki durumu temel ölçüttür. O halde, ataklık, kendi içinde sabırsızlık gibi bir zaafı da taşıyor diye, ağırbaşlılık ve sabırlı olmakla karşı karşıya getirilemez. Böyle kaba demagojilerle siyaset yürüten revizyonizm, tıpkı Aristo gibi, her sınıfta varolabilecek zaafı eğilimleri gençlikte ön plana çıkararak, mahkum etmeye çalışmakla, burjuvazi ile aynı paralele düşmüyor mu?

“Sabırsızlık” özelliğinden yola çıkarak gençliğin yoğun olduğu bir hareketi “maceracı” olarak karalamaya çalışmak, oportünizm ve revizyonizmin önceden beri sürdürdüğü iflah olmaz bir hastalıktır. Tam bir dogmatizm ve ideolojik-siyasi gerilik örneğidir. Her ne kadar tedavisi olmasa da, söyleyeceklerimiz oportünizm ve revizyonizme ilaç etkisi yapmayacaksa da, biz yine açıklamaya çalışalım:

Devrimci mücadelenin sabır isteyen bir mücadele olduğunu her devrimcinin (özellikle her yenilgi sonrası görüş değiştirip gitgide daha fazla oligarşinin etki alanına giren oportünizmin, revizyonizmin, “yakın devrim” yolcularının) bilmesi gerekir. Ancak, devrimci mücadelenin sabırlı veya sabırsız olmasından söz etmek kadar boş, bir o kadar da saçma birşey olamaz, çünkü

mücadeleye yön veren birinci planda duygular değil, ideolojik-siyasi çizgidir. Bu çizginin yanlışlığından veya doğruluğundan söz edilebilir, sabırlı veya sabırsız mı olduğu sorulmaz bile. Demek ki siyasal mücadelede belirleyici olan, o harekette yer alanların genç ve sabırsız olmaları değil, o siyasi çizginin yanlışlığı veya doğruluğudur. Bunun ölçütü de pratiktir. Marksist-Leninist ideolojinin kavranıp kavranmamasıyla, somut koşullara uygulanıp uygulanmamasıyla ilgili bir sorunu bu şekilde açıklamak oportünistliğin-revizyonistliğin dik alasıdır.

Aslında burada bilinçli olarak siyasi çizginin geri plana itilmeye çalışıldığını görürüz. Açıklama şekli de şöyledir: Hiçbir zaman doğrudan *“sizin siyasi çizginiz maceracı”* demezler kimseye, *“siz gençsiniz o yüzden maceracısınız, siyasi çizginiz bu yüzden böyle”* derler. Oysa siyasi mücadelenin en basit ve ilk öğretilen kuralı, bir siyasi harekete sınıfsal özelliğini verenin (tek başına) tabanın veya kadrolarının sınıfsal kökeni değil, savunduğu siyasi çizgi ve siyasi pratiği olduğudur. Oportünizmin-revizyonizmin bu mantığıyla hareket edersek, bugün çeşitli burjuva partilerinin tabanlarına bakıp onları işçi veya köylü partisi diye nitelendirmemiz işten bile değildir.

Samimi olarak devrimden yana olup da, sabır ve ağır başlılık adına devrimci mücadele açısından atılğanlığın ve özverinin önemini reddedecek bir aklievvel düşünülemez... Lenin, Rus atılğanlığından, özverili savaştan söz ederken herhalde devrimci mücadelede atılğanlık ve özverinin önemini vurgulamak dışında bir amaç taşımıyordu. Özellikle sürekli devrimci durumun varolduğu, işçi sınıfı ve emekçi halk kesimlerinde herkesçe kabul edilen ve kırılması gerektiği söylenen boyun eğiş eğilimlerinin (biz buna suni denge diyoruz) güçlü olduğu bizim gibi ülkelerde, atılğanlığın önemini yadsımak samimiyetsizliğin en açık örneklerinden biridir.

Marksist-Leninist çizginin yönlendiriciliğindeki bir mücadelede, atılğanlık, özverili olmak, “olmazsa olmaz”

türünden özelliklerdir. O halde -özellikle- gençliğin atılğanlığından neden korkuluyor?

Gençliğe yaklaşımda bütün anti-Marksist yaklaşımların gerçek nedeni bu sorunun cevabıdır. Bu korkunun kaynağı da kendine güvensizlikten başka birşey değildir. Siyasal olarak küçük burjuva dengesizliğin devrimci saflardaki uzantısı olan oportünizm ve revizyonizm, sınıf mücadelesinin şiddetinden daima ürkmüştür. Atılğanlık yerine, her zaman kitlenin kuyruğuna takılıp, kendini ve egemen sınıfları rahatsız etmeyecek bir mücadeleden yana olmuştur. Nasılsa işçi sınıfı devrimi yapacaktır, patırtı gürültü çıkartıp ortalığı karıştırmanın hiç anlamı yoktur! Ağırbaşlı bir şekilde kendiliğinden sınıf hareketinin peşine takılıp sabırla beklemek yetiyor onlara... İşte ataklığın karşısına çıkartılan ağırbaşlılık ve sabrın anlamı onlar için budur. Yani emekçi sınıfları ağırbaşlı bir şekilde burjuvaziye satmak, sömürü ve zulme dayanma sabrı önermektir. Varlık koşullarının sürmesi, rahatlarının bozulmaması ve tarihsel görevlerini yerine getirebilmek için de ya gençliğin atılğanlığını törpülemek, ya da onu sınıflar mücadelesinden, siyasetten tecrit etmek zorundadırlar.

Sonuç olarak; oligarşi, eğitimiyle, kültürüyle, yasalarıyla, zoruyla gençliğin devrimci mücadelesini pasifize etmeye, bastırmaya, siyaset dışı bırakmaya, gençliği düzene bağlamaya, düzenin uşakları veya en azından düzene zararsız unsurlar haline getirmeye çalışırken, oportünizm de gençliği siyaset dışı bırakmak için çarpık ideolojik tezlerini sürekli tekrarlayıp durur.

Siyaset dışı bırakmanın bir yolu da, kendi revizyonist-oportunist saltanatları sarsılmasın diye, pasifizmleri ortaya çıkmasın diye devrimci gençliğe ve gençliğin radikalizmine sürekli saldırmak, mümkün olursa gençliği kendi pasifist ideolojilerinin denetimine almaktır. Her yenilgi dönemi sonrası doğan boşlukta gençliğin dinamizmini pervasızca sömürmeye,

daha başından çarpık görüşlerinin metası haline getirmeye çalışırlar. Fakat hiçbir dönem gençliğin radikalizmine çare bulamazlar. Düş kırıklığıyla karşılaşır, elde kalan ve posası çıkmış durumdaki “bir zamanların gençleri”ni ise düzenin çarkları arasına atarlar.

C - “Öğrenci Olayları” Mı, Devrimci Mücadele Mi?

Siyasi literatüre “öğrenci olayları” deyişinin girmesi, Batı Avrupa’daki “1968 Mayıs”ı ile birlikte gerçekleşmiştir. Önce Berlin’de, sona Paris’te başlayan ve giderek hemen tüm Batı Avrupa ülkelerine, hatta ABD’ye yayılan öğrenci hareketleri bir anda dünyanın dikkatlerini üzerine çeker. Aslında emperyalizmin 2. Paylaşım savaşıdan sonra ‘60’lı yıllarda yeniden derinleşen krizinin sınıf çelişkilerini keskinleştirmesinin sonuçlarından başka birşey olmayan bu hareketler, ideolojik ve pratik şekillenışı nedeniyle, öğrenci olayları olarak damgalanmıştır.

“68 Mayıs”ının “peygamberi” Alman asıllı ABD’li filozof Herbert Marcus’dür. Marcus’e göre Marks’ın umutları boş çıkmıştır. İşçi sınıfının devrimci barutu tükenmiş, düzenle kaynaşmış ve aristokratlaşmıştır, devrim yapacak durumda değildir, tutuculaşmıştır. Devrimi gerçekleştirecek olan, toplum dışında itilmiş zenciler, azınlıklar, eşcinseller, serseriler, vb.dir. Egemen sınıflar tarafından sürekli toplum dışına itilmeye çalışılan, toplumla uyumsuz bir sosyal kesit olarak gösterilen öğrenciler de bunlar arasındadır.

2. Paylaşım Savaşı’ndan sonra gerek kapitalizmin çirkin yüzünü daha iyi kavrayan, gerekse komünistlerin ve Sovyet proleteryanının faşizme karşı mücadelesinin yarattığı sempati ile düzene karşı hoşnutsuzluğu artan kitlelerin, devrime yönelmemesi için, Marksizme karşı ideolojik saldırılarını büyük ölçüde arttıran emperyalizm, bu tür sapık akımların kitleler

arasında yaygınlaşması için gereken her şeyi yapmıştır. Soğuk savaş yılları da zaten meyvesini vermeye başlamıştır. Her zaman olduğu gibi burjuvazinin Marksizm-Leninizme saldırıları, sol saflarda da yankısını bulmakta gecikmemiştir. Aynı yıllarda Sovyetlerden esen Kruşçevci revizyonist rüzgarlarla birleşen bu saldırılar, zaten faşizme ve savaşa karşı iyi bir sınav veremeyen, kitleleri düş kırıklığına uğratan ve derin bir bunalım içinde olan Avrupa komünist partilerinin durumu da gözönüne alındığında daha da etkili olacaktır. Anti-Stalinizm adı altında bizzat Avrupa Komünist Partileri etrafında Marksizm-Leninizme tarihinin en kapsamlı saldırıları başlatılmıştır. Adeta Marksist-Leninist ideoloji sahipsiz bırakılmış, kitlelerin sapık burjuva akımlarının etkisi altına girmesi için gereken her şey yapılmıştır. Kitleleri hayal kırıklığına uğratan bu Komünist Partileri, savaş sonrasının refah ortamı içinde iyice hantallaşmış, derinleşen kriz karşısında kitlelerin gelişen mücadele talebine cevap verecek halleri kalmamıştır. Onlar burjuvaziye karşı mücadele sorunuyla değil, Avrupa Komünizmi vb. adı altında Marksizme ihanette birbirleriyle rekabet mücadelesi vermektedirler.

İşte bu tarihsel koşullarda “varoluşculuk” gibi emperyalist çöküş ideolojilerinin yeni bir alternatif gibi küçük burjuva aydın saflardan başlayarak yaygınlaşmaya başlaması, giderek öğrenci gençliği de etkisi altına alacaktır. Ancak 1960’lı yıllarda derinleşen kriz ve hoşnutsuzlukla birlikte toplumdan kaçışı öngören varoluşculuğun yarattığı temelde, “peygamber” Marcus’un görüşleri kök salmaktadır artık. J.P. Sartre’in önermeleriyle toplumdan kaçıp kendini gerçekleştirmeye çalışan bireyler, Marcus’un görüşleriyle topluma dışardan saldırıya, “kendini gerçekleştirmesini” engelleyen her türlü kurum ve anlayışı yıkmaya çalışmaktadır.

Özünde sınıf çelişkilerinin ürünü ve sınıf mücadelesinin bir görünümünden başka birşey olmayan bu gelişmeler teorik,

ideolojik temelleri nedeniyle tek tek bireylerin düzensiz topluluklar halinde topluma ve düzene saldırması biçiminde ortaya çıkmıştır. İdeolojik ve siyasal bunalımın neredeyse zorunlu bir sonucu olan bu gelişme, pratikte okul işgalleri, gösteriler, çatışmalar şeklinde hedefsiz, düzensiz öğrenci olayları olarak somutlaşır. Ve bir süre sonra da söner gider. Ne uzun vadeli bir mücadele anlayışı, ne bir örgütlülük, ne de kapitalist toplumun temel çelişkilerinden hareket eden bir siyasi çizgi söz konusudur. Herkes düzenden nefret etmekte (*) ve bir vuruşta düzenin yıkılacağını sanmaktadır. Ne var ki düzen bir vuruşta yıkılmaz ve hayaller yine tuzla buz olur. Sonuç düzenle kaynaşma, romantizm ve nostaljidir. Geriye hiçbir şey kalmamıştır, “68 Mayısı”ndan...

68 olaylarının bu karakteri, ona öğrenci olayları damgasının vurulmasına neden olmuş ve burjuvazi de gençliğe yönelik demagojisini bu temelde geliştirmiştir. Öyle ki dünyada hemen bütün gençlik mücadelesi ’68 olaylarından esinlenen “öğrenci olayları” olarak lanse edilmiş, toplumsal, siyasal özü gözlerden uzak tutulmaya çalışılmıştır. Hatta burjuvazi aynı demagojiyi, “işçi olayları”, “köylü olayları” vb. diye bütün sınıf mücadelesi için yaygınlaştırmıştır.

Ama ne yazık ki, bu çarpıtma sadece egemen sınıflardan gelmemektedir. Batı’da çıkan her yeni akımın yayınlarının Türkçeye çevrilmesiyle görüş değiştiren, kendi gücüne güvensiz batı taklitçisi aydınlarımız ile bu aydınların etki alanından bir türlü çıkamayan bazı oportünist-revizyonist kesimlere göre, Türkiye’de 60’lı yılların öğrenci hareketleri de “68 Mayısı”na özentiyile başlamış ve onun kötü bir kopyası olmaktan öteye

(*) Doğaldır ki bu hareketlerde “düzenden nefret” bağlamında çeşitli kişilere karşı bir sempati de vardır. Bilinçli ve siyasi bir seçimin sonucu olarak değil ama salt “isyancılıklarından” ve muzaffer olmalarından ötürü “68 Mayıs” gösterilerinde Castro’nun, Che’nin, Mao’nun posterleri sürekli ellerdedir.

gidememiştir. Kendi özel niyet ve düşüncelerini her zaman somut gelişmelerin önüne koymayı, Batı'dan aldığı her şeyi bilgiççe tekrarlamak için olayları çarpıtmayı ilke edinen bu tip “azgelişmiş aydınlar”a sahip olmak da, Türkiye halkının “talihsizliği”dir.

Bu tip görüşler, 68 olaylarının sınıf özünü kavrayamamaları bir yana, Türkiye ile 1960'ların Batı Avrupa ülkeleri arasındaki farklılıkları da kavrayamamanın, her şeyi düz bir çizgi olarak görmenin sonucudur. Türkiye ne 1960'lardadır, ne de bugün, bir Almanya, bir Fransa ile aynı kefeye konulamaz. Türkiye kendine özgü sosyo-ekonomik koşullara sahiptir.

Bu nedenle ülkemiz gençliğinin sorunları ve onu harekete geçiren talepler son derece farklı olduğu gibi, gençlik bu hastalıklı anlayışlara en iyi cevabı da bizzat pratikteki mücadelesinin niteliğiyle vermiştir. Türkiye'deki gençliğin mücadelesi Batı Avrupa'daki gibi ne olursa olsun düzeni yıkıp bireysel kurtuluşu, herkesin her şeyi yaptığı bir anarşiyi değil, işçi sınıfının bağımsızlık, demokrasi, ve sosyalizm mücadelesinin bir parçası olarak, yeni bir toplumsal düzeni kuracak olan anti-emperyalist, anti-oligarşik halk devrimini amaçlamıştır. Ne özde ne de biçimde sınıf mücadelesinin genel kuralları dışında bir hareket olarak şekillenmemiştir.

Her şeyden önce ülkemizde gençliğin mücadelesi, “68 olayları”nın devamı değil, ondan çok önce başlamıştır. Gençlik, ülkemizi emperyalizme peşkeş çeken Menderes iktidarının baskı ve terörüne karşı anti-emperyalist temelde, demokratik taleplerle harekete geçerek, siyasal bir güç olarak etkinliğini ortaya koymuştur.

60 ihtilalinin getirdiği demokratik hak ve özgürlükler, gençliğin Menderes iktidarı karşısındaki “demokrasi” taleplerini nisbi de olsa karşılamıştır. Ancak bu nisbi demokrasinin sağladığı tek yarar, bu demokrasinin, göstermelik bir demokrasi

olduğunun kavranılmasını ve öğrenilmesini kolaylaştıran koşulları oluşturmaktadır. Toplumdaki bilinçlenme sürecinin en ön saflarında yer alan gençlik Marksist-Leninist eserlerin etkisiyle sorunların kaynaklarını, çözüm yollarını aramaya başlamıştır.

Bu çabalar sonuç vermekte gecikmemiş, işçi sınıfı ideolojisini kavramaya başlayan gençlik, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinin bir parçası olarak devrimci mücadelede yerini almıştır. Pratikte bunun ifadesi, işçi sınıfının ideolojik önderliğinde verilen politik mücadelenin gençlik alanına ilişkin görevlerini yerine getirmektir.

Bir yanda üretimden olduğu gibi genel sınıf mücadelesinden organik olarak kopuk unsurların “bireysel kurtuluş” amacıyla düzene ve topluma bilinçsizce, kişisel nefretle saldırdığı Batı Avrupa’nın “68 Mayıs”ı, diğer yanda, işçi sınıfı mücadelesinin örgütlü ve disiplinli bir parçası olan Türkiye gençliğinin devrimci mücadelesi. Bu iki farklı şeyi biraraya getirme becerisini ancak bizim az gelişmiş ve ideolojik olarak Batıya bağımlı aydınlarımız gösterebilirdi zaten. (*)

Türkiye’de devrimci gençlik kendini hiçbir zaman işçi sınıfının mücadelesinin dışında görmediği gibi, halktan kopan ve kendini her şeyin üzerinde gören, bu yüzden yenilgi dönemlerinde karamsarlık, ihanet ve yozlaşma kaynağı olan, mücadele ivmesinin yükseldiği dönemlerde ise her şeye sahiplenip, her türlü kerameti kendinde bulan, dahası hızını alamayıp darbeler peşinde koşan aydınların konumuna da düşmemiştir.

(*) 1970’lerde batıda “varoluşçuluk” bitmişken Türkiye’de yeni yeni tanınmaktadır. Yenilgiye kadar ’71 mücadelesine alkış tutan, kraldan çok kralcı kesilen aydınlarımız, yenilgi sonrasının yılgınlık ve panik ortamında varoluşçuluğu keşfetmiş ve her şeye bu gözlükle bakmaya başlamıştır. Çok geçmeden aynı gözlüklerle 1971 mücadelesini de “değerlendirmiş” ve hükmünü vermekte gecikmemiştir.

Yine ülkemiz devrimci gençliği, her dönem değişik bir burjuva fraksiyonunun peşine düşen ve kitlelerin kendiliğinden ayaklanıp “gelin bizleri yönetin” demesini bekleyen bir kafa yapısına da sahip değildir. Emekçi sınıfların özgücüne ve mücadelesine güvenen Devrimci Gençlik, hiçbir zaman bu gücün dışında bir dayanak aramamıştır.

Her dönem yörüngelerine girdikleri burjuva fraksiyonlarının kurbanı olan aydınların söylediği gibi “terör”ün kurbanı da değildir Devrimci Gençlik...

Ne var ki, emekçi halka güvenmediklerinden her dönem aldatılan, kullanılan, arkadan hançerlenen ve sürekli duydukları bu korkuların etkisiyle dönüp duran aydınlarımızın da bir suçlu bulması gerekiyor. Dönekliklerini, kullanılmışlıklarını, aldatılmışlıklarını gizlemek, farkında olup da ifade edemedikleri bu gerçeklerden kaçmak için Devrimci Gençliği aldatılmış, kullanılmış ilan etmek de bir yerde aydınlarımızın kendilerini aklamak ve rahatlatmak aracı oluyor ülkemizde. Bu nedenledir ki, metropol kapitalist ülkeler açısından bile, tamamen özel tarihsel koşullarda ortaya çıkan, çok ender görülebilecek olan “68 olaylarına” dört elle sarılıp, onu genelleştirerek gençliğin mücadelesini sınıf mücadelesi ile bağları kopuk “anarşist”, “maceracı” akımlar diye mahkum etmeye çalışmışlardır.

D - Türkiye’de Gençliğe Yaklaşımda Çeşitli Anlayışlar Ve Gençlik Örgütlenmelerinin Yapısı

Türkiye’de kitlelere mal olan tek gençlik örgütü Dev-Genç’tir. Gençliğin mücadelesi, Dev-Genç ismiyle özdeşleşmiş ve kitlelerin bilincine yerleşmiştir. Kendini sadece akademik talepler uğruna mücadele ile sınırlandırmayarak, anti-faşist, anti-emperyalist mücadelenin her alanında emekçi halk kitleleriyle omuz omuza olmayı görev bilen Dev-Genç, gençliğin devrimci potansiyelini her dönem aynı şekilde

değerlendirmesini bilmiş ve giderek emekçi halkların da derin sempatisini kazanmıştır.

Bu gerçeğin temelinde ne yatmaktadır? **Dev-Genç** ve **Dev-Genç’li olmak** ne demektir?

Dev-Genç denilince akla gelen bir dernek veya tabela değildir. Dev-Genç’in kökleri, ülkemiz gençliğinin anti-emperyalist, anti-faşist mücadelede sesini duyurmaya başladığı 1950’li yıllara kadar dayanır. Bu yıllardan itibaren fiilen dinamik bir güç olarak egemen sınıfların karşısına çıkan gençlik, uzun süre, ülkemizdeki devrimci mücadelenin ideolojik politik gelişimine paralel olarak, Kemalist küçük burjuva aydınların, reformizmin, TİP revizyonizminin, MDD cuntacılığının etkisi altında kalsa da önüne kurulan bu barikatları bir bir aşmayı başarmış ve Marksist-Leninist bir önderlik altında gerçek yerini bulmuştur. Ülkemizde köklü bir geçmişi olan reformist, pasifist, cuntacı anlayışların aşılmasında, dinamik, atılğan ve aydın karakteriyle en ön safta yer alan gençlik, bu birikimi Dev-Genç çatısı altında örgütlü ve doğru bir anlayışla yönetilen bir güce çevirmiştir. Bu anlamda **FKF’nin** (Fikir Kulüpleri Federasyonu’nun) **Dev-Genç olması**, basit bir isim değişikliği değildir. Gençliğin mücadelecı karakterinin, doğru bir anlayışla bütünleşmesi ve yetkinleşme sürecine girmesinin ifadesidir. Bu, gençliğin inançlı, coşkulu mücadelesinde bir dönüm noktasıdır. Bu anlayışın yöneticiliğinde Dev-Genç, Türkiye halkının devrim mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. İnatçı, başeğmez bir mücadele ruhu yaratmış ve Türkiye gençliğine maletmiştir.

Dev-Genç’li olmak her şeyden önce onun ruhuna sahip olmak demektir. Dev-Genç’li olmak, bir karakterdir, yaşam biçimidir. Mücadelede başeğmezliktir. İnançlı, coşkulu, insiyatifli olmak demektir. Dev-Genç’li olmak, bir anlamda bu özelliklerin hepsini taşımak demektir. Ve nihayet Dev-Genç’li olmak, Türkiye gençliğinin atılğan-mücadelecı tarihine sahip çıkmak demektir. Veya gençliğin geçmiş mücadelesine sahip

çıkarak Dev-Genç'e sahip çıkmakla özdeşleşir. Türkiye'de Dev-Genç geleneğini yaratan ve yaşatan işte bu özelliklerdir. Dev-Genç bu niteliği elbette kendiliğinden kazanmamıştır. Bunda belirleyici rol oynayan, özellikle 1965'ten beri kendine yol gösteren doğru bir siyasi çizgiye sahip olmasıdır. Bu siyasi çizginin perspektifiyle gençliğe yaklaşması, örgütlemesi ve mücadele etmesidir.

Dev-Genç'i yaşatan bakış açısı, gençliği ne küçümser, ne de gücünü ve konumunu abartır, olmayacak işlevler yükler. Dev-Genç'e göre gençlik düzenle çelişkisi olan ve taşıdığı özelliklerle işçi sınıfının devrimci mücadelesinde, Türkiye halkının anti-emperyalist, anti-oligarşik devrim mücadelesinde yer alan bir sosyal gruptur. Bu anlamda devrimci mücadeleye kanallı edilmesi gereken bir kitle gücü, devrimci mücadeleye yararlı olabilecek bir kadro kaynağıdır. Bu potansiyel oligarşinin denetiminde bırakılmamalı, düzenle çelişkileri irdelenip bu çelişkiler temelinde devrimci mücadeleye seferber edilmelidir.

Dev-Genç'in anlayışı, gençliği akademik-demokratik mücadelenin dar sınırlarına hapsedmez. Ülkemizin ekonomik ve siyasi koşullarının bir sonucu olarak gençliğin mücadelesinin, siyasi mücadele ile olan bağına diyalektik bir tarzda ele alır. Gençliğin mücadelesi ile diğer halk sınıf ve katmanlarının mücadelesi arasında bir koşutluk kurmaya, ezilen ve sömürülen halkla kaynaştırmaya çalışır.

Dev-Genç gençliğin akademik-demokratik, siyasal her türlü sorununa sahip çıkar. Çözüm yollarını gösterir, bu yolda mücadeleyi örgütler. Oligarşinin doğrudan ve dolaylı siyasi uygulamaları karşısında genel siyasal mücadeleye bağılı olarak gençliğin mücadelesini yönlendirir. (*) '74'lerden itibaren faşist çetelerin azgın terörü, karşısında Dev-Genç'i bulmuştur. Dev-

(*) Bunun en güzel örneği, 12 Eylül öncesi sivil faşist çetelere karşı yürüttüğü mücadeledir.

Genç gençliğin can güvenliğini sağlamayı temel şiar edinerek bu alandaki faşist saldırıları püskürtmüştür. Faşist saldırıları püskürtmekle kalmamış, diğer alanlarda da faşist çetelere karşı önemli görevler üstlenmiştir.

Dev-Genç, egemen sınıfların baskı ve zoru ön planda tuttuğu, *sürekli faşizmin* (gizli-açık) söz konusu olduğu ülkemizde, örgütlenmesini sadece legal sınırlar içine hapsedmez. Legal, yarı-legal ve illegal örgütlenmeyi bünyesinde taşır, somut şartlara göre birini veya diğerini ön plana çıkaracak esnek bir örgütlenmeyi gerçekleştirmeye çalışır.

İşte bu anlayışla hareket eden Dev-Genç, mücadele sürecinde tüm öğrenci gençliğin demokratik örgütü durumuna gelmiş, bir Dev-Genç geleneği yaratmıştır.

Bugün ise (her yenilgi sonrasında olduğu gibi), birtakım siyasi yapılar yalan, demagoji, çarpıtma yoluyla gençliğin geçmiş mücadelesine sahip çıkmaya çalışmaktadırlar. Yani bir başka deyişle, Türkiye gençliğinin mücadelesiyle ayrılmaz bir bütün oluşturan Dev-Genç'in mirasına sahip çıkmaya, gençlik alanındaki bu sempatiyi örgütlemeye çalışmaktadırlar. Hatta bunu dolaylı değil, doğrudan yapma cesareti bile göstermektedirler.

Bugün Dev-Genç'in "mirası"na(*) sahip çıkmak isteyenlerden biri geçmişte İGD çevresinde toplanan iflah olmaz mülteci anlayışın taraftarlarıdır.

Kendine yön veren siyasi çizginin doğal yansıması olarak kurulduğu günden beri mücadelede varlığı ile yokluğu pek belli

(*) Aslında "miras" kelimesi burada yanlış oluyor. Çünkü Dev-Genç hiçbir zaman mücadeleden çekilmedi ki "miras"ı olsun. Dev-Genç 12 Eylül'den beri öğrenci gençliğin içinde oldu, geçmişe göre alt düzeyde de olsa gençliğin mücadelesini örgütledi, yönetti. Ancak revizyonizm bu durumdan ve baskı koşullarından cesaret alarak kendini bir varis durumuna koyuyor.

olmayan bu örgütlenme, bugünkü kuşaklarca yeterince tanınmayabilir. İGD (İlerici Gençlik Derneği) Dev-Genç'in İstanbul'da gençlik içinde çoğunluğu olarak tek kitle örgütünün (İYÖKD, sonra İYÖD) yönetimini elinde tutması ve gitgide güçlenmesi karşısında diğer oportünist ve revizyonist gruplarla birlikte gençliği bölme pahasına kurulan "tekke"lerden biridir. "*İflah olmaz mültecilerin*" taraftarlarınca kurulan bu dernek hiçbir dönem mücadeleye katılmayan, anti-faşist çatışmalardan uzak duran ("*aman faşizm gelir*" veya "*provokasyona gelmemek gerek*" anlayışlarıyla) yapısıyla "*sosyal kulüp*" niteliğini sürekli korumuştur.

Altmış yıldır emekçi sınıfların mücadelesini burjuva reformist fraksiyonların peşine takmaktan başka birşey yapmayan, gençliğin dinamik mücadelesi karşısında bu alanda hepten yok olmaktansa tekkeciligi meşrulaştıran bu kaçkınlar, Dev-Genç'in mücadelesine sahip çıkmak isteyenlerin başında geliyor. Bunu alenen yapacak kadar da pervasız davranıyor. Gençliğin, sandıkları gibi basit bir güç olmadığını nihayet keşfedip, 12 Eylül sonrası eski tavırlarını yeniden değerlendirerek manevralara başvuruyor, meselenin özüne inmeden bir yandan terörizm edebiyatı yaparken, diğer yandan da Dev-Genç ve ona bağlı birim derneklerden bazıları (İTÜ-DER vb.) örnek örgütlenmeler olarak gösteriliyor; ders çıkarılması isteniyor. Ama Dev-Genç veya birim örgütlerinin gelişmesindeki esas etkenin, onlara yön veren siyasi çizgi ve mücadele anlayışı olduğunu gözlerden ısrarla kaçırmaya çalışıyor. Sorun teknik-biçimsel bir sorunmuş gibi gösterilerek, kitleler açıkça aldatılıyor. Dev-Genç'e yön veren anlayışa "*göşizm*", "*terörizm*", "*maceracılık*" diye saldırırken -ki bu Dev-Genç'e de aynı yakıştırmaları yapmaktır ve bunu da yapmaya devam ediyorlar, Dev-Genç'in "mirası"na konmak, bu potansiyeli elde etmek için olmadık ikiyüzlülüklere başvuruyorlar.

Bunların gençliğe yaklaşımı ve örgütlenmelerine baktığımızda bu sahtekarlık daha da net olarak ortaya çıkar. Çünkü Dev-Genç'e ve gençliğin mücadelesine ve bu mücadelenin bugünkü sempatisine sahip çıkabilmek için, öncelikle onun anlayışına sahip çıkmak ve mücadele geleneğini sürdürmek gerekiyor. Oysa bunların anlayışıyla, Dev-Genç'in anlayışı birbirine 180 derece terstir.

12 Eylül öncesi, gençlikten tecrit oldukça, herkesin kendi tekkesini açarak Dev-Genç'e karşı karalama kampanyası sürdürdüğü bir ortamda, doğal olarak, bu anlamda birçok "gençlik örgütü" türedi. Çoğu tabela derneği olmaktan öteye geçmeyen bu örgütlenmelerin her biri gençliğin gerçek temsilcisinin kendileri olduğunu söylemekten de geri kalmıyordu. Oysa gençlik ve gençliğin mücadelesine yaklaşımdaki anlayış farklılığından çok uluslararası sosyalist hareketin kamplaşmasına göre, ya da kısa vadeli siyasi çıkarlar için ayrı örgütlenmelere gidiliyor, gençliğin demokratik mücadelesinde subjektif kamplaşmalar oluşturuluyordu. (Bu nedenle bugün birlik havarisi kesilmeleri de ayrı bir sahtekarlıktır ve temelinde kendine güvensizlik yatar.) TKP paralelindeki İGD, TİP paralelindeki "Genç Öncü", TSİP paralelindeki GSD (Genç Sosyalistler Derneği), Sosyal Emperyalizm Kampının oluşturduğu YDGF (Yurtsever Devrimci Gençlik Federasyonu), Kurtuluş (KSD) paralelindeki DÖB (Devrimci Öğrenciler Birliği) vb. örgütlenmeler, bunların başlıcaları olarak sayılabilir.

İGD, Genç Öncü, GSD'nin gençliğe yaklaşımı ve gençliğin mücadelesi karşısındaki tutumları farklı olmadığı gibi, uluslararası kamplaşmalar da dahil, siyasi anlayışlarında da bir farklılık yoktur. Ama üçünün kitle gücünün toplamı o dönem İstanbul Dev-Genç kitesinin onda biri kadar bile olmadığı halde bu tekkeler, gençliğin demokratik kitle örgütü olmak gibi gülünç iddialarını sürdürmüşlerdir.

Bunların gençliğe yaklaşımı, örgütlenme ve mücadele anlayışı, bazı nüans farklılıkları olsa da kısaca şöyledir:

- Gençlik, küçük burjuvadır. Bu nedenle gençlik alanındaki örgütlenme ve mücadelenin kalıcılığı olamaz. O halde gençliğe ve mücadelesine sahip çıkmak pek önemli değildir. “İşçi sınıfına gitmek” ve gençlik arasından çıkan kadroları işçi sınıfını örgütlemeye değerlendirmek gerekir.

- Gençlik, akademik-demokratik mücadele vermelidir. Onun sınırlarını aşmamalı, siyasi talepler uğruna mücadeleye kalkışmamalıdır. Bu, gençlik örgütlerinin işi değildir. Siyasi organizasyonların işidir.

- Gençliğin demokratik kitle örgütü legal olmalı ve legalite sınırları içinde mücadele etmelidir. Ülkemizde gelişmemiş de olsa demokrasi vardır. Demokratik kitle örgütlenmelerinin yarı-legal, illegal faaliyetler içinde olması “sol” anlayıştır.

- Gençlik, sabırsızdır, tecrübesizdir. Kolayca provokasyona gelebilir. İnisiyatif alanı daraltılmalı, eğitilmelidir. Yani bir başka deyişle mücadeleciler, atılgan karakteri törpülenmelidir. Pratikteki aktivitesi, işçi sınıfının aktivitesinin önünde olmamalıdır.

İşte bu anlayışlar, gençliği küçümseyip onun aktif mücadelesi karşısında, yaşlılık, olgunluk adına provokasyon edebiyatı yapmışlardır. Gençliğe ve mücadelesine yaklaşımda, adeta oligarşi ile aynı dili kullanmaktan çekinilmemiştir. Elbette gençliğin yaşlılıkla, olgunlukla bir çelişkisi yoktur. Aksine kendine yol gösteren, hayatını mücadele içinde geçirenlere her zaman saygı duyar, saygı duymuştur. Ama yaşlılık adına, tecrübe adına kaypaklık, uzlaşmacılık öneriliyorsa, böyle yaşlıları elinin tersiyle iter. Öyle de yapmıştır. Altmış yıllık TKP vb.leri yurtdışından fetva vermek, ya da burjuva fraksiyonların kuyruklarına takılmaktan başka ne yapmışlardır, nasıl bir mücadele vermişlerdir ki, tecrübelilik, yaşlılık adına ortaya çıkıyorlar? Ömrünü karanlık odalarda geçirip, hayallerini tecrübe diye aktaran ve bastonsuz ayakları üzerinde duramayan

ihtiyarlarınkine benziyor onlarınki. Böylelerinin kendine bile hayrı kalmamıştır. Sınıf mücadelesinden kopuk yaşayanların, Türkiye halkının ve gençliğin yükselen mücadelesine “*anarşizm*”, “*terörizm*” demekten başka birşey bilmeyenlerin, mücadele adına tecrübelilikten dem vurmaya hakkı yoktur.

Bunlar, her zaman, nerede mücadele keskinleşmişse oradan kaçmanın teorisini yapmışlardır. Gençliğe en yoğun saldırıların yöneltildiği 1974 sonrası, gençlik örgütleri siyasi mücadele veremez diye flaşist çetelere karşı gençlik kitlesini yüzüstü bırakmak istemişlerdir. Faşist teröre karşı Dev-Genç'in ve ona yön veren siyasi hareketin aktif olarak yürüttüğü devrimci şiddet temelindeki mücadele de “*provokasyon*”, “*maceracılık*”, “*göşistlik*” olarak görülünce, faşist işgal ve saldırılara karşı geriye bir tek okula gitmeme önerisi kalmıştır. Evet aynen bu önerilmiştir. Hem de resmi güçlerin desteğindeki faşistleri, yine aynı resmi güçlerle karşı karşıya bırakmak, onların birbirlerini yiyip bitirmeleri ile okullara rahatça dönmek gibi müthiş bir taktik (!) formüle edilmiştir. Ama haklarını yememek lazım, faşist caniler karşısında devrimci, demokrat öğrencileri, okumaktan başka derdi olmayan zavallı temiz aile çocukları gibi gösterip, halk kitlelerinin acıma duygularını harekete geçirmek için de az çaba sarfetmemişlerdir. Onca tecrübe sahibi halk, bu zavallı öğrencilere, faşist çetelerin yaptığı zulmü hâlâ görmemiş, öfkeyle ayağa kalkmamışsa onlar ne yapsın!

“*İşçi sınıfına gitme*”nin gerçek yüzü de burada ortaya çıkmaktadır. İşçi sınıfının önemini kimse yadsınamasına rağmen, tekrarlı tekrarlı dejenere edilen bu slogan, mücadeleden, mücadelenin keskin olduğu alanlardan kaçmanın paravanası olarak kullanılmıştır. Yarın işçi sınıfı mücadelesinin ve bu alana saldırıların da yükselmesiyle “*başka bir yere gitmek gerek*” demeleri sürpriz sayılmamalıdır. Nitekim 12 Eylül'le birlikte her alandaki mücadelenin kan-can pahasına büyük bir özveriyle yürütülmesi görevi hayati bir önem taşıırken,

dillerinden düşürmedikleri işçi sınıfını generallerin insafına bırakarak Avrupa yollarını tutmuşlardır. Artık yeni sloganları “*somut koşulların somut tahliline*” göre “*yurtdışına gitmek gerek*” olmuştur. Öyle ya, faşizmin şakası yoktu. Sen reformistsin, sen pasifistsin demiyor, kendinden olmayan herkese saldırıyordu. Tarihi “*hep bir yerlere gitmek*”le dolu bir siyasetten, baskı koşullarında devrimci sorumluluk beklemek biraz abes olmaz mı? Peki işçi sınıfı ne mi olacaktı? Nasılsa ortalıkta dolaşan “tecrübelilere” kulak asmayan “donkişot”lar vardı. Bu akıllanmaz “*teröristler*”, “*anarşistler*” (şimdiki adları “*radikal sol*” oldu), “*yeldeğirmenlerine*” saldırmakta pek hevesliyidiler. Zaten önemli olan işçi sınıfının değil, işçi sınıfı “*önderi*”nin korunmasıydı. Hayatta kalmak için tehlikeli yerlere yanaşılmalıydı. Nerede tehlike varsa, mutlaka gidilecek bir yer bulunmalıydı. İşçi sınıfı olur, yurtdışı olur, farketmez. Sora sora Bağdat’ın yolu bulunur misali, nasılsa bir yer bulunurdu. İşte bu nedenle sadece gençlik alanı değil, Türkiye’nin her yerinin tehlikeli olduğu 12 Eylül koşullarında, gençlikten sonra işçi sınıfı ve Türkiye halkı da kaderiyle başbaşa bırakılarak yollara düşüldü. İşte işçi sınıfının ne olacağına cevapları buydu!

Bunların, dün olduğu gibi bugün de gençlik ve gençliğin mücadelesine yaklaşımı, sahtekarlıktan başka ne olabilir ki?

YDGF gibi diğer kampı oluşturan oportünist tekkelerin de, gençliğe ve mücadeleye bakış açılarının revizyonistlerinkinden hemen hiç farkları yoktur. Dev-Genç karşısında aynı konumda olmuşlardır. Onlar için de Dev-Genç “*göşist*”ti, mücadelesi “*maceracılık*”tı, “*terörizm*”di. Bunun için gençliğe yaklaşım vb. anlayışlarını ele alıp aynı şeyleri tekrar etmek gereksizdir. Daha önce de vurguladığımız gibi diğerleriyle ayrı tekkelerde toplanmaları, anti-sovyet kampının müridliğinden başka nedene dayanmıyordu. Bu da aralarındaki çatışmaları gençlik içine daha şiddetli yansıtmaktan başka bir sonuç getirmedi. Adeta “*konsolosluk*” bağlılığı içinde bir sosyalist ülkeye

bağlanmadan yaşayamayan bu şabloncu anlayışlar, gençliği hedef alan faşist teröre karşı mücadeleyi yükselteceklerine, Mao'cu bozkurt-sosyal faşist naralarıyla birbirlerine her türlü saldırıyı gündeme getirmişlerdir. Dev-Genç'e anti-faşist mücadelesinden dolayı, “*goşist, terörist*” damgasını kolaylıkla vuran bu gruplar, devrimcilere sıktıkları kurşun ve döktükleri devrimci kanıyla kendilerine ne damgası vurulması gerektiğini hiç düşünmemişlerdir. Dev-Genç'in sorumlu davranarak, en hafif deyimiyle hedef şaşırtma ve karşı devrime hizmet olarak değerlendirdiği bu tavrı sürdüren tüm bu oportünist ve revizyonist gruplar, kendileri gibi emperyalizm ve faşizme karşı mücadeleyi bir kenara bırakıp kendi yanlarında Maocu Bozkurt ya da Sosyal Faşist saçmalıklarıyla uğraşmadığı, hedef şaşırtmadığı için Dev-Genç'e “*orta yolcu*” demeye başladılar.

Burada, aynı kampta yer almakla birlikte; diğerleriyle arasında önemli farklar bulunan PDA'ya (Aydınlıkçılara) -kısaca da olsa- özellikle değinmek gerekiyor. 12 Eylül öncesi, burjuva milliyetçi bir çizgiye çark ederek, soldan tecrit olan bu grup, bugün gençliği hedefleyenler arasında yer almaktadır. 12 Eylül öncesi tam anlamıyla burjuvazinin safına geçerek, solu bölmek, sol içi çatışmaları kışkırtmak misyonunu üstlenen bu provokatörler güruhu, gençliğin mücadelesine verdiği zararların unutulacağını sanıyor. Bunların ne anti-faşist mücadelede, ne de gençlik saflarında yeri olmamıştır. Devrimci kanı dökmeye çekinmezken, gençliğin can güvenliği ve öğrenim hakkını tehdit eden faşist çetelere karşı mücadele yerine, onlara boyun eğmeyi, bir arada dostça eğitim yapmayı, tartışmayı, anlaşmayı savunmuştur. Zaman zaman, faşistlerin okuldan atılmasının başarıldığı yerlerde, kraldan çok kralcı kesilmişler, devrimcilere karşı faşistlerin “hak”larının savunucusu olarak, işi devrimci gençliğe saldırmaya kadar vardırırmışlardır. Hatta faşistlerce yurt baskınında katledilen kendi arkadaşlarını anma gecesine, faşistleri davet etme alçaklığını gösterecek kadar

soysuzlaşmışlardır. Okullarda devrimci öğrenciler hakkında düzenli istihbarat çalışmalarından, devrimcilerin denetimindeki yurtlara polisle birlikte operasyona gelmeye kadar karşı devrime hizmet etmekten geri kalmamışlardır. Bugün tüm bunlar unutulmuş gibi, doğan boşluktan yararlanarak “*sosyalist parti*” vb. taktiklerle parsa toplamaya, geçmişteki muhbirlik, karşı devrimcilik işlevlerini, gençliği faşist çetelere boyun eğdirme çabalarını gizleyerek, yeniden sol’a ve gençlik örgütlenmelerine girmeye çalışması, doğrusu “*cesaretli*” bir girişimdir.

Bu iki revizyonist ve oportünist kamp dışında, geçmişte çeşitli sansasyonel eylemlerle adlarını duyurabilmiş sol sapma-fokocu siyasi gruplar da söz konusu olmakla birlikte, bunların kitleler ve dolayısıyla gençliği örgütleme diye bir sorunları olmadığından, ayrıca değinmeye gerek yoktur.

Sonuç olarak, YDGF, İGD vb. tekkelerle kimileri gülünç iddialarını sürdürmüş olsalar da, Devrimci Gençliğin örgütlenmesinde ve mücadelesinde bu grupların hiçbir katılımı olmamış, olmadığı gibi zararları olmuş, kimi zaman bunu devrimci kanı dökmeye kadar vardırmışlardır. Bugün de gençliğe yaklaşımlarında bir değişiklik olmadığından, onun mücadelesinde daha farklı bir işlev görmeyeceklerdir.

Türkiye’de gençlik denince, gençliğin devrimci mücadelesi denince, aklı Dev-Genç gelir. Bu geçmişte de böyleydi, bugün de böyledir. Geçmişte mücadeleye katılmak bir yana zararları olan bu revizyonist, oportünist ve her türlü sol sapmanın, geçmiş adına yüzleri kızarmadan söyleyecekleri tek kelime yoktur. Özellikle revizyonist kesimin, oligarşinin icazetiyle gençliğe yönelik yalan ve çarpıtmaya dayalı kampanyaları hiçbir zaman başarıya ulaşamayacaktır. Devrimci Gençlik, mücadele içinde bu pasifistlerin, mücadele kaçkınlarının yüzünü açığa çıkaracaktır. Bu yalancıların, sahtekarların, ikiyüzlülerin çarpıtmalarını, yalanlarını mücadelesiyle açığa çıkaracak, yürüttükleri bu kampanyayı yerle bir edecektir.

Resim 1

2. BÖLÜM

12 MART 1971'e KADAR TÜRKİYE'DE GENÇLİK VE DEV-GENÇ

A - 1960'lara Kadar Kısa Bir Bakış:

Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti tarihine baktığımızda bir gençlik hareketi olarak ilk göze çarpan olay, “**Suhte Ayaklanmaları**” diye bilinen bir dizi gelişmelerdir. Osmanlı'nın çöküş döneminin başladığı 16. ve 17. yüzyıllarda, artık eski görkem ve büyüklüğün ortadan kalktığını, egemen saray çevresinin mali bunalımda olan imparatorluğu ayakta tutabilmek için diğer sınıf ve tabakaların gelirlerine de el attığını görürüz. Ağırlıklı olarak yoksul köylülerin (dinsel bir görünümde de olsa) buna tepkisi “**Celali Ayaklanmaları**” olarak ortaya çıkarken, aynı dönemde büyük şehirlerdeki „suhte“ adı verilen medrese öğrencileri ayaklanmaya başlar. O güne kadar tümüyle devletin yüklendiği eğitim sistemi aksamaya başlamış, öğrenciler neredeyse dilenci durumuna düşmüşlerdir. Köyünden gelen medrese öğrencisi, devletin sahip çıkmaması yüzünden eğitimini yapamadığı gibi, yoksulluk ve sefalet içinde bocalamaya başlamıştır. Diğer yönden hocaların olumsuz durumu ve bozulan düzen içerisinde ortaya çıkan yolsuzlukları da bu çelişkiyi derinleştirmektedir. Ve sonuçta “Suhte

Ayaklanmaları” diye bilinen ayaklanmalar başlar. Öğrenciler gruplar, çeteler halinde kırsal kesimlere çekilip yol kesmeye, çiftlik basmaya başlarlar. Bu ayaklanmalar aynı döneme rastlayan “Celali Ayaklanmaları” ile birçok yerde birleşirler, kaynaşırlar.

Bir süre sonra -tıpkı Celali Ayaklanmaları gibi- kanla bastırılan bu ayaklanmaların nedenleri de gerçek boyutlarıyla açıklanmamış, ikincil çelişki ve nedenler ön plana çıkartılmıştır. Suhtelerin Ayaklanması da öndersizliğin ve programsızlığın, kendiliğindenciliğin sonucu olarak düzenin kendisine değil, -yine Celalilerde olduğu gibi- ikincil durumda bulunan düzenin araçlarına yönelmiştir. Hedef ve düşman padişah veya mutlakiyet olmamıştır. Hedef hocalardır, hocaların yönetimidir. Her ne kadar o dönem hocaların sistem içindeki rolleri önemliyse ve de yolsuzluklarıyla, yönetimleriyle öğrenciler üzerinde ayrı bir baskı oluşturlarsa da, bunlar suyun yüzündeki nedenlerdir. Asıl neden ise sarayın, ekonomik ve mali krize çare bulmak için her alanda olduğu gibi eğitimde de kısıtlamalara gitmesidir. Ancak klasik Osmanlı düzeninin yapısı ve padişahlık kurumunun toplumda sahip olduğu “Baba Devlet” anlayışıyla kaynaşan imajı, suhtelerin asıl çelişkiyi görmelerini engellemiştir. Sonuçta hareket kanla bastırılmış da olsa devlet medreselerde bir takım düzenlemelere gitmek zorunda kalmıştır.

Tanzimat’la başlayan “batılılaşma” hareketlerinde de gençliğin dinamizmi ön plandadır. **Harbiye** ve **Tıbbiye**, eğitimdeki “Batılılaşma”nın da etkisiyle, “Batı” savunuculuğunun en önlerinde yer alanların yetiştirildiği kurumlar olagelmışlerdir. Jön Türkler ve İttihat Terakki’nin temelleri de bu okulların sıralarında atılır. Köhnemiş sultanlık düzenine karşı -doğru, yanlış- ilk karşı düşünceler buralarda şekillenmeye başlamıştır. Avrupa’dan hemen hemen bir asır sonra “özgürlük”, “eşitlik”, “kardeşlik” sloganları ilk yankısını bu

kesimlerde bulmuştur. Ancak çözümün dışarda aranması ve başlatılan uygulamaların kaba birer taklitten öteye gitmemesi, özellikle **Jön Türkler**'i dar bir aydın hareketi olmayla sınırlamıştır. **İttihat ve Terakki** ise halktan kopuk bir küçük burjuva hareketi olmaktan kurtulamamıştır. 1908 devrimi de küçük burjuvazinin yarım kalan bir burjuva-demokratik devrim girişimi niteliğini aşamamıştır.

Ulusal Kurtuluş Savaşında gençlik yine en ön sıralardadır. İşçi ve köylü gençliğin yanında, öğrenci gençlik kesiminde de büyük gruplar halinde okullar terk edilip Ulusal Kurtuluş Savaşına katılımlar gerçekleşmiştir.

Kemalizm, Ulusal Kurtuluş Savaşı sonrası ilk dönemler canlandırdığı ulusal bilinç ile bazı burjuva reform girişimleriyle ve daha sonra da baskı ve zor yöntemleriyle gençliği uzun süre sindirmiş, hareketsizleştirmiş ve düzenin yanında tutmayı başarmıştır. Başka bir faktör olarak da, bu dönem ülkede toplumsal muhalefetin önderi durumunda olması gereken TKP'nin burjuva reformist çizgisi ve Kemalizmi ("Burjuva devrimini ilerletmek" gibi bir gerekçeyle) destekleyen tavırlarıyla, toplumun en dinamik kesimi olan gençliği Kemalizmin kucağına atması sözkonusudur. Keza bu dönemin bir ürünü olan "Kadro" hareketi, toplumun düşünen kesimlerini nötralize etme, alternatif çözümlere olan yönelimleri engelleme doğrultusunda önemli bir rol oynamıştır.

Tek parti döneminin ardından gelen "çok partili hayat" ve DP, bir süre gençlik için yeni bir atmosfer yaratmışsa da, bu dönemde emperyalizmin yeni sömürgeleşme sürecine giren ülkenin mevcut durumuna ilk tepkiler yine gençlikten gelmiştir. İlk planda DP iktidarının baskı ve terörüne karşı başlayan gençlik hareketleri, daha sonraları anti-emperyalist yönde cılız bir gelişme göstermiş, ama hareketler DP iktidarını hedefleyen çerçevenin dışına taşmamıştır. Bu dönemde sol hareketlerin gençlik üzerindeki etkisi ise oldukça az ve önemsiz denecek

niteliktedir. Kaldı ki, 1951 tutuklamalarından sonra kendini toparlayamayan solun ciddi bir varlığı da yoktur. Solun varlığının, DP iktidarının baskı gerekçelerini oluşturması dışında ciddiye alınacak bir durumu yoktur. DP döneminde gençlik daha çok CHP'nin etkisindedir. CHP'nin dışında ciddi bir alternatif bulunmaması, gençliği, orduya ve ordu içindeki Kemalist unsurların girişimlerine umut bağlamaya itmiştir. Keza ordu alt kademelerinde DP iktidarına karşı gelişen tepkilerin bir nedeni “Kemalist reformlar” konusundaki sapmalar, bir nedeni de M. Kemal'in “vatanı emanet ettiği” gençliğe karşı DP iktidarının tutumudur.

1960'a doğru gelindiğinde, DP iktidarının uygulamalarına karşı, gençlik hareketleri iyice yükselmiş, polisle gençlik arasındaki çatışmalar giderek ivme kazanmaya başlamıştır. 28 Nisan'da İ.Ü.'de polisle meydana gelen çatışmada **Turan Emeksiz** isimli öğrencinin katledilmesi, bardağı taşıran son damla olacaktır. Bir ay sonra ise 1960 darbesi gündemdedir.

DP dönemine bütünüyle baktığımızda, gençliğin baskı ve terör karşısında muhalefeti yükselten ilk tabakalardan biri olduğunu görürüz. Ancak TKP'de somutlaşan sol'un edilgenliği ve cılızlığı nedeniyle, bu hareketler küçük ve orta burjuvazinin etkisinde kalmış, Kemalizm çerçevesini aşamamıştır. Aralarında organik bir ilişki olmasa da gençlik ve ordu aynı hedefe yönelmiş, DP iktidarının yıkılması, demokratik hakların genişlemesi ortak amaçlar haline gelmiştir. 27 Mayıs sonrası ise gençlik kenara çekilmiş, ordu ve sivil kesim içerisindeki küçük ve orta burjuva kesimler, unsurlar, CHP ile birlikte yeni rejimi şekillendirmeye başlamıştır. Gençlik “görevini yapmış olmanın” rahatlığıyla 27 Mayıs sonrası yapılan düzenlemeler karşısında kenarda kalmış, isteklerinin gerçekleşmesini beklemeye başlamış ve '60 hareketinin hazırladığı nisbi özgürlük ortamında yeniden okullarına dönmüştür. Ancak gelişen sürecin niteliği gençliği yeniden harekete geçirip okul dışına çekmekte gecikmeyecektir.

B - 1960-1971 (12 Mart) Arası Gençlik

27 Mayıs'ta somutlaşan küçük ve orta burjuvazinin atılımı, gerçek anlamıyla sonuca ulaşmaktan uzak kaldıysa da (ki böyle olması kaçınılmazdır, gerçek anlamıyla sonuca ulaşabilecek tek devrim, Marksist-Leninist parti önderliğindeki Türkiye Halklarının mücadelesiyle gerçekleşecek anti-emperyalist, anti-oligarşik halk devrimidir) ülkede azımsanmayacak değişiklikleri de gerçekleştirdi. Kısıtlı da olsa sağlanan bir kısım demokratik hak ve özgürlükler, o güne kadar Türkiye halklarına hiç tanınmayan genişlikte bir bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele olanağı tanıdı. Ve bu hak ve özgürlükleri en iyi kullananlar arasında yine gençlik ön planda yerini aldı.

1960'lara kadar TKP ve onun hizip çatışmalarının ortaya çıkardığı birkaç türevinden başka sol hareket tanımayan emekçi halkın ve özel olarak aydın kesimin önünde yeni bir süreç, yeni bir ufuk açılmıştır.

Ortaya çıkan bu kısmi özgürlük ortamının etkisiyle yıllardır gizli kapaklı ve dar bir çerçeveye hitap eden bir takım düşünceler, etkinlikler legal platforma çıkar. Özellikle yayın dünyasındaki özgürlük o güne kadar "tabu" sayılan birçok konunun da tartışma ortamına girmesini ve geniş kitlelerce öğrenilmesini sağlar. Marksist yapıtların yayımı ve satımı, bu alanda tekel haline gelmiş olan ve bu sayede hemen her konuda "fetva" verme yetkisini elinde tutan TKP ve bir kısım seçkin aydının konumlarını sarsar.

Artık onlar da bu tartışma ortamında "otorite" olma konumlarını kaybetmiş, tartışmanın görüş ileri süren taraflarından biri haline gelmiştir. Putlar ve tabular bir bir yıkılmaya başlar. Dünya ve ülke hiç de TKP'nin ve bir avuç -halktan, mücadeleden kopuk- aydının dediği gibi değildir artık...

Ülkede demokratik hak ve özgürlüklerin genişlemesi tek başına büyük bir etkidir kuşkusuz. Bu durum Türkiye’de devrimci bilinç ve teorinin, devrimci örgütlenmelerin gelişmesine hizmet etmiştir. Ama asıl önemli nokta, genişleyen hak ve özgürlüklerin bir avuç insanın tekeline olan Marksist-Leninist teoriyi geniş kitlelere açık hale getirmesidir. Bu, Türkiye’de o güne kadar egemen olan geleneksel revizyonist çizginin temellerinin sarsılması ve gerçek devrimci çizginin netleşme sürecinin başlangıcıdır.

O zamana kadar kitlelerden kopuk ve dar bir aydın çevrenin dışına çıkmayan, Marksist-Leninist teoriyi revize etmekle kalmayıp kendine güvensizlikten dolayı gelişen devrimci potansiyeli de burjuvazinin çeşitli kanatlarının yedeği durumuna getiren (üstelik bunu da Marksist-Leninist teori adına yapan!) TKP ve türevlerinin günü dolmuştur.

1 - Siyasal Durum ve Mücadelede Yerini Alan Gençlik

27 Mayıs’ı hazırlayan koşullarda önemli bir etkisi bulunan gençlik, 27 Mayıs sonrası iktidardaki küçük burjuva radikalleriyle CHP yönetimi karşısında bir süre, izleyici, hatta dönem dönem destekleyici durumdadır. Ancak bu uzun sürmez. Okullarına dönen öğrenci gençlik küçük burjuvazinin emperyalizme tavır alamaması, giderek teslim olması ve CHP’nin oligarşinin çıkarlarının savunucusu olma fonksiyonunun giderek belirginleşmesi karşısında ilgisini TİP’e yöneltmeye başlar.

27 Mayıs sonrası siyasi arena oldukça hareketlidir. Özellikle sol kesimde gençliği örgütlemek, kendi saflarına çekmek için yoğun bir çaba vardır. CHP, TİP ve -daha sonra MDD grubunu oluşturacak olan- TİP dışında kalmış “eski tüfekler”, bu yönde en fazla çaba gösterenlerin başındadır. Gençlik 27

Mayıs öncesi pratiğiyle, toplumdaki dinamik rolünü ve taşıdığı potansiyeli ortaya koymuş; bu yanıyla 27 Mayıs sonrası toplumsal dinamiği yönlendirmek isteyenlerin de gözdesi olmuştur.

27 Mayıs'a gelinceye kadar gençliğin örgütlü bir yapısı yoktur. DP iktidarının baskısına karşı gündeme gelen hareketler genellikle kendiliğinden ve pratikte oluşan çeşitli gruplaşmaların sonucudur. 27 Mayıs sonrası ise gençlik hızla örgütlenmeye başlar. Yaygın örgütlenme biçimi okullardaki **Fikir Kulüpleri**'dir.

Bu arada gerici, anti-komünist örgütlenmeler de, özellikle gençliği hedef alır bir şekilde uç vermeye başlamış ve militan bir kadrolaşma faaliyetine girişmiştir. Bu tip kuruluşların ilk örneklerinden biri "**Komünizmle Mücadele Dernekleri**"dir. Amerikan petrol şirketi Aramco tarafından finanse edilen, CIA'nın örgütlediği bu oluşum, ilk dönemlerde AP'nin etkinliğindedir ve sağın vurucu gücü durumundadır.

Solda ise CHP'nin etkinliği altındaki TMTF (**Türkiye Milli Talebe Federasyonu**) dışında önemli örgüt "Fikir Kulüpleri"dir. İlk Fikir Kulübü 1956 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde kurulur. DP'ye karşı ve CHP'nin etkinliğinde olan bu kuruluş 1960 sonrası meydana gelen hareketliliği yaratacak ilk nüvelerden biridir.

1960 sonrası hemen tüm okullarda Fikir Kulüpleri kurulmaya başlanmıştı. İlk başlarda CHP'nin sol kesimi ile Yön hareketinin etkin olduğu bu kuruluşlar giderek TİP'in etkisi altına girmeye başlar. Burjuva niteliği daha net görülmeye başlayan CHP ile, küçük burjuvazinin kuyruğundan ayrılmayan Yön hareketi karşısında TİP, gençlik için daha tercih edilir bir noktadadır.

1965'lere kadarki süreç, gençliğin örgütlenme ve bilinçlenme sürecidir. 1965'den itibaren gençlik örgütlenmeleri siyasal pratikte de kendini göstermeye başlar. İlk toplu eylem, 1965 Kozlu Kömür Ocakları grevinde polis-işçi çatışmasında

iki işçinin katledilmesini protesto için yapılan sessiz yürüyüştür. Yürüyüşe polisin gözü önünde faşistlerin saldırması, gençliğe, önlerindeki mücadelenin hiçte kolay olmayacağını işaretini vermiştir. Arkasından yine aynı yıl Ankara’da faşistler, dergi satan (TİP yayın organı “Dönüşüm” dergisi) TİP ve SBF Fikir Kulübü üyelerine saldırırlar. Bu iki olay o güne kadar sayıları epeyce artmış olan Fikir Kulüpleri içinde örgütlü bulunan gençliği daha merkezi bir birlik fikrine götürür. Bu düşüncenin netleşmesiyle **17 Aralık 1965’de F.K.F. (Fikir Kulüpleri Federasyonu)** kurulur.

Daha sonra Dev-Genç adını alacak olan bu kuruluş, 65 sonrası devrimci mücadelede çok önemli bir yere sahip olacaktır. FKF’yi gerçek anlamıyla siyasal süreçte yerine oturtabilmek için, onu kendi özgüllüğü ve sürecin çok yönlü özellikleriyle birlikte değerlendirmek gerekiyor. 65 sonrası süreçte hemen her olayda pratik tavrını ortaya koyan, öğrenci gençliğin merkezi kitle örgütü olmasının yanında, diğer gençlik kesimlerini de örgütlülüğü içine alabilen, demokratik üniversite mücadelesinden, anti-emperyalist, anti-faşist mücadeleye, işçi gösterilerinden, grevlerden köylünün toprak işgallerine kadar hemen her yerde görüşleri ve pratiğiyle ağırlığını hissettiren bu örgütün niteliği neydi? Hangi koşulların içinde doğdu, nasıl gelişti? Tüm bunları sağlıklı ve nesnel bir şekilde değerlendirebilmek için o dönemde gençlik üzerinde etkili siyasal akımları kabaca ele almakta yarar var.

2 - TİP, YÖN, MDD ve FKF/ Dev-Genç

1961 yılı Türkiye sol hareketinin bundan sonraki gelişiminde belirleyici roller üstlenen ve çeşitli yapılanmaların ortaya çıkmasını sağlayan iki gelişmeye tanık olur. Bunlardan biri Şubat 1961’de TİP’in kuruluşu, diğeri de Aralık 1961’de ilk sayısını çıkaran “Yön” dergisi çevresinde oluşan harekettir.

TİP “Kapitalist olmayan yol-İleri Demokrasi” tezini öne sürerken, Yön hareketi de “Milli Demokrasi” kavramını ileri sürer.

TİP’in önermesi üç evrelidir. Birinci evre 1961 anayasasının getirdiği "demokratik hak ve özgürlükleri koruma" ile işçi ve köylü kitlelerini bilinçlendirme-eğitme evresidir. İkinci evre demokratik (barışçıl-seçim vb.) yoldan işçi-köylü hükümetini kurma, ileri demokrasi çerçevesinde kapitalist olmayan bir yoldan, devletçilikle kalkınmayı sağlayıp reformları gerçekleştirmek, (ekonomik, sosyal, siyasal reformlar) evresidir. Son evre ise sosyalizm evresidir.

Yön hareketinin de ilk amacı kalkınmayı, sosyal adaleti sağlayacak bir demokrasi (Milli Demokrasi) kurup, bu devlet yapılanması ile bir dizi reformu gerçekleştirmektir (Toprak, Mali, Banka reformu vs.). Bunların amacı ise komünizmi ve faşizmi önleyecek bir sosyalizm kurmaktır.

TİP temel çelişkiyi emperyalizm ve onların desteğindeki yerli kapitalizm ile sömürülen kitleler arasında görmesine karşın, Yön’e göre temel çelişki yerli (Milli) burjuvazi ile emperyalizm arasındadır.

Yön’e göre devrimi yapacak ve ona önderlik edecek sınıf küçük burjuvazi ve milli burjuvazidir.

İlk çıkışından itibaren Türkiye’de cuntacılığın ideolojisini üreten ve cunta örgütlenmelerinin içinde yer alan bu grubun Marksizm-Leninizm’le ilgisi yoktur. Aksine getirecekleri rejimin adına “sosyalizm” diyorlar- komünizmi ve faşizmi önleyeceğini söylemekle küçük burjuvazinin kafa karışıklığını somut bir şekilde sergilemektedirler.

Özellikle Ekim Devrimi sonrası birçok yerde küçük burjuvazi kendini sosyalist görmeye, sosyalist ilan etmeye başlamıştır. Genelde bunun iki nedeni olduğunu söyleyebiliriz. İlk olarak Ekim Devrimi’nin tüm dünyada ve her çevrede

yarattığı sempattir. Bundan en çok etkilenen kesimlerden biri de emperyalist çağda proletarya ile burjuvazi arasında yalpalayan küçük burjuvazidir. Ve küçük burjuvazi sosyalizmi kendini tatmin edecek bir kıvama getirerek “kavramaya”, sindirmeye çalışır. Sonuç ise komünizme de karşı (!) olan bir “sosyalizm”dir.

Diğer bir etken ise burjuvazinin sosyalizme (!) sahip çıkması, onu “evcilleştirip” zararsız hale getirme çabalarıdır. Burjuvazinin bu çabaları, sosyalizmi kapitalist düzen içinde bir hükümet değişikliğine veya ekonomik politikada nüans farklılıklarına (Devletçilik vb.) indirgemeye yönelir. Sınıflar mücadelesi saptırılıp daha sıkı denetlenmeye çalışılır. Doğrudan veya dolaylı olarak bu çabalar radikal küçük burjuvaziye de etkiler, onları siyasi olarak düzen içerisinde bir yere oturtur.

Ülkemizde ise bu genel etkenlerin yanında Kemalistlerin Ekim Devrimi ertesinde Sovyet yönetimi ile kurdukları olumlu ilişkiler ve Sovyet Devriminin Ulusal Kurtuluş Savaşına katkıları sonucunda, Kemalizm savunucusu küçük burjuvazinin bir kesiminin sosyalizmden daha fazla etkilenmesini getirmiştir. Öyleki “sosyalizm” kendi anlayışları doğrultusunda da olsa, küçük burjuvazi tarafından (hem de proletaryaya rağmen!) her dönem savunulmuştur. Yön hareketi de geleneksel küçük burjuva radikalizminin 1960’larda vardığı en üst nokta olmuştur. Bu çizginin pratik iflasi ise asıl olarak 12 Mart 1971 ile olmuş, bu tarihten sonra radikal küçük burjuvazinin “sosyalistliği”, örgütlülüğten uzak, tek tek insanların tatmin veya yakınma aracı olarak gündeme gelen bir tavır alıştan öteye gitmemiştir.

Gerek TİP, gerekse de Yön hareketi içindeki gelişmeler 1965 sonrasında ülkede devrimci hareketlerin gelişmesinde önemli etkenlerdendir. 1965 seçimleri sonrası TİP’in “sosyalist devrim” hedefine yönelmesi, Yön hareketi içinde bulunan eski tüfeklerin

ortaya attığı, MDD (Milli Demokratik Devrim) tezinin yayılmasının önünü açan etkenlerden biri olur.

TİP'in revizyonist-reformist girişimlerine alternatif olarak ortaya atılan MDD öz olarak tamamlanmamış bir burjuva demokratik devriminin tamamlanması ve kesintisiz bir şekilde sosyalist devrime geçişi ifade ederse de; MDD kavramını ortaya atan ve “**MDD’ciler**” diye anılan eski tüfeklerin bu kavramdan anladıkları çok daha farklı bir şeydir. MDD’ciler de Yön hareketinin cuntacı izlerini üzerinde taşımakta ve küçük burjuvazinin “devrimci” gücüne güvenmektedirler. Demokratik devrimde proletaryanın ittifaklarından biri olan küçük burjuvazinin radikal kanadının önemi abartılmakta, devrime önderlik etmesi için bu kesime (özellikle ordu içindeki sol cuntacılara) davetiye çıkarılmaktadır.

Bu arada TİP içerisinde “sosyalist devrim” tezinin ardından genel başkan M. Ali Aybar tarafından ortaya atılan “Güleryüzlü Sosyalizm”, “Türkiye’ye Özgü Sosyalizm” tezleri gelir. Tüm bu gelişmelerde rol oynayan en önemli faktörlerden birisi de, 1961 Anayasasının getirdiği nisbi demokratik ortamda ülkeye giren ve yaygınlaşan Marksist-Leninist görüşlerin çeşitli sınıf ve katmanlarda yankısını bulması, yorumlanmasıdır. Genellikle çarpık ve özgücüne güvensiz (halka güvenmeyen, halkı küçük gören) aydın anlayışının ürünü olan bu yorumlar kaosu içinde, özellikle gençlik içinde bulunan çeşitli gruplar da yolunu bulma, en doğru ve tutarlı tezleri oluşturma ve ülke koşullarının dayattığı, enternasyonal bir Marksist-Leninist çizgiyi oturtma çabası içine girerler. Dev-Genç’in gelişmesi bir anlamda bu çabaların somut olarak izlenmesi ve belirli bir yere varması açısından bize en doğru bilgileri verir.

1965’de kurulan FKF, TİP’in etkinliğindedir.

FKF üzerindeki TİP etkinliği şu veya bu şekilde 1968 baharında yapılan İkinci Kurultay’a kadar devam eder. Ancak

bu etkinlik tam anlamıyla bir etkinlik değildir. Gençlik zaman zaman FKF yönetimini aşarak anti-emperyalist, anti-faşist eylemler içinde yer almakta, toprak işgallerine katılmaktadır.

Mart 1968 tarihinde yapılan 2. Kurultay'da FKF yönetimine MDD hareketine yakın düşünenler de gelir. TİP yönetiminde ağırlığını korusa da eskisi gibi tam denetiminde bir yönetim değildir bu. Nitekim hemen kurultay sonrası (Nisan) FKF, "27 Mayıs Milli Devrim Derneği" ile birlikte "Devrimci Güç Birliği"ni (Dev-Güç) oluşturunca TİP buna hemen tavrı alır ve MDD'ye yakın düşünenlerden Doğu Perinçek'i başkanlıktan indirerek yerine kendi paralelinde bir başkanın gelmesini sağlar.

Ancak bu gelişmeler TİP'in FKF içinde son çırpınışıdır. TİP reformizmine karşı oluşan tepki, FKF üzerindeki TİP denetimini sarsmaya başlamıştır. Hatta TİP'in sağladığı son yönetim değişikliğinin ardından MDD'ye yakın gençlerin bir kısmı ayrılarak DÖB (Devrimci Öğrenciler Birliği) adı altında ayrı bir dernek kurmuşlardır.

Devrimci Gençlik Hareketi içinde misyonunu tamamlayan ve gerçek niteliği ortaya çıkan TİP oportünizmi, gençlik saflarından tecrit olmaya başlamıştır.

"TİP... temsili demokrasiciliğin parlamentosunu tek eylem alanı seçip, aman faşizm geliyor yaygaralarıyla Amerikan emperyalizmine karşı her türlü aktif mücadeleyi reddedip, oportünist bir siyaset izliyordu..." (1965-71 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç)

Ancak TİP'in ve onun etkisindeki FKF yönetiminin oportünizmi, gençliğin devrimci eylemini engelleyemez. Gençlik, pratikte doğruyu bulmaya başlamış ve bu yolda her türlü engele karşı yürüyüşünü sürdürmektedir. 1968 yılı içinde gençliğin anti-emperyalist, anti-faşist tavırlarına baktığımızda

bunu çok açık görürüz... Ki o döneme ilişkin aşağıdaki değerlendirme de bunu çok açık bir biçimde ortaya koyar.

“ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübüne bağlı gençler ve diğer sosyalist gençler Elmalı’da toprak işgali yapan köylülerin yanına koşuyorlar; İstanbul’da Devrimci Öğrenci Birliğine ve FKF’ye bağlı bazı yığıt sosyalist militanlar anti-emperyalist hareketlerin başını çekiyorlardı. 6. Filo’nun İstanbul’u ziyaretleri sırasında (Temmuz 1968), gençlik kitlesi, Amerikalıları denize dökmeden önce, TİP oportünistlerinin kurdukları barikatları parçalıyordu. Ankara’da tabanın baskısına dayanamayan FKF merkez yürütme kurulu, Amerikan Haber Merkezine ve diğer Amerikan Bankalarına saldırılar yapılmasına boyun eğmek zorunda kalıyordu. 6. Filonun İzmir ziyaretinde ise, tabanın baskısıyla İzmir’e gitmek zorunda kalan merkez yürütme kurulu, diğer gençlik teşkilatlarına karşı takındığı sekte tavrıyla hareketin zayıflamasına sebep oluyordu. C. Vance’nin ziyaretinde DÖB’lü gençler, İstanbul’da havaalanına yürürlerken; Ankara’da FKF yönetiminden bağımsız sosyalist gençler havaalanında gösteri yapıyorlar ve akşam Amerikalılara ait bazı binaları taşıyorlardı... FKF oportünist yönetici kliği faşistlerle uzlaşmaya çalışırken, sosyalist gençler en devrimci tavrıyla faşistlerin fakültelerdeki panolarını kaldırıyorlar, onlara fakültelerde hayat hakkı tanımıyorlardı. Kendiliğinden gelişen işçi-köylü-gençlik hareketleri ve giderek keskinleşen sınıf mücadelesi karşısında TİP oportünizmi iyice iflas ediyordu.” (1965-71 Türkiye’de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç, s. 14-15).

FKF 3. Kurultayı Ocak 1969’da yapılır. Kurultay TİP ile MDD’ciler arasındaki mücadelenin bir alanı olur. TİP etkinliğindeki yönetimin “Devrimci Kardeşler” başlıklı raporunda TİP, “emekçi halkın gerçek sesi ve biricik umut kaynağı” olarak gösterilir. Diğer yandan bu raporda M. Ali Aybar’ın TİP başkanı olarak sarfettiği “Hürriyetçi Sosyalizm”, “Güleryüzlü Sosyalizm”, “Tarih, Hürriyet Kavgalarından ibarettir”, “Sosyalist

Ülkelerin Maskesini düşüreceğiz”, sözleri “garip” olarak nitelendirilip eleştirilir. Bunlar, TİP içinde genel başkan M. Ali Aybar’a karşı yürütülen muhalefet hareketi, “Emek” grubunun (Behice Boran, Sadun Aren vb.) görüşleri olmamakla birlikte, TİP’in kendileri aleyhinde gençlik içinde giderek artan olumsuz havayı nötralize etmek ve hedef şaşırtmak için kullandığı bir malzeme durumundadır. Sosyalist devrimi savunan bu grup o güne kadar yönetimine rağmen konulan birçok anti-emperyalist eyleme (6. Filo eylemleri) sahip çıkmaktan da geri kalmamıştır...

Aynı kurultayda MDD’ciler de Sosyalist Devrim tezine karşı çıkan ve gündemdeki devrimin MDD olduğunu savunan, parlamentarizmi eleştirip, gençlik içinde birlik ve mücadeleyi savunan ve “Yaşasın Halk Savaşları” ile biten bir bildiri dağıtır.

MDD’ciler TİP’lilere nazaran daha ağırlıklı bir şekilde yönetime geldikleri bu Kurultay sonrasında giderek etkinliği ele geçirirler. Kurultaydan 15 gün sonra yayınlanan basın bülteninde MDD tezine uygun görüşler yayınlanmaya başlar. Fakat bunu da mutlak bir etkinlik olarak almamak gerekir. Baştan da belirttiğimiz gibi devrimci düşünceler gençlik içinde sürekli ileri giden, yükselen, daha doğru temellere oturan bir süreç izlemektedir. MDD devrimci düşüncelerin netleşme sürecinde sadece gelip geçici bir durak işlevi görmüştür.

Üçüncü kurultay sonrası FKF’nin eylemlerine baktığımızda, hareketin giderek genişlediğini görürüz; toprak işgalleri, üretici mitingleri, anti-emperyalist eylemler, grevler (Bu arada gerici ve faşistlerin miting meydanına saldırısı ve iki işçinin ölümüyle sonuçlandığı için “kanlı pazar” adıyla anılan anti-emperyalist gösteri ile ABD elçisi R. Commer’in arabasının yakılması, bu dönemde FKF’nin anti-emperyalist eylemlerinden bazılarıdır) yanında, toplumda diğer sınıflarla ittifak-güçbirliği konusunda epey ileri adımlar atılır. Bunlardan biri “*Yargıtay*

yürüyüşü” olarak bilinen Yargıtay Başkanı İmran Öktem’in cenaze yürüyüşüdür. (İrticaya karşı yapılan en geniş katılımlı kitle eylemlerinden biridir.) Bir diğeri ise yeni üniversite reform tasarısına karşı, öğretim üyeleri ve öğrencilerin birlikte gündeme getirdikleri protesto eylemleridir. (İstifalar, okul işgalleri, forumlar, anti-empyrialist eylemler...) FKF bu dönemde bir yandan küçük burjuvaziye devrimci mücadeleye katarken, aynı zamanda bu sınıfa ve temsilcilerine karşı doğru anlayışı savunmayı da hiçbir zaman elden bırakmaz.

“FKF (...) Dev-Güç kuruluşuna da tekrar katıldı. Dev-Güç içindeki tek savaşı kuruluş olan FKF’nin yöneticileri küçük burjuva kuyrukçuluğunun batağına saplanmamak için büyük çaba sarfettiler (...) Dev-Güç içinde her zaman proletaryanın ideolojisini benimsemiş bir kuruluş olduklarını açıkça belirttiler. Bu ilkelerden taviz vermeme, Marksist-Leninist olduğunu gizlememe konusundaki tavırlarını Doğu Perinçek ve çevresinin muhalefetine rağmen kararlılıkla sürdürdüler.” (Agy, s. 24)

Bu değerlendirme, FKF içinde gelişen devrimci hareket ve düşüncenin küçük burjuvazinin karşısındaki tutumunu gösterdiği kadar, FKF’nin o günkü durumunu ve MDD içindeki çelişkileri de ortaya sermektedir.

MDD’nin fikir babalığını yapan Mihri Belli gibi eski tüfekler, FKF’yi cuntacı eğilimlerle bir araya getirip, FKF militanlarını vurucu güç, ordu içindeki burjuva unsurları da önder güç durumuna getirmek isterken, FKF’deki devrimciler, bu tuzağa düşmediklerini, Marksist-Leninist ideolojiyi savunduklarını ve küçük burjuva kuyrukçu bataklığa saplanmayacaklarını ısrarla belirtmektedir. Nitekim Dev-Güç deneyi bir süre sonra iflas edecek ve küçük burjuvazi beklediğini bulamayacaktır. Ancak alıntıda görüldüğü gibi MDD’ciler içindeki çelişkiler daha o günden uç vermeye başlamıştır.

1969 yılındaki devrimci mücadelenin ideolojik ve pratik gelişmesini, o dönemin bir değerlendirmesi olan aşağıdaki alıntı çok iyi açıklar:

“FKF Merkez Yürütme Kurulu üyeleri, TİP oportünizminin, ‘aman faşizm geliyor kıpırdamayalım’ demeleri ile ‘Türk Solu’ çevresinin (MDD’ciler) ‘aman küçük burjuva devrimcilerini küstürmeyelim, Milli Cephe (!) yıkılır...’ diyerek sosyalizm yaşağı uygulamaya kalkmaları arasında, proletaryanın kavgasına ihanet açısından pek önemli bir fark olmadığını çok iyi anladılar.” (Agy, s. 24)

Ekim 1969’da FKF’nin Olağanüstü 4. Kurultayı toplanır ve federasyon **Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (Dev-Genç)** adını alır. Bu kurultay salt isim değişikliğinin değil, aynı zamanda TİP’in Devrimci Gençlik saflarından tecriti ve 3. Kurultaydan itibaren eski tüfeklerce savunulan MDD tezi dışındaki gelişmelerin netleşmesini ifade etmesi açısından da önemlidir.

3. Kurultay’da ağırlıkla yönetime gelen MDD çevresi, kendi içinde de bir netleşme süreci yaşamaktadır. Bir yanda küçük burjuvazinin kuyrukçuluğunu yapan eski tüfekler, bir yanda kampus Maocu kesim ve diğer yanda ise Türkiye’nin koşullarını tahlil ederek Türkiye devriminin gerçek yolunu bulmaya çalışan doğru çizgiyi oturtmaya çalışan, devrimci kesim...

4. Kurultay işte bu kampus Maocularıyla devrimci kesimin ortak yönetimidir. Eski tüfekler ise silahlı mücadeleyi savunan bu tezleri oluşturmaya başlayan devrimci kesimi desteklemekte, görünüşte onlardan yana tavır almaktadırlar. Çünkü onlara göre; *“şiddet eylemleri rejimin çelişkilerini keskinleştirecek ve ordunun beklenen müdahalesi gerçekleştirecek”* tir. Bu ise onlar için “MDD” demekti. Kampus Maocu grup *“Proleter Devrimci Aydınlik”* (PDA) etrafında kümelenirken, devrimci kesim de *“Aydınlik Sosyalist Dergi”*’de görüşlerini yayınlamaya başlar. 70 başlarında PDA grubu kendi örgütlenmesini oluşturur ve bağlar tamamen kopar.

Eski tüfekler ile Devrimci Hareketin Aydınlik Sosyalist Dergi'deki birlikteliği ise bir yıl kadar sürer. Ancak bu birliktelik Devrimci Hareket açısından ideolojik netleşme süreci ilerledikçe, çelişkiler de kaçınılmaz olarak keskinleşir ve 70 sonlarında kesin kopuş gündeme gelir. (Bu konuya daha sonra değineceğiz.)

4. Kurultay sonrası değerlendirmelere baktığımızda Dev-Genç'in gelişiminin daha üst boyuttaki eylemlerle geliştiğini ve başta işçi sınıfı olmak üzere diğer sınıf ve katmanlarla bağlarını sıklaştırdığını görürüz.

4. Kurultay sonrası Dev-Genç tarafından gündeme getirilen, akademik-demokratik ve siyasi eylemler yelpazesi içinde sadece 15-16 Haziran eylemine aktif katılımı ve doğru hedeflere yönlendirebilmesini gözönüne alırsak Dev-Genç'in ulaştığı düzeyi daha iyi anlayabiliriz.

“Son yıllarda dünyada meydana gelen en büyük işçi direnişlerinden biri sayılabilecek ve sınıf mücadelesi tarihimize “büyük işçi direnişi” adıyla geçecek olan aşağı yukarı 100.000 işçinin katıldığı hareket, 15-16 Haziran tarihinde, İstanbul, İzmit ve çevre bölgelerinde oldu. İşçi sınıfına politik bilinç verilmesi çabalarından umacıdan korkar gibi kaçan, ekonomizmi tek eylem olarak seçen DİSK’li işçi simsarları, 274-275 sayılı kanunlarla rahat koltuklarından olacaklarını, bütün imkanlarını kendilerinden daha rahat Amerikancı satılık Türk-İş’e kaptıracaklarını anlayınca, işçi sınıfına hareket işaretini çakıverdiler. Artan ekonomik baskılar, hayat koşullarının zorluğu karşısında yaşayamaz hale gelen işçiler, kavgaya dünden hazırıldılar. Kendiliğinden ortaya çıkan doğal liderlerin öncülüğünde fabrikalardan sokaklara akan bir sel gibi, politik bilinçten yoksun DİSK’li ve Türk-İş’e bağlı bir kısım işçiler, polis ve asker barikatlarını yararak ancak düşman olarak görebildikleri bazı fabrika idarehanelerine, polis karakollarına, özel arabalara ve

Türk-İş binasına saldırdılar. Bir an silkinen devi, ne polis kurşunları ne de korku salarak ve gerektiğinde kullanmak için sokaklara dizilen tanklar durdurabilirdi. Bu sefer de harekete geçirdikleri devin dehşetine kapılan ekonomistler köşe-bucak saklanmaya, radyodan ve gazetelerden yayınladıkları mesajlarla devi teskin etmeye, hareketi durdurmaya çalıştılar. Öncü Marksist-Leninist kadrodan yoksun, politik bilinci hemen hemen sıfır olan işçi sınıfının hareketi, hakim sınıfların çok daha büyük zor metodlarına başsurmalarına meydan kalmadan, ekonomistlerin ihaneti, provokasyonları sonucu iki gün içinde pasifize edildi. Buna rağmen İstanbul ve İzmit bölgelerinde, çeşitli fabrikalarda işçilerin giriştikleri pasif direniş hareketleri durdurulamadı. Devrimci gençler bu hareketler boyunca işçilerle omuz omuza dövuştüler. Onlarla birlikte hapishanelere girdiler ve örfi-idare mahkemelerinin karşısına çıktılar.” (Agy, s. 40.41.42)

Ekim 1970’de toplanan kurultay artık Dev-Genç’in, her yönüyle Devrimci Hareketin ideoloji ve pratiğiyle yoğrulduğu, biçimlendiği bir kurultaydır. MDD hareketiyle tüm bağlar koparılmış, MDD’nin dışına çıkan diğer çizgi ile (PDA) ayrılık noktaları kesinleşmiştir. Dev-Genç’in yönetimi ve kadroları, partileşme sürecini tamamlayan Devrimci Hareketin düşüncelerinin birer savunucusu, kadrosu ve sempatizanıdır artık. Dev-Genç, Devrimci Hareketin tüm gençliği kucaklayan gençlik alanındaki kitle örgütlenmesi olmuştur. Devrimci Hareketin rotasında bir kadro ve mücadele anlayışı Dev-Genç pratiğine yön vermeye başlamıştır.

3 - Devrimci Hareket ve Dev-Genç

THKP-C ve Dev-Genç sürekli birbirini çağrıştıran iki kavramdır. Çünkü Dev-Genç’i Dev-Genç yapan THKP-C hareketinin mücadele anlayışından başka birşey değildir. Eğer Dev-Genç bugün böylesine tanınan ve Türkiye devrimci

mücadelesinde önemli bir yere sahip olan bir örgütlülük olabilmişse, bu THKP-C görüşüne sahip kadroların yönlendirdiği mücadeleyle olmuştur. Keza Dev-Genç de Devrimci Hareket için sürekli bir kadro kaynağı olmasının ötesinde, pratik ve ideolojik mücadelesiyle Marksist-Leninist görüşün ve bu görüş doğrultusunda mücadelenin gelişmesinde önemli işlevlere sahip olmuştur. (Örneğin 71 döneminde Devrimci Hareketin üst boyuttaki mücadelesinin ilk önce kentlerde başlamasının nesnel nedenleri arasında, Dev-Genç'in çeşitli eylemleriyle daha üst boyuttaki mücadelenin zeminini kentlerde yaratmasının sayılması da unutulmamalıdır.)

Dev-Genç ile Devrimci Hareketin iç içe bir gelişim çizgisi izlediğini söylemiştik. Bunu biraz açmak gerekir:

1970'e gelindiğinde ortaya çıkan Devrimci Hareketin örgütsel yapısı, Türkiye'de geleneksel reformist solun da sonunu simgeliyordu bir bakıma. Geçmişe dönüp bakıldığında görülmüyordu ki, 50 yıllık Türkiye solu tarihi, reformizmin, dogmatizmin ve kuyrukçuluğun tarihidir. Burjuvazinin icazet sınırlarını aşmayan parlamentarizmin ve mülteciliğin tarihidir. Kendi özgücüne güvenmeyen, şablonculuktan öteye gidemeyen sol, bu 50 yıl süresince, değil Türkiye'nin kendine özgü devrim çizgisini oluşturmak, kendi savunduğu revizyonist-reformist görüşleri bile uygulayamamıştır. Geleneksel solun kaderi sürekli küçük burjuvazinin ve reformist burjuvazinin peşine takılmak ve yine bu güçlerden darbeler yemek olmuştur.

1945'ten itibaren şekillenen dünyadaki yeni gelişmelerin Türkiye'deki etkisi 1960'dan sonra görülmeye başlar. Dünyanın kırılık bölgelerinde 1945'lerden sonra filizlenen halk kurtuluş savaşlarını, Türkiye solu 1960'lardan sonra tanımaya başlar. Bu, daha çok gençliğin çaba ve arayışlarının sonucunda gerçekleşir. Geleneksel sol, onyıllardır kafasını bir türlü kumdan çıkarmamakta ve kendinden başkasını tanımamaktadır.

1945'lerden itibaren emperyalizmin yeni sömürgeci haline gelen Türkiye'yi bu kurtuluş savaşlarının etkilememesi, Türkiye'li devrimcilerin bu deneylerden ders çıkarmaması düşünülemezdi. 1961 sonrası nispi demokratik ortam ve Halk Kurtuluş Savaşlarının bir çoğunun 1950'lerin sonu ile 1960'lı yıllarda zaferle sonuçlanmaya başlaması, Türkiye solunda reformistlerin yükselttiği duvarları yıkar, tartışmaları zenginleştirir. Ancak bu zenginleşme, oportünist-revizyonist görüşlerin manevra alanını genişletici bir sonuca da yol açar doğal olarak, TKP'nin klasik "ayaklanma" dogmacılığının yanısıra, fokoculuk, kampüs Maoculuğu vb. çarpık anlayışlar yayılmaya ve bu ortam içinde kafa bulandırmaya başlar.

Tüm bu entellektüel tartışmaların, dogmatik-sekter eğilimlerin yanında Marksist-Leninist çizgi de yavaş yavaş oluşmaya ve bu bataklıktan sıyrılmaya çalışır. Görüşlerini ve örgütlenmesini sağlam bir temele oturtan devrimci hareket, teorik tezleri ve politik mücadelesiyle hızla bağımsız siyasi kimliğine kavuşur, siyasal arenada aktif olarak yerini alır.

"Hakim sınıfların açıkça zor metodlarına başvurdıkları, revizyonist kliklerin azgınca pasifizm propagandası yaptıkları bu dönemde, eldeki kadroları örgütlü biçimde en aktif mücadelenin içine sokmak gerekmektedir. Düşmanın gelip devrimcileri hapsedilmeye doldurması için, bundan böyle üniversitelerin ve belirli yerlerin kale bekler gibi sonuna kadar beklenemeyeceğini bilerek, düşmana karşı yıpratıcı bir mücadele vermek gerekmektedir. Devrimci mücadelenin en geliştiği bölgelerde parlayan iç savaş kıvılcımlarını, aktif mücadeleyle ülke sathına yaymak ve güç kazandıkça savaşın ağırlığını kırsal bölgelere aktarmak gerekmektedir. Mücadeleyi politik bir askeri mücadele biçiminde yürütmek, ekonomik ve demokratik mücadelelere ikinci dereceden, bu mücadeleye yardımcı olması bakımından önem vermek gerekmektedir. Karşı devrimin baskısına devrimci şiddetle cevap vermek, işçi ve köylü kitlelerine aktif mücadelenin gerekliliğini

göstermek gerekmektedir. Hazret-i Eyüp sabrı ile beklemeden, en aktif mücadelenin içine girilerek, bu mücadele içinde geniş halk kitlelerini örgütlemek gerekmektedir. Ancak böyle bir mücadeleyle revizyonizmin sosyalizm yolundaki bataklıkları kurutulacak, Türkiye halkı özgürlüğüne kavuşacaktır.” (agy)

Marksist-Leninist hareketin oluşumu Türkiye solu için bataklıktan kurtuluşun bir simgesidir. Ancak baştan da belirttiğimiz gibi Devrimci Hareketin doğması kolay olmamıştır. Her türlü oportünist ve revizyonist sol'un saldırılarına hedef olmuş, geleneksel sol ile ideolojik mücadele içinde gelişmiş, yetkinleşmiştir. Sırasıyla “Türk Solu”, “Aydınlık Sosyalist Dergi” sütunlarında ve pratik yaşamda süren bu mücadele, son olarak “**Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup**” ile sonuçlanmış ve geleneksel sol ile ideolojik ve örgütsel anlamda tüm köprüler atılmıştır.

12 Mart açık faşizmiyle birlikte ülkede estirilen terör havası içinde birçok demokratik örgüt ve kuruluş gibi Dev-Genç de kapatılır, üyeleri ve federasyon örgütlenmesi de bu dönem fiili olarak faaliyetsiz duruma düşer. Ancak bir gerçek var ki büyük özveriyle, dışı dış onurlu bir mücadeleyle yaratılan Dev-Genç ismi, halkımızın ve özel olarak da öğrenci gençliğin yüreğine, bilincine; devrimci mücadelenin simgesi, oligarşi ve uşaklarının beynine de bir korku simgesi olarak kazanır. Dev-Genç ismi, sevinç ve coşkunun, gelecek umudunun, devrimci çizginin simgesi olur. Düşmanları içinse korku ve nefrettir.

Rcsim 2

3. BÖLÜM

12 MART SONRASI DURUM VE İYÖKD

A - Genel Durum

“Egemen sınıflar (...) ölümlerinden sonra büyük devrimcileri zararsız ikonalar durumuna getirmeye, söz uygun düşerse azizleştirmeye, ezilen sınıfları ‘teselli etmek’ ve onları aldatmak için adlarını bir ayla (hale) ile süslemeye çalışırlar. Böylelikle devrimci öğretiler; içeriğinden yoksun tartışılır, değerden düşürülür ve devrimci keskinliği giderilir. Burjuvazi ve işçi hareketi oportünistleri, bugün işte Marksizmi ‘evcilleştirme’ biçimi üzerinde birleşiyorlar.” (Lenin, Devlet ve İhtilal)

12 Mart sonrası oligarşinin bir kesimi ve her türden oportünist, reformist ve revizyonistlerin taktikleri aynen Lenin’in yukarıda belirttiği “evcilleştirme” politikasına uygun olarak çizilmiştir. Halklar üzerinde uygulanan yoğun baskı ve terörle korkulu olduğu kadar, yarattığı silahlı mücadele ve örnek devrimci kararlılık geleneğiyle halklara aydınlık bir geleceği müjdeleyen bu dönemin sonuçlarını, kendi potasında eritmeye çalışan oligarşi ve her türden oportünist, reformist, revizyonist kesimler en ince taktikleri gündeme getirmekten geri durmamışlardır.

Gerçekten de 12 Mart, devrimciler açısından fiziki anlamda bir yenilgi olmuşsa da Silahlı Devrimci Hareketlerin 12 Mart öncesi anti-emperyalist, anti-oligarşik eylem ve çalışmaları, özellikle 12 Mart dönemi boyunca kararlı bir şekilde her türlü kişisel kaygı ve korkudan uzak, ideolojileri doğrultusunda mücadelelerini sürdürmeleri; geniş halk kesimlerinde oldukça büyük bir sempati yaratmıştır. Eylemleriyle, oligarşinin çıkmazını derinleştirmiş ve 12 Mart'ın yarım kalan bir operasyon olmasında önemli etkileri olmuştur.

Geleneksel solun o güne kadar gösterdiği kaypak, tutarsız ve kendi gücüne güvenmeyen küçük burjuva tavırları, halk kitlelerinin düzene karşı olan tepkilerini canlandırmak bir yana, onların “düzene karşı çıkılmaz” duygularını daha da perçinlemiştir. Sömürü ve baskı düzeninden kurtulmak, özgürlüğünü kazanmak isteyen halk kitlelerinin, sürekli düş kırıklığı ve güvensizlik içinde yaşamaları sonucu, devlet korkusu her geçen gün daha fazla beyinlerinde yer etmiştir.

12 Mart'ta THKP-C ve diğer silahlı devrimci hareketlerin mücadelesi kitleler için bir umudun doğuşunu müjdelemiştir. Devletin “üç beş anarşist” dediği örgütler vurduğu yerden ses getirerek, devletin o kadar güçlü olmadığını sergileyerek, yaptıkları her eylemle kuracakları sömürsüz, baskısız düzenin mesajlarını vermişlerdir.

Yıllardır binlerce sayfa yazıyla anlatılamayanlar 12 Mart dönemindeki Devrimci Mücadele ile büyük ölçüde ortaya serilmiş, kitlelere, egemen sınıfların sömürüsü, emperyalizmin içyüzü anlatılmıştır. Kitleler kurtuluş yolunun nereden geçtiğini görmeye başlamıştır. Mücadelenin doğurduğu sempati ve potansiyelin büyüklüğü, birçok “allame”nin anlayamayacağı boyutlardadır.

12 Mart'ın “keskinleri”, yılgınları, dönepleri, mültecileri, yeni dönemde geriye dönüşün, inkarın, geçmiş mücadeleye

küfürün teorilerini hazırlarken, bu potansiyelin farkında değildir. Ancak oligarşi '60'lardan itibaren başlayan gelişimin farkındadır ve buna uygun tedbirlerini önceden hazırlamaya, “evcilleştirme” operasyonunun gerekli araçlarını oluşturmaya başlamıştır.

Mayıs 1972’de CHP Genel Başkanı İnönü, yerini Ecevit’e bırakır. Bu '60'lardan itibaren CHP’de başlatılan “ortanın solu” gelişiminin son halkasıdır. Solun gelişimini kendi kurumlarıyla denetim altına almaya çalışan oligarşinin çabaları, CHP’yi yeni bir kılığa büründürmüştür artık.

Daha sonra CHP hükümetinde Kültür Bakanlığı yapmış olan A. Tancer Kışlalı, 1974 basım “Öğrenci Ayaklanmaları” adlı kitabında şöyle diyordu:

“Toplumda köklü değişikliklerden yana olan partilerin iktidara gelme şansının bulunduğu ülkelerde, gençlik hareketleri (bunu devrimci hareketler olarak anlayabiliriz-aktaran) yetişkinlerin örgütlerinin (bunu da düzen partileri olarak anlamak gerek-aktaran) paralelinde gelişmekte, kesin bir kopma olmamaktadır. Geleneksel partilerin itibarlarını yitirmiş bulunduğu ülkelerde ise öğrencilere mümkün bir bütünleşme (integration) yolu kapanmış bulunmaktadır.” (Ağk, s. 78)

Ecevit '73 seçimlerinde “köklü” değişiklik sloganlarıyla ortaya çıkar. '73 seçim bildirgesinde (Ak Günlere) “halkı ezen”, “köleleştiren” tekelciliğe karşı çıkılıyor, sosyal adalet, bağımsızlık, özgürlük, barış ve genel af vaadediliyordu.

“Emeğin yarattığı değer, emeği verenlerde biriksin, çalışanlar elele yüceltebilsin ülkeyi. İnsan insanı, yabancılar yurdu sömürmesin.”

“Ne yoksulluk ne baskı... Ne ezilen ne ezen... İnsanca hakça bir düzen...” (Ak Günlere /1973 Seçim Bildirgesi, s. 229) deniliyordu.

Ecevit ve CHP, A. Taner Kışlalı'nın yaptığı tespit doğrultusunda devrimci potansiyeli düzen partilerinin kuşruğuna takma misyonunu yüklenmişti. İlk anda bu konuda başarısız olduğı söylenemez. “Umut”lar böylece “Karaoğlan”a kanallize edilmeye başlanmıştı. Olayı derinlemesine göremeyenler için sorun açıldı. Devrimci mücadele yürütenler de bağımsızlık, özgürlük istiyor, tekelcilere, sömürüye, baskıya karşı çıkıyor, insanca hakça bir düzen vaadediyorlar, CHP de aynı şeyleri söylüyor ve üstelik CHP'nin seçimle iktidara gelme durumu da var. O halde emekçi halkın kendi iktidarını kurmaya yönelik bir Devrimci Mücadeleye ne gerek var?..

Alttan alta işlenen düşünce buydu. Diğer yandan '73 seçimlerine baktığımızda CHP'nin '45'ler sonrası hiç ulaşmadığı bir oy düzeyine ulaştığını görürüz. Devrimci Hareketin yarattığı potansiyel, burjuvazinin bir kanadının potalarına akmaya başlamıştı.

'71 sonrası hemen ortaya çıkma koşulları bulamayan bu potansiyel, Ecevit'in mitingleriyle -denetim dışında ve düzene yönelik tehlikeye dönüşmesini önlemek için- açığa çıkarılmaya ve bu şekilde nötrallze edilmeye çalışılır. “Umut dağıtma” politikası bu mitingler aracılığıyla uygulanmaya başlanır. Özellikle ezilen yoksul kesimlerin yoğun olduğı yerlerde (Ankara'da Altındağ, İstanbul'da Zeytinburnu vb.) yapılan mitingler, umulanın üzerinde kalabalık ve coşkuludur. Halkın sömürü ve baskıya karşı tepkisini açıkça ifade ettiğı bu mitinglerde Ecevit, bu tepkiyi kendi doğrultusuna çekmek için her türlü demagojiyi kullanır. Bunun karşısında örgütlü bir devrimci güç, ne yazık ki yoktur ve Devrimci Gençler kendiliğinden bir şekilde bu mitingleri devrimci sloganların atıldığı gösterilere dönüştürmeye çalışır (Örneğin, Taksim ve Zeytinburnu mitingleri). Bu tür mitinglerde Ecevit'in bütün çabası bu sloganları yozlaştıracak demagojiler yapmaya yöneliktir. Örneğin Taksim'deki mitingte, bir devrimci gencin

başlatmasıyla alanın “*Bağımsız Türkiye*”, “*Kahrolsun Faşizm*” sloganlarıyla inlemesi üzerine, Ecevit’in rahatsızlığının derecesi ölçüsüzdür. Ancak yapacak birşeyi olmadığından demagojiye başvurmaktan başka bir yol bulamaz. Örneğin bu mitinglerde halkın attığı sloganlar (Bağımsız Türkiye, Kahrolsun Faşizm vb.) karşısında “*Elbette öyle ama barışçıl bir şekilde*” vb. demagojisini kullanır.

Gençler, “*iyiydi, yurtseverdi, kahramandı ama kullandıkları yol ve yöntemlerle oyuna gelmişlerdi.*” Bu yolları kullanmadan, meşru yollardan bu “düzeni” değiştirmeye çalışmalıydılar. “*Bakin biz bunu yapıyoruz, oylarımızla bu düzeni değiştirip ak günlere ulaşacağız...*” Bu sözler, o günlerin geçmiş hakkındaki tek değerlendirme biçimiydi. Kimse o gençlerin söyledikleriyle ilgilenmiyordu. Ve hiç kimsenin de, o gençlerin neden en üst boyutta devrimci mücadele yöntemlerine sarıldıklarını açıklamaya niyeti yoktu.

'71 Devrimci Mücadelesinin yarattığı ilerici halk potansiyelini kendi kanalına akıtmaya çalışan sadece Ecevit değildi. Çok geçmeden birçok reformist-revizyonist grup da Ecevit'in kervanına katılacaktı. Bir yığın devrim kaçkını, korkaklar, hazır konucular, fil dişi kulelere çıkıp yakın devrim hayallerine dalanlar... bu potansiyele sahip çıkmak için ortalığı doldurmakta gecikmedi.

'71 Devrimci Mücadelesi sadece geniş bir halk potansiyeli yaratmakla kalmamıştı. Bu potansiyelin yanında yürütülen Devrimci Mücadelenin safraları, döküntüleri, döneleri, yığınları da olumsuz bir miras olarak, 12 Mart'ın Devrimci Mücadelenin gelişimi önüne diktiği engeller olarak duruyordu. Devrimci Mücadelenin özveri ve kararlılık isteyen karakteri karşısında umduğunu bulamayan, yakın devrim hayalleri içindeki birçok unsur, mücadelenin şu veya bu aşamasında -baskı ve terörün yoğunlaşmasına da bağlı olarak- safları

terketmiş, yığınlar giderek Devrimci Mücadeleye düşman bir tutum içine girmişlerdi. Ülke cezaevleri, sürekli bu tip dönemlerin üretildiği bir fabrika durumundadır. Bu dönemlerin hepsi cuntayı bu kadar “azgınlaştıran”, kendilerini bu hale sokan Devrimci Mücadeleye küfürler düzmekte, onunla da kalmayıp işi oligarşinin siyasi kadrolarına peygamberlik, yurtseverlik bahşetmeye kadar vardırırmaktadırlar. Hepsinin kafalarındaki hesap kesinleşmiştir. Oligarşinin sınırları dışına çıkmama; düzenle kaynaşma planları yapılmakta(*), daha o günden kendilerine yer bulma, kariyer kapma hazırlıklarını sürdürmektedirler.

Ancak “kendi kabuğunda yaşayan” bu yığınları, dönemleri dışarda büyük bir sürpriz beklemekteydi. Hiçbir şey düşündükleri gibi değildi. Kendilerinin aksine kitlelerde '71 Devrimci Mücadelesine büyük bir sempati vardı. Tüm planlar alt-üst olmuştu. Kendi durumlarını bilmeyen kitleler, onları “eski” devrimciler olarak görüyor, onlardan görev bekliyordu. Çoğu için bu kaçırılmaz bir fırsattı. Hemen yeni planlar yapıldı, bu büyük potansiyeli kendi kafalarına uygun kalıba dökmek için ince ince taktikler geliştirilmeye başlandı.

Artık bir yerden başlamak gerekiyordu; ama o cesaretleri de yoktu. “Acaba ne olur?” düşüncesi kafalarından çıkmıyordu. Çok geçmeden bu sorularının cevabını da pratikte aldılar. Devrimci Gençlik kendiliğinden de olsa örgütlenmeye başladı. Dernekler kuruluyor, herkes bildiği kadarıyla, yetenek ve yaratıcılıkları çerçevesinde devrimcilik yapmaya çalışıyordu. Ve korktukları gibi olmuyordu! Koşullar uygundu! Ve bunlar peş peşe kendilerini piyasaya sürmeye başladılar. Oldukça saygı görüyorlardı, kenara çekilenler, hapisten çıkanlar bu kaçırılmaz fırsatın peşinden koşturuyordu... Planlarını uygulayacaklardı

(*) Genele baktığımızda 71 dönemindeki Marksist-Leninist mücadele içinde şöyle ya da böyle yer alıp da bugün aynı şeyleri savunan birini bulmak oldukça güçtür.

ama pek kolay olmayacaktı, çünkü yeni kuşak '71 Devrimci Mücadelesi hakkında olumsuz düşüncelere, sözlere izin vermiyordu. Daha sabırlı ve kurnaz olmak gerekiyordu...

Ancak eski koşullar da yoktu. Bir yandan Ecevit kendileriyle aynı amaç peşinde koştuğu için ondan daha keskin olmak gerekiyordu. Diğer yandan da, 12 Mart öncesinin dernekçilik vb. rahat siyaset koşulları ortadan kalkmıştı. Oligarşi sivil faşistleri -başta öğrenci gençlik olmak üzere- her yana salmaya, bunlar aracılığıyla devrimci hareketin gelişimini engellemeye çalışıyordu. Sivil faşistlerle örgütlü mücadele sorunu da öyle açıkta ve kolay biçimde kaçılamayacak boyutta, ortada duruyordu.

B -Devrimci Gençliğin Önündeki Sorunlar Ve Faşist Çeteler Olgusu

Genel olarak '71'in ağır yenilgisinden sonra, hayatın hemen tüm alanlarında olduğu gibi gençlik alanında da örgütlü bir hareket yoktu. Ancak buna karşın, geniş devrimci potansiyelin yanı sıra devrimci kişi ve gruplar varlıklarını sürdürüyor; sınırlı da olsa propaganda ve eğitim çalışması faaliyetleri yürütüyordu. Örgütlülükle ilgisi olmayan bu yapı ve çalışmalar, bir yerde dar, grupsal, kendi içine kapalı nitelikteydi. Daha çok öğrenci yurtlarında, bu tür birçok grup ve bunların çalışması vardır. Bir yandan öğrenmeye, bir yandan da bunları yaymaya -öğretmeye çalışan bu yapıların merkezileşmiş bir örgütlülüklerinden söz etmek olanağı yoktur (En azından THKP-C hareketinin sempatzanı olanlar için durum böyledir).

Bu dağınık ve merkezi bütünlükten yoksun gruplardan biri de 71 Devrimci Hareketinin sempatzanı olan gruptu (Grup kelimesini en geniş ve genel anlamıyla kullanıyoruz). Bu grup da diğerleri gibi sempatzanı olduğu hareketin görüşlerini öğrenmeye, yaymaya çalışıyor, bir taraftan da kendi arasında,

örgütlenmenin gerekliliği ve biçimi üzerine bir tartışma başlatıyordu. Ama kendini dayatan örgütlenme ihtiyacı, en kısa zamanda çözülmesi gereken en önemli sorundu.

Kabaca tekrarlırsak; '73 sonbaharında gençliğin durumu genelde dağınık ve örgütsüzdür. En önemli sorun ise örgütlenmektir.

Bu tablo içinde gençliğin önüne çıkan diğer önemli bir sorun ise, sivil faşist örgütlenmenin gençliğe el atması ve akademik-demokratik mücadele alanında her geçen gün daha da saldırganlaşan bir engel oluşturmasıdır. '73 sonrası sınıflar mücadelesinde önemli bir faktör olacak olan sivil-faşist çeteler, varlığını giderek daha kuvvetli şekilde hissettirmeye başlamıştır. '73 sonrası gelişimde önemli bir yer tutacağı için, sivil faşist hareketin durumunu çeşitli yönleriyle kaba bir incelemeden geçirmek yerinde olacaktır.

“Virginia'daki CIA tablilcisi, elektronik beyne ait kartları okurken, Bogota'daki yeni bir gençlik örgütünün şüpheli komünistlerin denetimi altına düşecek gibi görüldüğünü anlar. Buraya hemen bir ajan gönderilir ve o çerrenin polis örgütü ile haber değiştirmek, ilgililerin fotoğraflarını ve telefon konuşmalarını toplamak ve bu topluluğa karşı yeni bir örgüt (örneğin Genç Hristiyanlar, Demokrat İşçi Gençliği gibi) kurup finanse etmek ve bu yeni örgütün en yakın seçimlerde çalışmalarını sağlamakla görevlendirilir.” ()*

“CIA, Latin Amerika ülkelerinin çoğuna anti-komünist polis örgütü kurmaları için ‘teknik yardım’ yapmaktadır. Öğrenciler, işçiler, iş ve meslek adamları, çiftçiler ve siyasi partiler için anti-komünist yön örgütlerini desteklemektedirler. Bu topluluklarla

(*) Dünya Hükümeti CIA, T. Wicker, J. W. Finney, M. Frankel, E. W. Kenworthy, Habora Yay. 3. Basım, 1974

Amerikan işçi örgütleri, endüstri ve kurumları arasında ilgi sağlanmaktadır.” ()*

El Salvador’daki ölüm mangalarını, Somoza Nikaragua’sındaki ulusal muhafızları ve daha birçok yeni sömürge ülkede, katliamlarıyla seslerini duyuran karşı devrimci paramiliter örgütlenmeleri incelediğimizde, hemen hepsinin kuruluşunda, gelişiminde ve yetiştirilmesinde CIA’nın şu veya bu rolünü buluruz. 2. Paylaşım Savaşı sonrası, sömürge ve yeni sömürge ülkelerde gelişen halk kurtuluş savaşları karşısında ABD emperyalizminin taktiği; gelişen devrimci mücadeleyi ezmek, durdurmak için bu ülkelerde karşı devrimci paramiliter örgütlenmeler kurmak ve bunları devrimci mücadelelerin üzerine salmak olmuştur. Bu, emperyalizmin, 3. bunalım döneminde geliştirdiği yeni sömürgecilik yönteminin bir sonucudur. Artık ülkeleri açıktan işgal etmeyen, edemeyen emperyalizm, bunun yerine *gizli işgal* stratejisini geliştirmiş, ekonomisinden kültürüne kadar etkisi altına aldığı bu ülkelerdeki toplumsal (siyasal-askeri-ekonomik) yapıyı kendi çıkarlarını uzun vadeli koruyacak bir şekle sokmuştur. Ülke içindeki siyasal muhalefetin, sınıflar mücadelesinin bastırılması da yeni sömürgecilik yönteminin özüne uygun olarak şekillenir; siyasal platformda ezilen halk kesimlerine hiçbir söz ve örgütlenme hakkı tanınmaz; sürekli faşizmle yönetilen sömürge ülkelerde düzen partileri ile demokrasicilik oyunu oynanır. Ta ki, inançlı, kararlı yurtseverler çıkıp “dur” diyene kadar. Her türlü muhalefetin düzen sınırları içinde eritilmeye ve zorla ezilmeye çalışıldığı bu tip ülkelerde, egemen sınıfların çıkarını koruyan ordu, artık başka seçeneğin kalmadığı bir durumda devreye girer. Buna bağlı olarak ordunun “*sınıflarüstü kurtarıcı*” görünümü korunmaya çalışılır.

(*) (agk)

Ordunun devreye girmesine kadar; sınıflar mücadelesinin bastırılması, devrimci gelişimin engellenmesi, halkın devrimci mücadele karşısında karşı saflarda örgütlenmesi veya en azından nötrale edilmesi (terör ve demagoji yoluyla) görevini, esas olarak iradi biçimde devreye sokulan gerici faşist örgütlenmeler yerine getirir. Ana görevi faşizme kitle tabanı sağlamak olan ve genellikle askeri milis yapısına sahip olan bu örgütlenmeler; terör ve demagoji yoluyla halkı devrimci örgütlenmelerden, mücadeleden uzaklaştırmaya, pasifize etmeye, düzenin sessiz köleleri haline getirmeye çalışırlar; hem de çoğu zaman düzen aleyhtarı görünümündeki demagojik sloganları kullanarak... Ve tüm bu faaliyetlerinde devletin resmi güçleri ile (ordu, polis vb.) organik bir işbirliği içindedirler. (Bilinen deyişleyle “devletin güvenlik kuvvetlerine yardımcı”dırlar.)

Temel demagoji malzemeleri ise; ırkçılıkla biçimlenen milliyetçilik, azgın bir anti-komünizm, din vb. konular olan bu tip karşı devrimci milis örgütlenmeleri, 1960 sonrası gelişen sınıflar mücadelesine bağlı olarak ülkemizde de ortaya çıkmış, bilinen işlevleri yerine getirmeye çalışmışlardır.

1968’lere kadar ülkemizde bu tip örgütlenmelerin başta geleni, Amerikan petrol şirketi ARAMCO’nun finansmanı ile ilki 1963 yılında kurulan ve AP’nin güdümündeki “**Komünizmle Mücadele Dernekleri**”dir. 1968’lere kadar emekçi halkın, gençliğin anti-emperyalist, anti-oligarşik her eyleminde, bu örgütün militanları kimi zaman polisle aynı anda, kimi zaman da sırayla saldırılarını gündeme getirmiş, “**Kanlı Pazar**” çapında olayların yaratılmasında baş rolü oynamışlardır.

1968’lerin ikinci yarısında ise karşı devrimci örgütler arasına bir yenisi daha katılır: **Ülkü Ocakları**.

1944 yılında Irkçılık-Turancılık Davası’ndan tutuklanan, ABD’de eğitim gören (1955-1958), NATO’da aktif görevler alan, 1960 İhtilali’nin kurmay albayı Alpaslan Türkeş’in çabaları

yavaş yavaş sonuca ulaşmaya başlamıştır. Türkiye 1964 yılında, sürgün dönüşü diğer ırkçılarla birlikte el attığı CKMP (Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi)’ni kısa zamanda ele geçirir. 1965’de bu partinin başkanı olur. Uzun süre başta “Komünizmle Mücadele Dernekleri” olmak üzere birçok gençlik örgütünde, AP ve diğer dinci gerici partilerle üstünlük kurmak mücadelesine girmişse de, başaramamıştır. Son olarak 31 Haziran 1968’de yapılan “Komünizmle Mücadele Dernekleri” kongresinde bizzat konuşma yapmasına ve her türlü çabasına karşı başarılı olamayıp burayı AP’ye kaptırınca hızla yeni bir örgütlenmenin temellerini atmaya başlamıştır. Temmuz ayının sonunda, CKMP’nin faşist eğitmeye başladığı **“komanda kampları”**, bir süre sonra böyle bir örgütlenmenin çekirdek kadrosunu oluşturmuştur. Birkaç ay içinde kurulan Ülkü Ocakları, bu çekirdek kadronun etrafında örgütlenmeye başlar.

12 Mart 1971’den sonra, sivil faşist hareket, gelişimini daha da hızlandırır. 12 Mart’a kadar ki süreçte “komünizme karşı” diğer örgütlere göre daha aktif ve vahşi saldırılarda bulunması, anti-komünist kesim içerisinde etkinliğini artırmaya başlamasına neden olmuştur. 12 Mart’ta ise faşist harekete hiç dokunulmamış, aksine güçlendirilmesi-korunması sağlanmış, sürekli takip altında olan, katledilen, işkenceden geçirilen sol’un gerilemesinin yarattığı boşlukta, hızla gelişmesine çaba gösterilmiştir.

’73’lere gelindiğinde yılğın-sinmiş, örgütsüz, lidersiz solun karşısında derli toplu, bürokrasiye yerleşmiş, mecliste (MHP ile) temsil edilen faşist hareket vardır. 12 Mart’a kadar hiçbir yüksek okulda gücü olmayan, okullara-yurtlara dışarıdan saldırılar yönelten faşist hareket, ’73’lerde artık hemen her okulda örgütlü bir güçtür. Bu örgütlü faşist hareket, gençlik içinde gelişen devrimci potansiyel önünde büyük bir engeldir ve devrimci örgütlenmeleri anında boğmak, yok etmek için devletin resmi görevlilerinden daha avantajlı durumdadır.

CIA'nın 1960'lardan itibaren temellerini atmaya çalıştığı faşist paramiliter örgütlenmeler belli bir yapıya kavuşmuş, R. Nazar'ların, Paul Henze tipi ajanların çabası boşa gitmemiştir. Ancak tüm bu dezavantajlara rağmen Devrimci Gençlik için her şey bitmiş değildir. Kararlı, aktif ve uygun taktiklerle yönlendirilecek Marksist-Leninist çizgideki aktif bir devrimci mücadele, her türlü faşist örgütlenmenin çabasını boşa çıkaracak bir potansiyele ve dinamizme sahiptir. Ancak bunu yapabilecek devrimci önderlik henüz ortada yoktur. Ve mücadele edilmediği takdirde geniş potansiyel faşist hareketin terör ve demagojisi ile yok olabilecektir.

'73-74'lerde hemen tüm okullarda, geniş devrimci potansiyel karşısında şu veya bu düzeyde faşist örgütlenmeler devreye sokulmuştur artık. Örgütsüz ve dağınık durumdaki devrimci potansiyelin büyüklüğü ilk anda faşistlerin cesaretini kırmakta ve pek birşey yapamamaktadırlar. Ancak süreç içinde, öndersiz durumda bulunan devrimci kitlenin dağılmaya, sindirilmeye hazır durumda olacağını farkedecek ve saldırmaya başlayacaklardır. '75-76'lar, terör ve demagojiye dayalı bu sindirme, pasifikasyon politikasının uygulamaya konulduğu yıllar olacaktır. Bunun karşısında devrimci potansiyeli örgütlemesi, yönlendirmesi gerekenler ise sürece hizmet etmeyen tartışmalardan ve geçmişin mirasının hovardaca sömürülmesi "uğraş"ından başlarını alamayacak durumdadırlar. Bu kesimi biraz yakından incelemek, ortaya koyulan ihanetin ve müdahale edilmediği takdirde bunun yol açacağı tehlikeli sonuçların ne kadar büyük olduğunu ortaya çıkaracaktır.

C - Gençliğin Örgütlenme Çabaları ve İYÖKD'nin Kuruluşu-Gelişimi

Bu dönemde gençlik içindeki güçleri iki platformda ele almak gerekir. Bunlardan birincisi geçmişten kalan unsurlardır. 12 Mart'ta içeri girmeyen ama o dönemin mücadelesinde yeralıp şurasından burasından da olsa devrimci hareketle ilişkisi olan veya geçmişte belirli sorumluluklar almış kişilerdir. 12 Mart'ın getirdiği tüm olumsuzlukları bünyelerinde taşıyan bu unsurlar için temel sorun, gördükleri geniş potansiyeli kendi kafa yapıları doğrultusunda bir potaya sokmaktır. Bunun için uygun şartları aramakta, doğan her fırsatı değerlendirmekten bir an bile geri durmamaktadırlar.

İkinci kesim ise; sürecin, '73-74'lerde ortaya çıkan devrimci potansiyelin ön sıralara ittiği unsurlardır. Bunlardan bir kısmı “eski tüfek”lere körü körüne bir bağlılık içindeyken, diğer bir kısmı ise yeni dönemi her yönüyle görmeye çalışmakta, geçmişini değerlendirirken geçmiş ile geçmişin miras bıraktığı kadroları kıyaslamakta, sonuçlara varmaya çalışmaktadır. Arayış içindeki (Bu arayış başlangıçta bilinçli değildir. Geçmişin kadroları bu kesim üzerinde de etkindir doğal olarak. Ancak bu unsurlarda körükörüne bir bağlılık ve etkilenme yoktur, daha nesnel ve eleştirel davranmaktadırlar) bu unsurlar, süreç içinde çabalarının karşılığını görecektir ve her türlü sapmanın-entrikanın cirit attığı bir ortamdan sağlıklı bir şekilde sıyrılmasını bileceklerdir.

Bu koşullarda gündemdeki örgütlenme zorunluluğu nasıl çözülecekti? Kurulacak bir dernekte varolan kişilerle sağlıklı bir örgütlenmenin temelleri nasıl atılacaktı? Örgütlenmek gerektiği konusunda aşağı yukarı herkes hem fikir olmasına karşın, bunun legal bir dernek şeklinde olup olmayacağı tartışma konularından biridir. Genellikle “eskiler” 12 Mart'ın havasıyla böyle birşeyin mümkün olamayacağını, yaşayamayacağını ileri

sürmekte, biraz daha beklenilmesini telkin etmekteydiler. Bunun karşısında diğer bir kesim ise sol bir bakışla, yasal örgütlenmeye gitmenin insanları deşifre etmek anlamına geleceğini söylemekteydi. Tüm bu sağ ve sol anlayışlara karşın genç eğilim, varolan potansiyelin açığa çıkarılması ve değerlendirilmesi için, böylesi bir yasal örgütlenmenin zorunlu olduğu şeklindeydi. Elbetteki bunun da getirdiği birçok sorun söz konusu olacaktı. Ancak koşulların dayattığı bu görevden kaçmak düşünülemezdi.

Dernek çalışmasına öncülük eden, “**Cepheciler**” grubudur (*) ve bu çalışma belirli bir çevrede yapılmaktadır. Ancak “Cepheciler” bu faaliyetlerinde yalnız değildir. En başta Kıvılcım’cı oportünistler olmak üzere, diğer gruplar da yavaş yavaş siyaset sahnesinde boy göstermeye başlamış ve dernek faaliyetine katılmışlardır. Aslında derneğin mümkün olduğunca geniş tabanlı olması, gençlikteki tüm potansiyeli toparlayabilmesi için, bir yerde böylesi bir katılım ve ortak çalışma gerekliydi. Derneği tek bir siyasi görüşün düşüncesi ve kitleleriyle sınırlamak, mevcut potansiyeli en geniş şekilde harekete geçirecek bir yapının oluşmasını sekteye uğratan bir gelişme olacaktı. Mümkün olduğunca geniş katımlı ve demokratik bir yapı oluşturmak en doğrusuydu. Kaldı ki hayat böyle bir yapıyı dayatıyordu. Zira, “Cepheciler” de dahil hiçbir grubun tek başına bir dernek faaliyetini yürütme kapasiteleri henüz yoktu. Tüm gençlik açısından belli bir görüş doğrultusunda örgütlenme aşamasından önce, bu aşamadan, yani devrimci potansiyeli bir bütün olarak açığa çıkarma aşamasından geçmek zorunluydu.

(*) Bu grubun özellikle dernek çalışmasını yürüten kişileri, sağ kafalı ve “cepheci” düşüncüyü tam olarak özümlemiş değillerdir. Nesnel bakabilen bir kısım ileri unsurlarca bu durum saptanmış olsa da, bu niteliklerinin herkesçe anlaşılması ve ciddiye alınması mücadele sürecinde olacaktır.

Bu şartlarda dernek oluşturma çabaları “Cepheci”, Kıvılcım’cı ve Mihri’ci (Bunların herhangi bir ağırlıkları yoktu, ama yine de -dönemin özelliklerinin sonucu olarak- bu faaliyette ön planda yer aldılar) gruplar tarafından yürütüldü. Gerekli yasal düzenlemeler bitirildi ve İYÖKD (İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği) adıyla dernek 1973 Kasım’ında resmen kurulmuş oldu. 2 Mihri’ci hariç diğer tüm yönetim kurulu üyelikleri “Cepheci” ve Kıvılcım’cı gruplar arasında bölüştü. İstanbul gençliği -şöyle veya böyle- bir örgüte sahipti artık. Bundan sonra görev bu örgütlenme etrafında gençliği eğitmek ve devrimci mücadeleye yöneltmekti.

1 - Kuruluştan 1. Kongreye Kadar

Dernek kurulduktan sonra ilk faaliyeti, bu kuruluşu duyurma yönünde olmuştur. Gece yapılan pullama ve afişlemelerle, yazılamalarla derneğin kuruluşu duyurulur. Bir örgütlenmenin varolduğunun duyurulması mevcut potansiyelin açığa çıkarılması açısından ilk adımı oluşturur. Bundan sonraki faaliyetin esası ise gençliği toparlamak, eğitmek ve bir çatı altında birleştirmektir. İYÖKD’ün bu yöndeki gelişimini iki açıdan ele almak gerekir. Birincisi, dernek yapısındaki iç gelişmeler; ikincisi ise dışa dönük olarak yürüttüğü propaganda ve örgütlenme konusundaki gelişmelerdir.

Önce dışa dönük propaganda faaliyetlerini ele alırsak; kuruluşunun duyurulmasından sonra İYÖKD binası, ilerici, devrimci öğrencilerle doldu. İlişkiler kuruldukça hemen her okulda, ilkel anlamda da olsa örgütlenmelerin temeli atılmaya başlandı. Bu ilişki ve örgütlenmelerin herhangi bir siyasetin damgasını taşıdığı da söylenemezdi.

1. Kongre’ye kadar derneğin temel faaliyeti, bildiri ve bülten çıkarmak yoluyla yürüttüğü propaganda faaliyetleridir. Öyle ki, İYÖKD’ün kurulur kurulmaz bir bildiri salvosu başlattığını

söyleyebiliriz. Özellikle öğrenci gençliğe yönelik bu bildirilerde, gençliğin akademik-demokratik her sorunu işlenmekte, gündemdeki olaylarla ilgili anti-oligarşik, anti-emperyalist bağımsızlıkçı bir içerikte mesajlar verilmektedir. Sivil faşist çetelerin saldırılarının başlaması ve giderek artmasına bağlı olarak bildirilerde de, anti-faşist yön ön plana çıkmaya başlar.

Bildiriler dışında daha geniş kapsamlı olan bültenler de benzer konumlardadır. Anti-faşist, anti-emperyalist ve sosyalist içerikli bu yazılarda mevcut düzen ve gündeme gelen olaylar çözümlenmekte, nedenler, niçinler ortaya konulmaya çalışılmakta ve çözüm yolu -Demokratik Halk Devrimi- gösterilmektedir. Bunun dışında bültenlerde teorik konularda belli bir eğitimi hedefleyen yazılar da yer almaktadır. Bültenlerdeki bu yazılar genellikle eksik ve yanlış şeyler de içermesine karşın “Cepheci” grubun görüşleri doğrultusundadır. Ama bunlar genelde bulanık ve tam anlamıyla net olmayan, ancak belirli kavramların kullanılmasıyla rengini belli eden yazılardır. Örneğin, oligarşi, sürekli faşizm, emperyalizmin 3. bunalım dönemi vb. gibi kavramların geçtiği bildiri ve bültenlerin, “Cepheci” düşünce taraftarı bir kalemden çıktığı belli oluyordu. Ancak belirtmek gerekir ki bu tip afiş, pul, bildiri, bülten vb. faaliyetler, o dönem gençlik içinde devrimci potansiyelin açığa çıkarılıp örgütlenmesinde ve belli görüşler doğrultusunda saflaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Örneğin faşizm konusunu ele alan “Cepheci” bir kalemden çıkmış İYÖKD bülteni, devrimci düşünce ile oportünist sapmalar arasındaki farklılığın ortaya çıkmasında rol oynayan etmenlerden biri olmuştur.

1. Kongre’ye kadar İYÖKD’ün yürüttüğü bu genel faaliyetler dışında önemli bir faaliyeti de, 1974 Nisan’ında NATO’nun kuruluş yıldönümünde yürüttüğü anti-emperyalist kampanyadır. Bildiri, pul, afiş, yazılama vb. araçlarla yürütülen bu kampanya sırasında gençlikle sınırlı kalınmayıp halka yönelik

bir propaganda faaliyeti de yürütülmüş, NATO'nun emperyalist karakteri, Türkiye'nin NATO içindeki rolü, bu propaganda çalışmaları sırasında geniş halk kesimlerine kavratılmaya çalışılmıştır. Ayrıca **“tüm siyasi tutuklulara koşulsuz özgürlük”** adı altında afiş, pul, bildiri vb. faaliyetlerle bir kampanya da yürütülmüştür.

Derneğin kuruluş duyurusu ve dağıttığı birkaç bildirinin ardından yoğun bir öğrenci kitlesinin hücumuna uğraması, o güne kadar bu faaliyetin içinde olmayan veya küçümseyen birçok siyasi grubu harekete geçirmeye yeter. Hemen herkesin iştahı kabarmıştır. En başta yönetimde yer alan Mihri'ci ve Kıvılcım'cı oportünistler harekete geçerler(*). Kurulan ilişkiler ve ilkel örgütlenme yapıları herkesi çekmektedir. Başlangıçta bir siyasi kimliği bulunmayan bu unsur ve yapıları herkes kendi görüşlerine kazanmaya çalışmaktadır. İş, dernek yönetimindeki kişilerin kendi görüşleri doğrultusunda belli okulların sorumluluğunu almak istemesine kadar varır. Örneğin Mihri'ciler DMMA Yıldız'ın kendi sorumluluklarına verilmesi gerektiğini; çünkü bu okulun Mihri'ci bir geleneğe sahip olduğunu söylemektedirler(**). “Cepheci” grup ise böyle bir bölüşümün saçmalığını bilmekte ve ona göre davranmaktadır. Ancak özellikle Mihri'ci oportünistlerin çabalarıyla net olmasa da giderek böyle bir bölüşüm başlar. “Cepheci” grup ise

(*) Bunlar yönetimde olmalarına karşın derneğin pratik faaliyetleriyle ilgisizdirler. Derneğin tüm yükünü çeken “Cepheci” gruptur. Tüm bu faaliyetler bu grubun Elazığ ve -daha sonraları- Kadırga yurdundaki militanları tarafından yürütülmektedir. Yani yönetimdeki bu yapıya rağmen pratikte derneği yürüten “Cepheciler”dir.

(**) DMMA Yıldız'daki Devrimci Gençlik, 12 Mart öncesi ASD'den ayrılan Mahir Çayan ve arkadaşlarını desteklememiş, birçok eleştirileri olmasına karşın Mihri Belli'den ayrılmanın, hareketi bölmenin iyi olmayacağını söyleyenlerin etkisinde kalarak M. Belli'nin yanında kalmışlardır. Mihri'ci oportünistler, 1974'e gelindiğinde buradan yola çıkarak böyle bir gelenekten söz etmektedirler.

“bölüşme” gibi saçma bir mantıkla hareket etmemekte, her okulda faaliyet sürdürmektedir. Özellikle yoğun bir öğrenci topluluğunu barındıran İTÜ ve İstanbul Üniversitesine ağırlık verilmektedir. Ki o dönem İTÜ tamamen oportünist grupların elindedir. Ve “Cepheci” grup burada oldukça zayıftır. Ancak “Cepheci” grubun bu politikası dar, güncel durumlardan yola çıkılarak değil, geleceği de göz önüne alarak yapılan uzun vadeli bir tespittir ve sonunda bu politika başarıya ulaşacaktır.

Yönetimde yer alan diğer grup Kıvılcım’cılar ise o dönem kuruluş çalışmaları süren TSİP içinde yer alıyor ve İYÖKD içinde de buna paralel olarak faaliyet gösteriyorlardı. Gerek Mihri’ciler, gerekse Kıvılcım’cılar belli bir örgütsel yapıya sahipti ve bu yapılarına paralel olarak o koşullarda kendilerini güçlü gördükleri okullarda örgütlenme ve varolan ilişkileri kendi yapıları içinde eritme faaliyetlerini sürdürüyorlardı. Dernekte bütün gün bu gruplarla (özellikle TSİP içindeki Kıvılcım’cılarla) “Cepheci” grup arasındaki tartışmalar sürüyor, herkes kendi anlayışının doğruluğunu kanıtlamaya, okullardaki yapılarını bu yolla sağlamlaştırmaya çalışıyordu.

Öte yandan “Cepheci” grup (*) ise bunlar arasında ilkel de olsa programlı ve tutarlı bir önderliğe sahip olmayan bir yapıdadır (**). Yönlendirici konumdaki unsurlar ise gerçekte programsız, amaçsız çalışmayı ilke edinmiş, militan kadroların zorlamasıyla hareket eden kişilerdir. Yapabildikleri tek şey “Cepheci” anlayış doğrultusunda eksik-yanlış tartışmalara girmek ve bildiri yazmaktır.

(*) İradi olarak kurulmuş, örgütlü-programlı bir “Cepheci” gruptan sözedilemez, kendiliğinden ilişkilerin egemen olduğu, belli bir görüşe yakınlıktan kaynaklanan bir grup ilişkisi denebilir ancak.

(**) Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu grubun başını çekenler esasta sağ kafalı unsurlardır. Bu gruba hayat veren itici güç ise, militan kadrolardır. Ve tüm varlığı bu kadrolara bağlıdır. Herşey onların zorlaması ile yürütülmektedir.

Pratik mücadele ise alttaki coşkulu, inançlı militanların özverileriyle, kararlılıklarıyla yürümektedir. Yeterli bilinçten yoksun bu kadrolar, bu yapılarıyla İYÖKD'ün tüm pratik işlerini yüklenmekte, ihtiyaç duyulan her alana, her okula yetişmeye çalışmaktadır. Militanların bu faaliyetleri bir yandan oportünizmin okulları bölüşme mantığını geçersiz kılarken, diğer yandan da örgütsüz, programsız durumdaki “Cepheci” gruba yönelik sempatinin giderek artmasına yol açmaktadır. Süreç içinde “Cepheci” grubun gelişmesinin temeli de bu militanların coşkusuyla yürüyen kendiliğinden mücadelede yatmaktadır.

Tartışmaların yoğunlaşması, dernekle ilişki kuran başka siyasi görüşlere sempati duyanların da ortaya çıkmasını getirir (THKO, Kaypakkaya, TKP düşüncesi sempatzanları... vb.) Bütün bu gruplar, derneğin pratik faaliyetlerine yeterince katılmadıkları halde dernekte toplantılar düzenliyor, tartışmalara katılıyor, ortaya çıkan potansiyeli kendi görüşleri doğrultusunda örgütleyebilmek için mümkün olan her çabayı gösteriyorlardı. TKP'liler ise her zamanki “gizlilik”lerini burada da uyguluyor, pratik mücadelede de yer almıyorlardı, ama İYÖKD içinde örgütlenme çabalarını sürdürüyorlardı. Örneğin sonradan bu görüşün gençlik örgütlenmesinde ileri rol üstlenecek olan insanları da İYÖKD'ün içinden çıkmıştır.

Kısacası kurulan dernek kısa sürede gençlik içindeki potansiyeli açığa çıkarmış ve her türlü siyasal eğilimi bu alana çekmişti. Ancak bu durum -yani tartışmaların boş gevezeliklere dönüşmesi ve ilişkilere olumsuz etkisi- pratik mücadelenin yürütülmesinde aksaklıklar yaratmaya ve dernek yönetiminde uyumsuzluklara neden olmaya başlar. Bu ortamda bir ayrışma ve netleşmenin gerekliliği ortadadır. Tüm bunları belli ölçüde düzeltecek olan bir kongredir ve kongre hazırlıkları başlatılır.

2 - 1. Kongre ve Sonrası

Kongre öncesi karışık durumu yukarıda özetledik. Yaşanan süreçte dikkate alınması gereken en önemli nokta, bu ortamda geleneksel revizyonizmin kök salmaya başlamasıdır. TKP düşüncesini savunanları bir kenara bırakırsak özellikle Kıvılcım'cı oportünistlerin de içinde yer aldığı TSİP'in faaliyetleri dikkat çekici olmuştur. Bu açıdan kongre esas olarak TSİP revizyonistleri ile devrimci güçler (yani esasta "Cepheciler") arasında bir hesaplaşma olacaktı. Böyle bir hesaplaşma revizyonizmin etkinliğinin kırılması ve mücadelenin önünün açılması için gerekli, hatta kaçınılmazdı. Çünkü başından da belirttiğimiz gibi siyasi tartışmalar ve güç kazanma manevraları, derneği kendi içine döndürmüş ve pratik sürece müdahalesini geriletmiş, kendi içine kapanık soyut tartışmaların, entrikaların ön planda olduğu bir yapının dogma tehlikesi baş göstermiştir.

Kongre öncesi yoğun bir üye kayıt faaliyeti başladı. Her görüş çoğunluk sağlamak için bulabildiği kadar insanı derneğe üye kaydetmeye çalışıyordu. Ancak her türlü çabaya karşın "Cepheciler" çoğunlukta değildi. Çünkü hemen her yerde ön planda olan onlardı. "Cepheci" kadrolar İYÖKD'nün mücadelesinin tüm yükünü çekiyor, öğrenci gençlik ortaya çıkan her sorunda önlerinde "Cepheci" kadroları görüyordu. Öyleki diğer görüşlerin üye kayıt faaliyetleri bile, çoğu zaman "Cepheciler" in işine yarıyordu. Üye kayıt faaliyetlerinde bazıları çeşitli yolsuzluklara başvurmaya kalktıysa da, bu yolsuzluklar istedikleri sonucu almaya yetmedi.

Kongrede "Cepheciler" in politikası, başta TSİP'liler olmak üzere tüm revizyonistlerin tecritini sağlayacak, geniş çaplı bir birliği gerçekleştirecek bir politikaydı. Aslında "Cepheciler" in

o günkü potansiyeli gözönüne alınırsa bu hedef grupsal açıdan küçük bir hedefti. Ancak gerek ‘‘Cephec ’’ grubun ba ını çekenlerin sa  kafa kapısı, gerekse homojen bir yönetimle tüm gençliği yönlendirebilecek nitelikli kadroların olmaması, diğer g r   leri de yönlendirebilecek bir tecrübeye sahip olunmayışı, ‘‘Cepheciler’’in perspektifini ve buna uygun faaliyetlerini daraltan unsurlardı. Bu yüzden tek ba ına yönetime gelme hedefi gündeme alınmaz ve diğer g r   lerle birlikte revizyonizme karşı bir ittifak oluşturulur. Zaten böyle bir hedefin gündeme gelmesi de somut durumda olanaklı değildi. Varolan ‘‘Cephec ’’ potansiyelin -demokratik anlamda da olsa- ciddi bir örgütlenmesi söz konusu değildi ve bu potansiyel ba taki sa  kafalı, atak bir siyasi ruhtan yoksun, kararsız unsurları a ma noktasına gelmemişti. Gerçi mücadelenin yükünü taşıyan militanlar, bu unsurlara karşı bir i  mücadeleyi ba latmı  ve te hirleri yönünde çabalarını yo unla tırmı lardı, ancak bu mücadele henüz olgunla mamı , başarıya ulaşacak bir seviyeye gelmemişti. ‘‘Cepheciler’’in iç yapısındaki bu çelişkiler de kongrede gücünü azaltan bir etkendi.

Bu koşullarda kongreye gidilir ve her eye rağmen TS P revizyonistleri tecrit edilir, yönetime giremezler. ‘‘Cepheciler’’ de tek ba ına yönetimi alamamı lardır. THKO taraftarları ile Mihri ciler yönetimde ‘‘Cepheciler’’in yanında yer alır.

Kongredeki en önemli gelişmelerden birisi ise İY KD’ n kurulmasından sonra diğer illerde kurulan   renci derneklerinin de kongreye temsilci göndermeleri ve Türkiye çapında merkezi gençlik örgütlenmesinin kurulması yönünde adımlar atılması gerektiğinin ortaya çıkmasıydı. Gençliğin tartışma gündemine giren merkezi örgütlenme (federasyon) bundan sonra da tartışılmaya devam edecek ve bir sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır. Bu kongre esas olarak, merkezi  rg tl l   n  a gari de olsa

sağlayan İstanbul gençliğinin önüne Dev-Genç gibi bir federasyon örgütlenmesi yaratmak görevini getirmiştir. Bu yöndeki çabaları daha sonra geniş olarak ele alacağımızdan şimdilik bu kadarla yetiniyoruz.

Kongre sonrası gelişmeler ise, kabaca şöyledir. Bu yönetim yaklaşık bir yıl kadar görevde kalır. İlk olarak dünya ve Türkiye çözümlemeleri “Cepheci” görüş doğrultusunda olan bir program hazırlanmış ve geçmişin derslerinden de yararlanan daha sağlam örgütlü bir yapı oluşturulmaya çalışılmıştır. Yönetimin çalışmaları konusunda da bir işbölümü programı çıkarılır. Mihrici ve THKO görüşü taraftarı yönetim üyelerinin zorlayıcı olduğu bu iş bölümü şu şekilde saptanır: Yönetimdeki Mihrici kişi (Bu kişi daha sonra faşistler tarafından katledilen **Şahin Aydın**’dır) Yıldız’la ilgilenecek, yönetimdeki THKO görüşü taraftarı ise İTÜ’de çalışacaktır. (Geçmiş birikimin de etkisiyle İTÜ’de güç kazanmış olan bu grup, özellikle bu birimi elden kaçırmak istememektedir. Bu arada ilgilenmek istedikleri bir yer de Florance Nightingale Hemşirelik Yüksek Okulu’dur.) Diğer tüm okul ve yurtlarla birlikte bildiri, bülten faaliyetlerinin yürütülmesi de “Cepheci” gruba bırakılır. Bu iş bölümüne rağmen “Cepheci” grubun Yıldız ve İTÜ’yü boş bırakmaları gibi bir durum söz konusu değildi. Ki, süreç içinde her iki okulda da çoğunluk “Cepheciler”in eline geçecektir. Gerçi diğer gruplar da öbür okulları boş bırakmaz ama “Cepheciler”, diğerlerinin gelişebileceği böyle bir boşluk yaratmazlar. Ancak bu gelişim yine de, “Cepheciler”in bilinçli örgütlü çabalarından değil, kendiliğinden, “Cepheci” militanların coşkulu ve ihtiyaç duyulan her alana müdahale eden mücadele anlayışlarındandır.

2. Kongre’ye kadarki gelişmeleri özetlerken bu konuyu ayrıca toplu bir değerlendirmeden geçireceğimizden, şimdi 2. Kongre’ye kadar İYÖKD’ün örgütlediği pratik faaliyetleri ele almak istiyoruz:

- *İETT Zamları Üzerine Tavrı*: Tüm İstanbul gençliğini kucaklayan ve gençliğin her türlü sorununa sahip çıkan İYÖKD'ün bu dönemde gündeme getirdiği protesto eylemlerinden ilki gençliğin ekonomik sorunlarıyla ilgilidir. Kitap-harç vb. sorunlarının yanında özellikle ulaşım sorunu, hiçbir geliri olmayan, ana baba eline bakan ve çoğunluğu Anadolu'nun çeşitli yerlerinden gelip çok az miktardaki kredilerle (ki bu miktar ancak barınma, yurt parasını karşılar) geçinmeye çalışan öğrenci gençlik için en önemli masraf kapılarından biridir. 1974 baharında İETT'nin otobüs biletlerine zam kararı alması ve buna öğrencileri de dahil etmesi o güne kadar “paso bilet” sistemiyle belirli bir indirimden yararlanan öğrencileri parasal açıdan daha zor durumlara düşürecek bir sorun olarak gündeme gelir.

İYÖKD zamlara ve özellikle hat uzunluğuna göre ücret artışını öngören bu yeni öğrenci bileti uygulamasına karşı çıkar. Bu konuda çeşitli girişimlerde bulunur, propaganda faaliyetlerine girişir. 1973 sonrası İstanbul'da ilk izinsiz gösteriyi de gündeme getirir. Laleli'de bir anda toplanıp yürüyüşe geçen 1000'e yakın öğrenci, İETT zamlarını protesto eden, zamların sorumlusu olarak görülen oligarşiyi lanetleyen sloganlar atarak pankart açıp, bildiriler dağıtarak Aksaray'a kadar yürür. Burada trafik kesilerek İYÖKD adına konuşma yapılır. Ve sloganlar atılarak dağılır. Miting öğrencilerin taleplerini kamuoyuna duyurmuştur... Miting'ten birkaç gün sonra İETT, öğrenci biletlerine getirilen zam ve hat uygulaması kararını geri aldığını açıklar.

- *Kıbrıs Askeri Harekatı Üzerine Tavrı*: 1974 yılı Türkiye'sinin en önemli olayı Kıbrıs'a yönelik askeri müdahaledir. Türk ordusu tarafından gerçekleştirilen bu müdahale, ülkenin her yanında ırkçı-milliyetçi duyguları en üst düzeye çıkarıp militarizmi körüklerken, sol kesimde ise bir

suskunluk ve ne yapacağını bilememe egemendir. (*) Öyle ki bir kısım sol daha da ileri gidip “*ordunun anti-emperyalistliğinden*” dem vurmaya başlar. O dönemin en “*keskin*” legal sol partisi olan TSİP ise, olayları yorumlayamamanın verdiği şaşkınlıkla, “*Her şey toz-duman içinde, göz gözü görmüyor, hele bir bekleyelim açıklığa kavuşsun*” deyip, acizliğin ifadesi olan klasik bekle-gör politikasını yeğler.

En doğru ve tutarlı tavrı, siyasal bir parti ya da grup olmamasına rağmen İYÖKD alır. Kıbrıs’ta olanların anti-emperyalist bir politikayla ilgisi olmayışı bir yana, bizzat ABD emperyalizminin işine gelen bir müdahale olduğunu söyler ve karşı çıkar. Müdahaleyi kınayan ve “**Bağımsız Birleşik Kıbrıs**” sloganlarının işlendiği duvar yazıları, afişler ve pullama faaliyetleri yürütülür. ABD konsolosluğunun önüne siyah çelenk bırakılır. Anlaşılabacağı üzere bu kampanyada da başı çeken “Cepheci” gruptur.

- **Yüksek Okullar Boykotu:** 70’ler Türkiye’sinin yüksek öğrenim gençliğini ilgilendiren önemli bir sorun da, paralı yüksek öğrenim yapan özel okullardır. 1970 yılında çıkarılan bir yasayla bunlardan bir kısmı devletleştirilir. (İstanbul’da Vatan, Kadıköy, Galatasaray ve Işık Mühendislik Yüksek Okulları, İDMMA adı altında toplanır.) Fakat daha bu statüde olan birçok okul vardır. 1974-75 öğretim yılında, öğrencilerde bu statüye tepki olarak büyük bir potansiyel vardır.

Öğrenci gençliğin somut taleplerini dikkate alan İYÖKD, bunu da gündemine alır. İlk adımda sorunu geniş kitleye maletmeye ve yaygın kamuoyu oluşturma çabalarına girişilir. Tüm öğrenci kitlesi bu konuda aydınlatılmaya çalışılır, bildiriler,

(*) Kıbrıs müdahalesinin yarattığı ırkçı-milliyetçi hava içinde körüklenen milliyetçi duygular 12 Mart’ta oldukça yıpranmış olan orduyu aklayan ve gizlenmesi gereken yanlarını örtüp, onu yücelten bir işlev görür.

pullamalar, afişler yapılır. “**Ayrıcalıklı ve paralı eğitime son**” temasını işleyen bu kampanya, önce birkaç birimde başlayıp sonra tüm yüksek okulları içine alan bir boykot eylemini de gündeme getirir. Boykot hızla yayılır ve tüm yüksek okullarda öğretim durur. (*)

Paralı öğretime karşı çıkışın yanında çeşitli demokratik talepleri de içeren bu boykotun önemli bir özelliği de, faşist çetelerin ilk olarak bu boykot sırasında kendilerini göstermeleridir. Faşistler ve gericiler boykotu kırmak için her şeyi yapmaya başlar. Okullara girmek için saldırılar yapar. Kavgalar çıkarırlar. Özellikle faşist saldırıların başlaması boykotun önemini bir kat daha arttırır. Eylemin tüm yükünü çeken “Cepheci” militanlar, faşist saldırılar karşısında yılgınlığın yaygınlaşmaması, boykotun kırılmaması için ellerinden gelen çabayı gösterir. Yurtlardaki ve diğer okullardaki “Cepheci” öğrenciler de boykota omuz verir. Kimi zaman nöbetçilik yaparlar, kimi zaman faşistler karşısında yılgınlığa kapılan öğrencilerin yerlerini boş bırakmayıp boykotu sürdürürler. Boykot, devrimci öğrenci temsilcilerinin Ankara’ya gelip, dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ’la görüşmeleri ve isteklerinin kabul edilmesiyle, başarıyla sona erer.

Bu boykotun İstanbul devrimci gençliğinin mücadele tarihinde önemli bir yeri vardır. Öncelikle, başarılı sonuçlanmasıyla 12 Mart sonrası öğrenci gençliğine büyük bir moral kaynağı olmuştur. Faşistlerin saldırıları ise hem gelecekte öğrenci gençliğin devrimci mücadelesinin önündeki tehlikeyi açık bir şekilde

(*) Boykot, devrimci öğrencilerin okul öğrencileriyle toplantılar yapmaları, sorunları tartışmaları ve ardı sıra okul kapısına pankart ve afişlerin asılmasıyla başlar. Aynı anda okul yönetimine ve öğretim üyelerine de gerekli açıklamalar yapılır, boykotu desteklemeleri istenir. Hiçbir öğrenci (boykotu kırmak isteyen faşist ve gericiler hariç) okula girmez. Öğrenim tam anlamıyla durur. Bu arada boykotu kamuoyuna maleden çeşitli faaliyetler (miting, bildiri, afiş vb.) gündeme getirilir.

ortaya koyarken, aynı zamanda böyle haklı bir talep karşısında bile saldırganlaşan, egemen sınıfların ve düzenin çıkarlarını savunan faşistlerin gerçek yüzünü tüm öğrencilerin önünde açığa çıkarır.

- *Şahin Aydın'ın Katledilmesi Üzerine Yürüyüş, Boykot ve Cenaze Töreni*: Şahin Aydın, İYÖKD yönetiminde Mihri'ci grubu temsil eden bir devrimcidir. 19 Aralık 1974'de okulu (DMMA Yıldız) önündeki durakta gericiler tarafından bıçaklanarak öldürülür. Olayın duyulması üzerine tüm okullar boykot ilan ederek yürüyüşe geçer. İstanbul Üniversitesi ve çevre okullardaki öğrenciler Beyazıt'tan Eminönü'ne doğru, İTÜ öğrencileri Karaköy'e doğru yürüyüşe geçerler. Kadıköy yakasındaki okullar da vapurla Karaköy'e gelir ve İTÜ öğrencileriyle buluşur. Eminönü'ne gelen İstanbul Üniversitesi öğrencileri ile Karaköy'deki öğrenci topluluğunu birleştirmemek için köprüler açılır ve yürüyüşün daha da büyümesi önlenir. Başlangıçta kendiliğindenci bir karakter taşımasına karşın, "Cepheci" öğrenciler tarafından düzenlenen bu yürüyüşlerin disiplinli bir şekilde sürmesi sağlanır.

Her gruptan insanın olduğu bu yürüyüş, yüksek okullar boykotundan sonra İstanbul gençliğinin en önemli eylemidir. Harekete geçirdiği insan sayısı bakımından ise Yüksek Okullar boykotunu kat kat aşmış ve en önemlisi de bu kadar insanı sokağa döküp sloganlarla, pankartlarla yürütmüştür. Geniş kitle potansiyeli açığa çıkarılmış, seferber edilmiştir. Yalnızca ilerici-devrimci olduğunu söyleyen veya çeşitli davranışlarıyla belli eden kitle ve tek tek unsurlar, bu eylemle isterse çok şeyler yapabileceğini; örgütlü gücünü ortaya koyduğu zaman çok önemli sonuçlar yaratabileceğini görmeye başlamıştır.

-Kerim Yaman'ın Katledilişi Ve İ.Ü. Merkez Binasının İşgali (23 Ocak 1975): Şahin Aydın'ın katledilmesi aslında faşist terörün ilk habercilerinden biriydi. Bir ay sonra Vatan Mühendislik öğrencisi Kerim Yaman'ın katledilmesi ise, faşist politikanın artık devrimciler karşısında nasıl bir engel olacağının açıkça ortaya konulmasıdır.

MHP ve Ülkü Ocakları tipindeki faşist örgütlenmeler, 12 Mart sonrası gelişen devrimci potansiyeli daha ruşeym halindeyken boğmak için halka ve devrimcilere karşı kanlı saldırılarını başlatmış, devrimci örgütlenmeleri daha kurulmadan, toparlanmadan güdük, tabansız bırakmak için yoğun bir terörü gündeme getirmiştir.

Önceleri okullarda, yurtlarda sataşma ve kavga biçiminde gündeme gelen çatışmalar, devrimci gençliğin sürekli gelişimi karşısında silahlı saldırılara dönüşmeye başlamıştır. İYÖKD'ün kurulmasından sonra, sürdürülen geniş çaplı kampanyalar, Yüksek Okullar boykotu gibi büyük çaplı eylemler faşist çetelere ellerini çabuk tutmaları gerektiğini göstermiştir. Ve Kerim Yaman'ın katledilmesi, bu saldırılar-katliamlar sürecinin başlangıcıydı. Ardından da peş peşe devrimciler katledilmeye başlanacaktır.

İYÖKD yükselen faşist saldırı dalgası karşısında tepkisini göstermekte gecikmedi. Öyleki tepkinin bu derece büyük olacağını oligarşi de beklemiyordu. Bu noktada gene de bütün yükün yurt ve okullardaki "Cepheci" militanların omuzlarında olduğunu ve bu görevlerin altından başarıyla kalkabildiklerini belirtelim.

Önce cenaze hastaneden kaçırılarak bir eve saklandı ve yurtlardan toplanan "Cepheci" militanlar, İ.Ü. Merkez Bina'sında işgal eylemini başlattılar. Binlerce öğrenci bir anda Merkez Binaya doluştu ve bu akın sabaha kadar devam etti. Gelen kitle buralara sığmaz olmuştu. Her yer tıklım tıklım

dolunca, bu sefer üniversite bahçesi, öbek öbek yakılmış ateşlerin etrafında toplanan gruplarla doldu. Gece Kerim Yaman'ın cenazesinin getirilmesiyle potansiyel iyice yükseldi; **“Kerim Yaman’lar Ölmez”** sloganları tüm çevreye yayıldı. Kerim Yaman'ın tabuta yerleştirilmiş cenazesi, bir salonda hazırlanan katafalka konularak tüm kitlenin saygı duruşuna açıldı. Yürüyüş başlarken bile henüz herkes saygı duruşunda bulunmamıştı; çünkü sıra gelmemişti...

Daha sonraları İstanbul devrimci gençliğinin geleneksel eylem biçimlerinden biri olan işgallerin 12 Mart sonrası ilk deneyimi olan bu eylem, her açıdan zengin dersler çıkarılması gereken bir pratik oldu.

Merkez Bina sabaha kadar sloganlarla, marşlarla, şiirlerle, ağıtlarla çınladı. Anti-faşist potansiyelin en üst boyutuna çıktığı bu işgalde, sadece bunlar yapılmadı. Ortaya çıkan tepkisel ve duygusal yaklaşımların bilinçli bir tavra dönüştürülmesi yolunda iradi faaliyetler örgütlendi. Sohbetler, konuşmalar yanında en önemli faaliyet, Hukuk ve İktisat Fakültelerinin her anfisinde, her salonunda toplu bulunan öğrencilere verilen seminerlerdir. Birçok temel konuda (Emperyalizm, Faşizm ve Devlet, Sosyalizm vb.) verilen bu seminerler ilk anda bütünüyle kavranmasa dahi; gerek -en kaba biçimiyle olsa da- kafalarda iz bırakması, gerekse de çeşitli soruların cevaplarını arayan öğrencileri araştırmaya, öğrenmeye itmesi açısından önemli yararlar sağlamıştır.

Her grubun katıldığı bu işgal, gerek başlangıç ve gerekse sürdürülmesiyle tamamen “Cepheci” grubun insiyatifi altındaydı. Nöbetlerin düzenlenmesinden, gelenlerin yerleşim düzenini sağlamaya, binlerce kişinin beslenme dahil her türlü ihtiyacın karşılanmasından dış ilişkilere (basın, polis, üniversite yönetimi, aileler vb.) kadar, hemen her şey “Cepheci” grup tarafından düzenlendi. Olumsuzluk ve aksaklıklar olmadı değil.

Bu aksaklık ve olumsuzlukların temelinde yatan ise “Cepheci” grubun kendi içinde tam işleyen bir örgütlenmeye sahip olmayışı ve böyle bir eylemin ilk olmasının verdiği tecrübesizliklerdir.

Sabah olduğunda ise dışarıdan gelen öğrenci, işçi ve çeşitli kesimlerden kitle birkaç misli arttı. Bir taraftan da yürüyüşün organizasyonu için çalışmalar sürdürülüyordu. Büyük bir kalabalık vardı ve bunun organizasyonu da büyük bir sorundu. İYÖKD, Kerim Yaman’ın fotoğraflarını yakaya takılacak şekilde bastırmıştı ve bu her öğrenciye dağıtıldı. Merkez Binada binlerce Kerim Yaman vardı şimdi...

Daha sonraları hemen her yürüyüşte büyük sorunların çıkmasına neden olan görüş farklılıklarının doğurduğu farklı sloganların atılması üzerine yapılan tartışmalar bu yürüyüşte gündeme gelmemişti. Çünkü en çok sorun yaratan “sosyal emperyalizm” kavramı henüz yeni yeni ortaya çıkmaktaydı ve bunu PDA ve birkaç grup dışında sloganlara döken pek yoktu. PDA işgale ve yürüyüşe katılmadığı için sorun kendiliğinden ortadan kalkmıştı. Bu konuda aynı şeyleri söyleyen Kaypakkaya’cılar ise güçsüzlüklerinden dolayı dayatmacı olamadılar. Asıl sorun, bu kadar büyük ve deneyimsiz bir kitlenin düzen ve disiplin içinde yürütülmesiydi. Bunun için, okullara göre bir kortej sırası oluşturuldu. Her kortej için belli sayıda görevliler tespit edildi. Ve yürüyüşün düzenli geçmesi için bunlara sorumluluk tanındı. Polisin de herhangi bir müdahalede bulunmaması (Oligarşi böylesine büyük bir tepki beklemediğinden, bu tepkinin daha da üst boyutlara sıçramasını engellemek amacıyla hareket etti. İşgal ve yürüyüş sırasında polis müdahale etmedi.) görevlilerin işini kolaylaştırdı ve yürüyüş de programlanan biçimde gerçekleşti.

Yürüyüş, Merkez Bina’dan Sirkeci’ye kadar sürdü. Yürüyüş kolu oldukça uzundu. Baş taraf Sirkeci’ye vardığında Merkez Bina’dan hala yürüyüş kolları çıkıyordu. Tüm kitle Sirkeci’ye

geldikten sonra yapılan mitingte, işgale katılan gruplardan belli başlı birkaç temsilci konuşmalar yaptı. Son olarak miting kürsüsüne çıkan “Cepheci” öğrenci, yaptığı konuşmayla mitingi bitirdi. Kerim Yaman’ın cenazesi otobüse konularak, bir grup İYÖKD üyesi eşliğinde doğduğu yere -Akhisar’a- gönderildi.

- Viranşehir Katliamı ve İYÖKD’ün Tavrı (Şubat 1975):

Urfa Viranşehir’de, sınırda 8 Kürt köylüsünün kurşuna dizilmesi, “Doğu Sorunu” ve devrimci mücadele konusunda henüz doğru dürüst birşey söyleyemeyen sol kesimde suskunlukla karşılanırken, İYÖKD içindeki “Cepheciler”in zorlamasıyla bir protesto tavrı geliştirilir.

Viranşehir katliamını protesto kampanyası çerçevesinde ilk defa gündeme gelen bir tavrı da, olay yerine İYÖKD’ün temsilci göndermesidir. “Cepheci” kesimden bir grup İYÖKD üyesi devrimci, Viranşehir’de yapılan protesto mitingine temsilci olarak katıldılar. Denetim için yüzlerce polis ve jandarmanın yığıldığı ve oldukça kalabalık bir kitlenin toplandığı bu mitingde, “Cepheci” bir arkadaş İYÖKD adına konuşur ve katliam lanetlenir. Kürdistan’daki mücadele ile kaynaşma yolunda güzel bir örnek olan bu tavrı; katılmanın sadece temsilci düzeyinde sınırlı sayıda bir grupla olmasına karşın yöre halkı ve devrimcileri tarafından da sempatiyle karşılanır. Ve bundan sonrası için de ders olabilecek bir davranış örneğidir. İYÖKD süreç içinde bu tavrını gelenekselleştirmeye çalışır ve gerekli oldukça benzer tavırlar içine girer.

- 30 Mart Kızıldere Katliamını Protesto (1975): Bu eylem “Cepheciler”in, artık daha ciddi bir örgütlenme gerektiğinin bilincine varmaya başladıkları bir dönemde gündeme gelir. Af sonrası cezaevinden çıkan “eskiler”in yavaş yavaş gerçek niyetlerini gösterdikleri bu dönemde, geçmişe sahip çıkmanın

ve bunu pratikte göstermenin küçümsenemez bir önemi vardır. Boş gevezeliklerin ötesinde geçmişin mirası pratikte sahiplenilmeli ve savunulmalıydı. Bu anlayışla gündeme gelen bu protesto kampanyasının bir parçası da Taksim anıtı önünde bir korsan miting yapmaktır. Anıta bir pankart asılır, çeşitli slogan ve konuşmalarla 30 Mart katliamı protesto edilir. 30 Mart'ın önemi anlatılır. Konuşma bitip dağılma başladığı sırada polis silahla müdahale etmeye kalkışırsa da herhangi birşey olmaz; eylem programlanan biçimde bitirilir.

-Site Öğrenci Yurdu'nda İşçi Abdi Gönen'in Katledilmesi ve Sokak Çatışması (24 Nisan 1975): İYÖKD'ün denetiminde olan Site Yurdu, Beyazıt bölgesinde devrimciler için çok önemli bir konuma sahiptir. Bölgedeki tüm okullar burada sürekli hazır bulunan devrimcilerce denetlenmekte ve faşist saldırılara karşı bir güvenlik noktası oluşturmaktadır. Site Yurdu'nun karşısında bulunan Sivas Öğrenci Yurdu aynı işlevi görmese de faşistler için bir üs noktasıdır. Burada kalan faşistlerin asıl görevi; Site Yurdu'nu rahatsız etmek ve buradaki faaliyetleri engellemeye çalışmak, polisle işbirliği içinde çeşitli olaylar yaratıp Site Yurdu'nun kapanmasını sağlamaktır. Giriş ve çıkışı Site Yurdu'ndaki devrimciler tarafından denetlenen, bu yüzden çevrede etkin bir rol oynayamayan faşistler, dışardan bakıldığında herhangi bir hayat belirtisi görülmeyen bu yurttan, hemen her hafta Site Yurdu'nu tarayarak olay çıkmasını, Site Yurdu'nun basılmasını ve böylece kamuoyuna Site Yurdu'nu çevreye huzursuzluk saçan ve “anarşi” kaynağı olan bir yer gibi lanse etmeyi amaçlıyordu.

Olay günü de faşistlerin güpegündüz yurdu taramasıyla başlayan çatışma sırasında, Site Yurdu'nda işçi olarak çalışan Abdi Gönen, faşistlerin açtığı ilk ateş sırasında vurulur ve yurdu saran polisin, dışarıya kimseyi bırakmaması yüzünden kan kaybından ölür. Daha sonra yurda giren polis “arama” adı

altında tüm yurdu talan eder, tahribata girişir. O sırada bulunan öğrencileri de otobüslere doldurarak şubeye götürür.

Olaya el koyan İYÖKD, Vezneciler’de anında toplanan 2000 kişilik bir öğrenci kitlesiyle yürüyüş düzenler. Laleli Beyazıt yoluyla Sultanahmet’e ilerleyen yürüyüş kolu Adliye durağına vardığında, Sultanahmet Meydanı’nı tutan polislerin saldırısıyla karşılaşır. Panzer, silah ve bombayla öğrencilere saldıran polis bu sefer, öğrencilerin bir kısmı dağılmış olmasına rağmen karşısında hemen hepsi “Cepheci” gruptan, direnen bir topluluk bulur. Yarım saat kadar süren sokak çatışmasında devrimci öğrenciler ellerine geçen herşeyle (taş, sopa, şişe vb.) polise karşı koyar, zayıf noktaları tespit edilen panzerler molotof kokteylleri ile durdurulur, bir tanesi tahrip edilip yakılır. Diğerleri onu söndürse de artık işlemez hale gelmiştir. Bu aşamadan sonra devrimciler geri çekilir ve dağılır. Geri çekilme esnasında gericilerin cindeki MTTB (Milli Türk Talebe Birliği)’den devrimcilere bir saldırı düzenlenirse de, bunlar da püskürtülür. MTTB binası tahrip edilir. Sirenleriyle herkesi korkutan panzerler artık o kadar güçlü değildir ve onların da zayıf noktaları vardır. Üstelik devrimciler ufak çapta da olsa, bir sokak çatışmasına girmiş, polisle çatışmış, polisi durdurmuşlardır. (*) Bu, ilerde gündeme gelecek daha büyük sokak çatışmalarının başlangıcıydı. Ve devrimciler bundan gerekli dersleri çıkarmıştı.

Buraya kadar anlatılanlar, Haziran 1974 ile Nisan 1975 arasında İYÖKD’ün yani “Cepheci” grubun önderliği altında yapılan eylemlerin en önemlileridir. Bunların dışında okullarda faşistlerle yapılan kavgaları, çatışmaları, dağıtılan bildiri, bülten vb. yayınları, yapılan eğitim çalışmalarını, seminerleri, yürütülen değişik faaliyet biçimlerini tek tek saymak olanaksızdır.

(*) Bu çatışmada bir devrimci, polis kurşunuyla yaralanır. Bunun yanında polisten de çeşitli şekilde yaralananlar vardır ve biri panzer olmak üzere birçok polis arabası tahrip edilmiştir.

Bu dönemin dikkat çekici eylemlerinden biri de İTÜ’de gerçekleşen boykottu. 1975 yazına doğru 12 Mart döneminden kalma birikmiş bir yığın akademik demokratik sorunun çözümü için İTÜ’de 12 Mart sonrasının ilk geniş çaplı boykotu gerçekleştirilir. Bu boykot İYÖKD ve onun içindeki “Cepheciler”in mücadele çizgisini benimseyen unsurların en aktif katılımı ile gerçekleşti. Çeşitli hesaplar içinde olan ve boykot konusunda zor ikna edilen oportünizm, boykotla birlikte her geçen gün gerileyen bir sürecin içine de girdi. Değişik birimlerdeki devrimcilerin de, İTÜ öğrencileri ile dayanışma içine girdiği boykot süresince okul terkedilmedi, aksine tüm öğrenci kitlesi okula gitti ama derslere girmedi. Sosyal ve kültürel faaliyetler aralıksız sürdü. Güçlü bir dayanışma bilinci gelişti. Boykot adeta kitleyi eğiten devrimci bir okul olmuştu. Sonuçta temel talep olan atılan öğrencilere yeni sınav hakkı talebi de içinde olmak üzere bazı taleplerin kabul edilmesi ve bazıları için de söz verilmesi üzerine eylem sona erdirildi. 12 Mart sonrası İstanbul gençliğinin akademik demokratik talepleri için gerçekleştirdiği ilk eylem olması yanında, başarı ile sonuçlanması açısından da gençliğin mücadelesinde önemli bir yeri vardır bu boykotun.

Bu dönemi “Cephecî” grup açısından genel bir değerlendirmeden geçirecek; varolan aksaklıkların, dağınıklığın, örgütsüzlüğün eskisi gibi devam ettiğini görürüz. Evet, pratikte birçok görevin şöyle veya böyle üstesinden geliniyor, İstanbul öğrenci gençliği hızla devrimci saflara kazandırılıyordu. Ama bütün bunlar kendiliğindendi. Yurtlardaki, okullardaki kadroların kişisel çabalarından, her olay karşısında sorumluluk duymalarından kaynaklanıyordu. Büyük bir kitle potansiyeli yaratılıyor, belirli anlamlarda politize ediliyordu. Ama kendiliğinden çabalar sonucu ortaya çıkan bu kitle potansiyeli uzun vadeli bir program çerçevesinde örgütlenme, kadrolaşma sürecine sokulmadığından; dağılmaya mahkum, kof, uzun vadede devrimci mücadeleye

faydalı olamayacak, tesadüfen bir araya gelmiş bir “kalabalık” niteliğini aşamıyordu.

Bu durumun nedenlerini irdelediğimizde karşımızda önderlik sorununu buluruz. Özellikle '74 affıyla çıkan “eskiler”in de bu “yönetici” çevreye katılması, önderliği daha da sağ çizgiye, yılgınlığa iter. Önderlikte egemen olan inkarcılık eğilimi, sağ kafa yapısı, kitleyi örgütleyecek cesaretin olmaması vb. gibi olumsuzluklar, o günlerde bir takım militanların kafasında soru işareti yaratsa da, bunlar henüz kesinleşmemiş ve belirli insanlarla sınırlı olan kuşkulardır.

Bu kuşkuları o günden açmak ve geniş boyutlu tartışmasını yapmak, hayal bile edilemez. Çünkü “71’den kalma” olmak bir “ayrıcalık” ve “üstünlük” demektir. Onlara karşı en ufak bir kuşku veya güvensizlik belirtisi tabulara karşı gelmekle eş anlamlıydı. Ve kimse tarafından ciddiye alınmayacak bir siyasi-psikolojik ortam mevcuttu.

“Eskiler” gelene kadar “Cepheci” grubun başını çeken bir kaç sağ kafalı unsur (ki bir süre sonra bu unsurlar ya TKP’ye ya da PDA’ya gidecektir) cezaevinden çıkan bu “eskiler”le tam bir uyum içinde çalışmaya başlar. Bir anda “hık deyici” konumlarını benimserler. “Eskiler” ise pratik mücadele ve örgütlenmeyle hiç ilgilenmezler, böyle bir dertleri yoktur onların. Yaptıkları şey genel geçer cevaplar verip, eskiye ait “anılarını” anlatmaktır. Esas olarak geçmişte kıyısından köşesinden katıldıkları devrimci hareketin görüşlerini nasıl inkar edeceklerini düşünüyor, kafalarında çoktan netleştirdikleri inkarcı düşüncelerini kitleye açmak için uygun zemin kolluyorlardı. İlk olarak da tek tek gözlerine kestirdikleri insanları kendi kafa yapılarına kazanma çalışmalarına, bu yönde kulis faaliyetlerine giriştiler.

“Önderler”in bu durumda olmasının “Cepheci” grup açısından sonuçları ise kendiliğindenci bir mücadele ve gelişen

potansiyelin ardından gitmek olmuştur. Ama her şey bundan ibaret değildi. Gelişen mücadele kendi önderlerini de ortaya çıkarıyordu. Baştan beri mücadelenin yükünü tecrübesiz omuzlarıyla sırtlayan devrimci militanlarla, baştaki pasifistler arasındaki çelişki giderek yoğunlaşmaya başlar. Öyleki çoğu zaman ciddi bir örgütlenme ve denetim mekanizmasının olmaması nedeniyle alttaki bu devrimci militanlar kendi başına hareket ediyor, anlayabildikleri, öğrenebildikleri oranda “Cepheci” grubun harcını oluşturup ideolojisi doğrultusunda pratiğe yön vermeye çalışıyorlardı. Bu kendi başına tavır geliştirmeler karşısında, baştaki pasifistlerin sesleri ise pek çıkmıyordu. Çünkü, kendi başına da olsa bu tavırlar, çoğunlukla başarılı oluyordu ve bu sonuçları yadsımak yerine, onları hemen kendi anlayışlarıymış gibi sahiplenme daha çok işlerine geliyordu. Diğer yandan bireysel grupsal biçimdeki (şu veya bu okul ya da yurt olarak) bu tavırlar, ne olursa olsun “Cepheci” ideolojiden yola çıkıyordu ve özünde bu ideolojiye karşı çıkmak anlamına gelecek bir tavır baştaki pasifistler için iyi sonuçlar doğurmazdı. Kesin tavır için henüz vakit erkendi. (*)

Kısaca böylesine sağ kafalı unsurların başta olduğu bir “Cepheci” grubun mücadeleyi ilerletmesi, uzun vadeli örgütlenmeler oluşturmaları pek mümkün değildi ve bu dönemde uzun vadeli denebilecek hiçbir faaliyet gündeme

(*) Kendi başına hareket etme, dönemin istisna bir davranış biçimi değildir. “Cepheci” grup içinde mücadeleyi daha üst platforma çıkartmak isteyen devrimci militanların baştaki pasifistlere karşın bu tavrı benimsemeleri yanında, birçok okulda tek başına hareket etmeyi kendilerine ilke edinmiş, anarşist kafalı neyi savunduğu belli olmayan, eylemci görünüp de eylemden kaçan gruplaşmalar da az değildi. Troçkistlerle birlikte hareket eden ama hiç bir şey olmayan diğer bir gruplaşmanın da davranış biçimi buydu ve temel amaçları İYÖKD’nin faaliyetlerini engelleyip kendi varlıklarını ortaya koymaktı. Bunların çoğu “Cepheci” grubun güçlenmesiyle İYÖKD’cilerle iltihak edip, keskin “Cepheci” kesilecek, Dev-Genç içinde üst düzeyde yönetici konuma yükselenleri bile olacaktı.

getirilmedi. Ancak burada çelişkili gibi görünen bir noktayı açıklığa kavuşturmamız gerek. “Cepheci” grubun başında bulunanlar, sağ, pasifist kafalı insanlardır, buna karşın “Cepheci” grup her geçen gün kitle potansiyeli açısından gelişmekte, her olayda önde yürümektedir. Tutarlı bir iç örgütlenme olmadan -ki olmadığını da belirttik- bu nasıl mümkün oluyor?

Buraya kadar, bu soruya cevap olabilecek birkaç noktayı açmıştık, ancak bu durumun nedenlerini geniş olarak toparlarsak:

a) Bu durumun nedenini öncelikle “Cepheci” gruba yön veren ideolojide aramak gerekir. '71 hareketinin ideolojik yazıları elden ele dolaşmakta (*), tutarlı bir merkezi yapının olmamasının da etkisiyle, yazıları belli oranda özümleyen, kavrayan kadrolar bu doğrultuda pratiğe yön vermeye çalışmaktadır. Merkezi örgütlenme olmasa da THKP-C ideolojisinin pratiğe (tam olmasa da) uygulanması kendi sonuçlarını yaratmaktadır.

b) Diğer bir neden ise, “Cepheci” grup dışında var olan siyasi görüşlerin, pratiğe yön verecek tutarlı bir ideolojiye sahip olamaması, belirli ölçülerde aynı dağınıklığı onların da yaşamasıdır. Daha merkezi bir yapıya sahip olmalarına karşın (aralarında parti yapılanmasına sahip olanlar da vardır) henüz 12 Mart'ın etkisini üzerlerinden atamamaları, dönemi sağlıklı olarak değerlendirememeleridir.

c) Bu iki nedenin yanında bir dizi neden daha sayılabilir: “Cepheci” gruptaki militanların ideolojilerine sıkı sıkıya bağlılıkları, “Cepheci” grubun savunduğu siyasi çizgiyi

(*) Bu yazıları eskiler gizlemeye çalışırken, yeni kuşak önderler büyük olanaksızlıklar içinde Mahir Çayan'ın yazılarını basıp tüm ülkeye dağıttılar ve tartışma ortamını canlandırdılar.

ülkemizde uygulayan hareketin 12 Mart faşizmine karşı verdiği mücadelenin yarattığı sempatinin büyük olması vb...

“Eskiler”in yaptığı tek iş ise, “İleri” Gazetesi’nin çıkmasına ön ayak olmalarıdır. Kasım 1974’de çıkmaya başlayan ve İYÖKD’ün gayriresmi yayın organı denebilecek, olan ve -düzenli olmasa da- iki haftada bir çıkan bu gazetenin nasıl gündeme geldiğini ve nasıl bir misyon üstlendiğini incelemekte yarar görüyoruz.

3 - “İleri” Gazetesinin Çıkması:

“İleri” gazetesinin çıktığı döneme bir göz atarsak, böyle bir yayın organının kendini dayattığını görürüz.

'68'lerden itibaren giderek daha üst boyutlara yükselen devrimci mücadele geleneği, 12 Mart 1971 darbesi sonrası Türkiye Sol hareketinin tüm sağcı ve pasifist kalıplarını yıkarak, mücadelesiyle de bir Manifesto yazar. 12 Mart’ın sisli ortamı dağıldığında ortaya çıkan görünüm, halkta ve gençlikte 12 Mart’taki devrimci mücadeleye sempati besleyen büyük bir potansiyelin varlığıdır. Ancak bir sempatinin ötesine varmayan bu potansiyeli bilinçli ve aktif bir kitle, örgütlü bir güç haline getirmek gerekiyordu. Bununsa ideolojik açıklık ve bu yönde eğitim olmadan gerçekleşmeyeceği ortadaydı. Bunun yolu ve araçları da belliydi. Dar bir çevrenin dışına çıkmayan örgütsel eğitim çalışmalarıyla bu olanaklı değildi. Diğer yandan ülke çapında siyasi gerçekleri açıklayabilecek nitelikte bir örgütlenme de henüz yoktu. Bu yüzden İYÖKD’ün çatısı altında faaliyet yürüten “Cepheci” grup, çok dar bir alana hitabetse de (gençlik), böyle bir işlevi görebilecek bir aracı gündeme getirmeliydi.

Diğer yandan militan kadrolar, bu yönde yönetici kademeyi zorluyor, devrimci düşüncelerin açıkça yazılıp çizilmesini, bu görüşlerin açılarak ideolojik netliğin sağlanmasını istiyordu.

Her zamanki gibi tabanın, alt kademelerin baskısına göre kendini yönlendiren baştaki sağ kafalı unsurlar, bu talebe kulak tıkayamıyor ve birşeyler yapmak gereğini duyuyorlardı. Ama bu nasıl yapılacaktı?

Tam bu noktada, “eski tüfekler”in bir gazete çıkarmak düşünceleri böyle bir taleple çakışınca “İleri” gazetesinin çıkarılma nedenleri ve şartları belirginleşmişti. Militan kadrolar “eski tüfekler”in bu düşüncesine oldukça iyimser bir gözle baktılar. Artık devrimci görüşler açılacak, ideolojik netlik sağlanacak ve ileriye doğru adımlar atılacaktı. Ancak “eski tüfekler”in hesabı başkaydı. Onlar inkarcı düşüncelerini yavaş yavaş ortaya koyacakları, insanların kafalarını bulandıracakları ve kendi sağ düşüncelerini açacakları bir araç olarak düşünüyorlardı bu gazeteyi. Tamamen olmasa da bu plan kısmen yürüdü.

Oluşturulan yazı kuruluna, “eski tüfekler” ve o dönem grubun başını çeken sağcı unsurlar girdi. Ve gazete çıkmaya başladı. “İleri” gazetesiyle ilgili gelişmeleri kabaca değerlendirecek şöyle bir tablo çıkar ortaya:

İnkarcılar ve sağcılar açıkça devrimci düşünceleri inkar etme cesaretine sahip olamadıklarından ve buna uygun bir ortam bulamadıklarından gerçek niyet ve düşüncelerini ortaya koyamazlar. Gazetede genellikle devrimci düşünceler doğrultusunda yazılar çıkar. Ancak bu teorik yazıların çoğu netlikten uzak, kafa bulandıran, sinsice düşünceler içeren yazılardır. Ama içlerinde özellikle gençliğin Türkiye çapındaki birliği doğrultusunda perspektif getiren yazılar olumlu işlev görürler. Bunun dışında gazetede faşist saldırıların nedenlerini ve bunun karşısında doğru tavrı işleyen, bu konuda halkı ve gençliği revizyonizme karşı uyaran, mücadele çağrıları yapan yazılar da çıkar.

Genel olarak değerlendirdiğimizde olumlu yanları olmasına karşın “İleri” gazetesi kendinden beklenen misyonu yerine getirememiştir. Beklenen; devrimci görüşlerin netleştirilmesi, ideolojik birliğin sağlanmasıydı. Ancak “İleri”de çıkan teorik yazıların büyük bölümü kendi kafa bulanıklıklarını yansıtan ve esasta Marksist-Leninist görüşlerin değil, kendi inkarcı düşüncelerinin netleştirilmesi sürecinin birer halkası görevini görmüştür.

Marksist-Leninist düşünceler konusunda kararlı olmayan yönetimdeki sağcı unsurlar ise “eski tüfekler”in inkarcılıklarının farkında olmalarına karşın, onlara karşı tutarlı, kararlı bir tavır alamadılar. Aksine bu durumu bile bile, gazete sayfalarını bu inkarcı kalemlere teslim ettiler.

Yazı kurulu toplantıları ise, tam olarak inkarcıların kendi gerçek eğilim ve düşüncelerinin sergilendiği, belirsizlik ve ideolojik kapışmanın birlikte sürdüğü bir platformdur. Kadroların belediklerinin tersine, yazı kurulunda kendi düşüncelerini netleştirme tartışmaları yapılmakta, herkes çeşitli revizyonist tezleri bir ucundan savunarak inkarcılıklarını meşrulaştırmak için “Cepheci” grup içinde yapay ayrılıklar doğuracak konuları tartışmaktadır. Örneğin yazı kurulunun o sıralar tartıştığı temel konu; Çin-Sovyet anlaşmazlığı ve “Sovyet Sosyal Emperyalizmi”dir. Her şey bu platformun etrafında ele alınmakta, temel konular bir kenara itilerek yeni ve yapay sorunlar yaratılmaktadır. Aslında bu tartışmalar özünde, TKP ile PDA’nın tartışmalarıdır ve yazı kurulunda Marksist-Leninist görüşlerin tartışılarak netleştirilmesi, kadrolara nasıl sunulacağı değil, objektif olarak bu iki çizgi arasında hangisinin tercih edileceğinin kapışması yapılmakta ve kadroların nasıl “kafalanacağı” hesapları sürdürölmektedir. Buna karşın devrimci militanlar ise tüm bunlardan habersiz, mücadeleyi daha üst boyuta sıçratmaya, devrimci düşüncelerini yaygınlaştırmaya çalışmaktadır.

Özetle, gazete nesnel olarak olumlu yanlar taşısa da, asıl işlevi ve onu gündeme getiren temel amacı havada kalmıştır. Ne ideolojik birliğe hizmet edecek bir platform yaratmış, ne de örgütlenmede ileri bir adım atılmıştır. Bu şartlarda ideolojik birlik konusunda somut adımlar atmak zaten olanaklı da değildi. Buna bağlı olarak örgütlenme çalışmaları da kendi başınaydı ve kendiliğindenciliği aşma yönünde adımlar atılamıyordu. Mevcut “önderlik”le adım atılacağı da yoktu. Bu atılımın gündeme gelebilmesi ve var olan kendiliğindenciliğin aşılması için THKP-C düşüncesini kararlılıkla savunan devrimci militanların bu sağcı unsurlarla mücadeleye girişmeleri ve insiyatifi ele geçirmeleri gerekiyordu.

4 - 2. Kongre Öncesi Somut Durum ve 2. Kongre

İYÖKD, çeşitli eksiklikleri içinde barındırsa da, yürüttüğü devrimci mücadele ve gençliği toparlaması ile oligarşinin dikkatini üzerine çekmekte gecikmez. Mücadelenin giderek yükselen bir seyir izlemesi ve nispi de olsa var olan demokratik haklara sahip çıkılması oligarşinin derneği kapatma niyetlerinin önünde engel oluşturmaktadır. Derneğin kapatılması ile doğacak sorunları göze alamayan oligarşi, bunun yerine sürekli bir baskı politikasını uygulamaya başlar. En çok gündeme gelen ise her bildiriye bir dava açılmasıdır. Ama açılan davalar her gün biraz daha artsa da, bildirilerin basılıp dağıtılması durmamaktadır. Bunun üzerine daha sert “önlem”lere başvurma gereği duyulur ve bir gece içerisinde İYÖKD yönetim kurulu üyeleri ve “İleri” gazetesi sorumlusu tutuklanır. (Adresleri belli olan yöneticileri bir gecede toplamak zor olmaz.)

Oligarşi gençliğin mücadelesine ve örgütlenmesine karşı saldırıya geçmişti ve bunu tepeden başlatmıştı. Tarihin her döneminde egemen sınıfların düştüğü yanılgıya burada da

rastlarız. Gelişen devrimci mücadeleyi engellemenin temel yolunu, yöneticileri etkisiz hale getirmekte bulan egemen sınıflar yine yanılmışlardı. Çünkü devrimci gençliğin mücadelesi birkaç kişinin tutuklanmasıyla yok edilecek, durdurulacak gibi değildi(*). Sorunlar devam ettikçe, mücadelenin durmasını beklemek hayalden başka birşey değildi. Nitekim İYÖKD yöneticilerinin tutuklanması pek birşey değiştirmemiş, doğan boşluk hemen doldurulmuştur. Ancak bu saldırıların ortaya koyduğu bir gerçek vardı, o da devrimci gençliğin tek örgütlü gücünün oligarşiyi büyük ölçüde rahatsız ettiği ve bu tip saldırıların devam edeceğiydi.

İYÖKD’c saldırılar sadece oligarşiden gelmiyordu. Ve bu kadar değildi. Dernek yönetiminde olmayan (Şahin Aydın’ın katledilmesiyle, dernek yönetiminde sadece “Cepheciler” ve THKO taraftarı kalmıştı) ancak, İYÖKD içinde yer alan oportünist gruplar da kendi yapılarını netleştirdikçe İYÖKD yönetimine (özde “Cepheci” gruba) saldırılarını yöneltiliyorlardı. Saldırıların altında yatan gerçek ise, yönetimde yer alma hırsıydı. Bu noktada demokratik-merkeziyetçilik ilkesine karşı çıkıyorlardı. Demokratik kitle örgütlerinin bu ilkesine rağmen istedikleri gibi hareket etmek, yönetime rağmen “istedikleri her şeyi yapmak” peşindeydiler. Ve bu “özgürlüğü” kullanırken de dernek adına hareket etme hakkının tanınmasını istiyorlardı. Gerçi dernek, kuvvetli merkeziyetçiliğe ve denetime sahip değildi, oturmamış bir yapısı vardı. Ancak yurt ve okullardaki “Cepheci” devrimci militanların varlığı bu boşluğu dolduruyor, oportünizme istedikleri gibi hareket “özgürlüğü” tanımlıyordu.

(*) Bir toplumsal harekette önderliğin önemi büyüktür. Ancak önderliği kişilerle özdeşleştirmek gerekir. Önderlik ideolojik-siyasal çizgi ile pratik inisiyatifin bütünüdür. Kişilerin önderlik mekanizmasında yer alışları bu bütünlüğe uyum sağlayacak bir yapıda olmasıyla mümkündür. Kişiler bu anlamda geçicidir, yoklukları-eksiklikleri belirli bir dönem zaaf yaratırsa da yerleri doldurulur ve önderlikteki zaafılar giderilir.

Oportünizmin bu tip tavırlarının karşısına doğru tavır ve anlayışı çıkarıyor; İYÖKD'ün otoritesini kendiliğinden de olsa sağlıyorlardı. Henüz gruplaşmaların tam anlamıyla netleşip belirginleşmediği, geniş bir öğrenci kitlesinin saflaşmaya hazır genel devrimci potansiyel taşıması, oportünizmin iştahını kabartıyor ve oportünizm bu yönde mümkün olan en büyük çıkarı sağlayabilmek amacıyla dernek yönetiminde yer almak istiyordu. Çünkü yönetimde olmak çok önemliydi; güç demekti, örgütlenme demekti, hareket serbestliği demekti. Daha önce demokratik-merkeziyetçilik ilkesini laçkalaştıran, bu ilkeyi herkesin istediğini yapıp söyleyebileceği bir ortamı yaratacak biçimde savunmaya başlayan oportünizm, dernek yönetimine girebilmek için demokratik kitle örgütlerinin seçim yöntemi olan çoğunluk sistemini de reddedip nispi temsili savunmaya başlar. (*)

Yöneticilerin tutuklanmış olması da tüm bu tartışmaların üzerine gelince bir kongre kaçınılmaz hale gelir.

Kongre öncesi “Cepheci” grup içindeki ideolojik-pratik ayrılıklar şiddetli bir kışımanın ilk belirtileridir. “Eski tüfekler” ve onların “mürit”leri durumuna gelmiş birkaç sağ kafalı yöneticinin oluşturduğu çevre ile, alttaki devrimci militanlar arasındaki çelişkiler somut bir sorun etrafında yoğunlaşmaya başlar. Devrimci militanların “Cepheci” ideolojiye ve tabana dayanarak her geçen gün artırdıkları baskıya karşı, bu yönetici çevre insiyatifini kaybetmek istemiyor, her türlü entrikayı gündeme getirmekten çekinmiyordu. Kongre öncesi bu çelişkiler, kongreye sunulacak “Cepheci” grubun yönetim kurulu listesinin saptanmasında somutlaşır. Aşağıdan gelen, kitlenin yakından tanıdığı ve önder bildiği, “Cepheci” grubun gelişmesinde en büyük ve temel rolü üstlenen devrimci

(*) Demokratik Merkeziyetçilik ve seçim olgusunu bir demokratik kitle örgütünde nasıl ele almak gerektiği ayrı bir yazı konusudur.

militanların yönetime girmesi baştaki bu inkarcıların işine gelmiyordu. Bunun önüne geçmek için de kulis faaliyetine girişirler. Bu nedenle kongre öncesi bu yönde yoğun bir çaba sarfederler. Özellikle hala popüleritesini koruyan “eski tüfekler” nabız yoklayarak, tek tek kişilerle yapılan kulisler veya küçük toplantılarla amaçlarına uygun, Devrimci Görüş’ü yeterince özümleyememiş ve bu konuda kararlı davranmayan kişileri uygun deyimle “kafalama”ya çalışırlar. Bu tip kişileri bulmakta da fazla zorlanmazlar. Devrimci Görüş’ü savunabilme kararlılığından yoksunluk, geçmişe ve geçmişten kalanlara duyulan bilinçsiz bir saygı ile birleşince bu inkarcı grubun istediği sonuçları alabileceği bir ortam oluşmuştu.

Bu kongre “hazırlıkları”nın önemli bir özelliği de “eski tüfekler”in ilk defa bu dönemde inkarcı düşüncelerini yavaş yavaş ortaya koymaya başlamalarıdır. Tabii utangaç ve cesaretsiz bir şekilde... Artık, yapılan toplantılarda “sosyal emperyalizm”, “sosyal faşizm” tezleri tartışma platformuna getirilmeye ve savunulmaya, “Cepheci” ideolojinin eklektik bir ideoloji olduğu ortaya atılmaya başlanmıştır. “Cepheci” ideolojik çizginin temel taşları hakkında, “acaba?”, sorusunu yaratmak için 50 yıllık revizyonist tezler yeniden ısıtılıp piyasaya sürülür. Örneğin “Faşizm” konusunda, örneğin “Devrimci Mücadele” konusunda hep “acaba” “öyle mi?” soruları boşluğa bırakılıyor, bulanık bir ideolojik ortam yaratılmaya çalışılıyordu. Tabii bu düşünceler, tartışma platformu daraldıkça daha da açık bir şekilde ifade ediliyordu. Kongre öncesi başlatılan bu tartışmaların asıl sonucu kongre sonrası görülecek ve bunun zararlarını salt “Cepheci” grup değil, Türkiye gençliği çekecekti.

İşte “Cepheci” grup kongreye böylesi bir tartışma ortamında giriyordu.

Böyle bir havada başlayan kongrede egemen olan, yine “Cepheci” düşüncelerdi. Grup içinde yavaş yavaş seslerini

çıkarmaya başlayan inkarcılar henüz bu tasfiyeci görüşlerini geniş kitlelere açacak cesarete sahip değildi. Esas olarak revizyonizmin üzerine gidiliyor (12 Mart'ın getirdiği yılgnlığın hâlâ yaygın olduğu böyle bir dönemde asıl tehlike bu yılgnlık ve pasifizmin bayraktarlığını üstlenmiş revizyonist grup ve örgütlerdi) ve Dev-Genç tipinde merkezi bir gençlik örgütlenmesinin oluşturulması görevi öne çıkarılıyordu.

Kongrede “Cepheciler” ezici bir çoğunluk sağlayarak yönetimi tekrar aldılar. Ancak yanlış ve gereksiz bir ittifak politikası sonucu yönetim kuruluna iki THKO taraftarı alındı. Daha sonra “Halkın Kurtuluşu” dergisi etrafında örgütlenecek ve THKO ile uzaktan yakından ilgisi kalmayacak bir yapı haline gelecek olan bu unsurlarla böylesi bir ittifakın kurulmasının duygusal bir yaklaşımdan başka geçerli bir nedeni yoktu. Geçmişte THKO ile THKP-C arasında yapılan ittifakta, -eksik ve yanlışları olması bir yana- devrimci bir pratik izleyen THKO'nun taraftarı görünmeleri, bu duygusal yaklaşımın temellerini oluşturuyordu. Yoksa bu grubun o dönem ne THKO düşüncesi ve pratiğiyle ilgileri vardı, ne de böyle bir ittifakta yer almalarını sağlayacak güce ve dinamizme sahiptiler. Aslında diğer gruplardan farkı olmayan, mücadeleye aktif olarak katılmayan, bir okulla sınırlı güçlerini çok istedikleri halde artıramayan, THKO'nun geçmiş düşünceleriyle olan hesaplaşmaları yüzünden bulanık, dağınık, tutarsız ve siyasal pratik açısından da silik bir gruptular. (Daha sonra içeriden çıkanların müdahalesiyle geçmişî inkar konusunda oldukça hızlı adımlar atıp, sol içi çatışmalarda “aktif” rol oynayan bir oportünist grup haline geleceklerdir.)

Kongrede hezimete uğrayan revizyonistler seslerini çıkarmayıp, kongre çoğunluğuna boyun eğerken, o sıralar başını Kaypakkaya'cılarının çektiği diğer oportünist gruplar daha kongre sırasında ayrılıkçı tavırları başlatarak kavga çıkarmaya, kongreyi sabote etmeye çalıştılar. Bunun üzerine bu gruplar

salondan çıkarıldılar ve kongre normal program içinde sona erdi. Aslında bu oportünist grupların hiçbir şekilde kazanamayacaklarını bildikleri halde kongreye gelmelerinin temel amacı, kongreyi sabote etmek ve çoktan kararlaştırdıkları ayrılıkçı tavırlarına meşru bir zemin yaratmaktır. Nitekim kongre sonrası bu gruplar daha önceden savunmaya başladıkları “her okulda ayrı dernek” görüşü doğrultusunda çalışmalarına giriştiler. Merkezi bir gençlik örgütünün bulunduğu bir ortamda böyle bir yolu seçmek ve uygulamaya başlamak, kendi grupçu çıkarlarını tatmin için devrimci gençliği bölmekten başka bir anlam taşımıyordu. Kaldı ki İYÖKD’nin okulların yoğun bulunduğu bölgelerde şube örgütlenmeleri varken (Beyazıt, Fatih, Taksim, Beşiktaş...) ve her okul birim temsilcileri aracılığıyla İYÖKD’de temsil edilirken, bu tavra başka bir ad verilmezdi. İTÜ-DER bu bölücü tavrın sonucu olarak kuruldu. (İTÜ-DER dışında bazı birimlerde de bu tip dernekler kuruldu.)

“Cepheci” grubun kongreden zaferle çıkmasından sonra mücadelenin daha etkili, örgütlü yürütülmesi, ideolojik netliğin sağlanması, Türkiye çapında merkezi bir Dev-Genç örgütlenmesinin gerçekleştirilmesi gerekiyordu. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi kongre öncesi başlayan iç tartışmalar; bırakalım bu görevlerin yerine getirilmesini, “Cepheci” grubun bile güç kaybetmesine, oportünizmin güçlenmesine, bu boşluktan yararlanan faşistlerin tek tek okulları işgale başlamasına yol açacaktı.

5 - 2. Kongre Sonrası Gelişmeler:

Genel Durum, Yeni İlişkiler-Çelişkiler:

2. Kongre, belirttiğimiz gibi revizyonistlerle “Devrimci Mücadele”yi savunan (THKO taraftarları da öyle görünüyordu o zaman) “Cepheciler” arasında bir hesaplaşmaydı ve “Cepheciler”in lehine sonuçlanmıştı. Ancak asıl sorun bundan sonra başlıyordu.

Artık “Cepheciler”in, anti-faşist mücadeleyi yükseltmek, gençliği örgütlemek ve Türkiye çapında birliğini oluşturmak görevleri geciktirilemez duruma gelmişti. Çünkü diğer büyük kentlerde de İYÖKD benzeri dernekler kurulmuştu. Bu dernekler birleşme taleplerini yineliyorlardı. Böylesine tarihi bir göreve önderlik etmek İstanbul devrimci gençliğinin misyonu olmalıydı. Ancak bu misyonun yerine getirilmesi, 2. Kongre öncesi “Cepheci” grup içinde başını kaldıran oportünizmin tasfiye edilmesiyle mümkündü. Ve böyle bir tasfiye aynı zamanda daha ciddi bir örgütlenmenin, ideolojik birliğin, disiplinli, tutarlı yeni bir örgütlenmeye girişmenin önündeki engellerin de silinip-süpürülmesi demektir. Ama bu nasıl ve kimler tarafından yapılacaktı? Ne “eski tüfekler” içinde, ne de o güne kadar “Cepheci” grubun başını çekenler arasında bu görevi üstlenecek, yapmak isteyecek çapta ve kararlılıkta insan yoktu. Tek umut o güne kadar “Cepheci” grubun tüm yükünü çeken ve yavaş yavaş ön plana çıkan yeni, tecrübesiz devrimci militanlardaydı. İnkarcı oportünistler de bunun farkındaydılar ve buna izin vermemek için kongre sonrası planlı bir saldırıya geçtiler.

Çatışmanın birinci aşamasında inkarcılar, kongre öncesi açmaya başladıkları düşüncelerini daha sistemli olarak tartışma gündemine soktular. Bu ideolojik saldırı, başlangıçta, dernek yönetimine sokulmuş olan “kafalanmış” unsurlar aracılığıyla yürütüldü. Önceleri “Cepheci” siyasi çizginin önderinin ismi arkasına gizlenerek “Sosyal-emperyalizm” konusu ortaya atıldı. Bu konu saldırının ideolojik silahıydı. Konu hassastı, çünkü Sovyetler Birliği’nin “Sosyal-emperyalist” olduğunu kabul etmek, bu ideolojik gıdayla beslenmek veya beslenmeye başlamak, özünde oportünist cepheye geçmekti. Ama, oportünistler bunu kabul etmiyor; “Sosyal-emperyalist” tezini savunmakla devrimci çizgiden vazgeçilmeyeceğini söylüyorlardı. Bu arada sözde Marksist-Leninist görüşleri savunan, inkarcılara

karşı çıkan ama hiçbir zaman bu ruhu taşımayan “eskiler”den biri de, bu konunun önemli olmadığını, önemli olanın devrimci çizgiyi savunmak olduğunu -ne demekse- söyleyerek oportünizmin çıkarlarına hizmet ediyordu.

Devrimci militanlar ise bir yandan uluslararası sosyalist sistemde doğan çelişkiler karşısında şabloncu tutum takınmanın, bu konuda “Cepheci” çizginin belirli bir tespiti varken başka kaynaklar arayıp, körükörüne peşlerinden gitmenin altında yatan mantığı teşhir ediyor; diğer yandan da bu konunun Türkiye sol hareketinin tartışma gündemine yanlış ve bilinçli bir şekilde sokulduğunu, asıl amacın devrimci çizgiyi yıpratmak ve mücadeleyi zaafa uğratmak olduğunu belirtiyordu. Asıl güçlerin anti-faşist, anti-oligarşik mücadeleye seferber edilmesi gerektiğinin üzerinde duruyor ve böyle bir bölücülüğe ortak olunmaması gerektiğini her fırsatta vurguluyordu. Ama böylesine sinsi ve entrikaya dayalı bir tartışmada, yeni ve tecrübesiz devrimci militanların ne etkisi olabilirdi ki? Hele o dönem “Cepheci” grubun başını çeken kararsız ve pasifist unsurların nesnel olarak inkarcıların yanında yer almaları, devrimci militanların etki alanını daha da sınırlandırıyordu. Aynı tavrı tutuklu bulunan Birinci Kongre yönetim kurulunun belirleyici durumdaki üyeleri de benimseyince inkarcılara daha serbest bir alan açılıyordu. Tutuklu yönetim kurulu üyeleri, sözde “Cepheci” ideolojiyi savunuyor ve devrimci militanların yanındaymış gibi görünüyorlardı ama, pratikte hiçbir şey yapmamış, gerekli duyarlılığı gösterememiş ve nesnel olarak inkarcı “eski tüfekler”in yardımcısı durumuna düşmüşlerdi.

Tam bu sırada inkarcılara yeni bir destek geldi. Bir kısım “eski tüfek” çıkardıkları 8 sayfalık bir yazıyla (bundan dolayı “**sekizlikçiler**” diye anılmaya başladılar, sonraları “Militan Gençlik” ve “Halkın Yolu” isimlerini kullanacaklardır) durumu iyice karıştırdılar. Yazı görünüşte masumane bir şekilde 1971 yenilgisini değerlendiriyor ama, usta bir tahrifatçılıkla bir sürü

saçmalığı devrimci harekete mal ediyor ve esasta Marksist-Leninist çizgiyi temelden yadsıyordu. Devrimci hareketin önderine, olmadık şeyler yakıştırılıyordu. Devrimci mücadele çizgisinin, bilinçli olarak, genel geçer sözlerle “es geçildiği” bu yazının temel konusu “Sosyal-emperyalizm”di. “Sosyal-Emperyalizm” hakkında klişeleşmiş sözlerle bol bol kanıtlar(!) ileri sürdükten başka, bunlar Devrimci Hareketin önderine de mal edilmeye çalışılıyordu. Örneğin Devrimci Hareketin önderi için “*aslında ‘Sosyal-emperyalist’ diyecekti ama dudağı titredi, ‘Modern Revizyonizm dedi’*” (abç) veya, “*diyecekti ama fırsat olmadı*” gibi burjuvazinin bile kullanamayacağı, ancak deli saçması veya halüsinasyon diyebileceğimiz metafizik kanıt(!)lar ileri sürülüyordu. Ama onlar “eski”ydi ve bu hareketin içinden gelmişlerdi. Onlar bilmeyecek de “üç-beş çocuk” mu bilecekti? Doğrusu, geçmişe körü körüne bir saygının egemen olduğu bu dönemin koşullarında “eski tüfek”liklerini iyi kullanıyorlardı. İsterse burjuvazinin yöntemleri olsun, ne gam! Onlar için önemli olan bu geniş potansiyeli elde etmektir. Ve bir dönem bunu başardılar da... Meydan boştu... Boştu, çünkü “Cepheciler”in başını çekenlerin, bunlarla mücadele etmeye ne niyetleri, ne de kararlılıkları vardı. Tek uygun taktik, bunların karşısına temel konuları çıkarmak ve tartışmayı bu alana kaydırmaktı. Ama bu yapılmadı ve devrimci saflara kafasını uzatan oportünizm yılanının başını ezecek bu taktik gündeme getirilmediği için de, inkarcı oportünizm güç kazanmayı, “Cepheci” grubu parçalamayı başardı. Birçok devrimci militan bu yüzden oportünist saflara geçti, “Cepheci” grup önemli kadrosal kayıp verdi ve bununla orantılı geniş bir sempatizan kitle de bölündü. Birinci aşama, inkarcı oportünizmin başarısıyla sonuçlanmıştı. İnkarcılar, hedeflerine giden yolda epey mesafe almışlardı. Ve kendilerine göre işi kolaylaştırmışlardı.

Evet, işleri kolaylaşmış gibiydi. Üstüne üstlük dışarıdaki inkarcı “eski tüfekler”, o güne kadar başı çeken sağcı unsurlar

ve “sekizlikçi” oportünistler birleşmiş, tek bir cephe olmuşlardı. Artık son darbeyi vurup her şeyi bitirmek kalmıştı. Saflar büyük ölçüde kesinleşmiş, 1975 yazı boyunca devam eden tartışmalar içinde herkes (kadrolar) kendi yerini seçmişti. İş bunu geniş kitleler içinde yaymaya ve somutlaştırmaya kalmıştı. Hâlâ “Cepheci” ideolojiyi savunanlar ise, tecrübesiz insanlardı ve “bir sıkımlık canları var”dı...

Ancak işler umdukları gibi gitmedi ve rüzgar birdenbire tersine esmeye başladı. Beğenmedikleri Devrimci Militanlar, tartışmaları temel konulara çekmeyi başarmış ve kızgın pratik içindeki tavırlarıyla, önderlikleriyle her geçen gün bu inkarcıları tecrit etmeye başlamıştı. İnkarcıları toparlayan “Sekizlikçi” oportünizmin karşısında Devrimci Militanlar vardı ve bu ikinci aşamayı belirleyecek olan onların taktikleriydi. Başından beri Devrimci Düşünceyi inançla ve kararlılıkla savunan bu Devrimci Militanlar, kendilerinden beklenenleri yerine getirmek bir yana, inkarcı oportünistlerle uzlaşan baştaki sağcı unsurları da bir kenara iterek oportünizmle mücadelede inisiyatif ele geçirmişlerdi. Ve genç militanların bir çoğu, kendi içlerinden çıkan, pratikte tanıdıkları bu devrimci önderlerin arkasındaydılar. İnkarcı oportünistlerin saldırılarına kapıları açan baştaki sağcı unsurlar ise Devrimci Militanların öne çıkmasıyla ya “Sekizlikçi”lerle bütünleşti, ya da revizyonist bataklığa saplandı.

Önderlikteki bu nitelik değişimi her yerde kendini göstermeye başlamıştı. Artık gece yarılarna kadar dernekte oturup boş tartışmalarla beyin jimnastiği yapma dönemi bitmişti. Böyle bir ortam ortadan kaldırılmıştı. Önc çıkarılan pratik görevler, anti-faşist mücadele, kimseye böyle bir rahatlık tanıımıyordu. Özellikle okulların açılması, anti-faşist mücadelenin ivmesinin aniden yükselmesini de birlikte getirmiş ve oportünizmin o çok sevdiği amaçsız tartışmalar çekiciliğini yitirmişti.

Gidişin kendileri için olumsuzluğunu anlayan “Sekizlikçi” oportünizm büyük bir paniğe kapılır ve düşünceleriyle, savunduklarıyla ilgisi olmayan şeyler yapmaya kalkar. Çoğunu yüzüne gözüne bulaştırdıkları bu işlere kalkışmalarının en büyük nedeni ise, kadro ve kitlelerin gözünde oportünizme karşı mücadelenin odak noktasının kızgın sosyal pratik olduğu gerçeğinin açığa çıkmasıdır. Artık liseli gençler bile “eski tüfek”lerin bizzat katıldığı tartışmalarda ileri sürülen “sosyal-emperyalizm” veya benzeri tezler karşısında, bu “eski tüfekler”le alay ediyor ve kitlelerin somut taleplerini ortaya koyarak gerçeklere dikkat çekiyor, oportünizmi tecrit ediyordu. Bu gelişmeler oportünizmin gerçek yüzünü de açığa çıkarıyordu. Oportünist önderlerin ciddiyyetenden ve devrimci sorumluluktan uzak tavırları ortaya çıkmıştı artık. Bu durum karşısında “eski tüfekler”in bazı yapmacık tavırlara girerek pratik bazı görevlerde birşeyler kanıtlama çabaları da artık birşey ifade etmiyordu. Zaten bir süre sonra daha fazla rezil olmamak için bu tavırları da bıraktılar.

İnkarıcı oportünizmin devrimci saflardan silinip atıldığı bu dönemde koşulların getirdiği bir takım zorunluluklar yüzünden, devrimci gençliğin daha sonraları zararlarını çekeceği çeşitli olumsuzluklar da oldu. Ama o koşullarda bunları engellemek olanaklı değildi. Devrimci Militanların inkarcı “eski tüfekler”i ve sağcı yöneticileri tasfiye edip gruptan uzaklaştırmaları, kaşarlanmış Troçkist, Anarşist kırmalarına fırsat yarattı. O güne kadar kendi başına buyruk, “Cepheci” gruba karşı olan bu unsurlar, doğan bu boşlukta bir koltuk kaparım umuduyla birdenbire keskin “Cepheci” kesilmeye başladılar. “İdeolojik gerilik ortamında ileri fırlarım” düşüncesiyle tartışmalarda en ateşli, en keskin rollere büründüler. Onlardan iyi “Cepheci” yoktu. Kendini göstermek amacıyla öne çıkan bu popülistlerin ortam değiştiğinde devrimciliklerinin de kaybolacağı açıktı. Ama o koşullarda bu tip kişiler de kendilerini gösterebiliyor,

devrimci saflarda yer alabiliyorlardı. Dönemin karakteri buydu. Ancak kısa veya uzun vadede tek tek hepsinin maskeleri düşecek, maskelerinin altındaki gerçek yüzleri ortaya çıkacaktı.

1975 başlarında iktidara geçen 1. Milliyetçi Cephe (MC) hükümeti tüm ülkede yeni bir dönemin başlangıcıydı. Faşist MHP'nin de iktidar ortağı olduğu 1. MC hükümetinin kurulması tüm halka ve devrimcilere kanlı bir saldırının, devletin her kurumunda hızlı bir faşistleştirmenin başlangıcıydı.

12 Mart rejimi, yarım kalmış bir operasyon olarak zamanını doldurmadan önce reform yasaları adı altında sömürünün temellerini güçlendiren, halk muhalefetini daha başlamadan sindirmeyi sağlayan bir takım yasaları çıkarabilmiş veya mevcut yasalarda çıkarlarına uygun değişiklikleri yapabilmiştir. Bunlardan en önemlileri; Üniversite Yasası, Sıkıyönetim Yasası, Gösteri Yürüyüşleri Yasası, Polis Yasası ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasası'dır. Bu sonuncusu, sıkıyönetimin olmadığı koşullarda Sıkıyönetim Mahkemelerinin işlevini yüklenen, usul ve kuruluş açısından Sıkıyönetim Mahkemelerini aratmayan bir mahkeme olarak devrimcilerin ve halkın karşısındadır. MC kurulduktan sonra yapılan ilk işlerden biri bu mahkemelerin kurulup çalışmaya başlatılmasıdır. Her türlü hukuk ilkesini hiçe sayan bir anlayışın ürünü olan bu mahkemelerin tek ve başlıca amacı halk hareketlerini yargılamaktır. Zaten kuruluş yasasında da bu durum oldukça açıktır. Kurulur kurulmaz hızla devrimcilerin, ilericilerin karşısına geçer, en ufak gösteriden grevlere kadar her şeyi yargılama alanına alıp, devrimci muhalefeti ezmeye, sindirmeye çalışır. Gençlik ve özel olarak İYÖKD de bu sindirme aracı mahkemelerden payını alacaktır.

Tüm okullarda azgın bir faşist terör başlatılır, okullar işgal altına alınmaya çalışılır. Faşist terör, silahlı saldırılar biçimine bürünür ve her gün bir devrimciyi kurban almaya başlar. Başta

polis olmak üzere devletin tüm kurumlarını arkasına alan faşistleri, ancak kararlı, doğru bir anti-faşist çizgiye sahip devrimci bir hareket durdurabilirdi. Ancak genelde sola baktığımızda, bu konuda hiç de iyimser bir tablo yoktur. Geleneksel revizyonizmin teslimiyetçi çizgisi, oportünizmin mücadele kaçınılığı, halka ve samimi unsurlara güven vermekten uzaktı. “Cepheci” grup ise bir parçalanma-bölünme sürecini geride bırakmış, kendiliğindenci ve dağınık yapıyı aşmaya çalışan Devrimci Militanların önderliği altında, yeni bir gelişme dönemine başlıyordu. Her şeyi yeni baştan ele almak durumunda olan bu grup ne ölçüde bu önemli görevlerin üstesinden gelebilirdi? Üstelik önemli ölçüde güç kaybına uğramıştı. Bölünme sonrası İYÖKD yönetiminin bir kısmı oportünist cepheye katılmış, yanlarında birçok kadroyu da götürmüşlerdi. Gerçi İYÖKD yönetimi yine Devrimci Militanların elindeydi ama artık böyle bir yönetimin pek anlamı kalmamıştı. Artık birinci planda grubun kendi iç siyasi örgütlenmesi geliyordu. Bu konuda atılacak her ileri adım diğer alanlarda olduğu gibi gençlik alanında da olumlu etkiler yaratacaktı. Gençlik alanında iki temel görev vardı: Birincisi, faşist saldırıların önüne dikilmek ve bu saldırıları durdurup püskürtmek; ikincisi, gençliğin Türkiye çapında merkezi örgütlenmesini oluşturmaktır.

Faşistlerin taktiği silahlı saldırı ve cinayetlerle gençlik üzerinde terör estirmek, onları sindirmek ve teslim almaktır. Hedef gençlikti. Arkasından aynı taktikle hayatın diğer alanları (mahalleler, fabrikalar vb.) faşist terör ve demagojinin etkisi altına sokulacaktı.

Oportünizmi kendi bünyesinden tasfiye eden “Cepheci” grup, yeni bir ruh ve coşkuyla örgütlenmeye ve mücadeleye girişti. Bir yandan iç yapı, disiplinli bir örgütlenmeye kavuşturulup, ideolojik birlik sağlanmaya çalışılırken, diğer

yandan faşist terörün karşısına dikilerek uygun yöntem ve araçlarla mücadele yükseltilmeye başlandı.

1975 sonbaharında okulların açılmasıyla birlikte yoğunlaşan faşist terör, karşısında Devrimci Gençliği buldu. Okullar, yurtlar faşist işgal tehlikesi karşındaydı ve Devrimci Gençlik gücünü aşan bir gayretle bu mevzileri savunmaya, faşist işgallerin yaygınlaşmasını önlemeye çalışıyordu. Devrimci Gençliğin bu konuda başarılı sonuçlar elde etmesi, ancak tüm öğrenci kitlesini kucaklayacak bir merkezi örgütlenme yaratması ve diğer devrimci gruplarla mücadele birlikteliği oluşturmasıyla da yakın ilişkiliydi. Devrimci Gençlik, özellikle tüm öğrenci kitlesini kucaklama yönünde büyük gelişmeler sağladıysa da, ikinci konuda diğer grupların mücadele kaçkınlıkları, teslimiyetçilikleri ve sekterlikleri yüzünden pek başarılı sonuçlar alamadı.

Sürece topluca baktığımızda, Devrimci Gençliğin faşist terör karşısında azımsanmayacak bir başarı kazandığını görürüz. Birçok okul dışı dış yürütülen bir mücadeleyle faşist işgal tehlikesinden kurtarılmış, geniş bir öğrenci kitlesi örgütlü ilişkiler içine alınmıştı. Ancak gerek faşist terörün arkasındaki devlet güçlerinin etkisi, gerek oportünizmin etkisinin tam anlamıyla kırılmaması, gerekse yeni bir bölünmeden çıkmış ve güç kaybına uğramış, henüz tam anlamıyla oturmuş bir yapıyı oluşturamamış olması sonucu “Cepheci” grup her yere yetişememişti. Bu nedenle bazı okullar faşist işgallerden kurtarılamadı, bir takım yurtlar faşistlere terkedildi. Ama bu her şeyin sonu değildi. “Cepheci” grup tüm bu işgaller karşısında bir program sahibiydi ve tek tek bu işgaller kırılacaktı.

Dönemin diğer önemli bir özelliği de, merkezi ilişkiler yönünde somut adımların atılmasıdır. İçeriden çıkan Devrimci Hareketin kadroları, Ankara’da bir toplantı yaparlar ve hareketin geleceği ve kendilerine düşen görevler üzerine tartışma açılır. 12 Mart yenilgisinin izlerini üzerinde taşıyan

bu kişilerin hemen hepsi, artık THKP-C görüşlerini savunmamaktadır. Ancak çeşitli hesaplar ve çelişkiler, belirsizlikler yüzünden yine de bir araya gelemez ve üç gruba bölünürler. Üç gruptan ikisi Mahir'in tezlerini ya reddeder ya da revizyona tabi tutarlar ve bunu açık bir tavır şeklinde değil de, üstü kapalı yaklaşımlarla veya "iyi niyetli" eleştirilerle kitleye açmaya başlarlar. Üçüncü grubun Marksist-Leninist görüşleri savunacak, bu doğrultuda uygun taktikleri gündeme getirecek durumu yoktur. Zaten kafaları da karışık durumdadır. Kendi aralarında da farklı düşünmektedirler. Ancak gerek o dönem THKP-C'ye duyulan büyük sempati gerekse ayrı olmak için başka yol kalmaması yüzünden (Çünkü inkarcılığın her türü piyasadaydı, yeni bir inkarcılık türü geliştirmenin olanağı kalmamıştı) "Cepheci" görünmekten başka yolları yoktu. Ne var ki süreç, bunların da THKP-C görüşlerini tasfiye amacıyla daha uzun vadeli ve sinsî bir taktik peşinde olduklarını ortaya çıkaracaktı.

İstanbul'da her şey birbirine girmişken, her türlü oportünist görüş devrimci saflarda boy gösterirken (hem de "Cepheci" ideoloji adına), bir avuç Devrimci Militan bu oportünist sapmalara karşı mücadele ederken, Ankara'daki bu "eskiler" İstanbul'a iradi müdahalede bulunmazlar.

Böyle bir müdahalede bulunmamalarının temelinde yatan ise, kafa karışıklıkları ve kendilerine güvenden yoksun oluşlarıydı. Ki başından beri onlar (üç bölünen platform da dahil) "Cepheci" grubun bir potansiyeli olabileceğine inanmıyorlardı. Dışarı çıkıp geniş potansiyeli görmeleri üzerine oportünist planlarını gündeme soktular. Ama birçoğu bu "Parti-Cephe" potansiyelinin uzun vadeli olamayacağına inandığından, oportünist planlarını hep kısa vade üzerine kurdular. Ankara grubu bu konuda -biraz da kararsızlığının etkisiyle geç başlamış olsa da- daha uzun vadeli bir planı

yürürlüğe soktu. İstanbul'a müdahale etmemeleri, hem kararsızlıklarının, hem de kapışmanın sonucunu bekleme anlayışının ürünü olsa gerekti.

İstanbul'da Devrimci Militanlar insiyatifi ele aldıktan bir süre sonra Ankara grubuyla kendiliğinden başlayan ilişkiler giderek sistemleşti ve Devrimci Gençliğin önündeki görevler konusunda görüş birliğine varıldı. Tespit edilen bu görevlerin iki noktası şunlardı: Devrimci Gençliğin merkezi örgütlenmesini sağlayacak Dev-Genç tipinde bir federasyonun oluşturulması yönünde hazırlıklar yapmak ve ideolojik birliği sağlamak için bir dergi çıkarmak. Bu ikisinin temelinde ilişkiler geliştirilecek, güçlendirilecektir. İstanbul'daki Devrimci Militanlar için artık yeni bir süreç başlamıştı. Bu süreç sadece Devrimci Gençliğin örgütlenmesini değil, ideolojik birliğin sağlanmasını, örgütlülüğün geliştirilmesini ve mücadele içinde kadroların yetiştirilmesini, Devrimci Hareketin yaratılmasını getirecek bir süreçti.

İlk adım olarak, Aralık 1975'te "**Devrimci Gençlik**" dergisi çıkarılmaya başlandı.

Böyle olumlu bir gelişmenin ardından "Devrimci Gençlik"ın bir atak yaparak hızlı bir gelişim sürecine girmesi gerekiyordu. İstanbul'da böyle bir atağın sonucu olarak hızlı bir gelişim yaşanırken, Ankara'da tam tersine bir durgunluk göze çarpıyordu. İstanbul'daki tecrübesiz genç önderlerin hatalarına düşmemesi gereken Ankara'lı "eski tüfekler" daha beter taktik hataları yapıyorlar, dolayısıyla Devrimci Gençlik olması gerektiği yerin çok gerisinde bulunuyordu. Ankara'daki hataların nedeni tecrübesizlik değildi elbet. Hataların temelinde yatan kafa karışıklığı, kararsızlık ve 12 Mart yenilgisinin etkileriyle oluşan sağ düşüncelerdi. Daha "platform" aşamasında bir çırpıda silip atacakları iki oportünist eğilime tavır alınamamış, onların Devrimci Hareket adına ortada

gezinmelerine ses çıkarılmamış ve onlara saldırı fırsatı verilmişti. Özellikle Platformdan çıkan ve “Kurtuluş Sosyalist Dergi” etrafında kümelenen revizyonist grup, saldırıya geçmiş ve büyük bir “Cepheci” potansiyeli yanına çekmişti. İstanbul’da yaşanan sürecin birinci aşaması daha geç de olsa Ankara’da da yaşanmış ve Ankara’lı “eski tüfekler”in kararsızlığı nedeniyle oldukça başarılı olmuştu. Oportünizmle ideolojik mücadelede hiç de başarılı olunmadığı gibi aynı kararsızlığın faşistlere karşı gösterilmesi büyük bir tehlike olarak eşikteydi.

Anti-Faşist Mücadelenin Gelişimi:

Daha sonra, geniş olarak çeşitli evrelerini göreceğimiz bu ilişkileri bırakıp, yeniden İstanbul Devrimci Gençliğinin dönem değerlendirmesinin bir başka noktasına dönelim. Bu noktada oldukça önemli gelişmelerin ipuçlarını bulmak sözkonusudur. Bu, anti-faşist mücadele ve anti-faşist mücadeleye geniş kitlelerin seferber edilmesidir. Özellikle kitlesel nitelikleriyle ve yarattıkları etkiyle, döneme damgasını vuran devrimci eylemlerin en önemli birkaç tanesini ele alırsak bu durum daha açık görülecektir.

- DGM’yi protesto gösterileri: DGM’nin kurulup çalışmaya başlaması, oligarşinin reformist tercihi CHP’den reformist DİSK’e kadar her kesimin tepkisine neden olmuştur. Herkes çeşitli yöntemlerle bu tepkisini dile getirmeye başlamıştır. CHP, Anayasa Mahkemesine baş vururken, DİSK de işçi sınıfının tepkisini reformist yöntemlerle de olsa dile getirerek DGM direnişinde yerini alır. Bunun dışında memurlardan teknik adamlara kadar her meslekten insan ve demokratik örgütlenmeler DGM direnişine katılırlar. DGM’nin faaliyetlerinden en büyük zararları görenlerden biri de Devrimci Gençliktir. En küçük akademik, demokratik talep ve bu yönde gündeme gelen propaganda-protesto biçimi hemen DGM savcıları tarafından ceza yasasının kapsamına alınıp yüksek ceza tehditleriyle

karşılaşmaktadır. İYÖKD yöneticilerinin gözaltına alınıp DGM’ce tutuklanmaları ve yargılanmaları, Devrimci Gençliğin örgütlülüğü ve mücadelesine yönelik en büyük darbelerden biridir. Devrimci Gençlik bu durum karşısında sessiz kalamazdı. Devrimci Gençlik, örgütlülüğüne, mücadelesine ve yöneticilerine sahip çıkmalıydı. Öyle yaptı.

İYÖKD yöneticilerinin DGM’deki duruşma günleri DGM için olağanüstü günlerden biri haline gelmişti. Her duruşma günü 1000’e yakın devrimci öğrenci Üsküdar’daki DGM binasının içini ve çevresini doldurmakta, DGM aleyhine gösteriler yapmaktadır. Gösteriler sadece Üsküdar ve mahkeme binasıyla sınırlı da değildir. Üsküdar-Beşiktaş, Üsküdar-Eminönü vapurları her duruşma günü DGM aleyhine konuşmaların yapıldığı birer miting alanı gibidir. Yine her duruşma günü, Beşiktaş, Fındıklı, Kabataş, Karaköy caddeleri-meydanları DGM aleyhine yürüyüşlere, mitinglere sahne olmaktadır. Devrimci Gençlik normalde yürüttüğü DGM karşıtı propaganda, protesto kampanyasını duruşma günleri en üst boyutuna sıçratmaktadır.

Bu duruşma günlerinden birinde Üsküdar’dan mahkemeden dönen Devrimci Gençlik, Fındıklı’da yaptığı izinsiz gösteride DGM’ye olan öfkesini, bu mahkemelerin kurulmasının ardındaki gerçek güçler olan emperyalist tekellere, yerli işbirlikçilere ve resmi güçlerine yöneltir. Duruşmadan dönen 500’ü aşkın devrimci genç Beşiktaş-Fındıklı arasında protesto yürüyüşüne geçerler.

Yürüyüş Fındıklı’ya vardığında Devrimci Gençlik, coşkusunun ve DGM’ye olan kininin en üst sınırlarındadır ve ülkemizdeki baskı ve zorun arkasındaki güç olan, temeli olan emperyalist kuruluşlara, işbirlikçi sermayeye karşı harekete geçer. Bir anda Uluslararası Bankası, Siemens merkezi devrimci gençler tarafından tahrip edilir. Orada bulunan polis noktası da aynı akıbete uğrar, polis kovalanır. Emperyalizme ve

Oligarşiye tepkisini en iyi şekilde gösteren Devrimci Gençlik, bu emperyalist ve işbirlikçisi kuruluşların merkez ve şubeleri ile onları korumak için oraya konulan polis noktasını tahrip edip, dağıtır.

- *Kocamustafapaşa Olayları ve Direnişi*: 1 Aralık 1975'te İDMMA Galatasaray Mühendislik Yüksek Okulundan iki devrimci (Cezmi Yılmaz, Halit Pelitözü) faşistlerce katledilir. Olayın duyulmasıyla Galatasaray Mühendislik Yüksek Okulu devrimciler tarafından işgal edilir. "Cepheci" grubun başlattığı bu işgal eylemi sırasında bir grup oportünist, bölücü bir tavır takınarak kendi kitleleriyle işgali terkederek İTÜ Taşkılla Binasına gider. Bu olumsuzlukla kapanan ilk günün ardından ertesi gün cenaze töreni yapılmak istenir. Galatasaray Mühendislik'te toplanan onbinlerce kişi İstanbul Üniversitesi'ne gelir. Buradaki okulların boykot ilan edip yürüyüşe katılmalarıyla iyice kalabalıklaşan devrimciler, İstanbul Üniversitesi'nin önünde toplanarak cenazelerin bulunduğu Kocamustafapaşa Sümbül Efendi Camii'ne doğru yürüyüşe geçer. Kortej camiye gelip cenazeleri almak istediğinde, polis cenazelerin alınmasına engel olur, cenazeleri kaçıır ve silah zoruyla kitleyi dağıtmaya kalkar. Ancak beklemedikleri bir tepkiyle karşılaşır. Kitleden tek bir kişi dağılmaz ve polis panzerleri Kocamustafapaşa'nın dar sokaklarında barikatlarla, barikatların arkasındaki silahlı devrimcilerle burun buruna gelir. Tam bir meydan savaşı başlamıştır. Polis, çatılardan, sokaklardan, evlerden, her yerden silahlarla, bombalarla saldırmakta ama, saldırdığı her noktada her türlü karşılığı kitleden, militanlardan görmektedir. Barikatlar, taşlar, sopalar, tuğlalar ve silahlar polisin bir adım bile ilerlemesini engellemektedir. Üç-beş kişi değil binlerce kişi çatışmaktadır polisle. Akşam işgali terkederek bölücülük yapan oportünistler, çatışmanın başlamasından önce kendi kitleleriyle Kocamustafapaşa'ya gelirler ama ilk iş olarak "provokasyona

gelmeyelim” çığlıkları atarak, kendi kitlesiyle devrimci kitle arasında barikat kurmaya ve yavaş yavaş oradan uzaklaşmaya çalışırlar. Ancak böyle bir tavrın saçmalığını kendi kitleleri de anlar, onları dinlemez. Oportünizmin kurduğu barikatları aşarak, çatışan kitleye katılır. Ama oportünizm, polisle silahlı çatışmayı göze alamayarak çatışma alanını baştan terkeder.

Polisin ilk saldırısı püskürtüldükten sonra devrimciler atak yapar ve Samatya yönünde polis çemberini yararak kitle yürüyüşe geçirilir. Tüm kitle açılan gedikten geçtikten sonra (10.000 civarında bir kitle vardır hâlâ) yürüyüş kolunun arkası tekrar barikatlarla kapatılır ve Yedikule yönünde devam edilir. Polisin arkadan takibe devam etmesi ve kurulan barikatları yıkması üzerine, 50-100 metrede yeni barikatlar kurulur. Polis araçlarının geçmesini geciktiren bu barikatlar sayesinde, yürüyüş kolu Silivrikapı'ya kadar gelir. Burada polisin çok yaklaşması üzerine yeni bir barikat kurulur ve çatışmaya hazırlanılır. Tam polisin görüldüğü ve çatışmanın başlayacağı anda İl Jandarma Alay Komutanı Albay'ın komutasındaki jandarma birlikleri polisle devrimciler arasına girer. Sokak çatışmasının giderek büyümesinden ve yayılmasından korkan oligarşinin yetkilileri, böyle bir çözüm yolu bulmuştur. Albay, polis ile devrimciler arasında “arabulucu”luk rolü üstlenerek, devrimcilere saldırı olmayacağını, polis ile yürüyüş arasında kendi birliklerinin olacağı güvencesini verir. Bu anlaşma üzerine devrimciler yürüyüşe devam ederek Topkapı'ya gelirler. Topkapı'da yapılan konuşmalarla yürüyüş son bulur. Kocamustafapaşa'da çatışmadan çekilen oportünizmin kitlesinin bir bölümünün de içinde bulunduğu devrimciler, buradan parça parça dağınık bir şekilde yürüyüşe geçerek Aksaray'a gelir. Burada tekrar birleşip eylemine devam eder ve Laleli'ye yürüyüşe geçer. Burada son konuşmalar yapıldıktan ve devrim andı içildikten sonra dağılınır. Bu dağılma sırasında,

daha önce hiçbir göstericiyi yakalayamayan polis, Aksaray Köprüsü'nün üstünde sıkıştırdığı 75 devrimciyi gözaltına alır.

İstanbul Devrimci Gençliği, bu faşist katliamı lanetlemek için tam iki gün her türlü engeli aşarak, binlerce kişiyi yürüterek, faşizme karşı kitlelerin gücünü ve tepkisini göstermiştir.

İstanbul gençliğinin devrimci mücadelesi açısından bir dönüm noktası olan bu eylem, birçok gerçeği göz önüne sermişti. Öncelikle polisin pek fazla güçlü olmadığı, kararlı bir direniş gösterildiğinde yapacak fazla birşeyi bulunmadığı, devrimcilerin iradesine boyun eğmek zorunda kaldığı açık bir şekilde görülmüştür. İkinci olarak, bu noktadan hareketle kitlenin kendine güveni artmış; birlikte ve örgütlü güçle hareket ettiğinde aşamayacakları engelin olmayacağını yaşadığı pratik içinde görmüştür. Diğer yandan Kocamustafapaşa halkının çatışma sırasında devrimcilere yardımcı olması ve devrimcilerin halka karşı davranışları, karşılıklı bir yakınlaşmayı ve güveni doğurmuştur.

Bu kitlesel direniş Türkiye Devrimci Gençliğinin ilk ve en büyük kararlı direnişi olarak devrim tarihine geçecektir. Ama, oportünizm ve revizyonizm nedense bu direnişlerin sözünü etmeyi pek sevmez.

Son olarak bu eylem, geneldeki suskunluğu kırmada çok önemli bir adım olmuştur. Kitleye gerçek önderlerini tanıtmış, kitleyle önderlik arasında güvene dayalı yeni ve sağlam ilişkilerin temelleri atılmıştır. Artık kitle neyin ne olduğunun, kiminle nereye kadar gidilebileceğinin verilerini çok açık olarak görmüştür. (*)

(*) Bu direnişte TİP, TKP vb. revizyonistlerin “beyaz pardösülü birinin provokasyonu” diyerek eylemi karalamaya, küçük düşürmeye çalışmaları, sudaki iz gibi silinip gitti. Onlar kendilerinin olmadıkları, statükoyu bozan her türlü eyleme MİT ve CIA damgası vurmakta mahirdirler.

Oligarşi açısından ise bu eylem bir uyarıdır. Kitlelerde patlamaya ve yönlendirilmeye hazır potansiyeli gören oligarşi, artık çok daha dikkatli hareket etmesi gerektiğini anlamıştır. 12 Mart'ın kitleler üzerinde yarattığı pasifikasyonun kırılmaya başladığını görmesiyle birlikte yeni önlemler alması gerektiğini kavramış ve bu yönde planlar çıkarmaya başlamıştır. Kitlesel eylemler karşısında artık daha dikkatli davranması gerekiyordu. Pasifikasyon ne olursa olsun korunmalıydı. Bu tespitler ve planların sonuçları ise gelecekte görülecektir.

- *Şişhane'de polisle çatışma*: 7 Nisan 1976 günü Ankara'da Devrimci Gençlik grubundan bir devrimci faşistlerce katledilir (MBK Senatörünün oğlu **Hakan Yurdakuler**). Bunun üzerine aynı gün Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden, Cumhuriyet ve Hukuk Yurdu'ndan yürüyüşe geçen devrimcilerin önü Kurtuluş'ta polis tarafından kesilir ve silahlı çatışmada iki devrimci (**Esari Oran**, **Burhan Barın**) daha polis tarafından katledilir.

İstanbul'daki devrimciler bu olay karşısında tavırsız kalamazdı. Olayla ilgili olarak İstanbul Üniversitesi Merkez Binası'nın işgal edilmesi kararlaştırılır. 8 Nisan günü arka kapıdan merkez binaya girmeye çalışılırsa da polisin çevreyi tutması üzerine işgal gerçekleştirilemez. Bunun üzerine Unkapanı yoluyla Taksim'e 4-5 bin kişiyle yürüyüşe geçilir. Unkapanı köprüsü geçilip Şişhane'ye gelindiğinde, polisin Şişhane-Galatasaray girişini tuttuğu görülür ve bir alttaki ters yola sapılarak Taksim'e doğru yürüyüş sürdürülür. Yürüyüş kolu Amerikan Konsolosluk'u'na geldiğinde polis konsolosluk önünde barikat kurmuştur. Ve konsolosluğa saldırılacak düşüncesiyle yürüyüşü dağıtmak ister. Çıkan çatışma sonucu Taksim'e gitmenin şartları ortadan kalkınca, devrimciler Kasımpaşa'da buluşarak orada kısa bir yürüyüş ve miting yaparak eylemi bitirirler.

Devrimcilerin Kasımpaşa'ya doğru geri çekilmesiyle, Kasımpaşa'nın sokak çatışmasına uygun dar sokaklarla dolu karışık yapısını bilen polis, devrimcilerin üstüne gitmez ve çatışma uzun sürmez. Bu eylemin önemi, İstanbul Devrimci Gençliğinin diğer yerlerdeki faşist saldırı ve katliamlar karşısındaki duyarlılığını ve dayanışma tavrını göstermesidir. İrili-ufaklı yüzlerce değişik boyut ve çeşitteki dayanışma destek eylemlerinin gelenekselleşmesinin ilk örneklerinden biri olan bu eylem, siyasi duyarlılıktan yoksun bir çokları için düşünülmesi, ders alınması gereken önemdeydi. Ancak Devrimci Gençliğin ısrarla bu geleneği sürdürmesine rağmen ne yazık ki oportünizmin onlarca duyarsızlık örneğine tanık olunacaktı.

- **İTÜ Maden Fakültesi İşgali:** Ocak '76'da gerçekleştirilen bu işgal eylemi Devrimci Gençliğin önemli anti-faşist gösterilerinden biridir. İTÜ öğrencisi **Özer Elmas**'ın faşistler tarafından kurulan pusuda katledilmesi sonucu başta Devrimci Gençlik grubuna mensup İTÜ öğrencileri olmak üzere anti-faşist güçler, faşist cinayeti protesto amacıyla İTÜ Maden Fakültesini işgal ederler. Kısa süre içinde İstanbul Devrimci Gençliğinin burada toplanmasıyla büyük bir anti-faşist gösteriye dönüşen bu protesto eylemi, yapılan yürüyüşle son bulur. Faşizm bir kez daha lanetlenir (Bu eyleme ilişkin bkz: "İTÜ'de Devrimci Mücadele").

D - İYÖKD'ün Kapanması ve Yeni Oluşumlar:

Tüm bu gelişmeler yaşanırken İYÖKD'ün hukuki durumunda da bazı sorunlar baş göstermeye başlamıştır. 2. Kongre öncesi tutuklanan yönetim kurulu üyeleri hakkında açılan davada, derneğin kapatılması talebinin yer alması ve yöneticileri hakkında ağır cezaların istenmesi(*), ayrıca 2.

(*) DGM'de 1975'de başlayan dava, 1983 yılında beraatla sonuçlanır.

Kongre sonrası yönetim kuruluna girenlerin bir kısmının “sekizlikçi” oportünistler yanında yer alarak fiilen İYÖKD’le ilişkilerinin kalmaması sonucu, yönetim kurulunda doğan eksiklik devrimcileri bu konuda çeşitli önlemler almaya götürür. Bu arada oportünizmin ayrılıkçı tavırları ve gençliğin merkezi örgütlülüğünü tanınaması, bölme çabalarını hızlandırması, yeni önlemleri zorunlu kılan diğer bir etkidir. Düşünülen formül ise, oligarşi İYÖKD’ü kapatmadan, oportünizm bölücü çabalarını resmileştirmeden yeni bir merkezi gençlik örgütlenmesinin kurulmasıdır. Tek çözüm yolu, yeni bir dernek çatısı altında tüm İstanbul gençliğini bir araya toplamaktır. Bunun üzerine İYÖKD resmi olarak olmasa da fiilen devrimciler tarafından kapatılır. Ve yeni bir merkezi kitle örgütlenmesi için oportünist kesimle tartışma başlatılır.

“Tek kitle örgütü” konusunda oportünizmle ilke olarak görüş birliği sağlanır. Ancak tartışmalarda iki noktada görüş ayrılığı çıkar.

Birinci anlaşmazlık noktası, “*Derneğin demokratik-merkeziyetçilik anlayışının ne olacağı?*” konusudur. Oportünizmin “*demokratik merkeziyetçilik*” anlayışına göre, eylemde muhalefet olabilirdi, ayrıca ajitasyon ve propagandada en geniş özgürlük olmalıydı. Devrimci Gençlik grubuna göre ise, Türkiye gibi, yönetimlerinin baskı ve zora dayanarak iktidarlarını sürdürdükleri, demokratik hak ve özgürlüklerin çok kısıtlı ve gerektiğinde rafa kaldırılan bir “yerleşikliğe” sahip olduğu ülkelerde, en demokratik platformdaki bir örgütlenme bile, bu anlayışları barındıran “*demokratik merkeziyetçilik*” ilkesine göre örgütlenip mücadele edemezdi. Somut koşullara bakılmadan grupsal çıkarların hareket noktası yapıldığı, mücadeleyi sürekli ileriye götürmenin gözardı edildiği bu tip yaklaşımlar kabul edilemezdi. Özellikle “*eylemde muhalefet*” anlayışı, tamamen sakat bir anlayış olup, anarşistçe bir yaklaşıma denk düşüyordu. Çünkü bir eylemin başarisı başından sonuna kadar tam bir

organizasyon bütünlüğüne ve disiplinli bir önderliğinin varlığına bağlıdır. Bu yüzden muhalefet, esas olarak eylemin karar aşamasında ve sonuçta değerlendirme aşamasında gündeme gelebilir. Yani eylem, aksamayan bir iç disiplinle, belirlenmiş amaca uygun olarak gerçekleşmeli ve dernekte azınlıkta kalan grup ya da gruplar eleştirisi hakkı saklı kalmak koşuluyla buna uymalıdır.

İkinci anlaşmazlık noktasıysa “*dernek yönetiminin nasıl belirleneceği?*” sorunuuydu. Devrimci Gençlik grubuna göre, bir dernek yönetimi homojen olmalı veya bu olanaklı değilse en azından birbiriyle uyumlu çalışabilecek grupların ittifakı ile kurulmalıydı. Bunu olanaklı kılan tek formül de, seçimlerin “çoğunluk sistemi”ne göre yapılmasıydı. Oportünizm ise “nispi temsil” sisteminde (herkesin seçimlerde aldığı oy oranında yönetimde temsil edilmesi) ısrar ediyordu. Aslında oportünizmin bu konularda ısrarlı ve dayatmacı olmasının tek nedeni İstanbul’daki güçsüzlükleriydi. Varolan güçleriyle merkezi kitle örgütünde bir etkinliğe sahip olamayan oportünizm, devrimci örgüt anlayışını tahrif ederek, örgüt disiplinini çiğnemek ve aklına geleni yapmak istiyordu. Diğer yandan seçimleri kendi çıkarına bir sonuç verecek şekilde sokarak, kitle örgütünün yönetim kademesinde hak etmediği bir yere oturmak istiyordu. Böyle bir örgüt anlayışının bizim gibi ülkelerin siyasal gerçekliği içinde hiçbir geçerliliği olamazdı. Mücadeleyi yükseltmek yerine dondurur, geriletir, bir sonuca götürmeyen boş tartışmalarla “vakit geçirilen” bir örgütlenmenin doğmasına neden olurdu. Böyle bir yönetim hantallık, kaos ve edilgenlik demektir.

Yapılan tartışmalarda her iki konuda da anlaşma sağlanamayınca şöyle bir çözüm yolu bulundu: İstanbul çapında tüm yüksek okullarda delege seçimleri (10 kişiye bir delege) yapılacak ve seçilen bu delegelerle toplanacak kuruluş kongresi, bu iki anlayışı oylayacak ve çoğunluğu sağlayan anlayışlar derneğin bu konulardaki ilkeleri olacaktı. Oportünizm bu çözümü kabul

edince delege seçimleri başladı. İTÜ ve Eğitim Enstitüsü seçimlerine gelene kadar Devrimci Gençlik grubu tüm grupların toplamından 100 delege civarında öndeydi, oportünizm hâlâ umudunu kaybetmiş değildi. Çünkü İTÜ ve Eğitim Enstitüsünde çoğunluktaydılar. Ve son şansları bu iki okuldu. Eğitim Enstitüsü seçimlerinde de oportünizm, beklediği sayıya ulaşamadı (Bu okulda öndeydiler ama 20 delege fazlalığı ancak alabilmişlerdi). Son umut İTÜ Gümüşsuyu, Maden ve MMF binalarında yapılacak seçimlerdi. İTÜ Taşkışla'da ise Devrimci Gençlik çoğunluktaydı. Gümüşsuyu, Maden ve MMF binalarında da oportünizm beklediği sonucu elde edemedi. Devrimci Gençliğin güçlü olduğu Taşkışla'da ise henüz seçimler yapılmadan sonuç belliydi. İstanbul genelinde Devrimci Gençlik çok çok öndeydi. Taşkışla seçimlerinin yapılmasıyla iyice ezileceğini anlayan oportünistler sınıfsal karakterleri ve geleneksel misyonları gereği daha önce kabul ettikleri şeylerden keskin bir dönüş yaptılar. Kongrede demokratik merkezîyetçilik ve yönetimin nasıl oluşturulacağı konularında kendi anlayışları doğrultusunda bir karar çıkmazsa, çıkan çoğunluk kararına uymayacaklarını belirttiler. Tutumlarının kesin olduğu “merkezi kitle örgütü”nü oluşturamayacağı anlaşılınca seçimleri tamamlamanın bir anlamı kalmamıştı. Taşkışla seçimlerinden vazgeçildi.

Artık Devrimci Gençlik için bu platformda yapacak birşey kalmamıştı. Oportünizmin bu iflah olmaz bölücülüğü ve siyasi ahlaksızlığı, tutarsızlığı karşısında, tek yol olarak, merkezi kitle örgütünü, tek başına da olsa oluşturmak gereği ortaya çıkmıştı. (*) İYÖD (İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği) böyle bir ihtiyacın kendini dayattığı sürecin sonunda doğdu.

(*) Oportünistler ise kendi aralarında Taşkışla seçimini yapıp “kongre”lerini topladılar ve nispi temsille yaptıkları seçim sonucu İstanbul Yurtsever Devrimci Gençlik Derneği’ni kurdular. Halkın Kurtuluşu, Halkın Yolu ve Halkın Gücü taraftarları ilk yönetimi 3-3-1 şeklinde paylaştı. Bir süre sonra ayrılıklar sonucu dernek Halkın Kurtuluşu taraftarlarının elinde kaldı.

E - İYÖKD Döneminin Genel Değerlendirilişi

1976'ya gelindiğinde gençlik içinde 12 Mart'ın yarattığı yılgınlık ve pasifikasyonun etkileri büyük oranda kırılmıştır. Bunda İYÖKD çatısı altında yürütülen mücadelenin büyük önemi vardır. Yılgınlığın giderilmesi aynı zamanda felaket tellallığı yapan, bu ortamı kendi gelişimleri için bulunmaz bir fırsat olarak değerlendiren teslimiyetçi revizyonizmin etkinliğinin de kırılması demektir. “*Provokasyon*” teorileriyle, “*Aman sessiz durun! Faşizm gelir*” çığlıklarıyla, oligarşinin kurumlaştırmak istediği pasifikasyon ortamını güçlendirmekten başka bir iş yapmayan bu revizyonist kesimler, gençlikten pratikte ilk tecrit olan kesimler oldu.

İYÖKD'ün 1.ve 2. Kongrelerinde görüldüğü gibi, 12 Mart'ın hemen ardından meydana boş bulmanın sevinciyle geniş potansiyele saldıran revizyonizm, beklediğini bulamamış ve klasik tavırlarını takınarak, “*işçi sınıfına gitmek*” adına sınıflar çatışmasının odak noktasından uzaklaşmış ve kendi hantal, bürokratik yapılarına kapanmışlardı. Herkesin işçi sınıfını örgütlemeye çalıştığı ortadayken tüm revizyonist grupların, kendilerini “*işçi sınıfına giden tek hareket*” (hepsi aynı iddiadadır) olarak ilan etmelerinin altında yatan, mücadele kaçkınılığından başka birşey değildir. Bu şiar hemen her dönem mücadele kaçkınılığının simgesi haline getirilmiştir revizyonizm tarafından. Türkiye'deki siyasal gelişmeleri bilmeyen birisi, bu “*işçi sınıfına gitmek gerekir*” çığlıklarını duyunca revizyonistler dışında herkesin başka sınıfları örgütlemeye çalıştığını sanacaktır. Oysa bu ülkede bir devrim yapılacaksa elbetteki bu devrim işçi sınıfının, yoksul köylülüğün kısacası ezilen halk kitlelerinin örgütlenmesiyle mümkün olacaktır. Ama şurası da gerçek ki bu örgütlenme soyut gevezelikle gerçekleştirilemez. Böyle yapılmaya kalkılırsa ortaya çıkan, devrimi hedefleyen ve onu gerçekleştirebilecek bir örgütlenme değil; kof, çeşitli

nedenlerle bir araya gelmiş insanların oluşturduğu, mücadeleyi ilerletici hiçbir katkısı olmayan bir örgütlenme olur. Mücadelenin ivmesi yükseldikçe bu tip örgütlenmeler dağılıp parçalanmaya, bir aydınlar kulübü şekline dönüşmeye başlar.

Oysa devrimi gerçekleştirme amaç ve perspektifine, bunun gerekli kıldığı niteliklere ve yapıya sahip bir örgütlenme yaratmanın yolu mücadeleden, sınıflar çatışmasının ateş çemberinden geçmektedir. Ancak burada bir noktayı belirtmemiz gerekir. Mücadele, sınıflar çatışması, oldukça geniş kavramlardır. Bir konuda yazı çıkarmak da bir mücadele biçimidir, bir panel düzenleyip belirli konularda konuşmak da mücadelenin bir parçasıdır, bir dernek kurmak da, dilekçe vermek de... Oysa sınıflar çatışmasını gerçek anlamda belirleyen veya yön veren öyle gelişmeler vardır ki, bunlar karşısında sessiz kalınırsa veya bu gelişmenin niteliğine uygun düşmeyen mücadele taktik ve yöntemleriyle hareket edilirse yapılan işlerin adı, **devrimcilik** değil, olsa olsa **reformculuk** olur. Yani mücadelenin belirleyici dinamiklerini, hareket doğrultusunu ve can alıcı noktasını yakalayamamanın, mücadelenin gerektirdiği strateji ve taktikleri, yol ve yöntemleri gözardı etmenin adı revizyonizmden-reformizmden başka birşey değildir. Örneğin '74'lerden itibaren mücadelenin odak noktası, faşist terör ve bunun karşısında şekillenen anti-faşist mücadeledir. Faşistlerin katliamlarla, cinayetlerle, azgınca saldırılarla yürüttüğü sindirme politikası karşısında, anti-faşist güçlerin üzerine düşen görevler ve izleyecekleri mücadele yöntemleri bellidir. Bu temel yol ve yöntemleri tamamlayacak tarzda faşist terörü teşhir edici, mahkum edici çeşitli faaliyet biçimleri de gündemde olacaktır tabii ki... Yalnız tek başına ele alındığında bu tür faaliyetlerin, tüm devlet güçlerini arkasına alan bir faşist terör karşısında katliamları, cinayetleri, saldırıları durduracak caydırıcılığı olamayacağı da ortadadır. Bu tür

faaliyetler ancak sürdürülen temel mücadele yönteminin yanında, onu tamamlayıcı-destekleyici bir işlev görebilirler.

İşte geleneksel revizyonizm, 1973’ler sonrasında, var olan yıldınlık ortamını pekiştirici taktikler ve propagandalar geliştirdi. Geniş potansiyeli eritme çabaları karşısında henüz Marksist-Leninist çizginin, mücadele anlayışının bulunmaması bir müddet daha bu faaliyetlerini sinsice yürütmesine olanak sağladı. Faşist terörün giderek azgınlaşmasıyla, mücadelenin kızgın çemberinden uzaklaşmak için her türlü çatışma ortamından kaçışı tek çare olarak gördü. “*İşçi sınıfına gitme*” çığlıkları ise, bu kaçışın ideolojik kılıfı oldu. Oysa faşist hareket saldırılarına potansiyel ve örgütlülüğün en yüksek olduğu gençlikten başlamış, giderek de tüm halk kesimlerini hedef almıştı. “*İşçi sınıfına gitmek*” görünümündeki, mücadelenin görev ve sorumluluklarından kaçış da kurtuluş değildi. Bunu daha sonra anlayacaklardı ama, izledikleri politikayla halka, işçi sınıfına ve Türkiye sol hareketine verdikleri zararın faturasından kurtulamayacaklardı.

“Cepheci” grup, revizyonizm tehlikesini tespit ettikten sonra, bu tehlikeyi boşa çıkarma çabalarını yoğunlaştırdı. Gerek yürütülen ideolojik mücadele, gerekse anti-faşist mücadelede ön saflarda yer alma, bu revizyonist grupların tecritini hızlandırdı. Bunlardan bir kısmı gençlik içinden tamamen tecrit olurken, diğer bir kısmı ise etraflarında toplayabildikleri “kitle”lerini anti-faşist mücadele arenasından çekip, “spor kulübü” niteliğindeki derneklerinde “siyasi” çalışmalarına devam ettiler. Ayrıca anti-faşist mücadelenin dışına çıkmaları, salt gençlik alanıyla sınırlı kalmadı. (*) Anti-faşist mücadeleden bütünüyle kopup kendi bürokratik kabuklarına kapandılar. Sendikal mücadele adına ekonomizmin, reformizmin batağına

(*) Anti-faşist mücadeleyi salt gençlik veya özellikle sivil faşistlerle ilgili bir olgu olarak kavramak her şeyden önce faşizm gerçeğinden habersiz olmakla eşanlamlıdır.

saplandılar. İşçi sınıfını örgütlemenin ve mücadeleyi yükseltmenin yolunu arayacaklarına, sendikaların yönetim kademelerini ele geçirme savaşına giriştiler. Bu uğurda kendi aralarında çıkan kapışmanın ölçütleri ise “devrimci önderlik”le değil, entrika, hile, burjuvaziye ihbarcılık vb. çirkefliklerde ne derece “usta” olabildikleriyle belirleniyordu.

İYÖKD yönetimindeki “Cepheci” grubun asıl mücadelesi, geçmişî savunduğunu iddia eden gruplarla oldu. Geçmişe duyulan sempatinin genişliği, bu grupları, özellikle gençlik içindeki faaliyetlerini yoğunlaştırmaya itmişti. 12 Mart’ta yürüttükleri mücadeleyle geniş bir devrimci potansiyeli yaratan hareketlerin mirasçısı-devamı olduklarını iddia eden gruplar, en fazla kitleyi toparlayan gruplardı. Gerçi “Cepheci” grup, 12 Mart sürecindeki mücadelesinin ağırlığıyla orantılı olarak, bu potansiyelin büyük bir kısmını elinde tutuyordu, ama, gerek “eski tüfekler” ve pasifist unsurların gerekli örgütlenmeleri yaratamamaları, gerekse “eski tüfekler”in ortaya attığı inkarcı düşüncelerin tartışma platformuna sokulması (“sosyal emperyalizm” konusu vb.) bu potansiyelin bir parça zayıflamasına, karışıklığın daha da artmasına neden oldu. Fakat ne kadar zayıflarsa zayıflasın, “eski tüfekler” ne kadar kafaları bulandırmaya çalışırsa çalışsın, “Cepheci” potansiyel yok olmuyordu. Genç devrimci militanların öne fırlamasıyla bu potansiyel hızla örgütlü-disiplinli ilişkiler içine girmeye başladı. Mücadelenin ivmesi yükselip “Cepheci” grup önderliğini pratikte kanıtladıkça, bu örgütlü-disiplinli ilişkiler daha da yayılıp güçlenmeye devam etti.

Sürecin ilerlemesiyle, her grup, kendi yapısını şekillendirip sınıflar mücadelesindeki tavrını netleştirdikçe, soyut düzeydeki eskinin devamı olma iddialarının bir önemi kalmadı. Artık eskinin de yeninin de doğruluğunu, devrimci mücadeledeki konumu belirliyordu. Devrimci mücadelede üzerine düşen görevleri yerine getiremeyenler istedikleri kadar “geçmişin

devamıyız” diye çılgınlık atsin, durumu değiştiremiyorlardı. “Cepheci” grup açısından geçmişin devamı olmanın ölçütü, savunulan ideolojik tezler ve bu tezlerin devrimci pratiğe geçirilip geçirilmediğiydi. Bu tutarlılık ve dürüstlük sergilendiği oranda devrimci mücadelenin gelişimi olumlu yönde ilerliyor, Devrimci Hareket gelişip güçleniyordu.

71 dönemindeki diğer iki devrimci hareketin (THKO ve TKP-ML’nin) devamı olduğunu iddia eden gruplar açısından ise durum daha da karışıktı. Çünkü geçmiş mücadelelerindeki yanlışlıklar, eksik ve zaaflyanlar; duygusal sempatinin dağıldığı, devrimci mücadelenin kaçınılmaz görevleri dayattığı oranda ortaya çıkıyordu. Bu noktada ne geçmiş ideolojik-pratik olduğu gibi savunmak, ne de inkarcı bir mantıkla yeni Amerikalar keşfetmek bu grupların gelişimi için yeterli olmuyordu. Anti-faşist çatışmanın odağında yükselen devrimci mücadele, geleneksel revizyonist grupları olduğu gibi bunları da arenanın dışına itiyordu. Onlar da önce gençlikten, sonra tüm halk kesimlerinden tecrit olup, kendi kabuklarına kapanacaktı.

Özetle İYÖKD; örgütlenmesiyle, faaliyetleriyle, (tüm eksikliklerine ve olumsuzluklarına karşın) 12 Mart sonrasının yılgınlık ortamında her türlü revizyonist, pasifist, oportünist ve inkarcı yapılanmaların panzehiri olmayı başarabilmişti. Devrimci Hareketin onlarca şehit vererek yürüttüğü mücadele sonucu ortaya çıkan potansiyel, revizyonizme ve oportünizme teslim edilmemiş, meydan boş bırakılmamıştı. İYÖKD bu işleviyle tarihsel bir rol üstlenmiş ve bunu başarıyla yerine getirmiştir. Bu başarının kazanılmasında en büyük payın sahibi ise, kaşarlanmış revizyonist, oportünist, inkarcı “eski tüfekler” karşısında yılmadan, kararsızlığa düşmeden Devrimci Hareketi ve onun ideolojisini savunan, bu yönde mücadeleyi örgütleyip yönlendiren *tecrübesiz* ama *inançlı* ve *özverili* Devrimci Militanlardır.

Resim 3

Boş

4. BÖLÜM

YENİ BİR DÖNEM: İYÖD/DEV-GENÇ

A - Devrimci Gençliğe Yönelik “İdeolojik” Saldırıları

1976 yazında kurulan İYÖD (İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği), geçmiş İYÖKD’e kıyasla homojen bir yönetime ve kitleye, inkarcı oportünizmin ve sağcı unsurların tasfiye edilmiş olması gibi avantajlara sahipse de; gençlik örgütlenmesinin oportünizmin pragmatik anlayışı yüzünden bölünmesi gibi önemsiz denemeyecek bir dezavantajla da karşı karşıya idi. Özellikle faşist saldırıların yoğunlaştığı, her gün bir devrimcinin katledildiği, okul ve yurtların faşist işgal tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı bir ortamda gençliğin mücadelesine tek merkezden yön verilmesi vazgeçilmeyecek bir avantajdı. Ancak belirttiğimiz gibi, oportünizm kendine güvensizliğin bir sonucu olarak bu silahı, Devrimci Gençliğin elinden düşürdü. Oportünizm, bu “beceri”sinde yalnız değildi. Revizyonist kamp da aynı doğrultuda ve aynı sorumsuzlukla hareket ederek kendi ayrı örgütlenmesini oluşturmuştu (Hem de bu kamp birden fazla “merkezi kitle örgütü”nü doğurmuştu). İYÖKD içindeyken dernek disiplini ve yanyana bulunmanın yarattığı zorlayıcılıkla az-çok oportünizm ve revizyonizmi de mücadele içine sokan

Devrimci Gençlik(*) parçalanmışlık ortamında bunu ne derece gerçekleştirebilecekti? Oldukça zorlu olan bu görev, ancak mücadelenin, doğru bir hatta ilerletilmesiyle olanaklıydı. Ama mücadele etmeye niyeti olmayanların, mücadele içine sokulması da pek olanaklı değildi. En azından kısa vadede bu böyleydi.

Dönemin Devrimci Gençliğin önüne koyduğu sorunlardan biri de devrimci görüşü revize etmeye, ikiyüzlü bir ideolojik ve politik yaklaşımla THKP-C potansiyelini eritmeye çalışan yeni inkarcıların İstanbul'a el atma çabalarıdır. "Sekizlikçi" oportünizmin devrimci hareket saflarından tecritiyle önemli bir adım atılmış ve zengin tecrübeler edinilmişti. Ancak bu seferki saldırı daha planlı ve örgütlü bir şekilde gelmekteydi.

Saldırı esas olarak üç merkezden yönlendiriliyordu. İstanbul'daki devrimci militanlar (Ankara ile ilişkide olmalarına karşın) bu üç merkeze karşı tek başlarına, kendi güçleriyle mücadele etmek zorundaydı. İstanbul, Türkiye sol hareketinin çok önemli bir bölümüydü. Burada etkin olan "acemi" devrimciler tasfiye edilerek kitle kazanılmalıydı! İnkarcıların bakışı buydu. Ve '76 yılında yoğun bir şekilde saldırıya geçtiler. Saldıran gruplardan birisi, yurtdışından ilham alarak biraraya gelen, Devrimci Hareketin fokocu yorumlanmasına dayanan bakışa sahip bir gruptu. İYÖD içindeki devrimcileri pasiflikle, 71 devrimci mücadelesini inkar etmekle ve revizyonizmle suçlayan bu grup, işi silahlı saldırılara kadar vardırıdıktan sonra, fokoculukla bile ilgisi olmayan "apartman gerillacılığı"na soyunur ve siyasal varlıkları giderek yok olur. Ancak ilk çıkışlarındaki heyecanlı ve "keskin" görünümeleri, özellikle liseli

(*) Aralık 1975'te "Devrimci Gençlik" dergisinin çıkmasıyla, "Cepheci" grup bu ismi (Devrimci Gençlik) kullanmaya başlar. Pratikte ise bu grubun adı **Dev-Genç** olmuştur artık. Ankara grubu Dev-Genç isminin kullanılmasını erken bulmasına karşın pratikte bu isme İstanbul gençliği sahip çıkmış ve giderek buradan Türkiye geneline yayılmıştır.

gençlik içinde taraftar bulmalarına neden olur ve İDOD'u (İstanbul Devrimci Ortaöğrenim Derneği) ele geçirerek kendi yollarına giderler. (Daha sonraları MLSPB örgütlenmesinin oluşumuna kaynaklık edecek olan bu grup, Devrimci Hareketin her gelişme aşamasında hareketlenip, Devrimci Hareket saflarından kopartmayı umduğu tek-tük unsurların kazanılması temelinde varlığını ayakta tutmaya çalışır. Ama Devrimci Hareketi bölme konusunda hiçbir zaman beklediğini bulamaz ve düzene karşı ciddi bir alternatif oluşturamaz.)

İkinci grup, Ankara'daki üçlü platformdan çıkan gruplardan biridir: İstanbul'da ilk ortaya çıkışlarını TDAS (Türkiye Devriminin Acil Sorunları) isimli broşürle yaparlar. Sözde '71 Devrimci Hareketini savunan, ancak broşürde ileri sürdüğü görüşlere bakıldığında, bu siyasi çizgiyle hiçbir ilgisi bulunmadığı anlaşılan bu grup da ilk puanlarını "apartman gerillacılığı" ile toplar. Bu doğrultuda çok sınırlı sayıda insanı örgütleyebilir. Ne ideolojik (örneğin ideolojik tezlerinin önemli bir kısmı "Ultra Emperyalizm" teorisine dayanıyordu. Temel konulardaki çok keskin ve devrimci görünümlü görüşleri de, özde keskin bir revizyonizm savunuculuğundan başka birşey değildi) ne de pratik olarak kimsenin tanımadığı ve güven duymadığı bu grubun, doğru bir rotada sınıf mücadelesi içinde yeralmadan salt gizemli havalara bürünerek, daha fazla insanı örgütlemesi de olanaklı değildi.

Devrimci Gençliğe karşı en büyük ve sistemli saldırıyı yöneltenler ise Ankara'daki üçlü platformdan çıkan ve daha sonraları KSD (Kurtuluş Sosyalist Dergi) etrafında örgütlenen gruptur. Ankara'daki Devrimci Gençlik önderlerinin kararsız tavırlarından yararlanarak belli bir güç toplayan bu grup, İstanbul'a da müdahale eder. Tabii ki müdahalesi devrimci mücadelenin gelişimine ilişkin değildir. Devrimci Gençliği bölerek, kendi yapısını, koparacağını umduğu güçle geliştirmek isteğindedir. (İlginç olan, Devrimci Gençliğe saldıran hiçbir grup sınıflar mücadelesine müdahale ederek güçlenmeyi

düşünmez. Bu zor ve riskli yöntem yerine, taktiklerini hep Devrimci Gençlik üzerine kurarlar. Hazır bir potansiyel ve bu potansiyele önderlik eden tecrübesiz devrimciler vardır. Bu durum onlar için oldukça iştah açıcıdır ve tecrübesiz devrimciler kolayca yutulacak bir lokmadır. Yani bir yanda faşistler, bir yanda Devrimci Gençlik ve diğer yanda da Devrimci Gençliğin sırtından bir türlü inmeyen, inmek istemeyen bir yığın oportünist, revizyonist, inkarcı...)

Getirdikleri bütün teorik tezler, 50 yıllık geleneksel revizyonizmin tezleri olmasına karşın, eşi görülmemiş bir riyakarlık içinde bunları, Devrimci Hareketin tezleriymiş gibi sunmaya çalışan bu grup, Ankara’da elde ettiği başarıyı İstanbul’da bir türlü elde edemez. Çünkü İstanbul’daki devrimciler artık revizyonizmin-oportünizmin taktiklerini öğrenmiştir ve nasıl başa çıkılacağını iyi bilmektedirler. Ayrıca gelişip güçlenmenin esas yolu sınıflar mücadelesine doğru rotada müdahale edebilmekten, kızgın pratiğin en önünde yeralmaktan geçmektedir. İstanbul’daki Devrimci Gençlik militanları bu açıdan da çok daha rahat ve avantajlıdır.

KSD’nin temel taktiği; Devrimci Hareketin önderlerini neredeyse azırlık konumuna yükseltip, onlara çeşitli övgüler düzmek, onların devrimci görüşleri gündeme geldiğinde, “*ancaaak...*”la başlayan ve “*bu konuda biz(*) geçmişte yanlış*

(*) Kendilerini Devrimci Hareketin tek temsilcisi saymakta ve revizyonist görüşlerini ifade ederlerken de, “biz”den başka kelime kullanmamaktadırlar. Zaten başlangıçta ortaya çıkarken yangından mal kaçıncasına kendilerine mal edip kullandıkları “Kurtuluş” ismi de bu ikiyüzlü ve faydacı anlayışın ürünüdür. Oysa KSD çıkmadan İstanbul ve bir kısım illerde daha THKP-C görüşünü savunanlar kendilerine resmi olarak “**Kurtuluş**” grubu diyor ve yazılı belgelerde, bildirilerde bu adı kullanıyordu. İYÖKD içinde “Cepheci” grup Kurtuluş adı ile lanse olmuştu. Hatta oportünistlerle yapılan tek kitle örgütü seçimlerinde bu isim kullanılmıştı. Ama KSD’liler legal bir derginin icazetine sığınarak Kurtuluş adını kendilerine mal ettiler. Ve gelecekte birçok olumsuzluklara yol açacak, bağnazlığı, riyakarlığı geliştiren yöntemlerin tohumlarını attılar.

düşünüyorduk” türünden safsatalarla 50 yıllık revizyonizmin tezlerini sıralamak şeklindedir. Ama tüm çabaları boşunadır. “Sekizlikçi” oportünizme karşı verilen mücadelede inkarcı oportünizmin gerçek yüzünü gören ve bu tip ikiyüzlülüklere yabancı olmayan İstanbul Devrimci Gençliğinin böyle laflara karnı toktur. '71 Devrimci Hareketinin siyasi çizgisi doğrultusunda oportünizme karşı mücadele içinde giderek deney, tecrübe kazanan ve siyasi düzeyi yükselen Devrimci Gençlik, oportünizme gelişme fırsatı vermez. KSD revizyonizmi İstanbul'da birkaç koltuk meraklısı ve Devrimci Mücadelenin yükselişine ayak uyduramamış bir-iki okuldaki bir kısım yeni unsurlar dışında kimseyi yanına alamaz. Böyle bir fiyaskoyu beklemeyen ve bu durumu kendine yediremeyen KSD revizyonistleri, Devrimci Gençliğe karşı mücadele yöntemlerini değiştirerek faşistlere karşı kullanmadıkları silahları Devrimci Gençliğe yöneltmekten çekinmezler. Hatta bunu gelişmelerinin önünü açmak için kullanmakta “hak” gördüklerini dahi söylerler. Sonuçta bir devrimciyi, Dev-Genç militanlarından **Kemal Karaca**'yı şehit eden bu grup için İstanbul'da gelişmenin hiçbir koşulu yoktur. Ve süreç içinde güdükleşip dar bir grup halinde kalacaklardır. (*)

Devrimci Gençlik sonuçta, her yönden gelen bu saldırıların üstesinden gelmesini bilmiştir. Bu başarının kazanılmasındaki etkenler ise, siyasi çizgideki kararlılık, kitleye ve kadrolarına verilen doğru perspektif ve genç kadrolara güven, sol içi çatışmalara ve ideolojik mücadeleye doğru taktik ve yöntemlerle

(*) O dönem Kurtuluş sosyalist Dergi (KSD) adıyla tanınan bu grup, 1980'li yılların sonuna doğru legal partililik içinde kendini adeta feshetmiş, geçmişiyse pek bir ilgisi kalmamıştır. **Kurtuluş** ismi ise yıllar sonra da olsa yine gerçek sahipleriyle buluşmuş, 1972'den bugüne 20 yılı aşkın süredir ısrarla, kararlılıkla Cephe çizgisinde mücadeleyi sürdürenlerin yayın organlarından biri olarak yayınlanmaya başlamıştır.

yaklaşma ve en önemlisi de anti-faşist mücadeledeki tutarlı ve doğru mücadele çizgisidir. Devrimci Gençliğin başarısında en büyük etken olan anti-faşist mücadeledeki önderliğini değerlendirmek için dönemin anti-faşist mücadelesinin izlediği çizgiye biraz daha yakından bakmak gerekir.

B - Anti-Faşist Mücadelenin Gelişimi ve Bu Konudaki Doğru Yaklaşım

Dönem, Milliyetçi Cephe iktidarının her alanda faşist kurumlaşma politikasını en üst boyuta ulaştırdığı, devletin hemen hemen her kurumunun yukarıdan aşağıya faşistleştirildiği bir dönemdir. Okullar, mahalleler, fabrikalar azgın bir faşist terörün hedefidir. Ve ilk aşamada da ön planda olan okullar ve gençliktir. Faşist gençlik örgütü Ülkü Ocakları ile polis, işbirliği içinde tüm okul ve yurtlara saldırmakta, okullar faşistlerin birer kalesi durumuna getirilmek istenmektedir. Faşistler her gün birkaç devrimciyi katletmekte ve polisin gözü önünde, hatta polisin korumasında elini kolunu sallayarak kaçırmaktadırlar. Artık can güvenliği her devrimcinin, yurtseverin, demokratin temel sorunudur. Can güvenliğini sağlamanın tek yolu ise kendi gücüne güvenmekten ve kendi can güvenliğini sağlayacak bir perspektifle hareket etmekten geçmektedir. Aksi, faşist teröre boyun eğmek, faşistlere teslim olmaktır.

Sol'un büyük kesimi, panik içinde kitleyi kendi yazgısına terkederek sınıf mücadelesi arenasından kaçmaktadır (Kimileri devlete sığınırken, kimileri de sosyal pratikten habersiz, kitleden kopuk bir şekilde apartman katlarında "gerillacılık" oynamaktadır). "Provokasyon" teorilerinin, "faşizm turmanıyor" saptamalarının (TİP, TSİP, TKP'den, tam karşılarında görülen HK'ya kadar), faşistlerle uzlaşma önerilerinin (Bunun şampiyonluğunu o günlerde hâlâ Sol'da görünen burjuva milliyetçisi PDA yapmaktadır.) ortalığı kapladığı, kimsenin ne yapılacağı konusunda "aman sessiz durun" dışında bir şey söylemediği bu

kaos ortamında Devrimcilerin önünde iki yol vardır; ya mevcut pasifist koronun öğütlerine uyup faşist terör ve katliama boyun eğecekler ya da tüm güçleriyle faşist terörün karşısına dikilip bu saldırıyı durdurmaya, caydırmaya çalışacaklardı.

Devrimcilerin ikinci yol dışında bir tercihi olamazdı. Tecrübesiz olmak, güçsüz olmak, yalnız olmak mücadeleden kaçışın gerekçesi yapılamazdı. En büyük silahları devrime ve halka olan inançları ile kendi özgücüne güvenmeleri idi. Zaten her zorlu mücadelenin temel başarı koşulları bunlar değil miydi?

1976-77 öğrenim yılı başladığında faşistler, tüm öğrenim kurumlarında birden şiddetli bir saldırıya geçerler. Bunun karşısında İYÖD de faşizmin karşısına dikilme, faşist işgalleri kırma, engelleme kararıyla tüm öğrenim kurumlarını savunmaya başlar. Ancak gerek faşist saldırıların giderek yükselen ivmesi, gerekse '75-'76 yıllarında “Sekizlikçi” ve diğer oportünistlere karşı verilen mücadele içinde Devrimci Gençliğin gücünün bölünmesi ve okullarla yeterince ilgilenilmemesi nedeniyle okullardaki devrimci potansiyel 1973-'74'lerdeki seviyesini kaybetmiş, belirli bir zayıflama olmuştu. Tüm bunlara ve oportünizmin, revizyonizmin tutarsızlığına karşı İYÖD, anti-faşist mücadele konusunda kararlıdır.

Henüz okullardan tam anlamıyla çekilmeyen oportünist ve revizyonist kesimler, İYÖD'ün bu kararını desteklediklerini ve okullara geleceklerini söylerler. Ancak Devrimci Gençlik bunların nereye kadar geleceklerini tahmin edebilmekte, mücadelenin ivmesi yükseldikçe oportünist ve revizyonistlerin tek tek arenayı terk edeceklerini ve kendilerinin bu mücadelede yalnız kalacaklarını çok iyi bilmektedir.

O dönemde okullarda yürütülen anti-faşist mücadeleyi özelliklerine göre üç bölümde inceleyeceğiz:

1 - Devrimcilerin etkin olduğu ama faşistlerin ele geçirme umuduyla saldırdığı okullar:

Aynı zamanda mücadelenin en üst seviyede sürdüğü bu okullarda, özellikle Yıldız DMMA, Galatasaray Mühendislik ile, İTÜ’de mücadelenin ivmesi her geçen gün yükselmekte, devrimcilerden ve faşistlerden yaralanmalar günlük-olağan olaylara dönüşmektedir. Sık sık çıkan çatışmalar, ölümle sonuçlanabilmektedir.

Yıldız DMMA’da gericiler ve faşistler polis desteğinde okula girmekte ve yine polis gözetiminde etkin oldukları bazı bölümlerde devrimcilere falçatayla, bomba vb. silahlarla saldırıya geçmektedirler. 74’lerden itibaren okulda devrimciler içinde çoğunlukta olan Mihri’cilerin (Daha sonra TEP-Türkiye Emekçi Partisi’ne dönüşmüşlerdir) kurduğu DEMAKD, Devrimci Gençliğin sürdürdüğü mücadele sonucu çok geçmeden kitle çoğunluğunun desteğini de alan devrimcilerin yönetimine geçer. Okuldaki mücadele bu örgütsel yapı çerçevesinde sürdürülür. 76’da başlayan yoğun faşist saldırılar karşısında yılmayan Devrimci Gençlik, inisiyatifi elden bırakmayıp, faşist ve gericilerle birlikte çalışan ve “Merasim Birliği” denilen seçme polis gücüne rağmen tüm saldırıları püskürtür, doğru bir mücadele hattı ile faşist terörü caydırıp hedefine ulaşmasını engeller.

Galatasaray Mühendislik ise, yine faşist saldırıların en büyük hedefidir. Polis desteği o kadar açıktır ki, artık yaralamalara, öldürmelere göz yuman, yardım eden polis şefi **Şükrü Balcı**, okul kantininde, kitle önünde faşistlere açık açık; *“Burayı benim zamanımda ele geçiremezseniz size yazıklar olsun”* diyebilecek kadar cüretkarca davranabilmektedir. Bu okul, çoğunluğu oluşturan Devrimci Gençlik tarafından kararlılıkla savunulur ve faşist baskı ve terör püskürtülüp engellenir.

İTÜ’de ise oportünizm 1975 yazında İTÜ-DER isimli derneği kurmuş ve o koşullarda yönetime yerleşmiştir.

Devrimci Gençlik azınlıkta olmasına rağmen, 1975-76 öğrenim yılındaki mücadele çizgisiyle okulda pratik önderliği ele almış ve mücadelenin yönlendiriciliğini üstlenmiştir. (1977'de yapılan İTÜ-DER Kongresinde yönetim hukuken Devrimci Gençliğe geçer.) Faşistlerin polis desteğinde bu okula karşı yönelttiği toplu veya tek tek saldırılar kararlılıkla göğüslenerek püskürtülür. Böylelikle faşistlerin İTÜ'ye yerleşme umutları boşa çıkartılır.

1976-77 dönemine baktığımızda, bu üç okulda yedi devrimcinin faşistler tarafından katledildiğini görürüz. Faşistlerin buradaki temel taktiği; öncelikle okul içindeki saldırılarla devrimcilerin hareket alanını ve ilişkilerini daraltmak, okullara daha fazla yerleşebilmek şeklindeydi. Ancak bu taktiğin işlememesi ve devrimcilerin daha da güçlenerek faşistleri okuldan atmalarıyla ek önlemlere yönelindi. Taktik zenginleştirildi ve okul içindeki saldırıların yanında, okul dışında da devrimcilere karşı silahlı saldırılar düzenlemeye, peşpeşe cinayetler işlemeye başladılar. Faşistlerin bu taktiği karşısında devrimciler seyirci kalamazdı ve Devrimci Gençlik pratikte, faşistlerin bu taktiğini önleyici önlemler almaktan geri kalmadı. Faşist cinayetleri caydıracak mücadele yöntemlerini -geniş boyutlu çok yönlü faaliyetlerle bütünlük içinde- uygulama alanına sokmaya başladı. Sonuç olarak, sürdürülen ödünsüz, özverili, kararlı ve doğru temeldeki mücadele çizgisi, faşistlerin heveslerini kursaklarında bıraktı.

2 - Faşist işgal altındaki okullar ve devrimcilerin faşist işgalleri kırma mücadelesi:

Bu okulların başında gelenler İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Merkez Bina), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Vatan Mühendislik, Orman Fakültesi, Aksaray İTİA vb.'dir. Bu okulların temel özelliği, Devrimci Gençliğin buralarda azınlıkta olmasıdır. Orman Fakültesi hariç hepsi

1975-76 öğrenim yılına kadar devrimcilerin elindedir. Bu öğrenim döneminde oportünizmin faşist saldırılar karşısında direnmeyip okulları terkederek “geri çekilmiş” olmaları sonucu bu okullar faşist işgal altına girmiştir.

Orman Fakültesinde ise durum daha değişiktir. 1970 başlarında okula çok yakın olan yurdu ele geçiren faşistler bu sayede buraya hakim olmuşlardır. Ama devrimciler de okulu terketmemiş, her dönem okula gidip gelmiştir. Ve bu sürede faşistlerin yurtta bulunmaları, fakültenin bulunduğu köyde etkinlik kurmaları vb. birçok avantajlarına rağmen, faşistlerin her türlü saldırısına kararlı bir şekilde cevap verildi. Çıkan her çatışmadan onlar zararlı çıktı. Faşistlerin yurdu ellerinde tutmasıyla sağladıkları kitle desteği dezavantajını gidermek için, devrimciler 1972’lerden itibaren Fen Fakültesi’nde bulunan ilk sınıfta iradi bir çalışma başlattılar. Bu yüzden faşistler yurttaki işgallerine rağmen fakültede denetimi hiçbir zaman kuramadılar. 1976-’77 öğrenim yılında ise, İYÖD’ün kararıyla okula gidiş-gelişler daha düzenli ve disiplinli hale gelir. Tüm öğrenim yılı boyunca kavgalar-çatışmalar birbirini izler. Her iki taraftan yaralılar çıkar. '77 Nisan’ında çıkan büyük bir çatışma sonrası (Bu çatışmada bir faşist ölür) okulda faşistlerin inisiyatifi kırılmaya ve tersine yavaş yavaş inisiyatif devrimcilere geçmeye başlar.

Edebiyat Fakültesi, faşistlerin örgütlülük anlamında en güçlü olduğu okullardan biri olmasına karşın, her dönem devrimcilerin nicelik olarak çoğunlukta olduğu bir yerdir. Ancak “Sekizlikçi” oportünistlerin çoğunlukta olduğu bu okul, faşist terör karşısında tamamen terkedilmiş ve faşistlerin sağlam bir mevzisi haline gelmiştir. İYÖD’ün başlattığı işgal kırma girişimi, faşistleri gözlerinde büyüten oportünistler tarafından desteklenmeyince; birkaç kez okula gidilip faşistlerle kavgaya girilse de tek başına olunması ve boş yere önemli bir gücün

buraya bağlanmaması için, bu okuldaki işgalin kırılması çabaları daha sonraya kalmıştır.

İşgal kırma girişiminin en uzun ve en inatçı sürdürüldüğü ve faşistlerin gerektiğinde tüm güçlerini seferber ederek direndiği okul Hukuk Fakültesi'dir. Burada da oportünizm ve reviyonizm güçlüdür. Ancak Devrimci Gençlik de burada küçük bir militan güce sahiptir. Zaten tüm çabaları başından sonuna kadar bu militan güç sürdürür. Oportünizm ve revizyonizm ilk başlarda tüm gücüyle işgal kırma girişimine katılır. Ancak zaman geçip işgal kıramayınca ve faşistlerin diğer okullardan güç kaydırarak ve polis desteğinde devrimcilere daha şiddetli saldırmaya başlamalarıyla oportünizmin umudu kırılır. Yavaş yavaş işgal kırma girişiminden vazgeçmeye başlarlar. İki ay sonra okula giden, sadece sayıları 10-15 civarında Devrimci Gençlik militanı kalmıştır. Bu durumda işgalin kırılacağı yoktur. Ancak hem faşistleri okulda tutarak, orada sürekli hazır güç bulundurmalarıyla diğer okullardaki saldırılara katılmalarını engellemek, hem de gelecek öğretim yılına hazırlık yapmak ve güç toplamak, ilişkileri genişletebilmek ve propaganda yapabilmek açısından Devrimci Gençlik militanları dönem sonuna kadar okula gidip faşistlerle kavgaya devam ederler.

Vatan Mühendislik Yüksek Okulu da oportünizmin çoğunlukta olduğu bir okuldur. 18 Mart 1976 günü faşist terörü protesto için düzenlenen foruma faşistlerin saldırılarına kadar devrimcilerin denetimindedir. Bu saldırı sonrası oportünizm okulu terkeder ve faşistler bir "kale" daha kazanır. Okulda militan bir gücü olmayan İYÖD, oportünistlere işgal kırma girişimi için öneri götürse de oportünizm buna yanaşmaz ve Vatan'daki faşist işgal devam eder. Hiç rahatsız edilmeyen bu okuldaki faşistler ise, okulda birkaç kişi bırakarak diğer okullara yapılan saldırılara, işlenen cinayetlere rahatça katılma serbestliği elde ederler.

Aslında bu kategoride bulunmayan, ama 1975-76 öğrenim yılı başlarında kısa bir dönem faşistlerin etkinlik sağladığı Şişli Siyasal Bilimler Yüksek Okulu'na da kısaca değinelim.

1974-'75 öğrenim yılına kadar paralı özel okul durumunda olan bu okulda ilk yıllar içinde eski konumunun olumsuz etkileri hâlâ vardır. (Öğrencilerin genellikle maddi sorunları bulunmayan kesimlerden gelmesi, sorunlarına karşı ilgisizlik, apolitiklik, sosyal-kültürel yozlaşma vb.) Okuldaki tek tük devrimciler kendiliğindencilğe ayak uydurmuş ve örgütlü ilişki içinde değildir. Faşistler okulda azınlıkta olmalarına karşın, buraya özel bir önem vermektedir. Ankara Siyasal'a karşılık faşistler de İstanbul Siyasal'ı elde tutmak istemekte, bu yönde çabalarını yoğunlaştırmaktadır. Okulda ilerici-demokrat bir öğretim kadrosu vardır ve özellikle **Server Tanilli** öğrenciler üzerinde oldukça olumlu bir etki yaratmaktadır. Server Tanilli'nin durumunu bahane eden faşistler 1975 Ekim-Kasım aylarında okulu işgal ederek 40 günlük "boykot" ilan ederler. "Boykot", görünürdeki isimdir, okuldaki durum resmen küçük bir faşist grubun işgalidir. İşgal o güne kadar hareketsiz duran okul kitlesini harekete geçirir ve örgütlenme çabaları başlar. Bu çabaların sonucu 1976'da kurulan GSD (Genç Siyasalcılar Derneği) ortaya çıkar. 1976-'77 öğrenim yılında okuldaki anti-faşist mücadele, Devrimci Gençlik yönetiminde bulunan GSD örgütlülüğü ve Dev-Genç'in çabaları ile yükseltilir. Kavgı ve çatışmalarla geçen öğrenim yılının sonunda artık **faşistler okuldan atılmıştır**.

Aksaray İTİA ise, etrafında faşist yurtların bulunduğu, çevresinin faşistlerce denetim altında tutulduğu bir okuldur. İYÖD bu okulda da azınlıktadır. Ve değil okula gitmeyi, çevreye yansımaya bile kabul etmeyen oportünizm tarafından yalnız bırakılınca, bu işgal kırma girişimi başarılı olmaz ve daha sonraki sürece kalır.

1976-'77 öğrenim yılında Devrimci Gençliğin başlattığı “faşist işgalleri kırım” kampanyasının üzerinde durulması gerekli nokta, hemen ilk anda bu işgallerin kırılıp kırılmaması sorunu değildir. En önemli yan, o güne kadar faşist terör karşısında gerileyen, elindeki mevzileri terkeden anlayışın yerine, faşist terör karşısında caydırıcı, geriletici saldırı anlayışının geçmesidir. En hızlı devrimcinin bile “*aman elimizdekini koruyalım*” anlayışında olduğu bu dönemde, Devrimci Gençlik bunun ötesine geçerek, faşistleri her türlü demokratik mevziden atma çabalarını kararlı biçimde başlatmıştır. Faşistler artık öyle elini kolunu sallayarak ilerleyemeyecektir. Onlar da bir yerleri ve kendilerini korumak zorunluluğu duyacak, tüm güçlerini hedef seçtikleri yere toparlayamayacaklardır. Siyasi anlamda sonucunu böyle değerlendirebileceğimiz bu kampanyanın diğer sonuçları şunlardı:

Oportünizm ve revizyonizmin tüm maskesi düşmüş, hiçbir zaman mücadeleye önderlik edemeyecekleri somut olarak ortaya çıkmış, pratikte tecrit olmaları süreci hızlanmıştır. Bunun yanında böyle bir mücadeleye anlayış olarak da yatkın olmayan oportünizm yavaş yavaş okulları terketmeye başlamıştır. (Kimi “işçi sınıfına gitme” adına, kimi “illegalite” adına!..)

Kitle açısından yarattığı etki ise umulduğundan büyük olmuş, okuldan ayrılan, okumaktan vazgeçip memleketlerine giden, kendine iş bulup hayatına başka bir yön veren birçok anti-faşist unsur, bu girişimin kararlılığı karşısında güven duyarak tekrar geri dönmüş, devrimcilerle ilişkiye geçmeye başlamıştır. 1977-'78 öğrenim yılı başlamadan iki-üç ay önce yurtlar, dernekler bu tip ilişki arayan öğrencilerle dolmuştur. Yeni bir mücadele dönemi başlayacaktı. Bu mücadelenin dinamiğini, umutsuz görünen, kimsenin sonuç alınacağını beklemediği 1976-'77 dönemindeki faşist işgallerle mücadele kararlılığı ortaya çıkarmıştır.

3 - Ortadaki okullar ve devrimcilerin mücadelesi:

Bu bölümdeki okullar, mücadele ivmesinin yüksek olmadığı, devrimcilerin çoğunlukta olmasına karşın, inisiyatif koyamadıkları, faşistlerin de okula serbestçe gidip geldikleri, ancak önem sıralaması itibariyle geri plana ittikleri, işgal etme yönündeki saldırıları için zamanlama yaptıkları okullardır. Bunlara ortadaki okullar da diyebiliriz. Bu kategorideki okulları şöyle toparlayabiliriz: İ.Ü.'de; Çapa Tıp, Cerrahpaşa Tıp, Eczacılık, Kimya-Fen Fakülteleri, Kadıköy Eğitim Enstitüsü vb... Hemen hepsinde oportünizm belli bir etkinliğe sahiptir. Ancak bu etkinlik hiçbir zaman faşistlere karşı ciddi biçimde kullanılmak istenmez. Ayrıca bunların etkinliğinin kitle üzerinde olduğu söylenemez. Faşist işgallere karşı başlatılan mücadele buraları da etkiler. Devrimci Gençlik pratikte inisiyatifi ele alarak özellikle Fen, Kimya ve Eczacılık Fakültelerinde faşistleri okullara almamaya başlar. Bu üç okulda her gün kavgalar, çatışmalar birbirini izlerken, buralardaki kadrolarını daha önceki rahatlık ortamında istediği gibi kullanan faşistler okul dışında bir yere gidemez duruma gelirler. Aynı durum Çapa ve Cerrahpaşa'da görülmez. Devrimci Gençlik, buralardaki gücünün zayıflığı nedeniyle, oportünizmin ve revizyonizmin karşısında fazla etkili olamaz ve faşistler serbestçe okula gidip gelmeye devam ederler. Cerrahpaşalı iki devrimcinin faşistlerce katledilmesi bir süre bu okulda bir canlılık yaratır ama dinamik bir öz güç ve mücadele olmadığı için, sonuçta her şey eski haline döner.

Bu okullarda başlatılan iradi hareketlilik, hem genelde faşist hareketin gücüne darbe vurur, hem de buralardaki kitlenin hızla politikleşmesi ve oportünizmin, revizyonizmin tecrit olma sürecini başlatır. Eczacılık, Fen ve Kimya Fakültelerinde kitle çoğunluğu Devrimci Gençlik eline geçerken, oportünizmin yapacak bir şeyi kalmamıştır. Dönem sonuna gelindiğinde

faşistler artık okula gelemez durumdadır. Çapa ve Cerrahpaşa da ise sonuçsuz kalan girişimler, gelecek açısından olumlu gelişmelerin tohumlarını atmıştır. Bu iki okuldaki anti-faşist unsurlar da, süreç içinde hızla apolitik ortamdan sıyrılacak, artan bir şekilde devrimci mücadeleye katılacaktır.

4 - Tamamıyla devrimcilerin elinde olan, faşistlerin giremediği okullar:

Bu saydıklarımız dışında bir kısım okullar daha vardır ki, bunlar tamamıyla devrimcilerin elinde olan, faşistlerin giremediği (arada bir başarısız girişimlerde bulunsalar da) okullardır. İ.Ü.'de; İşletme ve İktisat Fakültesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu, Maliye ve Muhasebe Yüksek Okulu, Galatasaray İşletmecilik Yüksek Okulu, Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu, Nişantaşı Dişçilik ve Eczacılık Yüksek Okulu, Uygulamalı Endüstriyel Sanatlar Yüksek Okulu, Işık Mühendislik, Kadıköy Mühendislik, Boğaziçi Üniversitesi gibi okulları, en genelde bu grubun içinde sayabiliriz. Esas olarak bu okullardaki anti-faşist kitle ve devrimci unsurlar da çeşitli şekillerde doğrudan anti-faşist mücadele içindedir. Ancak anti-faşist mücadelede okulları ile ilgili görevleri pek yoktur veya arasıra faşistlerin başarısız girişimlerine karşı önlemler almakla sınırlıdır. Bu okullardaki devrimcilerin faaliyetleri İstanbul çapında süren anti-faşist mücadeleye her yönde destek olmak ve okullarında akademik-demokratik mücadeleyi yükseltmektir. Hemen hepsinde çoğunluğu Devrimci Gençlik yönetiminde birim dernekleri vardır. Bunlardan bir kısmı okul yönetimlerince tanınmış durumdadır. Genel anti-faşist mücadele içinde ve akademik-demokratik mücadelede kitlenin politik seviyesi yükselmiştir. Buralarda asıl görev kitle ve kadroların bilinç ve örgütlülük düzeyini yükseltmek, geneldeki sınıflar mücadelesine

kitle ve kadro olarak katkıda bulunmaktadır. Bu yüzden kitlenin eğitimine özel bir çaba sarfedilir.

İYÖD'ün '76-'77 öğrenim yılında başlattığı bu anti-faşist kampanya sonuçları, işlevi ve anlamı açısından oldukça büyük önem taşımaktadır. Devrimcilerle faşistler arasındaki çatışmanın ulaştığı boyutlarla, geniş kamuoyu ilk defa bu dönemde yüz yüze gelmiş, sürdürülen mücadele ilgi odağı olmuştur. O güne kadar tek tek faşist cinayetler şeklinde yansıyan ve korku-yılgınlık tohumları eken saldırıların gerçek boyutları ilk defa bu kampanyayla geniş kitlelere duyurulmuştur.

C - Dev-Genç'in Kuruluşu:

1976 yılının Devrimci Gençlik açısından önemli bir olayı da, Kasım ayında Dev-Genç'in (Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu-DGDF) kurulmasıdır. Ankara'yla başlayan ilişkilerde atılan ilk adımın (Devrimci Gençlik Dergisi) ardından, Dev-Genç'in kurulmasıyla ikinci adım da atılmış ve böylece ilişkiler biraz daha gelişmiştir. Ancak buna gelişme, güçlenme demek pek doğru olmasa gerek. Gelişme görünüştedir. Ankara grubu alttan alta kendi hesaplarına uygun çabaları sürdürmektedir. Tüm bunlar daha sonra anlaşılacaktır.

Dev-Genç üç derneğin katılımıyla kurulur; **AYÖD** (Ankara Yüksek Öğrenim Derneği), **EYÖD** (Erzurum Yüksek Öğrenim Derneği) ve **İYÖD** (İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği), Federasyonu kuran ilk üye derneklerdir. (Bu üye dernek sayısı kuruluş ertesinde büyük bir hızla artacak ve o güne kadar hala kafalarında güvensizlik taşıyan bazı kafalar iyiden iyiye şaşıracaktır.) Kurucular kurulu, 5'i İstanbul'dan, 5'i Ankara'dan olmak üzere 10 kişidir. Başkan Ankara'dan, Genel sekreter ise İstanbul'dan seçilir (Genel Sekreterliğe getirilen, "sekişizlikçi" oportünizmin tecriti sırasında "aradan fırlayan", popülüst anlayışla Devrimci saflara katılan Troçkist kırması bir kişidir.

Dönemin karakteri bu tür kişileri belli bir yere getirecek niteliktedir). Dev-Genç'in faaliyete geçmesi genelde gençliğin mücadelesi açısından oldukça önemli bir gelişmedir. Ancak bu olumlu başlangıcın olumlu bir gelişme seyri izlemesi, pratik çalışmaları ve örgütlülüğü oranında gerçekleşebilecektir. Süreç içinde bu konuda gerektiği gibi bir çalışma yürütülmediği ve buna bağlı olarak Dev-Genç'in kendisinden beklenenleri tam anlamıyla yerine getirmediği görülecektir. Bunun nedenlerine gelince:

Ankara ile ilişkiler kurulurken İstanbul'daki "Cepheci" grubun temel beklentisi, ideolojik netliğin sağlanması(*), bu doğrultuda yürütülecek mücadele içinde kadrolaşmanın gerçekleştirilmesi ve halkımızın politik örgütünün yaratılmasıdır. Ancak süreç içinde görüldü ki, çıkan Devrimci Gençlik dergisinin böyle bir misyonu yüklenmeye niyeti yoktur. Olaya iyi niyetle yaklaşan İstanbul grubunun bu doğrultudaki soruları ya savsaklanmakta ya da işe yaramaz cevaplarla geçiştirilmektedir. Örneğin verilen cevaplardan biri; *"Bu bir gençlik dergisidir, burada temel teorik konular açılmaz, onun temel görevi gençliğin birliğini sağlamaktır, bu misyon esas olarak siyasi bir dergi tarafından yerine getirilecektir"* şeklindedir. Bu konuda Ankara grubunun yaklaşımı ne kadar iyi niyetli olursa olsun alttan alta çeşitli kuşkuları da sürekli beslemektedir. Zaten Devrimci Gençlik dergisinin daha ilk sayısından itibaren anti-faşist

(*) İdeolojik netlik konusunun önemi şuradan kaynaklanıyor: Ortalıkta Devrimci Hareketin devamı olduğunu iddia eden bir sürü grup vardır. Bu gruplar devrimci ideoloji adına ileri sürdükleri inkarcı revizyonist, oportünist ve her türlü sapma anlayışlarıyla ortalığı bulandırmakta, devrimci çizginin özünü kaybetmektedirler. Devrimci bir hareket ve onun gençliğine düşen görevi; tüm bu sapmaları ve inkarcıları ortaya koyacak bir şekilde, temel ideolojik tezlere açıklık kazandırması, bu sapmaların gerçek yüzlerini ortaya çıkarmasıdır. Bu, devrimci mücadelenin o süreçte ortaya çıkmış temel görevidir. Bu netlik sağlandıkça gençliğin mücadelesi de güç kazanacaktır.

mücadeleye bakışında, Kürt sorununa yaklaşımında çarpık anlayışlar, örgütlenme konularında farklılıklar uç vermeye başladı. Pratikte ise birbirine ters bir durum geliyordu. Ankara grubu devrimci ilişkileri neredeyse derginin dağıtımını olarak görüyor ve örgütlenmeyi de dergi dağıtım şebekelerine indirgiyordu. Henüz kesin ve belirgin olmayan çeşitli görüşlerin tohumları giderek çoğalacak ve zaman içinde somut kanıtlarıyla ifade edilip açık bir tavra dönüşecektir. Ama o günlerde henüz böyle bir tavrın düşünce planında bile netliğinden söz edilemez. Birlik için mücadeleye hız verilir.

Pratik çelişkiler ise esas olarak Dev-Genç'in faaliyete geçmesinden ve anti-faşist mücadelenin en üst boyutlara çıktığı 1976-1977 öğrenim yılının başlangıcından itibaren daha somut ortaya çıkmaya başlar. Anti-faşist mücadelede Ankara'nın çizgisi resmen sağ bir çizgidir. Öyleki birkaç okul ve semt dışında, Ankara'daki hemen tüm okul ve semtler kısa bir sürede faşist işgal altına girmiştir. Bu durum hakkında sorular getiren İstanbul grubuna verilen cevaplar ise *"şartların farklılığı"* veya *"gündeme gelen terslik"*lerdir. Oysa ortada apaçık bir anlayış farklılığı vardı. İstanbul'da anti-faşist mücadele aktif savunma anlayışından yola çıkılarak örgütlenirken, Ankara'da anti-faşist mücadele bir kenara bırakılmış, statükonun korunması şeklindeki bir savunma anlayışı uygulanmaktadır. Böyle bir anlayışın ne askeri ve ne de politik anlamda ülkemiz koşullarında bir başarı şansı olmadığından, statüko bile korunamamakta, her gün geri bir adım gündeme gelmektedir. Ankara grubunun ön plana çıkardığı *"En geniş kitle içinde en dar kadro çalışması"* şiarı ise, ilk bakışta doğru gibi görünmesine karşın, anti-faşist mücadelenin dışında ele alındığından uygulamada soyut gevezeliklerin hakim olduğu, mücadelenin ihtiyaçlarına cevap vermeyen bir şiarı dönüşmektedir. Ayrıca böylesi bir kadro çalışması ve örgütlenmesi fiili olarak da yoktur. Hemen her ilde önder militanlar doğru bildiği yolda ilerlemektedir.

İstanbul'daki devrimciler ilk anda, olayı bu kadar derinlemesine çözümleyemezse de (iyi niyetli bakış hala egemendir), mücadelenin yürütülüşündeki olumsuzlukları anlamakta ve sabırla düzeleceğini ummaktadır. Tabii bunun karşısında Ankara grubunun da İstanbul'daki devrimciler hakkında, o gün İstanbul grubunun bilemediği, kendilerine özgü görüşleri, değerlendirmeleri vardır. Sonradan ortaya çıkan verilerin gösterdiğine göre, Ankara'lılar İstanbul'u başından beri "sol" olarak değerlendirmekte ve bu durum karşısında sürekli olarak İstanbul'a belli bir anlayışı empoze etmeye çalışmaktadırlar. Daha sonra geriye bakıldığında, ifade edilen ve empoze edilmeye çalışılan düşüncelerin gerçek amacı ve anlamı ortaya çıkacaktır.

Bu anlayış farklılığı, Devrimci Gençliğin merkezi kitle örgütü Dev-Genç'in faaliyetlerini de etkilemektedir. Dev-Genç çalışanları ağırlıklı olarak Ankara'nın insiyatifindedir (Güven ortamı, iyi niyet, İstanbul'dan yönetime katılanların yetersizliği ve duyarsızlığı gibi etkenlerle...). Ancak İstanbul'daki devrimciler de Trakya ve Marmara bölgesindeki çalışmaları yönlendirmekte, buralardaki mücadeleyi kendi anlayışı doğrultusunda biçimlendirmeye çalışmaktadır. (Bursa, Tekirdağ, Edirne, vb.) Anlayışlardaki farklılık, Dev-Genç'in Türkiye çapındaki örgütlenme ve mücadelesinde bölgesel farklılıklar yaratmakta, İstanbul, Bursa, Tekirdağ, Edirne gibi yerlerde anti-faşist mücadelenin ivmesi devrimciler lehine yükselirken, Ankara ve diğer bölgelerin çoğunda ise devrimciler her gün geri adım atmak zorunda kalmaktadır. Ankara grubu bir an önce bu çelişkili durumu ortadan kaldırmak ve kendi anlayışına uygun bir merkezleşme yönünde hızlı adımlar atmak zorundaydı.

D - İYÖD Döneminin Önemli Anti-Faşist Eylem ve Gösterileri:

Başından beri de belirttiğimiz gibi, bu dönemin en belirgin karakteri, okullardaki ve yurtlardaki faşist işgal girişimleri ve bunlara karşı verilen mücadeledir. Faşist saldırı ve cinayetler kitle üzerinde bir yılgınlık havası estirmeyi amaçlamış, ancak devrimcilerin aktif savunma anlayışıyla yürüttükleri bir mücadele çizgisi, bu sindirme politikasının önünde en büyük engeli oluşturmuştur. Kitle potansiyelinde oldukça az sayılabilecek bir nicel zayıflama olmuşsa da, nitelik olarak daha ileri bir kitlesel örgütlenmenin ilk adımları atılmıştır. Bu anlamda Devrimci Gençliğin büyük çapta kitlesel eylemleri, dönemin özelliklerine bağlı olarak süreklilik ve yaygınlık kazanmıştır. Bir yandan da faşistlerin devreye daha aktif olarak girmesiyle çatışmalar ağırlıklı olarak bu alana kaymış; polis ise ikinci planda gözükmeğe çalışarak daha çok faşistlere yardımcı bir rol üstlenmiştir.

Dönemin önemli sayılabilecek olaylarının bazılarını kısaca özetlerssek;

- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İşgali: 25 Ocak 1977 tarihinde Site Yurdu'ndan çıkmakta olan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencisi iki devrimci, Hüseyin Yabuz ve Baki Ünlü, yurt yakınlarında pusu kurularak öldürülür. İlk anda Site Yurdu'ndaki Devrimci Gençlik'ten bir grup Cerrahpaşa Tıp'taki morga kaldırılan cenazelere sahip çıkarak, okulu denetim altına alır ve işgali başlatırlar. Sabahtan itibaren İstanbul'un her tarafından devrimci öğrenciler Cerrahpaşa'ya dolmaya başlar. Öğleden sonra okulun ve hastanenin tam denetim altına alınmasıyla işgal resmen ilan edilir ve okulda hastalar dışında tüm giriş-çıkışlar yasaklanır. Anfiler ve okulun diğer bölümleri hasta muayene ve tedavisine engel olmayacak, hastanenin

normal işlemlerini görmesini engellemeyecek bir tarzda devrimci öğrenciler tarafından doldurulmuştur.

Okulda ağırlıklı olarak revizyonistlerin çoğunluğu elinde tutmasına karşın işgal başından sonuna kadar Devrimci Gençlik tarafından örgütlenir ve yürütülür. Cenazeler katafalka konulur ve tüm öğrenciler saygı duruşunda bulunurlar. Açık anfilerde seminerler verilir, toplu marşlar, ağıtlar, şiirler söylenir. İşgal sabaha kadar devrimci coşku ve kararlılık içinde, faşizme olan kinin daha da bilendiği bir atmosferde devam eder.

Revizyonist-oportünist kamp ise -başlangıçta çıkardığı birkaç sorun dışında- eylemin gelişiminde hiçbir rol üstlenmez, böyle bir şeye de yanaşmazlar. Çünkü başta işgaller olmak üzere tüm kitlesel eylemler, büyük bir sorumluluk, disiplinli bir örgütlenme, her şeyden de önce bu tip eylemleri örgütleyebilecek anlayış ve tecrübeyi gerektirmektedir. Revizyonizm ve oportünizmin ne böyle bir örgütlenmesi, ne de böyle bir anlayışı ve tecrübesi vardır. Revizyonizm ve oportünizm her büyük eylemde olduğu gibi burada da her türlü sorumluluğu (özellikle olumsuz durumlarda “ideolojik mücadele” malzemesi olarak kullanmak için) Dev-Genç’e yükleyip, ortaya çıkan başarılı sonuçları da kendine mal etme ikiyüzlülüğünü seçmiştir.

Sabah büyük bir kalabalıkla başlayan yürüyüşe, Cerrahpaşa’nın tüm öğretim üyeleri, işçileri, memurları beyaz önlükleriyle katılırlar. Sirkeci’ye kadar yapılan yürüyüş, burada yapılan konuşmalar, and içme(*) ve saygı duruşuyla sona erer.

(*) Dev-Genç’in tüm miting, gösteri ve törenleri, **Devrim Andı**’nın içilmesiyle son bulurdu. Bu andın metni şöyleydi; “Biz... Dev-rimciler Olarak!.. Emperyalizme ve Faşizme Karşı, Kanımızın Son Damlasına, Tüfegimizin Son Mermisine Kadar, Bıkmadan!.. Usanmadan!.. Savaşacağımıza And İçeriz!.. And İçeriz!.. And İçeriz!.. Bu Uğurda!.. Ölüm!.. Nereden ve Nasıl Gelirse Gelsin, Savaş Sloganlarımız Kulaktan Kulağa Yayılacaksa, Silahlarımız Elden Ele Geçecekse ve Başkaları, Mitrilyöz Sesleriyle ve Zafer ve Savaş Naralarıyla Cenazelerimize Ağıt Yakacaksa!.. Ölüm!.. Hoş Geldi!.. Sefa Geldi!..”

Cenazeler buradan memleketlerine götürülmek üzere ailelerine ve onlarla birlikte gidecek devrimcilere teslim edilir. (Dev-Genç'in cenaze törenlerinde başından beri yerleştirdiği bir gelenek de; cenazeyi son ana kadar bırakmamak, ailelerle sürekli ilgilenip onların yanında olmak ve cenaze başka şehire gidecekse, bir temsilci grubunu yollayarak gidilen yerde de, anti-faşist bir gösteriyi örgütlemek olmuştur.)

-30 Mart Gösterileri: Devrimci Gençlik, örgütsel ve ideolojik gelişiminde somut ve ileri adımlar attıkça, Türkiye Devrimci Hareketinde dönüm noktası sayılan önemli günlerin yıldönümlerinde, bugünlerin anlamını vurgulamak ve kamuoyuna mesaj-bilgi vermek için; uygun biçimde anma, gösteri ve eylemleri de gündeme getirmeye başlamıştır. Bu anlayış doğrultusunda 30 Mart 1977 tarihinde de -yarattığı sonuçlar ve taşıdığı siyasi önem itibariyle Türkiye Devrimci Hareketinin 50 yıllık revizyonizm karşısında manifestosu sayılan- Kızıldere Direnişi, devrimciler tarafından anılır.

Çeşitli semt ve meydanlarda yapılan yürüyüş ve mitinglerde 30 Mart 1972 ile ilgili pankartlar taşınır, sloganlar atılır, konuşmalar yapılır, bildiriler dağıtılır. Bunun dışında hemen her okul ve yurttaki yapılan forumlarda devrimci önderler saygıyla anılıp mücadeleleri, kişilikleri anlatılır, bu yönde tartışmalar gündeme getirilir. Ayrıca İstanbul'un her tarafı bastırılan afiş ve pullarla, bu yönde çeşitli sloganları kapsayan duvar yazılarıyla donatılır. Halka 30 Mart'ın önemi bu yollarla anlatılmaya çalışılırken; oligarşiye de devrimci önderlerin ölmediği, mücadelede yaşatılacağı, 30 Mart'ın unutulmayacağı ve bu mücadelenin devam edeceği mesajı verilir.

30 Mart 1977 anmasını unutulmaz kılan özelliklerden birisi de, o gece İstanbul'un üç bölgesindeki devrimcilerin kaldığı yurtlara faşist yurtlardan yapılan saldırı sonucu çıkan çatışmalardır. Hemen hemen aynı saatlerde başlayan bu

saldırıları çatışmaya dönüşerek sabaha kadar sürer ve sabah polis sadece devrimcilerin bulunduğu yurtları basarak talan eder, içerideki tüm öğrencileri gözaltına alır.

Site Yurdu'na panzerlerle bina kapısı kırılarak girilir ve polis onlarca öğrenciyi, daha yurttan çıkmadan hastanelik duruma getirir, tüm öğrencileri şubeye götürür. Sivas Yurdu'na ise hiçbir şey yapılmaz. Polisin boşalttığı yurt sabah tekrar devrimciler tarafından denetim altına alınır ve bölgede faşistlerin işine yarayacak bir boşluk yaratılmaz.

Niğde Yurdu ile faşistlerin kaldığı Sakarya Yurdu arasındaki çatışma daha şiddetli geçer. Sabaha kadar süren çatışmada bombaların da kullanılması bina çatısında oldukça büyük hasar yapar. Bir faşist yaralanır. Yurdu kuşatarak çatışmanın bitmesini bekleyen polis, hava aydınlandığında panzerle bina kapısını kırıp iç merdivenlere kadar tırmanır ve içerde bulunan devrimci öğrencileri, yarım saatten fazla süren bir dayaktan sonra toplayıp götürür. Etraftaki faşist yurtların kuşatmasına karşın devrimciler anında müdahale eder ve yurdu doldurur. Faşistlerin yurdu işgal etmek, yakmak için giriştikleri yeni bir saldırı püskürtülür.

Bunun üzerine polis yeniden Niğde Yurdu'nu basarak, bu devrimcileri de toplayıp götürür. Sabah faşistler bomboş kalan yurdu yakmak ister. Ancak o sırada yeni bir devrimci grup yetişerek faşistleri dağıtır ve başlayan yangını söndürür. Yurt personelinin yurda yerleştirip polis ve faşistlere karşı güvenlik önlemi alarak çevreye çekilirler. Polis yeniden geldiğinde yurttan personel dışında kimseyi bulamaz. Tüm bu olaylar boyunca Sakarya Yurdu hiç basılmaz.

Üçüncü çatışma ise AÖS (Atatürk Öğrenci Sitesi)'nde olur. 30 Mart gecesi AÖS'te de devrimcilerin kaldığı bloklarla faşistlerin kaldığı bloklar arasında şiddetli bir çatışma başlar, bir faşist yaralanır, çatışma sabaha kadar sürer. Çatışmanın

bitmesini, alışkanlığın verdiği “sabırla” sabaha kadar bekleyen polis burada da devrimcilerin bloklarını basar, bir şey bulunmamasına rağmen yine de her bloktan birkaç kişiyi gözaltına alır. Faşistlere ise hiç dokunulmaz.

- *Demokratik Üniversite Mitingi*: Dönemin özelliklerinden biri de sol içi tartışmalarda görülen şiddetlenme ve bu şiddetli tartışmaların -kendine güvensizliğin ve anti-faşist mücadelede yeralmamanın verdiği kompleksle- pratiğe dökülmeye, silahlı çatışmalara dönüşmeye başlamasıdır. Bu tip tavırları, sol içi çatışmaları hiçbir zaman onaylamayan ve bunlara karşı duran Devrimci Gençlik, özellikle tartışmalara kaynaklık eden “*Maocu bozkurt-sosyal faşist*”, “*sosyal emperyalizm*” tezlerini teorik anlamda mahkum etmeye ağırlık vermiştir. Ayrıca bunları sol’u bölen tavırlar ve faşizme karşı mücadeleyi zayıflatan bir etken olarak değerlendirir. Bu tip sloganların atılmasını her zaman engelleyen Dev-Genç grubu, bu yüzden oportünist grupların çeşitli düzeylerdeki saldırılarına uğrar. Bunlardan biri de Beşiktaş-Taksim arasında yapılan “Demokratik Üniversite” mitinginde olur. İYÖD’ün düzenlediği ve disipline uymak kaydıyla her grubun katılımına açık olan bu mitinge katılım geniş olur. Birbirlerini “Sosyal Faşist, Maocu Bozkurt” şeklinde suçlayan oportünist-revizyonist gruplar da disipline uyacaklarını belirterek katılır. Beşiktaş’ta kitle toplandığında Halkın Kurtuluşu (HK) taraftarları, “*Kahrolsun Sosyal Faşizm*”, “*Kahrolsun Sosyal Emperyalizm*” gibi sloganlar atmaya başlayarak her zamanki provokasyona açık tutumlarını sergilerler. Kendileriyle konuşulur. Disiplini bozdukları, mitingi sabote edip, provokasyona açık ortam yarattıkları hatırlatılır, vazgeçmeleri istenir. HK, tavrında ısrar edince, araya barikat görevi gören bir Dev-Genç grubu konarak, bunlar, yürüyüş kolundan uzaklaştırılır. Buna rağmen kortejin peşini bırakmayan HK’lılar Beşiktaş’tan itibaren, barikat görevi gören gruba silahla saldırır. Bir Dev-Genç’li yaralanır. Bu saldırı

durdurulup denetim altına alınır, ancak yürüyüşü takip eden HK'lılar Taksim girişinde barikat görevi gören Dev-Genç'lilere yeniden ateş açar. Bu durum karşısında anında inisiyatif konularak miting düzeni sağlanır ve HK'lılar dağıtılır.

İYÖD dönemindeki Devrimci Gençliğin önemli kitlesel eylemlerine sadece bir örnektir bu. Bu dönemde gerçekleştirilen pek çok kitlesel eylem daha sayılabilir. Azgınlaşan faşist terörün bir sonucu olarak hemen her tarafta yapılan ve her biri bir anti-faşist gösteriye dönüştürülen cenaze törenlerini sayabiliriz. Ancak bunların sayısının fazlalığı, hepsini ayrı ayrı ele almamızı engelliyor. Hepsinin ortak özelliği katledilen devrimcinin siyasi çizgisine bakmaksızın Devrimci Gençliğin inisiyatif koyarak, her cenaze törenini büyük çapta anti-faşist bir kitle gösterisine dönüştürmesidir.

Diğer önemli eylem ve gösteri biçimleri olarak, bu dönemde Dev-Genç'in enternasyonal dayanışma alanında duyarlı bir davranış sergilemesi, bu doğrultuda anti-emperyalist eylem ve gösteri biçimlerini gündeme getirmesidir. Bu eylem ve gösterilerin en önemli biçimleri, bildiri, pul, afiş, yasadışı miting ve yürüyüşlerdir. Başka mücadele biçimleri de gündeme getirilir. Bunlar içinde dünya çapında anti-emperyalist mücadeleye, ulusal kurtuluş savaşlarına zarar veren, darbe vuran ülke konsolosluklarının önünde yapılan protesto gösterileri de vardır. Amerikan, İsrail, Şili, Almanya, İngiltere, Hollanda, İran, Mısır, Fransa, Belçika konsoloslukları ve bu ülkelerin kültür merkezleri, şirketleri, bu dönemin bu tip protestolarına uğramış temsilciliklerdir.

E - Sol İç Çatışmaların Evrimi

1975-'76-'77 yıllarında solun durumunu karakterize eden özellik, sol içinde bir netleşme sürecinin yaşanmasıdır. Her grup kendi ideolojik yapısını netleştirirken bölünmeler, ayrılmalar yaşanmakta, kimi zaman bu durum pratiğe yansarak

çatışmalara neden olmaktadır. Bu tip çatışmalardan olabildiğince uzak kalmaya çalışan Dev-Genç, ne kadar bilinçli davranrsa da, gençliğin mücadelesinde asgari de olsa bir birlik sağlamaya çalışırken kimi zaman bu çatışmaların ortasında kalmakta, şu veya bu biçimde tavır belirlemektedir. Anti-faşist mücadelenin kızgın olduğu hallerde dahi, bazen en üst boyuta çıkabilen bu çatışmaların kuşkusuz, gençliğin devrimci mücadelesine büyük zararı dokunmaktaydı. Öyle ki, birtakım gruplar, faşistlere karşı verilen mücadelede bile, “filan grup varsa biz yokuz” diyebilmekte, öne sürdüğü koşul gerçekleşmeyince de mücadele arenasını terkdebilmektedir. Karşısındaki grup da aynı şeyi yapınca Dev-Genç ortada yalnız kalmaktadır.

Özellikle revizyonist ve oportünist kamplar arasında “sosyal emperyalizm” konusundan kaynaklanan tartışma, '76'lara gelindiğinde artık tartışma boyutunu aşmış, **çatışmalara** dönüşmüştür. Faşist işgallere karşı mücadelenin dışı-dış yürütüldüğü okullarda bile bu gruplar, özellikle birbiriyle kavga etmekten, çatışmaktan, faşistlerle uğraşmaya zaman bulamamaktadırlar. Birbirlerini faşistlerden daha tehlikeli gördüklerinden, çoğu zaman birlik yaratma çabaları da hiçbir işe yaramamaktadır. Dev-Genç bazen etkin bir tavırla aralarındaki çatışmaya müdahale etmekte, böylece geçici bir “barış” ortamı yaratılmaktadır. Bu “barış” ortamı ara sıra bu grupları, (kimisi zaman omuz omuza) faşistlere karşı birlikte yönlendirme olanağı da yaratabilmektedir. Ama hepsi için geçerli değildir tabii. Örneğin PDA burjuva milliyetçileri, daha o zamanlar faşistlerle birlikte eğitim yapmayı, onlarla tartışıp konuşmayı, okullara girişlerini serbest bırakmayı savunurken, İGD gibi dernek üyelerini “sosyal faşist” olarak görmekte, değil onlarla konuşup tartışmayı, aynı odada bulunmayı bile istememekte ve her zaman çatışmaların yaratıcısı olmaktadır. İGD revizyonistleri de karşı kampın önde geleni olmak sıfatıyla

-PDA kadar ateşli olmasa da- güçlü olduğu yerlerde saldırgan tavırlar sergilemekten geri durmaz. Oportünist kampta kendisini PDA'nın teorik görüşleriyle besleyen Halkın Kurtuluşu, Halkın Yolu, Halkın Gücü (bu grup daha sonra Partizan adını aldı) gibi gruplar da -başta Halkın Kurtuluşu olmak üzere- PDA'dan aşağı kalmamakta, "sosyal faşizm" çılgınlıklarıyla her yerde provokasyon ortamı hazırlamaktadırlar.

O günlerde gündemin en önemli tartışma konusu olan "sosyal emperyalizm" tartışması Dev-Genç açısından gündemin çok tali bir maddesidir. Anti-faşist mücadeleyi sürekli ön planda tutan Dev-Genç ideolojik mücadelenin esas olarak ikna temeline dayalı olmasını ve devrimin temel sorunlarını (Devrim, Örgüt, Çalışma Tarzı konuları) kapsaması gerektiğini savunup, bu yönde bir çizgi izlemektedir. Dünya sosyalist hareketinin çeşitli kutupları arasında hiçbir zaman şabloncu bir taraftarlık tutumu takınmayan, Çin veya Sovyet yanlısı Marksist-Leninist'ler olmak yerine, Türkiyeli Marksist-Leninist'ler olunmasını savunan Devrimci Hareket ve onun gençliği, her zaman, "uydu" pozisyonuna düşmeme duyarlılığı içinde olmuştur. Dünya çapında ortaya çıkan çeşitli sapmalar karşısında da siyasi-ideolojik duyarlılık gösterip, sapmaları Marksist-Leninist ideoloji ve literatür içerisinde değerlendirmiştir. Ortaya atılan "sosyal emperyalizm" tartışmaları ise nesnel olarak devrimci mücadeleyi bölmek misyonunu yüklenmiş(*), anti-faşist potansiyeli bu şekilde zaafa uğratarak devrimcilere birçok mevziyi kaybettirmiştir. Devrimciler başından beri sol hareketin içinde ortaya çıkan ideolojik çizgi farklılıklarının eleştiri-

(*) Türkiye'de "sosyal emperyalizm" teorisinin bayraktarlığını yapan PDA'nın süreç içinde vardığı yeri görünce, "sosyal emperyalizm" tartışmalarının ülkemizde yüklendiği bölücülük misyonunun nesnel mi, yoksa öznel mi olduğunu yeniden düşünmek gerekir.

özeleştirici ikna temelinde ve mücadele süreci içinde giderileceğini söylemiş, çatışmalarla bu farklılığı gidermeye çalışmanın nesnel olarak egemen sınıflara hizmet etmek olduğunu savunmuştur. Nitekim bu çatışmalar, süreç içinde sol içi ideolojik farklılıkların ürünü görünümünden çıkarak neredeyse “sınıfsal” bir çatışmanın keskinliğine bürünmüş ve 1 Mayıs katliamları gibi olayların maddi zeminini hazırlamıştır.

Özetle, Dev-Genç bu gruplar arasındaki çatışmayı elden geldiğince engelleyip anti-faşist mücadeleye sevkedici bir işlev görmeye çalışmışsa da, çoğu zaman bunu başarmak mümkün olmamıştır. Gerçekleşmesi de pek olanaklı değildi, çünkü bu grupların tüm siyasal varlıkları böylesine bir çatışmanın körüklenmesine bağlıydı. Dergilerinde, bildirilerinde ve her türlü propaganda faaliyetinde işlenen konular, birbirine karşı saldırı politikasının yansımasıydı ve bu konudaki düşmanlığı körüklemek için elden gelen her şey yapıyordu. Olanak bulunup istatistiği çıkarılsa, yaptıkları kavgaların, çatışmaların faşistlerden çok birbirine karşı olduğu açıkça görülecektir. Faşistlere karşı birşey yapamayanlar, çok rahat birbirini vuruyor, kan dökabiliyordu.

Bu konuda Dev-Genç’in aldığı önlemlerden biri de, ortak eylemlerde olsun, birlikte yaşanan yerlerde olsun (okul, yurt vb.) bu tip bölücü ve provokasyonlara açık propagandalara izin vermemek olmuştur. Dev-Genç bulunduğu her yerde bu tip propagandalara yer vermemiş, engellemiştir. Bunu bir disiplin anlayışı haline getiren Dev-Genç’in bu tutumu başarıya ulaşmış, birçok eylem, çatışmasız sonuçlandırılmıştır. Tabii kimi zamanlar bu sapma akımlar, güçlü oldukları, fırsatını buldukları yerde bu disiplini çiğnemiş, genel devrimci mücadeleye büyük zararlar vermekten çekinmemiştir. Bu yüzden devrimci kanı dökülmüş veya bunun koşulları hazırlanmıştır. (Demokratik Üniversite Mitingi, 1 Mayıs 1977 vb.) Gerçi bu gruplar kısa

sürede kitleden ve mücadeleden tecrit olmuşlardır ama, verdikleri zarar büyüktür. (*)

Tüm çabalarına karşın Dev-Genç grubu da 1977 Nisan ayında bir anda kendini sol içi çatışmanın içinde bulur. Tüm İstanbul çapında olduğu gibi Şişli Siyasal Yüksek Okulu'nda da umduğunu bulamayan KSD etrafında toplanmış grup, gözü dönmüş bir şekilde Dev-Genç grubuna saldırmakta, hiçbir şey elde edememenin hıncıyla ve gün geçtikçe prestij kaybetmenin verdiği hırçınlıkla Dev-Genç'i zayıflatmanın yollarını aramaktadır. Bunu mücadele içinde başaramayacağını anlayınca tek çare olarak Dev-Genç'i sol içi çatışmaya çekmeye çalışır. Hesap budur. Böylece hem kendi kadrolarını kemikleştirecek, hem de Dev-Genç'in anti-faşist mücadelesini baltalayıp, gelişmesini önleyecek ve ona prestij kaybettirmiş olacaktır. Bu niyetler sonucu faşist saldırılara karşı güvenlik için bekleyen Dev-Genç militanı Kemal Karaca pusu kurularak katledilir. Beklenen, devrimcilerin de silaha sarılması ve "Kaza sonucu" olan bir olayın intikamını almasıdır. Ancak bekledikleri olmaz. Sol içi çatışmanın tırmanmasının kimlere yarayacağını bilen devrimciler silah kullanmadan, devrimci kanı dökmeden "Kurtuluş"u İstanbul'daki her birimden tecrit eder. Bütün birimlerde (yurt, okul, dernek vs.) bu gruptan olan herkese şu soru sorulur: "*Kemal Karaca'nın öldürülmesine ne diyorsunuz?*" Cevaplar genellikle; "Kurtuluş'un yaptığını lanetlemek ve karşı çıkmak" şeklindedir. Birçok insan "Kurtuluş" (K) ile ilişkisini keser. Olaya "K"u haklı bulur şekilde yaklaşan "K" taraftarları ise birimlerden atılır, tecrit edilir. Bu cinayet karşısında devrimci

(*) Bugün, bu çatışmaların elebaşı olan birçok grup, burjuva hümanist bakış açısıyla faşistlerin cezalandırılmalarına ve oligarşi tarafından idamlarına bile karşı çıkarken, geçmişte döktükleri devrimci kanlarını görmezden gelmekte, bu konuda özeleştiri vermeyi bile unutmış görünmektedirler. Ama yine de hemen hepsi, yenilginin temel nedenlerinden biri olarak sol içi çatışmayı göstermeye devam etmektedirler.

politikanın bir yönü budur. Diğer yönü ise tüm İstanbul çapında yürütülen teşhir kampanyasıdır. Gerek siyasi gruplar nezdinde, gerekse kitleler nezdinde (forum, toplantı vb.) “K”un tavrı ve amacı açıklanır, teşhiri ve tecriti sağlanır. Bir ay sonra devrimciler, silah kullanma ortamına yol açmadan “K”un İstanbul’daki siyasi varlığını “yok” denecek düzeye indirmiştir. Bir avuç kadro olarak kalan “K”, bundan sonra İstanbul’da güdük kalacak, gelişemeyecektir. Zaten bir süre sonra, “işçi sınıfına gitmek gerek” bahanesiyle anti-faşist mücadeleyi tümenden terkedecek ve bürokratizme saplanacak, bu ortam içinde bocalayıp duracaktır. (*)

F - İYÖD’ün Kapanması ve Dönemin Genel Değerlendirmesi

İYÖD’ün kurulması ve faaliyete geçmesi, İstanbul Devrimci Gençliği açısından dağınıklığın giderilmesi, disiplinli bir örgütlenmenin yaratılması yönünde atılan adımların en önemlilerindendir. Özellikle yoğun bir faşist terör dalgasının herkesi sindirdiği bir ortamda İYÖD’ün gördüğü bu işlev, İstanbul’daki anti-faşist mücadelenin geleceği için çok olumlu bir geleneğin yaratılmasına hizmet etmiştir. Faşist hareket, Türkiye’nin diğer şehir ve bölgelerindeki gibi rahatça terör estirip gelişme olanağı bulamamıştır. Bu durum oligarşinin dikkatini çekmekte gecikmemiş, İYÖD üzerinde baskılarını yoğunlaştırmıştır. İYÖD dernek binası ve Devrimci Gençliğin denetiminde olan yurtlar sık sık basılmış, devrimciler toplanıp götürülmüştür. Özellikle İ.Ü. Merkez Binası’ndaki (Hukuk Fakültesi) işgalin kırılması yönündeki girişimlerin etkisizleştirilmesi için, polis, faşistlere akla gelecek her türlü desteği vermiş, kimi

(*) “Kurtuluş” bugün hâlâ bu olayın özleştirisini vermemiştir. Ama yine de sol içi çatışmalardan en çok şikayet eden grupların başında gelir (“Yavuz hırsız!..”)

zaman da devrimcilere faşistlerle birlikte, ortak saldırılar düzenlemiştir. Devrimci Gençliğin en çok önem verdiği yer burasıdır. Hukuk Fakültesinin niteliği ve stratejik önemi (Ülkenin yetişen hukukçularının, bürokratlarının önemli bir bölümü buradan çıkar. Bu özelliğin farkında olan faşist hareketin amacı da bu okulu denetim altında tutarak uzun vadede hukuk sisteminde ve bürokraside etkinlik kazanmaktır) bir yana, burasının İ.Ü.'nün merkezi olması, yönetim mekanizmasının burada olması, İ.Ü. yemekhanesinin burada olması, üniversitenin kalbi, beyni görevi gören bu binanın önemini daha da artırır. Ayrıca Beyazıt'ı elde tutmak ve bir merkez haline getirmek isteyen faşistlerin, amaçlarını gerçekleştirebilmek için ne olursa olsun merkez binada işgallerini devam ettirmeleri gereklidir. Devrimcilerin görevi ise kendi denetimlerindeki okulların arasında kalan bu faşist işgal merkezini ortadan kaldırmaktır. Bunun başarılmasıyla faşistlerin Beyazıt'a bir kahvehaneye ve işhanına sıkıştırılmaları gerçekleştirilecektir. Devrimci Gençliğin buradaki işgali kırma girişimi doğal olarak oldukça pahalıya mal olur. Okul çevresinde çıkan bir çatışmadan sonra İYÖD başkanı, çatışmaya katıldığı ve polislerle çatıştığı iddiası ile gözaltına alınır. Bir hafta sonra da dernek basılarak içindeki öğrenciler toplanıp götürülür, dernek mühürlenir.

İYÖD'ün kapatılması Dev-Genç grubunun örgütlülüğünü ve çalışmalarını pek etkilemez. Gençlik içinde İYÖD çevresinde oluşturulan örgütlenme, hiçbir aksaklık göstermeden anti-faşist mücadelesine devam eder. İYÖD açıkken saptanan yürütme kurulu yeni bir derneğin kuruluş çalışmalarına başlar. İstanbul Dev-Genç adıyla kurulacak dernek faaliyete geçinceye kadar, okul temsilcilerinin onayıyla görevi üstlenen yürütme kurulu üyeleri, gençlik örgütlenmesini akademik-demokratik, anti-faşist mücadele doğrultusunda yönlendirir.

İYÖD dönemini özet olarak bir değerlendirmeden geçirirsek, yükselen anti-faşist mücadelenin dışında göze çarpan diğer noktalar şunlardır:

İYÖD'ün kurulması, -yukarıda da gördüğümüz gibi- İstanbul devrimci öğrencilerinin “merkezi kitle örgütü”nün kuruluşunun oportünizm tarafından sabote edilmesi sonucu olmuştur. Artık tüm İstanbul gençliğinin İYÖKD gibi merkezi bir kitle örgütü yoktur. Oportünizm ve revizyonizm merkezi kitle örgütü içinde Dev-Genç grubuna karşı başarılı bir muhalefet yürütemeyeceğini, kısa sürede dağılıp gideceğini anlamış ve bu yüzden de sudan gerekçelerle kendi merkezi kitle örgütlerini kurmuşlardır. Görünüşte, tek bir merkezi örgüt kalmamıştır. Oportünist-revizyonist gruplar hiçbir zaman derneklerini “kitle örgütü” düzeyine yükseltmemiş, mücadelenin arkasından koşturup, dar grupsal bir yapıdan öteye geçememiştir. İYÖD ise gerçek anlamda “merkezi kitle örgütü” karakterini sürdürmektedir yine.

İYÖD dönemindeki bir diğer olgu da hemen her okulda, birim derneklerinin kurulmasıdır. Özellikle oportünist-revizyonist kamp, merkezi kitle örgütünün dışına çıkıp bu örgütün disiplinini tanımaz duruma gelince, okul dernekleri zorunluluk haline gelmiştir. Daha önce (İYÖKD döneminde) şubeler ve okul temsilcileri yoluyla İYÖKD’de temsil edilen okulların bu durumu, oportünist-revizyonist kampın bölücülüğü sonucu ortadan kalkınca, Dev-Genç grubu, mücadelenin dayattığı tek merkezden yönetilme olgusunu okul dernekleri aracılığıyla gerçekleştirir. Oportünizm henüz okul derneklerinde bölücü bir tavra girmemekte, okul derneklerinin inisiyatifini tanımaktadır. Merkezi örgütlenme ve disiplinin kaybolduğu bir dönemde bu oluşum, örgütlülük ve disiplini yeniden kuracak bir politika olacaktır. Bu politikanın saptanmasından sonra Dev-Genç grubu okullardaki tüm dernek çalışmalarına el atar. Var olanlar canlandırılır hızlı bir faaliyete

sokulur. Olmayan yerlerde de dernek kurulur ve oportünist-revizyonistlerin yönetimindeki dernek yönetimlerine devrimci önderlik kazandırma yönünde çabalara girişilir(*). Tüm bu çalışmalar (birkaç yer hariç) kısa sürede başarı ile sonuçlanır ve Dev-Genç grubu bu dernekler aracılığıyla yine tüm okullardaki mücadeleyi örgütler, yönlendirir. Mücadelede Dev-Genç grubunun önderliği söz konusuysen oportünist-revizyonist kitle örgütü(!) tabela derneklerinin kiteselleşmesi ve güçlenmesi düşünülemezdi tabii ki.

Bu dönemde Dev-Genç grubu, gençlik içinde daha iradi bir örgütlenmeye girişir. Kendiliğindencilik belli ölçülerde aşılmaya, pratikten çıkarılan dersler dikkate alınarak ileri adımlar atılmaya çalışılır. Anti-faşist mücadelenin merkezi düzeyde örgütlenmesi ve koordinasyonu korunarak bölgesel örgütlenmelere daha fazla ağırlık verilir. Bu bir yerde zorunludur da. Faşist terör yaygınlık kazandıkça ona karşı yapılacak aktif savunma da bölgesel düzeydeki örgütlenmeleri daha inisiyatifli kılmayı zorunlu hale getirmiştir.

İYÖKD-İYÖD, İşçilerle, Gecekondü Halkıyla Omuz Omuz: Merkezi siyasal örgütlenmenin olmadığı dönemden başlayarak her dönemde Devrimci Gençlik militanları hemen hemen önemli tüm **işçi grevlerine** destek vermiş, onlarla dayanışmaya girmiştir. İşçilerin grev ve direniş çadırları adeta Devrimci Gençliğin uğrak yerleri olmuştur. Nerede bir direniş varsa orada devrimci gençliğin de yeraldığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Yine bu dönemde direnişçiler yararına bağış kampanyaları açılmış, işçilerin patronlara karşı mücadelesinde

(*) “Merkezi Kitle Örgütü”nün bulunduğu dönemde okul dernekleri pek etkili bir işleve sahip olmadığından önemsenmemiştir. Bazı okullarda dernek hiç yoktur. Veya hukuki olarak vardır ama çalışmamaktadır, “tabela derneği”dir. Bazı yerlerde ise oportünizm ve revizyonizm gücü olmasa da bu dernekleri kurmuştur.

yalnız olmadıkları gösterilmiştir. Bu destek ve dayanışma çabaları, zaman zaman kimi bölgelerde fabrikalarda bazı Devrimci Gençlik militanlarının doğrudan devrimci çalışma yapmasına dönüşmüş ve devrimci hareketin gelecekteki işçi örgütlenmesinin temelini oluşturacak ilk işçi çalışmasının örnekleri bu dönemde ortaya çıkmaya başlamıştır.

Dev-Genç İstanbul'da meydana gelen hemen tüm işçi grev ve direnişlerinde yerini almış, işçilerin sorunlarının çözümünde elinden geleni yapmıştır. Grevlerden direnişlere, direnişlerden grevlere koşturup durmuştur. Grev çadırlarını devrimin okuluna çevirmeye çalışmıştır. Grevleri, direnişleri faşistlerden, patronların paralı köpeklerinden, grev kırıcılarından, polisten koruma görevini üstlenmiştir. İşçilerin ekonomik demokratik mücadelelerini siyasi bir temele oturtmak için uğraşmıştır. Bu çerçevede tarihinde ilk kez, 1977'de gündeme gelen Eczacıbaşı grevini yönlendirmeye çalışmış, grevde aktif olarak yer almıştır. Bu grevi yönetenlerden Dev-Genç militanı **Hasan Ateş**, grevi kırmak için patronun adamları tarafından grev çadırında nöbetteyken katledilmiştir. 1976'da Profilo'da direnişe geçilip, fabrikanın işgali Dev-Gençlilerin de yardımıyla gerçekleşmiş, polis ve askerle çatışmalarda Dev-Gençliler de yer almıştır. Ayrıca Dev-Gençliler fabrika çevresinde polis ve asker çemberinin civarında mevzilenerек bu direnişe dışarıdan da yardım etmek için hazır beklemiştir.

Boronkay'da 1978 MESS grevinde öncülük Dev-Gençlilerdedir. Bu grev nedeniyle Kağıthane ve çevresi grevle ilgili duvar yazılarıyla donatılmıştır. Çevreye sürekli bildiri dağıtılmış, pul atılmış, greve çevre gecekondu halkının destek vermesi sağlanmıştır. Çevre halkıyla işçiler Dev-Genç'in yönlendirmesiyle dayanışmaya girmiştir. Yine Pancar Motor'da 1977-1978 grev ve direnişlerine aktif olarak katılmış, buradaki grev ve direnişler bizzat yönlendirilmiştir. 1976-1977-1978

yılları içinde Bereç, Demirdöküm, Man, Sungurlar, Şahin Motor, Tek-San, Mintaks, Tekel Cibali, Sheraton, İntercontinental, Etap vb. fabrika ve işyerlerindeki grev ve direnişlerde de hep Dev-Genç militanları boy göstermiştir. Bu grev ve direnişlerle fabrikalar devrimci mücadelenin bir parçası, anti-faşist direnişin kaleleri haline getirilmeye çalışılmıştır. Özellikle İETT'nin Şişli, 4. Levent, Topkapı garajlarındaki direnişlerde Dev-Genç militanlarının rolü azımsanmayacak düzeydedir. 1978'de işçiler, teknisyenler, memurlar direnişe geçirilmiş, garajların çevresi yazılanmış, çevreye pul atılmış, bildiri dağıtılmış, tüm çalışanların ortak hareket etmesi sağlanmıştır. Buralarda güçlü anti-faşist potansiyel yaratılmıştır. Bu ilk direnişler 1979-80 yıllarında çeşitli anti-faşist gösteri ve direnişlerde büyük bir potansiyelin harekete geçirilmesinde önemli adımlar olmuştur. Devrimci Gençliğin işçilerle olan bu ilişkileri, destek ve dayanışmaları, inkarcılığın reddedilip, Devrimci Hareketin bağımsız bir siyasi yapı olarak sınıf mücadelesi arenasında yer almasıyla, onun işçi örgütlenmesinin ilk temelini oluşturacaktır aynı zamanda.

Aynı dönemde İYÖKD ve İYÖD içindeki Devrimci Gençliğin, fabrika önlerine ve fabrikaların yoğun olduğu semtlere sık sık yazılamaya, afişlemeye gittiklerini ve bunu geleneksel bir tutum haline getirdiklerini söylemeye gerek yok.

Yine Ülker işçilerinin direnişi ve polisin hunharca saldırılarında İYÖKD'lüler işçilerle omuz omuzadır. Yaklaşık bir yıl süren Evma grevi İYÖKD'lülerin örgütlemesiyle gerçekleşmiştir. Gıda-İş'in Tekel'de ilk örgütlenme ve propaganda adımlarının atılmasında İYÖKD'ün rolü büyüktür ve bunun için yığınla elemanını seferber etmiştir. Bereç, Sungurlar, Yapı İş kolundaki grev ve direnişler, Pancar Motor, Tekel işçileri, irili ufaklı dizilerce işyerindeki işçiler, İYÖKD'le (ve Devrimci Gençlikle) mücadele içinde tanışmışlardır.

Devrimci Gençlik, DİSK'in düzenlediği mitinglere de katılarak devrimci şiarların geniş işçi yığınlarına ulaşması için çaba göstermiştir. Devrimci Gençlik bu mitinglerde işçilerle kucaklaşmış, kaynaşmıştır. Bunun en somut örneği 1 Mayıs 1976'daki ilk 1 Mayıs mitingine Devrimci Gençliğin geniş olarak katılmasıdır. (*) (Aynı kucaklaşma Abdi Gonen'in faşistler tarafından öldürülmesi üzerine yapılan anti-faşist gösteride çok sayıda işçinin katılmasıyla daha önce de yaşanmıştı.)

(*) Ülkemizde, işçi ve emekçi sınıfların birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs kitlesel boyutuyla ilk kez 1976 yılında kutlanmaya başlanmıştır. 1976'da İstanbul Taksim meydanında kutlanan 1 Mayıs, büyük bir kitle gösterisi olması bakımından ayrı bir öneme sahiptir. 1 Mayıs sabahı İstanbul cadde ve sokaklarında sel gibi işçiler, emekçiler, gençler Beşiktaş'a, ilk toplanma, yürüyüşe başlama yerine akmıştır. İstanbul, 12 Mart döneminden sonra işçiler, emekçiler ve gençliğin ilk kez bu kadar kalabalık ve disiplinli bir şekilde biraraya geldiğine tanık olmaktadır. Devrimci Gençliğin faşizme karşı en önde mücadele veren kitle örgütü İYÖKD, bu gösteriye devrim şhitlerinin resimleriyle birlikte katılmış, mitingde bütün gücü ile yerini almış ve işçilerle, emekçilerle kol kola yürümüştür. Türkiye devrimci mücadelesi tarihinde şehit düşen tüm devrimcilerin beze yapılmış resimleri arkasında toplanan Devrimci Gençler, işçi ve emekçi kitlelerin büyük sempatisini kazanmıştır. Devrimci Gençliğin bu duyarlılığı, geçmiş mücadelesine ve şhitlerine bağlılığı, onları mücadelelerinde yaşatma kararlılığı, işçi ve emekçi yığınları coşturmuştur. Beşiktaş'ta toplanan 100 bine yakın devrimci, ilerici, yurtsever düzenli ve disiplinli sıralar halinde Dolmabahçe yoluyla Taksim'e yürüdü. Alana işçiler arasından geçerek, şhitlerinin resimleriyle giren, İYÖKD pankartı arkasında yürüyen Devrimci Gençler, işçi ve emekçi yığınların alkışlarıyla karşılandı. "Tek Yol Devrim" sloganı ata ata alana giren devrimciler, reformizmin-revizyonizmin "barikatları"nı aşarak işçi ve emekçilerle kucaklaştı...

Devrimci Gençlik gücü yettiğinde emekçi halkın yaşadığı mahallelere, semtlere de gitmiştir, buralarda devrimci çalışmalar yürütmüştür. Halkın sorunlarına, dertlerine ortak olmuş, mücadelesine omuz vermiştir. Halkla sıcak ilişkiler kurmuş, her dönem anti-emperyalist, anti-faşist bilincin taşıyıcısı olmuştur.

Bu amaçla 1977'de Ümraniye'de halkın gecekondur yapımına katılmış, gecekonduların yıkılmasını engellemek için yoksul halkla omuz omuza mücadele etmiştir. Daha sonra yıkılan gecekonduların yeniden yapılması için halkla birlikte çalışarak oligarşinin tüm tehditlerine rağmen geniş ve güçlü bir potansiyel taşıyan **1 Mayıs Mahallesi**'nin yaratılmasında önemli bir fonksiyon üstlenmiştir. Aynı zamanda bunun belediye ve polis tarafından yıkımını engellemek için uzun süre güvenlik almıştır.

Yine 1977 yılından başlayarak Kağıthane sırtlarındaki boş devlet topraklarında gecekondur yapımını başlatmıştır. Başını sokacak evi bulunmayan ve anti-faşist niteliği bilinen yoksul halkın sorununa düzenin kendi koşulları içinde geçici de olsa bir çözüm bulmayı hedefleyen bu gecekondur yapımı, bir yıl içinde tamamlanır. Dev-Genç militanlarının denetiminde, onların aktif yardımıyla halkın talepleri karşılanarak bir gecekondur mahallesi oluşturulmuştur. **Çayan Mahallesi** adı verilen bu mahalleye daha sonra polis-asker güçleri, anti-faşist potansiyeli dağıtmak, sindirmek için defalarca saldırmış, ama bu saldırılar Dev-Genç militanları ve halkın ortak örgütlülüğü ile savuşturulmuştur. Bu mahallede halkın tüm sosyal sorunları devrimcilerle halkın oluşturduğu ortak **“halk komitesi”** tarafından çözümlenmeye çalışılmış, yönetime doğrudan katılan halk kendi sorunlarını kendisinin çözebileceği bilincini edinmeye başlamıştır.

Yine Küçükbakkalköy’de, Dudullu’da benzer gecekonduların mücadelesini bizzat başlatan ya da onlara omuz veren Devrimci Gençliktir. Devlete ya da tekelleri büyük şirketlere ait arazilere el konularak başlatılan gecekonduların yapımı kısa sürede yeni bir mahallenin ortaya çıkmasıyla sonuçlanıyordu. (*)

Kısaca 12 Mart öncesinden gelen Devrimci Gençliğin emekçi yoksul halkla dayanışma geleneği 12 Mart sonrasında da sürdürülmüş, daha İYÖKD döneminden itibaren bu gelenek yaşatılmıştır. (**)

(*) Dev-Genç’in gecekonduların yapımlarına, işçi direnişlerine destek vermesi ve bizzat örgütlemesi şeklindeki çalışmalar, devrimci hareketin merkezi oluşumundan sonra iş alanlarına göre ve farklı organizasyonlar altında toplanarak **Devrimci İşçi Hareketi** ve mahalli çalışmanın ilk nüveleri olmuş ve Dev-Genç’ten ayrı organizasyonlara kavuşarak merkezileşmiştir.

(**) 1975 Lice depremi sonrası “Doğu halkı ile dayanışma” için İYÖKD tarafından açılan kampanya bunun ilk örneklerinden biridir. Depremden etkilenen yoksul köylülere giyecek, para ve kan bağıışı için yapılan kampanya sonucu toplanan bağışlar, İYÖKD’nin görevlendirdiği devrimciler tarafından Lice’ye götürülmüş ve halka bizzat doğrudan dağıtılmıştır.

resim 4

Boş

5. BÖLÜM

İYÖD SONRASI DURUM VE İSTANBUL DEV-GENÇ

A - Genel Durum

İYÖD'ün kapatılması, her ne kadar Devrimci Gençliğin örgütlenme ve mücadelesine pek büyük zararlar vermediyse de, yeni bir derneğin kurulması ve bu alanda bir boşluk yaratılmaması gerekiyordu. Dev-Genç grubu bir yandan gençliğin devrimci mücadelesinin üzerine yüklediği görevleri yerine getirirken, (ki bu görevler hem anti-faşist mücadelenin, hem de akademik-demokratik mücadelenin geliştirilmesi üzerine görevlerdir) bir yandan da yeni bir derneğin kuruluş çalışmalarını başlatır.

1977 Mart'ından itibaren faşist saldırıların boyutları iyice yükselmiş, tek tek cinayetler toplu katliamlara dönüşme sürecine girmiştir. Faşistlerin tek tek devrimcileri pusu kurarak katletmelerini engellemek için, Dev-Genç okullara toplu halde gidiş gelişleri düzenlemiş ve böylece tek tek pusular büyük ölçüde engellenmiştir. Her geçen gün kitleden tecrit olan ve okullara giremeyen faşistler, tek tek cinayetlerle devrimcileri

yıldıramayacağını anlayınca bu sefer toplu katliamlara yönelmiştir. Ancak olayı salt bu yönüyle açıklamak, sorunu biraz basite almak olacaktır. Devrimcilerin tedbirli davranışları ve kararlı mücadeleleri, faşist hareketin sindirme politikasında saptadığı bir takım araçları daha önce gündeme getirmesini zorunlu kılmıştır. Yani devrimcilerin mücadelesi bu politikada bir zamanlama değişikliğine yol açmıştır.

1973'lerden itibaren gelişen potansiyel ve bunun üzerinde yükselen devrimci mücadele ve örgütlenmelerin hızla gelişmesi, kendi geleceği ve çıkarları açısından tehlike potansiyeli oluşturduğu için, emperyalizm ve oligarşiyi rahatsız etmeye başlar. Bu nedenle kitlelerde gelişen potansiyeli sindirip, pasifize etmek ve devrimci örgütlenmeleri yoketmek için daha şiddetli ve etkili saldırıların zemini hazırlanır, teşvik edilip yönlendirilir. Bunun en avantajlı yolu ise bu işi öncelikle sivil faşist hareket aracılığıyla yapmaktır. Devletin ilk aşamada bu çatışmanın içine girmesi yıpranmasını ve otorite kaybını getirecektir. Oysa perde arkasından desteklediği faşist hareket, halkın milliyetçi (gerektiğinde anti-kapitalist sloganlar atarak), dini duygularını sömürerek; hem karşı devrimci bir örgütlenme yaratabilir, hem de genelde yürüttüğü faşist terörle, halkı devrimci düşünce ve örgütlenmelerden uzaklaştırıp pasifize edebilirdi. Bu, oligarşinin yıpranmasını önleyeceği gibi, oligarşiyeye kitle tabanı da yaratacaktır. Şayet faşist terör ve demagoji başarıya ulaşamaz, devrimci mücadele ve örgütlenmenin boyutları giderek yükselirse, o zaman oligarşinin resmi güçleri devreye girecek, "iç savaş", "can güvenliği" vb. demagojilerle -"tarafsız" bir görünümle- devrimci örgütlenmelere darbeler indirmeye başlayacaktır.

'77 Mart'ından itibaren, Türkiye çapında kitle katliamına yönelik eylemler gündeme gelmeye başladı. İstanbul Galatasaray Mühendislik öğrencileri topluca okul çıkışında

taranır; bir ölü, üç yaralı vardır. Ankara’da Yükseliş Koleji öğrencileri defalarca taranır, bombalanır, 10’a yakın ölü ve en azından bir o kadar insan yaranır. Bu katliamlar zinciri sürecektir ve 1 Mayıs 1977, 16 Mart 1978 İ.Ü. katliamlarına, Sivas, Elazığ, Malatya, Maraş, Çorum gibi kentlerdeki toplu katliamlara, katliam girişimlerine kadar uzanacaktır. Can güvenliğini tehdit eden bu faşist terör karşısında devrimcilerin üzerine düşen temel görev ise, halkın can güvenliğini sağlamak ve faşist terörü caydıracak bir savunma anlayışını kitle ve kadrolarına hakim kılmaktır. Başından beri faşist terör karşısında bir adım bile geri atmayan Dev-Genç’in kitle ve kadrolarına hakim kılınan anlayış, bu temeldeki aktif savunma anlayışıdır.

Mücadelenin böylesine yükselmeye başladığı bu dönemin bir özelliği de, oportünizm ve revizyonizmin “kitleler”den önce mücadele alanlarını terketmeye başlamasıdır. Anlayış, Godot’u beklercesine uygun koşulların gelmesini beklemek ve kitlelerin ayağa kalkacağı ana kadar dergilerde, yayınlarda “*kitleler*”, “*direnin*” diye çılgınlıklar atmak olunca, böyle bir ortamda, oportünizme ve revizyonizme düşecek pek fazla iş yoktu. Nasıl olsa faşistlerin karşısında “*maceracılar*”, “*goşistler*” vardı. Onlar esas olarak “*sosyal faşist*”lerle veya “*Maocu bozkurtlar*”la mücadele etmeliydi. Hem asıl tehlike onlar değil miydi?

Oysa faşistler durmadan saldırıyor, kitle katliamını amaçlayan eylemler yapıyorlardı. 28 Nisan 1977’de Galatasaray Mühendislik Yüksek Okulu öğrencileri okul çıkışında faşistler tarafından kurşun yağmuruna tutulduğunda, “*Şişli Meydanında üç kız*”dan “*biri...*”, **Çiğdem Yıldır** isimli Dev-Gençli öğrenci ölüyor, yine Dev-Gençli üç öğrenci yarananıyordu.

Galatasaray Mühendislik Yüksek Okulu hemen o gün Dev-Genç tarafından işgal ediliyor, bütün gece yaşanan coşkulu ve faşizme karşı kinin haykırıldığı işgalden sonra Çiğdem Yıldır,

büyük bir anti-faşist gösteriye dönüşen cenaze töreniyle (Şişli-Karaköy-Kadıköy yoluyla Karacaahmet'te sona erer) toprağa veriliyor, kanının yerde kalmayacağı haykırılıyordu. İstanbul Devrimci Gençliği anti-faşist bir gösteriyle baştan başa iki yakayı geçip gidiyordu. Oportünizm ve revizyonizm de kaçırmayacakları bir propagandadan yararlanmayı ve aynı şekilde “haykırmayı” ihmal etmiyordu.

B - 1 Mayıs 1977 Katliamı ve Dev-Genç

Coşkuyla kutlanan 1976 1 Mayıs Bayramı'ndan sonra sıra, 1977 1 Mayıs'ını da aynı şekilde kutlamaya gelmişti. Devrimciler bunu daha coşkulu geçecek anti-faşist, anti-empyralist bir gösteri haline getirmeye ve bu yönde hazırlıklarını yoğunlaştırmaya başladığı bir sırada, oportünizm ve revizyonizmin yayın organları birbirlerine karşı, kan-barut kokan yazılarla, kin ve nefretlerini kusmaya başladılar. Ancak ne kusulan kinin ve ne de kokusu yayılan kan ve barutun faşizme karşı bir mücadeleyle ilişkisi yoktur. 1 Mayıs'ın aylar öncesinden başlayan bu kapışmada, revizyonist ve oportünist kamp birbirlerine karşı “kahramanlık” savaşına hazırlanmaktadırlar. Özellikle oportünist kesim (başta HK), 1 Mayıs işçi bayramına “sosyal faşistler”in sahip çıkmalarına sessiz kalmayacaklarını, onların gerçek yüzlerini ortaya çıkaracaklarını ve her ne pahasına olursa olsun, 1 Mayıs'ta Taksim meydanına girerek işçi sınıfıyla kucaklaşacaklarını yayın organlarında yazıyor, bu yönde hazırlıklarını sürdürüyorlardı. Revizyonizm ise başından beri “Maocu bozkurtlar”ı 1 Mayıs alanına sokmayacaklarını (DİSK içindeki etkinlikleri nedeniyle 1 Mayıs'a sahip çıkma hakkını kendilerinde görüyorlardı), işçi sınıfının “Maocu bozkurtlar”a gereken dersi vereceğini yazıyorlardı.

1 Mayıs yaklaştıkça bu tehdit salvoları iyice yükselir, “*gireceğiz*”, “*sokmayacağız*” biçiminde somutlaşan kesin tavırlara

dönüşür. Fiili olarak buna uygun zemin de hazırdır. DİSK'in izin aldığı ve hemen hemen tüm demokratik kuruluşların, grupların katıldığı yürüyüş ve miting, Beşiktaş-Taksim arasında olacakken; oportünist kesimin en keskinleri ise (HK, HY, PDA, HB vb.) Saraçhane'de toplanıp oradan Taksim'e yürüyeceklerini ilan ettiler.

Bu arada oligarşi de, bu fırsatı kaçırmaz. Revizyonizm ile oportünizmin yarattıkları bu provokasyon ortamını en iyi şekilde değerlendirir. Devlet yetkililerinden iş adamlarına, gerici faşist kuruluşlardan basın organlarına kadar herkes, bu provokasyon ortamını kızıştırmaktadır. 1 Mayıs'tan çok önceleri oligarşinin propaganda mekanizmaları, harekete geçmiştir. “1 Mayıs'ta olay çıkacağı”, “Devrim provası olacağı”, “sol grupların kollarını paylaşacağı”, “normal vatandaşın evinden çıkmaması gerektiği”, “ortalığın kan gölüne döneceği” vb. mesajlar içeren demeçler ortalığı kaplar. Oligarşi hazırladığı planı oportünizmle revizyonizmin açtığı gedikten girerek uygulamaya başlamıştır artık.

Dev-Genç, doğal olarak DİSK'in yapacağı yürüyüş ve mitinge katılacaktır. Miting günü geldiğinde ortamı gözönüne alan Dev-Genç, tüm hazırlıklarını tamamlamıştır. (*)

Oligarşinin tüm çabasına ve oportünist-revizyonist kesimlerin sorumsuzluklarına karşın, 1 Mayıs geldiğinde Beşiktaş'ta büyük bir kalabalık toplanmıştır. İşçiler, memurlar, hukukçular, teknik elemanlar, küçük esnaf, sağlıkçılar, öğrenciler vb. kısacası en az **250-300 bin** kişilik bir kalabalıktır bu. Barbaros Bulvarı, Beşiktaş meydanından (iskele tarafı da dahil) Balmumcu'nun ara sokaklarına kadar dolan bir insan

(*) Devrimci Gençlik dergisinin çıkmasıyla “Devrimci Gençlik grubu” olarak anılmaya başlanan “Cepheciler”, bu yürüyüş, gösteri ve mitinge Dev-Genç pankartı altında katılmıştır.

kalabalığının coşkulu sloganlarıyla, marşlarıyla, türküleriyle, halaylarıyla sarsılmaktadır.

Yürüyüş başlar, ancak Dev-Genç revizyonist kurmaylarca kasıtlı olarak en sona bırakılmaya çalışılır. 50 bin civarındaki kitleyle Dev-Genç'in böylesine önemli ve provokasyona açık bir günde beklemeye ve her şey olup bittikten sonra boş meydana girmeye (DİSK'in amacı da buydu. Taksim'de miting bitene kadar Dev-Genç'in önündeki barikatların açılmayacağı açığa çıkmıştı) niyeti yoktu. Önlerine kurulan barikatı, zorlamanın veya yıkmamanın anlamsızlığını ve yanlışlığını bilen Dev-Genç, ilk kortejlerin Beşiktaş'tan Dolmabahçe'ye doğru yürümeye başladığı bir sırada, kendi kortejini düzenler ve İhlamur-Maçka-Elmadağ yoluyla Taksim'e doğru yürüyüşe geçer. Taksim'e vardığında yolu tekrar revizyonistler tarafından kesilir ve meydana alınmak istenmez. Ancak Dev-Genç kararlı tavrıyla bir olay çıkmasına izin vermeden meydana girer. Taksim meydanının simgesi olan anıtın çevresine yerleşir. Meydana varıldığında Dev-Genç'in tahmininin doğru olduğu ortaya çıkar. Revizyonistler, daha Dolmabahçe yönünden gelen kortejler tamamıyla meydana girmemişken, hatta Beşiktaş'ta hala yürüyüşe geçememiş büyük bir kitle varken mitingi başlatmıştır. Dev-Genç'siz bir 1 Mayıs düşünülmüş ama başarılamamıştır. Anıtın etrafında toplanan Dev-Genç temsilcileri konuşmalar yaparken, Saraçhane'den yola çıkan oportünist kesimin Tarlabası yönünden Taksim'e çok yaklaştığı ve revizyonistlerin orada bir barikat oluşturdıkları haberi gelir. Haberin arkasından "sosyal emperyalizm", "Maocu bozkurt" türünden sloganlar Tarlabası yönünden yükselmeye başlar. Daha ne olduğu tam anlaşılmadan 1 Mayıs meydanını silah sesleri doldurur. İlk ateş Sular İdaresi'nin üzerinden açılır. Dev-Genç militanları olaya müdahale ederlerken bir beyaz Renault çıkar ortaya ve kitleye ateş ederek Sıraselviler yönünde kaybolur. Sular İdaresi'nin çatısından açılan ateş susturulur, ancak bu

defa, polis ve panzerler kitleye saldırır. İlk ateş sesleriyle paniğe kapılıp dağılmaya başlayan kitle, panzerlerin hücumuyla darmadağın olur. Her taraf koşuşan, yerlerde yuvarlanan, birbirini ezen, çiğneyen insanlarla doludur.

Meydanda kitlesiyle birlikte bir tek Dev-Genç militanları ve karşısında da panzerleriyle, silahlarıyla polis vardır. Meydan terkedilmeyerek, polisin tüm dağıtma girişimleri püskürtülür. Panzerlerin bir kısmı etkisiz hale getirilir. Dev-Genç'in kararlılığı polisi durdurmuştur. Ve bundan sonra kimsenin kalmadığı meydanda Dev-Gençliler hem polisi etkisiz kılmaya çalışır, hem de yerde yatanları toplayarak yaralıları hastaneye taşımaya gayret eder. Herşey bitip de yapacak birşey kalmadığını, dağılan polisin yerini askerlerin doldurduğunu gören Dev-Genç militanları kırılmış polis çemberinden geçerek meydana çıkılmeye başlar ve Dolmabahçe-Kabataş yolunu izleyerek Tophane Karaköy'e kadar polisle çatışa çatışa kitlenin fazla kayıp vermeden dağılmasını sağlar.

Ertesi gün gazetelerde "36 ölü" haberinin altında panzerlerle ezilmiş, kurşunlanmış, yaralanmış işçilerin, öğrencilerin, devrimcilerin bir savaş meydanındaki gibi yerde yatan, korkunç ve iç karartıcı bir görünümü vardır. Bir de bu tabloyu tamamlayan pankart sopasıyla panzere saldıran, polisle çatışarak kitleyi korumaya çalışan Dev-Gençlilerin ve Taksim Anıtında kıpkızıl dalgalanan "Dev-Genç" pankartının resimleri... Her tarafı kana bulanmış, yakılmış, yıkılmış, darmadağın olmuş meydanın ortasında dalgalanan bu pankart; adeta **"ne yapmanız bizi yok edemezsiniz, baş eğmeyiz"** dercesine Dev-Genç iradesini, kararlılığını herkese ilan etmektedir.

Coşkuyla, mücadele türküleriyle, halaylarla dopdolu geçmesi beklenen 1 Mayıs, kirli ve iğrenç ellerce, kana bulanmıştı. Kim verecekti bu katliamın hesabını? Elbetteki birinci dereceden sorumlusu oligarşiydi ve ilk hesap vermesi gereken de oydu.

Dev-Genç katliamın hemen ertesi günü, 1 Mayıs katliamını tezgahlayan **CIA-MİT-Kontrgerilla**'yı gerçek sorumlu ilan etti. Ama oligarşiye, faşist güçlere, bu planını uygulayacağı ortamı hazırlayanların hiç mi sorumluluğu yoktu? Hiç mi vermeleri gereken hesap yoktu? Vardı elbet ve herkes “günah”larının bedelini ödemeliydi. Suç aranıyorsa, günah aranıyorsa, oportünizmin ve revizyonizmin bu olaydaki tavırları ve sorumlulukları ortaya konmalı, bunun hesabı istenmeliydi. Dev-Genç bu hesabın verilmesini isteyecekti. Her şeyden önce herkes kendi tavrını değerlendirmeliydi.

Ancak Dev-Genç'in sorumluluğu havada kaldı. 1 Mayıs öncesi “*asacağız*”, “*keseceğiz*”, “*gireceğiz*”, “*sokmayacağız*” çığlıkları atanlardan bu yönde bir çaba görünmediği gibi tam tersine kendi dışında tüm gruplardan özeleştirici istiyorlardı. Herkes “yavuz hırsız” örneği birbirini suçluyordu. Asıl hesap vermesi gerekenler, hızını alamayıp oligarşiden fazla birbirini suçluyor, bilinen tutumlarını sürdürüyorlardı.

Dev-Genç ise olayın hemen ertesinde değerlendirmesini yaparak bunu tüm siyasi gruplara ve kamuoyuna duyurdu. Özel olarak da katliama zemin oluşturan, provokasyon ortamının doğmasına neden olan gruplardan özeleştirici istedi. Bunu pratikte uygulamaya başladı (1 Mayıs akşamı Dev-Genç'in tepkisini tahmin eden, suçluluk psikolojisindeki grupların taraftarları kaldıkları yurtlara dahi gelmediler). Ertesi sabahtan itibaren Dev-Genç grubu yurtlarda, okullarda, derneklerde, sendikalarda, odalarda vb. her birimde, olayda sorumluluk taşıyan oportünist ve revizyonist grupların taraftarlarıyla tek tek konuşup özeleştirici istedi. Büyük çoğunluğu olayın şokuyla, grupsal zihniyeti bırakıp özeleştirici verirken, bazıları böyle bir şeye yanaşmadı ve kendi gruplarının tavrını bağnazca savundu. Grupsal çıkarlar dışında hiçbir şey düşünmeyen, bir parça da

olsa Türkiye Devrimci Hareketi'nin genel sorumluluğunu duymayan bu unsurlar tüm birimlerden uzaklaştırıldı.

Ancak Dev-Genç'in örgütlerarası platformdaki tüm çabası sonuç vermez. Revizyonist ve oportünistler değil özeleştirici vermek, tek bir hatayı dahi kabul etmeye yanaşmazlar. Bu grupların sorumsuz tavırlarını devam ettirmeleri, 1 Mayıs öncesi başlattıkları çatışmayı 1 Mayıs sonrasında da devam ettirmeleri, oligarşinin işine yarar. Oligarşi olaydaki sorumluluğunu örtbas etmekte bundan yararlanır. Oysa herkes sorumlu olarak karşısındakini ilan edeceğine, dürüst bir şekilde özeleştirici verip, oklarını asıl olarak oligarşiye yöneltseydi, durum çok daha değişik olurdu ve oligarşinin katliamdaki sorumluluğu bir kere daha ortaya çıkar, terörcü, katliamcı yüzü teşhir olurdu.

Bu o kadar önemli mi diye sorulabilir? Nasıl olsa herkes oligarşinin bu olaydaki payını biliyordu denilebilir. Ancak böyle bakmak sorunların özünü gizlemekle özdeştir. Herkes oligarşinin sorumluluğunu bilse de revizyonist ve oportünist grupların oklarını birbirine yöneltmesi, oligarşiye rahat nefes aldırması ve o bir kenardan bu kapışmayı gülererek seyretmiştir. Oysa oligarşi yoğun bir şekilde teşhir edilse, üzerine gidilse, böyle katliamların yeniden gündeme getirilmesini engelleyecek bir caydırıcılık sağlanmış olurdu. Bu yönde belli ölçülerde sonuç alınabilirdi. Çünkü Türkiye'deki egemen sınıfların ellerindeki araçlar ve dayandıkları güçlerin çok sağlam temellere sahip olmayışı, ciddi boyuttaki kitle tepkileri ve devrimci muhalefet hareketleri karşısında, kolayca etkilenebilecek ve zaafa uğratılabilecek avantajlar yaratmaktadır. Revizyonizm ve oportünizm yüzünden oligarşi, böyle bir katliamın sorumluluğundan sıyrıldığı gibi, bu katliamı sola hücum için bir demagoji malzemesi haline de getirebilmiştir. Olayda sorumluluğu büyük olan oportünist ve revizyonistlerin bir çoğu ise 10 yıl sonra

“demokrat”, “sivil toplumcu”, “ulusal uzlaşmacı” kesilmişler, ama 1 Mayıs’taki sorumluluklarının özeleştirisini hala vermemişlerdir.

Oligarşinin kitle pasifikasyonunda büyük bir adım attığı 1 Mayıs 1977’nin etkisi, sonraları ortaya çıkacaktır. Kocamustafapaşa çatışması gibi olaylarda kendine güvenini kazanan kitleler, bu katliamdan sonra yeniden pasifikasyon sınırlarının içine girme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Uzun bir süre, genel katılıma açık kitlesel eylemlerde, kitlenin tedirginliği, en ufak bir olayda paniğe kapılma özellikleri, gözden kaçmamıştır. Örneğin 1 Mayıs 1978’de yapılan yürüyüş ve mitingdeki tedirginlik, çekingenlik havası buna iyi bir örnektir. Bu yürüyüş ve mitingin 1 Mayıs’ın anlamına yakışmayan bir şekilde coşkusuz ve cansız geçmesinin ve katılımın 1977 1 Mayıs’ına göre daha düşük olmasının en büyük nedeni 1 Mayıs 1977 katliamı ve yaratılan pasifikasyondur.

1977 yılının önemli bir özelliği de yeni bir siyasi görüşün ortaya çıkmasıdır. O güne kadar Devrimci Gençlik Dergisi etrafında kümelenen bu siyasi görüş taraftarları, 1977 Nisan ayında “Devrimci Yol” adlı derginin çıkışıyla siyasi arenada bu adla yer almaya başlarlar. Derginin ilk sayısından kısa bir süre önce bir de “Bildirge” çıkar. Temel görüşlerin ifade edildiği bu “Bildirge”nin çıkmasıyla, daha önce “Devrimci Gençlik” dergisi paralelinde, Ankara grubu ile ilişkide olan ve “Dev-Genç Federasyonu” örgütlenmesiyle daha yakın ilişkilerin temelini atmaya çalışan “İstanbul Dev-Genç” grubunda tartışmalar başlar. (*)

(*) Bildirge çıkmadan üzerinde tartışmaların yapıldığı taslakta belli oranda düşünce birliği sağlandığı, eleştiri konusu olan silahlı mücadele, halk savaşı, geçmişin değerlendirilmesi, öncü savaşı, suni denge, Kemalizm, anti-faşist mücadele, örgütlenme, revizyonizm vb. vb. birçok noktada taslağın değişeceği ve konuşulan çerçevede ele alınacağı konusunda anlaşıldığı halde, bildirgenin yayınlanmasıyla taslağın büyük oranda eski muhtevasını koruduğu, ancak çeşitli ifadelerin muğlaklaştırılarak her

Özet olarak İYÖD sonrası dönem anti-faşist mücadelenin en üst noktada devam ettiği, revizyonizm ve oportünizmin devrimci mücadeleden ve kitlelerden tecritinin hızlandığı,

tarafa çekilir hale getirildiği görülür. “*Neden böyle*” sorusuna verdikleri cevaplar ise ikna edici ve samimi olmaktan uzaktır. “*Baskı hatası*”, “*şu başlangıçta kavranmalı*”, “*bu görüşleri daha sonra açacağız*” gibi ciddiyetsiz cevaplarla eleştiri noktalarının üzerini küllemek istiyorlardı. Ortada farklı düşüncelerin ve farklı pratiğin olduğu herkesçe görülmüyordu, en azından seziliyordu. Ama devrimci hareketin birliğini korumaya çalışmak, devrimci sorumluluğun gereği idi. Henüz tam olarak farklılıkların belirginleşmediği bir noktada, farklı düşünülen noktaları öne çıkarmak ve birliği zedelemek devrimci bir tavır olamazdı. Bunun için eleştiri-tartışma sürecinin yaşanması birlik noktalarının ön plana çıkarılması, farklı görüşlerin giderilmeye çalışılması gerekiyordu.

Çıkan dergi sayıları ve süregelen kızgın anti-faşist mücadele, düşüncelerimizi doğrularken, eleştirilerimizin dikkate alınmadığı ve THKP-C düşüncesiyle ilgisi olmayan yeni bir kafa yapısının (sağ) oluşturulmasına çalışıldığı görülür. Bunun için de Makyavelist yöntemlerle her yola baş vurulur.

Marksist-Leninistler, tüm olumsuzluklara karşı devrimciliğin ciddi bir iş olduğunun bilincinde olarak eleştirilerini dışa yansıtmadan hareket ederler. Dışa karşı DY savunulur, tüm eleştirilere göğüs gerilir. DY’lu sorumlular ise bu durumu yanlış değerlendirerek kendilerine muhtaç olduğumuzu ve artık her şeye oportünist düşüncelerinin egemen olduğunu sanırlar.

Bu süreçte sorumsuz, zayıf bir kısım unsurların “sol” eleştirileri de vardır. Hiçbir zaman tutarlı bir eleman olmamış, gayrimemnunluğu ilke edinmiş bu unsurlardan örgüt elemanı olamazdı. Ve devrimci saflardan kopup sol fokocu örgütler arasında dolaşıp durdular...

1984’de DY’un Yurtdışı kanadının çıkardığı bir yazıda DY’un Devrimci Sol ayrılığına kadar görüşlerini açmadığını belirtilirken hemen diğer tüm eleştirilerimizi doğrulayan ifadelerin yer alması oldukça ilginçtir. Bu kesimin bugün vardığı nokta, Avrupa komünizminden güçlü bir etkileniş, şiddetli bir anti-Sovyetizm, Anti-Stalinizm (doğal olarak anti-Leninizm) biçiminde şekillenen eski “Birlikim” çizgisinin bir tekrarı olmuştur.

Marksist-Leninistlerin 1978 sonundaki mücadelesi ve kopuşu, DY’un bugün -bu kesimce- ifade ettiği düşüncelerinin netleşmesini engellemiş ve o gün daha sağa kaymalarını önlemiştir. Ama yapay olan bu durum 12 Eylül sonrası her yanıya ortaya çıkacak ve DY oportünist cephedeki gerçek yerini alacaktır.

Devrimcilerin daha örgütlü ve bilinçli olarak hem pratik mücadelede, hem de ideolojik mücadelede olumlu sınavlar atlatıp zengin deneyimler kazandığı, dersler çıkardığı bir dönem olmuştur. Özellikle yaşanan tarihsel önemdeki olaylar ve bunlardan çıkarılan dersler, Devrimcilerin bundan sonraki mücadelesinde aydınlatıcı olacaktır.

C - İstanbul Dev-Genç'in Kuruluşu ve Devrimci Mücadelenin Sorunları

1 - Genel Durum:

1977 yılı yazı sonunda İstanbul Devrimci Gençliği, kapatılan İYÖD'ün yerine merkezi kitle örgütü olarak **İstanbul Dev-Genç'i (İstanbul Devrimci Gençlik Derneği)** kurduğunda, iktidarda II. MC. Hükümeti vardı. 5 Haziran erken genel seçimlerinde en fazla oyu alan CHP, mecliste çoğunluğu sağlayamayan bir hükümet kurma girişiminin ardından, yönetimi yeniden MC partilerine teslim etmiştir. Özellikle Kıbrıs Harekatı ve '74 affının etkilerini oya dönüştürmek için 1975'ten beri erken seçim talebini gündemden indirmeyen CHP ve Ecevit, iki yılı aşkın bir süreyi kapsayan MC iktidarının ertesinde yine çoğunluğu sağlayamamış ve parlamentodaki oluşumlarla MC partileri yine iktidara gelmişlerdir.

1977 erken genel seçimlerinin sonuçlarının ortaya koyduğu bazı gerçekler, sürecin genel seyrini ve gelişmelerin yönünü açıklar nitelikteydi.

Birincisi, 1973 seçimlerinde 3 milletvekiliyle meclise girebilen faşist parti MHP'nin, 5 Haziran 1977 seçimlerinde aldığı oy oranı ve Meclise soktuğu milletvekili sayısında görülen artıştır. Bu artışı yorumlarken 1973'lerden beri faşist hareketin yoğunlaştırdığı terör ve demagojiyi, gelişmelerin kilit noktasına yerleştirmeliyiz. MHP bir yandan AP ve DP'nin, diğer yandan

MSP gibi partilerin tabanına hitap etmiş ve bu anti-komünist potansiyelin en radikal kesimlerini etrafında toplanmıştır. MHP terör yoluyla anti-komünist potansiyele, komünistlere karşı en iyi şekilde kendilerinin mücadele edebileceği mesajını verirken, bunu çeşitli demagojilerle de (örneğin, AP'nin kapitalistliği vb.) beslemiştir. Bir önemli demagoji de, MHP'nin ırkçı-Turancı görüşleri bir yana bırakarak, Türk-İslam sentezini benimsemesi ve böylece geleneksel dinci yapılanmaların (tarikat vb.) oylarını diğer sağ partilerden koparmaya başlamasıdır. Ancak gelişmenin temelinde yatan belirleyici etken, faşist terör ve bu terör aracılığıyla anti-komünist potansiyele verdiği mesajdır.

CHP'nin bu seçimlerde, 1973 seçimlerine göre oylarının biraz daha artması ise, günlük bir gelişmedir ve kurduğu hayallerin yıkıldığını gösterir. O günün koşullarında somut bir değişiklik yaratmamasına karşın, CHP'nin bu güdüklüğü Türkiye'de ortaya çıkan önemli gelişmelerin sonuçlarıdır.

1973'lerde kitlelerdeki devrimci potansiyeli sömürmeye çalışan ve bunda da ilk dönemler belli oranlarda başarı kazanan CHP, bu potansiyeli pasifize etme yönünde attığı hızlı adımlara paralel olarak, süreç içinde kitlelerden beklediği ilgi ve desteği de yitirmekten kurtulamayacaktır.

Gelişen faşist terör karşısında kitlelerin “umut”ları suya düşmeye başlamış, CHP'nin faşist terör karşısında acizliği, yavaş yavaş ortaya çıkmıştır.

1973'lerde başlayan CHP'nin hızlı gelişimi Kıbrıs Harekatı'nın milliyetçi demagojilerle kullanılması ve genel af olayıyla daha da hızlanmışsa da, faşist terör karşısındaki uzlaşmacı-teslimiyetçi tutumu bu gelişimi durdurmaya başlamıştır.

Diğer yandan CHP karşısında bir alternatif olmaktan çok, henüz kendini toplamaya çalışan sol, anti-faşist mücadeleye

ilişkin genelde CHP'den daha fazla birşey yapmaması, yapanların ve yapmaya çalışanların ise henüz işin başında olması nedeniyle, faşizme karşı mücadelede CHP'nin bir alternatifini yaratamamıştır. Bu nedenle “umut”lar kararsa da en güçlü görünen CHP, kitlelerce son “umut” olarak görülmeye devam etmiş, destekleri -azalsa da- sürmüştür. Özetle, CHP'nin 1977 seçimlerinden az da olsa bir oy artışıyla çıkmasını “Roma'nın son dönemleri”ne benzetebiliriz. Bu, çökmekte olan bir yapının göstereceği en son ve güçlü atılımıdır. Çöküşün bir önceki aşamasıdır. CHP'nin bundan sonraki yazgısını faşist terör karşısındaki tutumu ve devrimci hareketlerin bu konuda CHP'ye alternatif olup olmamaları belirleyecektir. Nitekim 1979 ara seçimleri bunu ortaya koyacaktır.

İstanbul Dev-Genç'in kuruluşu; faşist terörün her geçen gün azgınlaşıp tüm halk kitlelerine yöneldiği; CHP'nin bu terör karşısında sürekli geri adımlar atarken, kitleleri de kendine uydurup faşist teröre teslimiyete zorladığı; devrimcilerin ise hem faşist terörü durdurup caydırmak, hem de kitleleri CHP gibi “sol” görünümlü düzen partilerinin etkisinden kurtarmak ve aktif bir anti-faşist mücadeleye kanallı etmek göreviyle karşı karşıya olduğu bir dönemde gerçekleşmiştir. İstanbul Dev-Genç, gençlik alanında bu görevini yerine getirmek sorumluluğu ile karşı karşıyadır.

2 - Faşist İşgaller:

Dev-Genç, üzerine düşen bu görevleri yerine getirmek için 1977-78 öğrenim yılı başladığında programının odağına faşist işgallere ve saldırılara karşı mücadelenin yükseltilmesini koyar. Bu programın iki ana başlığı vardır: Birincisi, 1976-77'de başlayan işgal kırma kampanyasını daha güçlü bir şekilde devam ettirmek ve ikincisi de işgalin kırıldığı okulları her türlü faşist

saldırı ve demagoji karşısında güçlü kılmak, buralarda anti-faşist bilinci yaygınlaştırıp geniş ve disiplinli, örgütlü bir anti-faşist potansiyel yaratmak, kitlelerin akademik-demokratik taleplerine sahip çıkarak bu talepler için mücadeleyi geliştirmektir.

Bu doğrultuda faşist işgal altında bulunan tüm okullarda hızlı bir toparlanma faaliyeti başlatılır. Özellikle geçen öğrenim döneminde bu kampanyanın Türkiye çapında yarattığı yankıların genişliği, toparlanma çalışmalarında belli bir kolaylık getirmiştir. Hukuk, Edebiyat Fakülteleri, Vatan Mühendislik Yüksek Okulu, Aksaray İTİA, Beşiktaş Mimarlık Yüksek Okulu vb. bu faaliyetin merkezini oluşturur. Bunlar ağırlıkla çalışılması gereken yerler olmakla birlikte, faşist örgütlenme tehlikesinin potansiyel olarak hala bulunduğu, etkinlikleri kırılmakla birlikte, faşist saldırıların durmadığı ve bu yüzden özel önem verilmesi gereken okullar da vardır: Bunlar, Yıldız ve Galatasaray, Orman, Fen, Kimya Fakülteleri, Şişli Siyasal Y.O., Kadıköy Eğitim Enstitüsü, Ortaköy Eğitim Enstitüsü ve İTÜ vb. olarak sayılabilir. Bunun dışında kalan okullar esas olarak genelde devrimcilerin denetimindedir. Ama bu, faşist tehlikenin hiç olmadığı anlamına gelmemektedir. Bütün okullar boş bırakılmamalı, faşist tehlike karşısında güçlendirilmeli, rehavete düşülmemelidir. Bu ise tüm okullara gidilmesi ve yoğun bir şekilde çalışılması demektir.

Büyük bir kadro kaynağı gerektiren böyle bir politika Dev-Genç'in yeni dönemde hızla kadrolaşabilmesini de gerekli kılar ve bunun için kendi öz gücü dışında güveneceği bir dayanak da yoktur. Oportünizm ve revizyonizmin de, anti-faşist programın uygulanmasında seferber edilmesine çalışılacaktır. Ancak bu konuda fazla bir umut yoktur. "Sosyal faşist", "Maocu bozkurt" çatışması böyle bir birliğin önündeki engellerden

sadece biridir. Engellerin en büyüğü oportünist-revizyonist grupların **teslimiyetçi** mücadele anlayışlarıdır. Ve bunun değişmesi pek olanaklı değildir. Klasik küçük burjuva kafa yapısının etkinliği, onları devrimcilerin güçlü olduğu yerlerde en “keskin”, faşistlerin etkin olduğu alanlarda ise en teslimiyetçi tavırlara itiyordu. Tabii bu teslimiyetçi tavırları hiçbir zaman “teslimiyet” değildi onlara göre. Onlar, “*olgun, siyasi*” birer gruptu, “*macera aranıyorlardı*”, “*terörizme başvurmak Marksist-Leninist’lerin tavrı olamazdı*”... vb. vb... Bütün bunlara karşın faşist işgallerin kınıldığı her okulda, geçmişe ve mücadeleye “terörizm”, “maceracılık”, olup olmadığına bakmadan en keskin bir şekilde sahip çıkan ve bu konuda herkesten baskın çıkan da, yine bu oportünist-revizyonist mücadele kaçkınlarıdır.

Oportünizm ve revizyonizm kıyısından köşesinden katılma da (ki bu katılım da Dev-Genç’in çeşitli girişimleriyle, toplantılarıyla, güvenceleriyle, “sosyal-faşist” -TİP, TSİP, TKP-ve “Maocu bozkurtlar” -HK, HY, P vb.- arasındaki uzlaştırma çabalarıyla, deyim yerindeyse *zorla* sağlanmıştı) Dev-Genç bu kampanyayı yürütmek, faşist işgalleri kırmak zorundaydı. Çünkü Türkiye’deki Devrimci Mücadele, Dev-Genç’in omuzlarına bu görevi yüklüyordu. Hangi bahaneyle olursa olsun, Dev-Genç’in bu sorumluluktan kaçma anlayışı yoktu, olamazdı da...

Dev-Genç’in tüm okullarda mücadeleyi yükseltme kampanyası, sivil faşist hareket için tehlike çanlarının çalmasıydı. 1979’lara gelindiğinde, İstanbul’da iflas eden, çaresiz kalan sivil faşist hareketi yeniden örgütlemek için “Doğunun başbuğu” gibi en elit faşist kadroların İstanbul’a aktarılması gerekli olacaktı. Atılan adım böylesi bir sürecin başlangıcıydı.

3 - Sol'daki Panik ve Platform:

İlginçtir ki, o dönem oportünistlerin olsun, revizyonistlerin olsun her derneğinde, benzer kurumlarında Alman papazının sözleri büyük afişler halinde asılıdır. Nazi toplama kamplarına atılan Alman papaz N. Müller “tarafsızlığın” trajik sonucunu belirten sözlerinde şöyle diyordu: *“İlk önce geldiler, komünistleri alıp götürdüler ben sesimi çıkarmadım. Beni ilgilendirmiyordu. Sonra Yahudileri aldılar toplama kamplarına, işkenceye götürdüler. Ben yine sesimi çıkarmadım. Çünkü bana göre birşey yoktu. Sonra sosyal demokratları vurmaya, hapse atmaya, toplama kamplarına götürmeye başladılar. Ben yine sesimi çıkarmadım. Çünkü bana dokunan yoktu. Bir gün kapım çalındı. Beni alıp toplama kampına götürdüler, işkenceye... Hiç kimse sesini çıkarmadı. Çünkü ses çıkaracak kimse kalmamıştı.”*

Oportünizme göre bu iyi bir propaganda aracıydı ve kitleler bunu okuyarak “tarafsızlık”tan sıyrılacaktı. Onlara göre propaganda ve bilinçlendirme çalışmaları yapmak bir önderliğin başlıca görevidi. Bunun dışında birşey yapmak “maceracılık”tı, “terörizm”di. Kitleler nasıl olsa anlatılanları kavrayacak, ayaklanmaları gerektiğini anlayacaktı, “maceracı”ya ve “terörizm”e gerek yoktu...

Faşist terörün yaygınlaşması ve daha da üst boyutlara sıçraması, sol içerisinde bir panik psikolojisi yaratmış, bununla birlikte bir yere dayanma, birşeyler yapıyor görünme içgüdüleriyle gündeme gelen çeşitli girişimleri başlatmışlardır. Bunların en önemlisi ise DİSK’in başını çektiği *“Faşizme Karşı Demokratik Kuruluşların Eylem Birliği Platformu”*dur. Temelinde, gerçekten mücadeleyi yükseltme anlayışı olmayan, asıl olarak tabandan gelen baskının yarattığı bu platform, ülke çapında bir takım propaganda, teşhir çalışmalarını gündeme getirmişse de, asıl görevi olan kitleleri faşist terörün karşısına

çıkarmada ciddi bir adım atamamıştır. Kaldı ki platforma katılan birçok kuruluş için böyle bir görevin sorumluluğundan söz etmek de anlamsızdır. Bir bildirinin, basın açıklamasının günlerce tartışıldığı, ön plana çıkma kavgalarının, bürokratik hantallığın hüküm sürdüğü böyle bir platformdan başka bir şey de beklenemezdi. Platformda Dev-Genç de yer alır ve platformu doğru bir hatta mücadeleye zorlamak için elinden gelen çabayı gösterir. Ancak iflah olmaz, kaşarlanmış oportünist ve revizyonistlerin karşısında Dev-Genç’in bu çabaları yeterli sonuçlar vermez. Bu bir yana platforma katılan ve devrimci olmaktan çok bürokratik bir yapılanma gösteren kimi revizyonist ve oportünistlerin gözünde Dev-Genç, kendi amaçlarında kullanacağı bir militan kaynağıdır. Onlar karar alacak, bildiri yazacak, Dev-Genç militanları da uygulayacaktır(!) Bu hesap ülkemizde hep yapıldı, ama hiçbir zaman başarıya ulaşamadı (Mihri Belli’den Dev-Güç’e, Demokratik Platform’dan 12 Eylül sonrasının “Yurtdışı Cephe”sine kadar, birçok “birlik” çabasının altında yatan amaçlardan biri de budur).

Böylesine oldukça zıd anlayışların, her türlü kariyer duygusunun egemen olduğu bir “platform”un, suya-sabuna dokunmayan birkaç açıklama-kınama dışında somut bir şey yapması beklenemezdi. Nitekim yapılan birkaç basın açıklamasının, dağıtılan birkaç ortak bildirinin dışında ele avuca gelen tek eylem, Şubat 1978’de düzenlenen “Demokratik Kuruluşlar Mitingi”dir. Ankara, İstanbul gibi büyük şehirlerde aynı gün yapılan bu mitinglerde, faşizme karşı bir ses yükseltilmiş, belirli bir aşamaya varılmıştır. Ancak yapılanlar burada kalmış, daha ileri düzeydeki çalışmalara geçilememiştir. 12 Eylül’e kadar devam eden platform, basın açıklamaları dışında somut bir anti-faşist pratiğin örgütleyicisi olamamıştır. O koşullarda olanaklı da değildi zaten.

4 - Yeni İnkarcıların Tasfiyeciliği ve Dev-Genç'in Tavrı:

1978 yılındaki önemli bir gelişme de Devrimci Yol içinde başlayan tartışmaların en üst aşamaya varması ve bir ayrılık sonucu yeni bir hareketin (**Devrimci Sol**) ortaya çıkmasıdır.

Kafalarındaki kuşkuları biraz daha artıran “Bildirge” tartışmaları sonrası, İstanbul’daki Devrimci Önderler, süreç içinde DY’un bu kuşkuları giderici bir ideolojik-pratik açıklık getirmesini beklerler. Ama tam tersi yönden gelişmelerin arttığını görürler ve devrimci sorumlulukları gereği, pratik adım atma kararı alırlar. 1978 başlarında DY’un bilinçli ve iradi olarak sağ bir çizgiyi geliştirip kafalara aşılamaya, devrimci görüşü tasfiye etmeye çalıştığını açıklayarak, DY içindeki tüm görevlerini bırakırlar. Şubat ayında ilk olarak kadrolara açıklanan bu kararın arkasından DY’a karşı büyük tepkilerin açığa çıktığı görülür. Devrimci önderler gerek anti-faşist görevlerin aksamaması, gerekse de bir ayrılık olacaksa sağlıklı temelde olması için, mücadele aksatılmadan ve dağınıklık yaratılmadan tartışmaların DY içinde sürdürülmesi gerektiğini belirtirler. Çünkü böyle zamansız ve ani bir parçalanmanın en büyük zararı anti-faşist mücadeleye olacaktır.

Devrimci önderlerin tüm sorumluluklarını ve görevlerini bırakıp DY’un merkezine teslim etmesiyle, DY’un en iyi kadroları İstanbul’a taşınmaya başlar. Her yere müdahale edip tüm ilişkileri devralırlar. İstanbul Devrimci Gençlik kadroları mücadelenin genel çıkarlarının aksamaması açısından bu disipline uyar ve bu koşullarda üzerlerine düşen pratik görevleri aksatmamaya çalışırlar. Aynı zamanda devrimci önderlerin ileri sürdükleri değerlendirmeleri ve DY’un karşı tezlerini geniş bir şekilde tartışmaya başlarlar.

Gerek DY’un merkezi müdahalesi altında sürdürülen mücadele sürecinin somut gözlemi, gerekse tartışmaların

sonuçları bazı gerçeklerin daha iyi anlaşılmasına hizmet edecektir. Birincisi, pratikte sürdürülen mücadelede bir sürü çelişki boy göstermeye başlar. DY'un görevlendirdiği sorumluların mücadeleyi yönlendirmek ve yükseltmek bir yana, İstanbul Devrimci Gençliğinin yıllardır mücadele ettiği oportünist-revizyonist anlayışın bir benzeri olan geri ve sağ önerilerle müdahale etmeye kalkışması, devrimci kadrolar için bazı şeylerin kendiliğinden açıklaması olur. Mücadelenin ivmesini düşürecek, geriletecek bu önermeleri devrimci kadroların uygulaması düşünülemezdi. Mücadele, pratikte tüm ilişkileri ellerinde tutan devrimci kadroların önderliğinde yükseltilmeye devam edilir. Bir süre sonra DY'un sorumluluğu, mücadelenin yönlendirilmesinde hiçbir rolü ve etkinliği olmayan, sadece “ne olup bitti” diye rapor alan bir mekanizmaya dönüşür. Bu noktada tavır alıp kendi anlayışını dayatması gereken DY, ikiyüzlü bir pragmatizmle bir yandan bu ilişkileri sürdürürken, diğer yandan da İstanbul devrimci önderleriyle ilk tartışmaların gündeme geldiği dönemde temellerini attığı “gizli” ilişkiler aracılığıyla, bu kadroların da altını oymaya çalışır. (*) Ancak yıllardır İstanbul gençliğinin güvenini kazanmış, pratikte onu yönlendirmiş önderlerin ve kadroların böyle kolay bir şekilde tasfiyesi düşünülemezdi. Nitekim bu çabalar kitlenin duyarlılığı ve kadroların uyanıklığı ile kısa zamanda etkisiz kılınıp boşa çıkarılıyordu. DY, oportünist görüşlerini egemen kılmak için THKP-C düşüncelerini savunanları tasfiye etme programını baştan beri

(*) '77 sonlarında ilk tartışmaların gündeme gelmesiyle DY entrikacı bir şekilde geleceğe ilişkin önlemler almıştır. İstanbul Devrimci örgütlenmesinin dışında “gizli” olarak bir takım birimlerde çeşitli ilişkiler kurmuş, bunu da ciddi, ikna edici, açık bir tarzda yapmayarak örgütsel güveni sarsan komplocu ilişkilere girmiştir. Ayrılıktan sonra bunlar en açık haliyle ortaya çıkacaktır. Ama tüm bunlar da DY'nin oportünist çizgisini gizleyemeyecektir.

gündemine almıştı, ama görüşlerini en açık haliyle sergileyip gündeme sokacak gücü ve cesareti yoktu. Onun için tüm oportünistler gibi komplocu ve tasfiyeci yolu izlediler.

İkinci olarak devrimci önderlerin değerlendirmeleri doğrultusunda başlayan tartışmalar ilerledikçe DY'un sağ ve tasfiyeci çizgisi tüm açıklığıyla belirmeye başlar. DY'un en sorumlu insanları, katıldıkları tartışmalarda sıkışmakta, ileri sürülen görüşlere cevap verememekte, bazen hırçınlaşmakta, bazen ise tam tersi bir tutumla çelişkileri yumuşatmaya çalışmaktadırlar. Bunu yaparken de, genellikle; merkezi bir hareket olmanın ve bunun verdiği güven duygusunun avantajlarını öne sürmekte ve “eski tüfek” olmalarını kullanarak kitle ve kadrolardaki geçmişe duyulan saygıyı sömürmektedirler.

Giderek netleşen bu durum 1 Mayıs 1978'e kadar devam eder ve 1 Mayıs töreninde çıkan bir olay, zamanı gelmiş ayırışmanın kopma noktası olur. Yürüyüşün ve miting'in sağlığı açısından DY sorumlusunca ileri sürülen önermeleri çürüten ve kabul etmeyen devrimcilerden birine saldırılması, tartaklamaya kalkılması, hakaret edilmesi ve bunu DY'un en sorumlu kişinin önderliğinde Ankara'dan birkaç militanın yapması gerçek yüzlerini bir kez daha sergiler. Ve 1 Mayıs gösterisindeki onbinlerin tavrı DY'un oportünist görüşlerine verilen iyi bir cevap olur. DY önderleri hırçınlıkla saldırırlar ama, sinsi komplocu planları bozulmuştur artık. Ve bu, bundan böyle DY'un İstanbul'da gelişemeyeceği anlamına gelir. İstanbul'da başlayan tartışma diğer kentleri de etkilemiş, Elazığ, Konya, Bursa, Trakya'nın bazı kentlerinin tamamı ve birçok ilde çeşitli kesimler aynı tavrı almıştır. DY, Türkiye'de en büyük güce sahip olmasını sağlayan kadroları ve bir kısım bölgeleri elinden kaçırmıştır. O güne kadar kerameti kendinde bulan DY merkezi, bu aşamadan sonra kendisini o günlere getirenin, tasfiye edilmek istenen kadroların anlayışı ve mücadeleleri

olduğunu süreç içinde anlayacaktır. DY kendi görüşlerini netleştirmiş, Marksist-Leninist çizgiyi ve onu savunan kadroları tasfiye sürecine girmiştir. Bu sağ kafa ve tasfiyeci çizgi de, diğer inkarcılarda olduğu gibi -inkarcılığı ortaya çıkartılana kadar-Marksist-Leninist çizgiyi savunuyor görünmüş, bu anlayışı savunan kadroların sırtından gelebilecekleri en ileri düzeye kadar gelmişlerdi. İnkarcılıkları, tasfiyecilikleri ortaya çıktığı aşamada ise, onlar için düşüş başlamıştır. DY'ü da bekleyen budur. Nitekim bugün her şey en çıplak haliyle gözler önündedir.

D - Faşist İşgallere Karşı Mücadele ve 16 Mart Katliamı:

Dev-Genç'in faşist işgalleri kırma kampanyası çerçevesinde tüm okullara girmesi ve her okulda faşistlere karşı mücadeleyi yükseltmesi; sivil faşist hareket için büyük bir darbedir ve bunun çarelerini bulmak zorundadırlar. Geçmişte birkaç terör hareketiyle okulları boşaltıp işgal altına alan ve fazla kadrolarını devrimcilerin etkinliğindeki diğer okullara yönelten sivil faşist hareket, tüm okullarda birden gelişen bu devrimci saldırı karşısında açmaza düşer. Eski rahatlık dönemi bitmiştir artık. O zamana kadar böyle kararlı ve topyekün bir hareketle karşılaşmayan faşistler ilk anda geçmiş tecrübelerine dayanarak tüm okullarda varlığını korumaya çalışsa da daha sonra değişik taktikler aramak zorunda kalacaktır.

Bu taktiklerin birincisi, okulların kapanmasını sağlamaktır. Özellikle zayıf olduğu okullarda izlediği bu taktikle faşist hareket, kapanan okullardaki kadrolarını değişik yerlerde kullanma olanağı elde etmekte ve işgali altında tuttuğu okullara seferber ettiği bu kadrolarla devrimci saldırıları püskürtmeye çalışmaktadır. Bu taktik faşistlere fazladan bir güç kaynağı yarattığı gibi, okul kapatmaları yoluyla, devrimcilerin okul

içindeki faaliyetlerini de sekteye uğratmakta, kitleyle bağıı zayıflatıp, hareket alanını ve olanaklarını daraltmaya çalışmaktadır.(*)

Bu amaçla faşistler 1977-78 öğrenim döneminde okulları kapatmak için yoğun bir çalışmaya başladılar. Okullar bombalanmakta, okul yönetimleri tehdit edilmekte, öğretim üyeleri vurulmakta, yaralanmaktadır. Bunun karşısında Dev-Genç'in politikası okulların açık kalmasını sağlamak olmuştur. Faşistlerin tüm çabalarına karşılık, okulların güvenliğini almaya, okul yönetimleriyle ve öğretim üyeleriyle ilişkilerini geliştirmeye ve okulların açık kalmasını sağlamak için kitlesel gösteriler yapmaya, çeşitli etkinliklerle bu yönde bir kamuoyu oluşturmaya çalışır. Çünkü okulların açık kaldığı her gün, faşistlerin biraz daha tecritini, devrimcilerin biraz daha örgütlenip güçlenmesini getirecektir.

Faşistlerin ikinci taktiğı ise, ülke çapında başlattıkları kitle katliamına yönelik eylemlere -özellikle öğrenci gençliğe yönelik olarak- hız vermek olmuştur. Okullara toplu gidip-gelen devrimcileri bomba ve kurşun yağmuruna tutmak, gelenleri toptan katletmek, devrimcilerin etkinliğini kırmak için buldukları son önlemdir. Bu durumu başından beri gören İstanbul Devrimci Gençlik, tüm dikkatlerini buna yöneltmiştir. Toplanılan yerler her gün değişmekte, her türlü güvenlik sağlanmakta, birarada bulunulan yerler sürekli kontrol edilmekte, okullarda-anfilderde her gün bomba araması yapılmakta, okullara gidiş-gelişlerde değişik yollar kullanılmakta, trafik durdurulup yollar kesilmektedir. Kısacası akla gelen tüm önlemler alınmaktadır. Bu dönem içinde okula toplu gitmenin

(*) Devrimcilerin okul içindeki kadroları başka okulların içindeki mücadeleye katması şeklinde bir anlayışı ve olanağı yoktur. Faşistler bu konuda polisten büyük yardım görürken devrimciler çoğı zaman kendi okullarına bile alınmamaktadır.

dışında bir yol düşünülemez miydi diye sorulabilir. Ancak faşistler tek tek cinayetlerden vazgeçmiş değildi ve bu tip cinayetler de durmaksızın sürüyordu. Tek tek kişiler yerine toplu gitmek bu açıdan faşist cinayet olasılığını azaltan, güvenliği kolaylaştırıp arttıran bir olguydu. Diğer yandan özellikle faşist saldırıların yoğun olduğu ve faşist işgal altındaki okullara tek tek girmek de pek olanaklı değildir. Bir diğer yönüyle faşistlerle mücadeleye giren insanların birarada bulunup, dayanışma duygularını geliştirecek, güveni arttıracak bir topluluk psikolojisiyle davranması, mücadele için daha avantajlıydı.

Devrimci mücadele, kayıpların, acıların, ölümlerin oldukça fazla olduğu bir mücadeledir ve ne kadar önlem alınırsa alınsın kayıplar, acılar, ölümler kaçınılmazdır. Bu kadercı bir anlayış olarak görülmemelidir. Bunlar sınıf çatışmasının zorunluluğunun olumsuz ürünleridir. Çünkü bedel ödenmeden sürdürülen ve zafere ulaştırılan bir mücadele görülmemiştir. Devrimcilerin görevi bunu en aza indirmek, bu yolda koşulları ve olanakları zorlamak, duyarlı olmaktır.

Buna karşın yine de kayıpların, acıların, ölümlerin olması hiç kimseyi yıldırırmamalı, tersine coşku ve kararlılığı arttırmalı, sınıfsal kını bilemelidir. 16 Mart 1978’de de Devrimci Gençlik yüreklerle sokulan bir hançer yarasının acısıyla sarsıldı.

16 Mart 1978’de İstanbul Üniversitesi Merkez Binasını, “Merasim Birliği” adındaki polis birliğinin aktif desteğine, Üniversite yönetiminin kendi amaçlarına hizmet eden çeşitli uygulamalarına ve gündeme getirdikleri her türlü saldırıya karşın elinde tutamayacağını anlayan faşist katiller çetesi, en sonunda insanlık dışı canice bir katliam düzenlemekten kaçınmadılar. En çok önem verdikleri yer ellerinden gitmek üzereydi ve faşist çeteler bu okuldaki işgallerini devam ettirebilmek için son şanslarını kullanmışlardı. Yedi devrimciyi

bir anda katletmek ve onlarca devrimciyi yaralamak, sakat bırakmakla kendilerini kurtaracaklarını umuyorlardı. Ama nafileydi çabaları...

1977-78 öğrenim yılına tüm okullardaki faşist işgalleri kırmak, faşist saldırıları püskürtmek kararıyla başlayan Dev-Genç, stratejik önemi nedeniyle Merkez Bina'daki işgalin kırılması görevini gündeminin ilk maddesine yerleştirmişti. Ağırlıklı çabasını buraya yöneltecekti. Okul açılmadan haftalar önce, tüm Hukuk ve İktisat Fakültesi öğrencileri toplanmaya başlandı. Memleketinde olanlar işgale karşı mücadeleye çağrıldılar. Kendi kitlesini toparlayan Dev-Genç, bu sefer oportünist-revizyonistlerle görüşmelere başladı. İlk başlarda “Maocu bozkurtlar”, “sosyal faşistler” çatışmasını bu birliğin önüne bir engel olarak dikmeye çalıştılsa da (özellikle PDA burjuva milliyetçileri daha ileri gider ve faşistlerle uzlaşmayı, birlikte eğitimi savunmaya başlayınca toplantılardan kovulurlar) Dev-Genç’in kararlılığı karşısında ister istemez katılmayı kabul ettiler. Çünkü öğrenci kitlesinden tecritleri hızlanmıştı. Ve özellikle bir yıl önce yine Dev-Genç’in yürüttüğü işgalleri kırma kampanyası sonucunda çoğunlukta oldukları birçok birimi Dev-Genç’e kaptırmışlardı. Merkez Bina’da faşistlerin ne kadar güçlü olduğu bir önceki yıl ortaya çıkmış, işgalin kısa sürede ve kolay yollarla kırılmayacağı anlaşılmıştır. Bu yüzden ilk başlarda katılıyor görünmek kendileri için yararlı olacaktı. Çünkü kitle faşist işgallerin kırılmasını, rahatça okula gidebilmeyi istiyordu.

16 Mart günü de devrimci öğrenciler Süleymaniye’de toplanıp okula doğru yürümeye başlarlar. Her zamanki gibi İşletme-İktisat ve Yabancı Diller’de okuyan devrimci öğrenciler, hem arkadaşlarına moral destek vermek, hem de olası bir saldırı karşısında güvenliklerini sağlamak için Eczacılık Fakültesinin önüne kadar Merkez Binaya giden öğrencilere eşlik ederler. CHP hükümetinin tüm sahte vaadlerinin, tutarsızlığının ve

duyarsızlığının bir örneği olarak “Merasim birliği” hâlâ okuldur ve faşist işgali korumak için canla başla çalışmaktadır. Faşistler her anfile birkaç kişi kalmış ve büyük bir moral bozukluğu içindedir. Okulda öğrenci kitlesi artık tamamıyla devrimcilerin yanındadır.

O gün de içeride faşistler oldukça sessizdir. Daha önce sık sık yaptıkları için dersler bitmeden okuldan çıkıp gitmeleri de pek dikkat çekmez. Devrimci kitle, öğlen tatili olduğundan toplanır ve Süleymaniye’ye gitmek üzere okuldan çıkışa yönelir. Ama okul çıkışında faşist namluların kurşun yağmuru ile karşılaşır. Faşistler, kitle üzerine bomba atarak, kurşun yağdırarak katliamı gerçekleştirirler.

Katliamda yaralananlar hastaneye kaldırılır kaldırılmaz 2000 civarındaki öğrenci kitlesi, İşletme Fakültesi anfisinde toplanır. Burada Dev-Genç’in işgal kararı açıklanır. Ve yan kapıdan Merkez Binaya girilir. İçeride olan polis kovulur ve işgal başlatılır. Tüm kapılar denetim altına alınarak işgale gelen öğrenciler içeri alınmaya başlanır. İstanbul’un her yönünden, İstanbul Üniversitesi Merkez Binasına akın başlamıştır. Liseli, ortaokullu gençlerden, öğrenci ailelerine, işçilerden memurlara kadar her meslekten, her yaştan insan Merkez Binaya akın akın doluşmaktadır. İşgal komitesi durmadan akan bu binlerce insanı binaya yerleştirir (Anfiler, salonlar, kütüphaneler, koridorlar, her yer insan dolmuştur). Gece yarısından sonra binalar adam almaz duruma gelince öbek öbek yanan ateşlerin ışığındaki bahçede, her öbek ateşin etrafında yüzlerce insandan oluşmuş halkalar giderek çoğalmaya başlar. Her anfile, her salonda, kısacası topluluğun bulunduğu her yerde konuşmalar yapılır, temel konularda seminerler verilir.

Bütün gece boyu hazırlıklar yapılır. Pankartlar, resimler çizilip-yazılır, bildiriler basılır. Yakalara takmak için şehitlerin resimleri bastırılır.

Onlarca işgalin tecrübesine sahip İstanbul Devrimci Gençliğinin en büyük işgallerinden biridir bu. Büyüklüğü; sadece katılım açısından değildir, yedi arkadaşını kaybeden kitlenin karamsarlığa kapılmadan büyük bir kin ve öfkeyle anti-faşist şiarları haykırdığı en coşkulu işgaldir bu.

Sabah, İstanbul gördüğü, görebileceği en büyük anti-faşist gösterilerden birine daha sahne olacaktır. Dev-Genç, yürüyüş kortejini düzenler. En önde şehitlerin okul arkadaşları ve ailesi, onun arkasında Dev-Genç pankartı altında tüm Dev-Genç birimleri ve daha sonra diğer gençlik örgütleri, sendikalar, baro ve meslek odaları, çeşitli meslek kuruluşları ve dernekleri sıralanır. Binlerce kişi yürüyüşe geçer. Sadece korteje katılanlar değil, kortejin dışında kenarda kalan herkes saygı duruşuna geçmekte ve kortejin paralelinde yürümektedir. Sirkeci Meydanı bir anda dolar, konuşmalar yapılır, ancak yürüyüş hâlâ bitmemiştir, hala üniversiteden çıkmayan yürüyüş kolları vardır. Meydan bir kez daha dolar, bir kez daha konuşmalar yapılır, ancak insan akını hala bitmemiştir. Ve meydan bir kez daha dolar, bir kez daha konuşmalar yapıp devrim antları içilir. (Bu konuda daha geniş bilgi için bkz: “16 Mart Katliamı” üzerine broşür.)

Katliamdan sonra kapatılan okul açılır açılmaz hemen ilk gün 16 Mart’ın öfkesiyle faşistleri anfilerden ve okuldan atan devrimciler, faşistlerin egemenliğine de son verirler.

1977-78’de faşist işgal altında bulunan iki okul daha vardır: Edebiyat Fakültesi ve Vatan Mühendislik Yüksek Okulu... Her iki alanda da 1976-77 öğrenim döneminde Dev-Genç’in başlattığı işgal kırma girişimi, gerek oportünizmin -bu okullarda güçlü olmalarına rağmen- duyarsız davranması ve devrimcilerin çabalarına katılmaması, gerekse de, Dev-Genç’in birinci planda Merkez Binay’la ilgilenmesi ve bu okullarda fazla gücünün

olmaması yüzünden başarılı olamamış, faşist işgaller bu okullarda devam etmiştir.

1977-78 döneminde ise, tüm okullarda olduğu gibi bu okullarda da gerekli hazırlıklar yapılmış, işgal kırma girişimini sürdürecektir çekirdek kadro oluşturulabilmiştir.

Edebiyat Fakültesinde o döneme kadar çoğunluğu oluşturan oportünist ve revizyonist kesimlere yapılan çağrılar karşılıksız kalır. Edebiyat Fakültesi o güne kadar devrimciler için hoş olmayan tedirgin edici bir isme sahiptir. İçeri girmenin ölümle, linç edilmekle aynı anlamı taşıdığı söylentileri, Dev-Genç'in çağrılarına verilen karşılıklardır. Tüm bu sözlerin gerçekte söylentiden ve abartmadan başka bir şey olmadığı çok geçmeden ortaya çıkacaktır. Faşistler biraz da okulun yapısından (idare, eğitim vb.) ve uzun süredir devrimcilerin gitmemesinden dolayı okulda oldukça güçlüdür. Ancak bu hiçbir zaman revizyonist ve oportünistlerin, mücadeleden kaçmak için abarttıkları sayılara varan bir güç değildir. Okula gidilmeye başlandığı daha ilk gün faşistler dövülür. Okul önünde faşistlerle devrimciler arasında çatışma çıkar. Böyle bir girişimi beklemeyen faşistler şoke olmuştur. Devrimciler ise hem okula gitmenin, hem de faşistleri dövmenin verdiği bir morale sahiptir. Faşistler hazırlıksız yakalanmıştır ve ne yapacaklarını şaşırırlar. Çok güçlü oldukları okulda peşpeşe darbeler yemekteyler. Birinci yarı yıl sonuna kadar Dev-Genç militanları bu şekilde (bazen peşpeşe, bazen da bir-iki gün arayla) okula gidip gelmeyi sürdürür.

İkinci yarı yıl başlarken, okula gidilip gelindiğini, Dev-Genç'in güvenliği ve yönlendiriciliği altında okula gidip gelenlere bir şey olmadığını gören revizyonist ve oportünistler cesaret kazanmış, Dev-Genç'e okula gelmek istediklerini bildirmişlerdir. Dev-Genç'in tek koşulu vardır: sol içi çatışmalar

(“sosyal faşist”, “Maocu Bozkurt” suçlamaları) olmayacak, omuz omuza mücadele edilecektir.(*)

İkinci yarı yıl hem oportünizm ve revizyonizmin niteliğini, hem de doğru devrimci mücadeleyi öğrenen dürüst, yurtsever kitlenin katılımı ile sayı artmış ve okula gidenlerin sayısı kalabalıklaşmıştır. Okul içinde ve dışında tüm insiyatif Dev-Genç’e aittir.

İkinci yarı yılda gücün artması ve faşistlerin kendilerine güvenlerinin artık iyice zayıflamasından ötürü, her gün okula gidilmeye başlanır. İçerde artık faşistlerin insiyatifi kırılmaya başlamıştır. Dev-Genç insiyatifindeki devrimciler içerde her şeyi belirleyecek durumdadır.

Vatan Mühendislik Yüksek Okulu’nda da benzer bir gelişim izlenir. Antep Yurdu’nun açılmasıyla, Dev-Genç Vatan Mühendislik öğrencilerini burada toplamaya başlar. Bir önceki yıl işgal kırma girişimine yanaşmayan oportünist ve revizyonist kesimler, yine benzer bahanelerle yanaşmazlar. Gerekçe her yerde aynıdır. İlk yarı bittiğinde oportünizm ve revizyonizm, burada da cesaretlenir. Dev-Genç’in ileri sürdüğü koşulları ve Dev-Genç’in insiyatifini kabul ederek gidiş gelişlere katılmaya başlar. Faşistler burada da birkaç defa katliam girişiminde bulunur. Birkaç kere gündeme getirilen kitleyi tarayıp bombalama girişimleri, bombalı tuzaklar, Dev-Genç militanlarınca boşa çıkartılır. Öğrenim dönemi bittiğinde faşistler okula gelemiz durumdadır ve okuldaki oportünist-revizyonistlerin önceki çoğunluğu -ki bu gücü okul dışında(!) olan bir çoğunluktur- ortadan kalkmış, okul herşeyiyle Dev-Genç’in denetim ve insiyatifine girmiştir.

Aksaray İktisadi Ticari Bilimler Yüksek Okulu’nda da aşağı yukarı aynı gelişmeler izlenir. Faşistlerin okul çevresindeki

(*) Kitleden tecrit olmak istemeyen oportünizm ve revizyonizm bu isteğe boyun eğmez.

etkinliği, Antep Yurdu'nun açılmasıyla kırılmaya başlamıştır. Önceki yıl okula gidip gelen Dev-Genç, aynı girişimini yine devam ettirir. Oportünizm ve revizyonizm aynı kararsızlık içindedir. İkinci yarı yıl okulda faşist işgal kalmamıştır. Okula nihayet gelmeye başlayan oportünizm ve revizyonizm ise oldukça geç kalmıştır! Artık İstanbul'da faşist işgal altında okul kalmamıştır. Ancak faşist saldırılar çeşitli biçimlerde yine gündemde olacaktır, durmayacaktır...

Dev-Genç, 1977-78 öğrenim yılının sonlarına doğru bir katliamla karşı karşıya kalır. Polisin de yardımıyla faşistler Yıldız DMMA gece bölümü öğrencilerini 9 Mayıs 1978'de kurşun yağmuruna tutarlar. İki (Hasan Okut ve Müjdat Çelikyay) hemen orada, biri ise (Renan Eriş) daha sonra hastanede bakımsızlıktan olmak üzere üç devrimci hayatını kaybeder. Yıldız bir kere daha devrimcilerce işgal edilir. Bütün gece okulda kalan Dev-Genç ertesi gün büyük bir anti-faşist gösteriyle öldürülen devrimcilere karşı son görevlerini yerine getirir. Bu dönem içinde devrimciler faşistlerin sayısız saldırısı ile yüzyüze gelirler. Birçok devrimci bu saldırılarda şehit düşer, yaralanır. Dev-Genç, şehit düşen her devrimcinin cenaze törenini anti-faşist bir gösteriye dönüştürür.

E - Anti-Emperyalist Mücadele Ve Dev-Genç

1977-78 yıllarına baktığımızda ön planda anti-faşist mücadele vardır. Ancak Dev-Genç'in mücadelesi çok daha geniş boyutludur ve bu çok yönlü mücadele içinde anti-emperyalist yön hiçbir zaman ihmal edilmez. Anti-faşist mücadelenin yanında ve onunla bütünleşen, onu aksatmadan anti-emperyalist görevler de yerine getirilmeye çalışılır. Enternasyonalist dayanışma her fırsatta sergilenir.

Halk Kurtuluş Savaşlarının yükseldiği, emperyalizme güçlü darbeler indirildiği, yüzlerce halk kurtuluş savaşçısının bu

uğurda can verdiği bir dünyada, ne devrimci hareket, ne de Dev-Genç duyarsız davranıp sessiz kalabilirdi. Her anti-emperyalist girişim, emperyalist haydutların düzenlediği her katliam ülkemizde de yankısını bulmalıydı. Gerçekleşen her dayanışma eylemin altındaki imza Dev-Genç'indi. İddia edebiliriz ki, özellikle 1977-78 yılları, ülkemizde enternasyonal dayanışmayı somut ortaya koyan en gür seslerin, haykırışlarını yükselttiği yıllardır. Dünya çapındaki hemen hiçbir önemli siyasal gelişme bu dönem içinde ülkemizde sessizce geçirilmedi. Emperyalist ülkelerin diplomatik temsilcileri, kültürel, askeri, ticari kurumları, enternasyonal dayanışmanın bir gereği olarak, defalarca ve çeşitli eylem biçimleriyle protesto gösterilerinin hedefi oldu. Halk Kurtuluş Savaşlarına moral destek sunuldu. ABD, Almanya, Hollanda, Belçika, Fransa, faşist Şah İran'ı, İsrail, Şili, Arjantin, Brezilya vb. ülkelerin kurum ve kuruluşları bu protestolara en fazla hedef olan yerlerdi.

Diğer yandan Dev-Genç, oligarşinin başta ABD olmak üzere, emperyalistlerle ve emperyalist kuruluşlarla geliştirdiği ilişkiler karşısında da hiçbir dönem sessiz kalmamış, ülkemizde anti-emperyalist bilincin ve tavrın bayraktarlığını yapmıştır. Eylül 1977'de ülkemizde yapılan NATO tatbikatları ve boğaza demirleyen ABD savaş gemileri karşısında tüm sol, en fazla gazete sütunları arasına sıkışan birkaç sözle durumu "protesto" etmekle yetinirken sessizliği kıran, kitlelere ABD emperyalizmini ve NATO'yu tanıtan, teşhir eden kampanyalarıyla yine Dev-Genç olmuştur.

Bildiri, el ilanı, pul, afiş, çeşitli gösteriler ve toplantılar yanında, karaya çıkan ABD askerlerini tekrar denize atmayı da kapsayan bu kampanya, 28 Eylül 1977'de İTÜ Maçka Maden Fakültesi binasının Dev-Genç tarafından işgali ile en üst boyutuna sıçramıştır.

Akşam okula girip polisleri çıkaran Dev-Genç militanları ve kitle, düzenli bir organizasyon sonucu bir anda tüm İstanbul Devrimci Gençliğini burada topladı. Dev-Genç, bu işgal eyleminde, binanın her yerini NATO ve ABD emperyalizmi ile girilen ilişkileri teşhir eden pankartlarla donatmış, içeride de seminerler, konuşmalar, tartışmalarla aynı konuları işlemiş, çeşitli kültürel etkinliklerle (koro, gösteri, şiir, folklor vb.) anti-emperyalist bilincin pekişmesini, güçlenmesini sağlamıştır.

Konunun duyarlılığı nedeniyle içeri girmek için her yolu deneyen polis, bunu başaramayınca bu kez görüşmeler yoluyla aynı şeyi gerçekleştirmek isteyerek Dev-Genç'in beklediği noktaya gelmiştir. İşgalin istediği sonucu yarattığını gören Dev-Genç, o güne kadar pek yapılmayan bir gösteriyle işgali noktalamaya karar verir. Polisin çevredeki kuşatmayı kaldırması ve Taksim'e kadar yapılacak yürüyüşe müdahale etmemesi koşulu öne sürülür. Gece 11'de meşalelerle Taksim'e kadar yapılacak bir yürüyüş, Dev-Genç'in bu eyleme koymak istediği noktadır.

Öne sürülen bu koşulun kabulünden sonra başlayan yürüyüş Elmadağ'dan Taksim'e ilerlerken polis şefleri ve Şükrü Balcı durumun önemini yeni anlamıştır. Taksim meydanına 200 metre kala yürüyüşün önü kesilmek ve dağıtılmak istenirse de polislerin arasından çekilip alınan Şükrü Balcı'nın korteje dahil edilmesi, polislerle bekledikleri "dağıtın" emrinin verilmesini engeller. Böylece Şükrü Balcı bu büyük anti-emperyalist yürüyüşün saflarında(!) istemeyerek de olsa yer alır. Ve yürüyüş Taksim meydanında anıta asılan Dev-Genç pankartının altında yapılan bir konuşma ve devrim andıyla son bulur. Şükrü Balcı, "yakalayın" emrini vereceği polislerin yanına vardığında, ortada yakalanacak kimse kalmamıştır.

1977-1978 yılı içinde yapılan anti-emperyalist eylemler, enternasyonalist dayanışmanın en güzel örnekleridir; Dev-

Genç, 1971 öncesi geleneğine bağlı kalmıştır. Bu dönemde yapılan anti-emperyalist eylemlerin bazılarını sıralarsak; Pinochet faşizminin işkence merkezlerinden “**Esmeralda**” isimli geminin İstanbul Limanı’na gelişi bir korsan gösteriyle ve Şili Konsolosluğu kısmen tahrip edilerek protesto edilmiştir (1977 Nisan), 1977 Kasım ayında Mogadişu’da havaalanına baskın yapıp, Lufthansa hava yollarına ait uçağı kaçırarak iki Filistinli gerillayı katleden Alman emperyalizmi protesto edilmiş, Tünel’deki Alman Kültür Merkezine çeşitli biçimlerde zarar verilmiştir. 1977 Haziran ayında Molukalı gerillaları toptan imha eden Hollanda devleti Galatasaray’daki Hollanda Konsolosluğu önünde yapılan bir gösteri, konuşma ve daha değişik biçimlerde protesto edilmiştir.

1977 Kasım ayında Spor Sergi Sarayındaki Filistinliler’le Dayanışma Gecesine kalabalık bir şekilde aktif olarak katılındı. 1978 Haziran ayında Fransız emperyalizminin uçakları, Batı Sahra’da, “Polisario”nun -Batı Sahra halkının- mücadelesini ezmek, yok etmek için bomba yağdırdı. Katliam yaratıldı. Bu iğrenç olayı protesto etmek için Dev-Genç, Taksim girişindeki Fransız Konsolosluğu’nun önünde yolları lastik yakıp keserek gösteri yaptı. Fransız emperyalizmini lanetleyen bir pankartı Konsolosluğun kapısına astı. Bütün bunları diğer mücadele biçimleriyle tamamlamayı unutmadı. Bu tür protestolarda bütün eylem biçimlerinin birleştirilmesi siyasi stratejiye uygun olarak gelenekleştirildi. 1978 Ağustos’unda faşist Şah rejiminin İran halkına uyguladığı baskı ve terörü kınamak, gelişen güçlenen İran halklarının mücadelesini desteklemek için Dev-Genç, Cağaloğlu’ndaki İran Konsolosluğu’nun önünde korsan gösteri yaptı. Konuşmalar ve sloganlarla ve Konsolosluğun kapısına asılan bir pankartla gösteri tamamlandı. Aynı saatlerde bir grup Dev-Genç’li Harbiye’deki İran Hava Yollarına bir saldırı düzenledi.

1978 Kasım ayında Katanga'daki çıkarlarını sarsan Katangalı gerillalara ders vermek için saldıran Belçika devletine karşı anında tavrı alındı. Sıraselviler girişindeki Belçika Konsolosluğu'na her zamanki yöntemlerle gerekenler eksiksiz yapıldı. 1978 Kasım'ında Filistin halkının Siyonizme ve ABD emperyalizmine karşı yürüttüğü mücadeleyi geriletmede atılmış önemli bir adım olarak Mısır-İsrail-ABD emperyalizmi arasındaki Camp-Davit anlaşmasına karşı Dev-Genç küçük çaplı kampanya başlattı. Aynı gün İsrail, Mısır, ABD konsolosluklarının önünde kitlesel protesto gösterileri yapıldı, bu ülkelerin bayrakları yakıldı. Gece İsrail, Mısır ve ABD konsolosluklarına yönelik devrimci şiddet eylemleriyle tavrı alındı.

1978 Aralık ayında ABD emperyalizminin ülkemizde geçici süre faaliyetlerine son verilen üslerinin tekrar açılması ve üslere yeni askeri teçhizat, asker sevk edilmesini protesto için önce Harbiye'deki Pan Am (Amerikan Hava Yolları) bürosunun önünde yollar lastik yakılıp kapatılarak büyük bir gösteri yapıldı, buraya taşlanarak ve değişik biçimlerde zarar verildi. Çevredeki halka bildiriler dağıtıldı. Bir gün sonra Galatasaray'daki ABD Kültür Ataşesi'nin yolu bir grup Dev-Genç'li tarafından kesildi. Arabadan indirilen ataşenin gizli evraklarına çantasıyla birlikte el konuldu. Arabanın üzerine boyalarla "Kahrolsun ABD Emperyalizmi" sloganı yazıldı. Arabaya benzin dökülerek yakılmaya çalışıldı.

F - Akademik-Demokratik Mücadele ve Gençliğin Eğitimi

Yoğun faşist saldırıların yanında, yüksek öğrenim gençliğine yönelik diğer bir baskı çemberi de, ülkedeki siyasal sistemin üniversite kurumlarında kendi anlayışına uygun yaratmış olduğu çeşitli yasalar, yönetmeliklerdir. Yüksek öğrenim gençliğinin üzerindeki bu ikili baskı, aslında sistemin gençliği zapturapt altına almak amaçlı programının ana başlıklarını

oluşturuyordu. Dolayısıyla gençlik bir yandan anti-faşist mücadelesini yükseltirken, aynı zamanda kendi sorunlarının çözümü doğrultusunda akademik-demokratik mücadeleyi de yükseltmek zorundaydı. Bunların ne biri ne diğeri ihmal edilemezdi. Ancak çeşitli süreçlerde bunlardan birinin veya diğerinin pratikte ön plana çıkması söz konusu olabilirdi. Bunu o dönem gençliğin mücadelesinin önünde hangisinin daha acil bir sorun olarak durduğu belirler. Yüksek Öğrenim gençliğinin bu mücadelesine sahip çıkan İYÖD (ve daha sonra İstanbul Dev-Genç) salt sahip çıkmakla da kalmamış, onu yönlendirerek, genel toplumsal muhalefet içerisinde olması gereken yere oturarak tarihsel misyonunu kavratmaya çalışmıştır.

Bu nokta sorunun can alıcı noktasıdır. Çünkü bu diyalektik bağlantı kurulmadığı an gençliğin mücadelesi ya **ekonomizme** ya da **sol sapma** bir çizgiye düşer. (Gerçi 12 Eylül öncesi sadece anti-faşist mücadeleye önem veren bir siyasi hareket yoktur. Birbirlerini sağcılıkla, solculukla veya çeşitli yakıştırmalarla suçlayan gruplar sonuçta ekonomizm odağında kesişmişlerdir. Tabii bunların biçimsel farklılıkları olmuştur. Kimileri; “Proletaryaya gitme”, kimileri de “illegaliteye geçme” adı altında mücadele alanını terketmişler, kimileri ise; sorunu salt akademik mücadele ile sınırlamıştır.)

Gerek anti-faşist mücadeleyi, gerekse akademik-demokratik mücadeleyi doğru bir şekilde kavrayıp arasındaki bütünlüğü kuran ve yürütülen mücadeleye damgasını vuran İYÖKD ve İYÖD’ün (daha sonra İstanbul Dev-Genç’in) 12 Eylül öncesi ülkede yaşanan anti-faşist mücadele alanında olduğu kadar gençliğin ekonomik-demokratik mücadelesi alanında da yoğun bir faaliyeti olmuştur.

12 Mart, 12 Eylül arası dönemde yüksek öğrenim gençliğinin geneldeki talepleri, demokratik-özerk üniversite, örgütlenme özgürlüğü, 1750 sayılı üniversiteler yasasının

kaldırılması, ders araç, gereç ve notlarının öğrencilere sağlanması, öğrencilerin korunması ve okula gidiş-geliş için servis aracı sağlanması, öğrenci kredilerinin arttırılması, yemeklerin ucuz ve kaliteli olması, mediko-sosyal faaliyetlerin genişletilip en geniş şekilde öğrencilere sunulması ve benzeridir. Bunların dışında 12 Mart sonrası, birçok yüksek öğrenim kurumundan -dönemin niteliğinden dolayı- atılan öğrencilerin geri alınarak haklarının teslim edilmesi gibi dönemi simgeleyen, aynı zamanda yeni dönemi açacak bir zemini oluşturan talepleri de vardır. Ayrıca her okulun kendi özgülünde şekillenen bir yığın talebini de sıralamak mümkündür (Örneğin; bazı okulların ismi var cismi yok misali öğrenim yapacak binaya bile sahip olmaması gibi).

Yüksek öğrenim gençliğinin bu dönemdeki genel taleplerine kısaca değinirsek:

Bu taleplerin başında **demokratik-özerk üniversite** talebi gelir.

Ülkemizdeki siyasal şekillenışten dolayı günümüze kadar, hatta demokratik halk devrimine kadar gerçek anlamda bir demokratik-özerk üniversiteden bahsetmemiz olanaksızdır. Ancak demokrasi mücadelesinin gelişmesi ve toplumsal muhalefetin yükselmesiyle, yasaların fiili durumlar yaratılarak sınırları genişletilebilir. Bu talep için mücadele de, bu nedenle gençliğin sürekli gündeminde olmuştur.

27 Mayıs 1960 darbesinin getirdiği nisbi demokratik ortam sonrası, üniversitelerin “yarı özerk” bir statüde olduklarından bahsedebiliriz. Elbette bu tam anlamıyla üniversitelerin bilimsel kültürel mali özerkliği demek değildir. Her şeyden önce -başta da belirttiğimiz gibi- bu bir sistem-rejim sorunudur. 12 Mart’ın “balyoz”u bu kurumların da tepesine inmiş, kısmen de olsa var olan özerkliği alıp götürmüştür. O günden beri yüksek öğrenim gençliğinin temel şiarı, daha da gürleşen, daha da bir sahip çıkılan şiarı; “demokratik-üniversite” şiarı olmuştur.

12 Mart öncesi polisin özel izin almadan giremediği üniversiteler, yüksek öğrenim gençliğinin demokratik bir mevzisi iken, 12 Mart sonrası üniversiteler, giriş kapılarındaki karakollarla ve giriş-çıkışları kontrol eden, üst araması yapan polislerle dolmuştur. Bu karakollar, polis noktaları o günden bu yana egemen sınıfların bu kurumlara vurduğu bir pranga olarak hala varlığını sürdürmektedir. Kamuoyuna, bunların çatışmaları engellemek için kurulduğu söylenirse de, çatışmaların olmadığı okullar, çatışmaların olmadığı dönemler de yaşandı ülkemizde. Bu durum söylenilenin ucuz bir demagojiden öte bir şey olmadığını gösterdiği gibi, çatışmaların gündeme geldiği yerlerde de ne amaçla kurulduğu, ne tür işlevler gördüğü herkesçe biliniyor. Nitekim faşist çetelerin öğrenci kitlesine her saldırısının ardından, MHP'nin üniversitelere polis yerleştirilmesi talebinin ardı arkası gelmemiştir. Polisin okullarda kurumlaştırılmasıyla resmi ve sivil faşist terör daha açık bir işbirliği içinde daha saldırganlaşmışlardır.

Yüksek öğrenim gençliği ve onun merkezi kitle örgütü olan İYÖKD ve İYÖD (ve daha sonra İstanbul Dev-Genç) çeşitli dönemler bu sorunu gündeme getirerek: “YAŞASIN DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE KAVGAMIZ”, “ÜNİVERSİTELERDEKİ POLİS KARAKOLLARI KALDIRILSIN!”, “FAŞİST-POLİS İŞBİRLİĞİNE SON!”, “OKUL MU KARAKOL MU?”, “POLİS, ÜNİVERSİTELERDEN DEFOL.” vb. sloganlarla kampanyalar açarak, bildiriler, el ilanları dağıtarak, pullar yapıştırarak, afişler, duvar gazeteleri (gerek okul içine, gerekse çevre bölgelere) asarak, basın toplantıları yaparak yüksek öğrenim gençliğinin bu temel taleplerini kamuoyuna yansıtmıştır.

Bu doğrultudaki önemli eylemlerden biri 1976 Kasım'ında İYÖD tarafından düzenlenen ve geniş bir katılım sağlanan “Demokratik Üniversite” mitingiydi. Bu mitingle gençliğin demokratik üniversite mücadelesindeki talepleri en geniş şekilde kamuoyuna duyuruluyordu. Bu tip mitingler zaman zaman

birçok defalar, yasal ve yasal olmayan şekillerde İYÖD, İstanbul Dev-Genç tarafından düzenlenmiştir.

1750 sayılı üniversiteler yasasıyla oligarşi, gençliğin üniversitedeki bilimsel, sosyal, kültürel her türlü faaliyetini ipotek altına alıyordu. Bu yüzden gençliğin mücadelesinin boy hedeflerinden biri de 1750 sayılı yasa oldu. Bu yasa, elbette gençliğin o dönemdeki mücadelesiyle ortadan tamamen kaldırılamazdı, ama çoğu yerde -mücadelenin yükseldiği ve Devrimci Gençliğin ağırlığını koyduğu yerlerde- fiili durumlar yaratılarak birçok maddesi işlemez hale getirildi.

12 Mart, gençliğin örgütlenme hakkını da elinden almıştır. Varolan öğrenci dernekleri kapatılmış, 1750 sayılı yasayla da birden fazla fakülte derneğinin kurulması yasaklanmıştı. Ve akabinde polis tarafından naylon dernekler kurulmuştu. Dolayısıyla hem hukuki, hem de fiili olarak dernekleşme hakkı öğrenci gençliğin elinden alınmıştır. Ancak, devrimci-demokrat gençlik bu oyunu bozmasını bilmiştir. Okul yönetiminin tanıyıp tanınamaması, bağımsız derneklerin kurulmasına, gençliğin demokratik-akademik mücadelesinin buralarda merkezileşmesine ve giderek kitle gücüyle kendini birçok okulda yönetime fiilen tanıttırmasına engel olmamıştır. Bu çabalarda Dev-Genç geleneğine sahip çıkanlar öncülüğü elden bırakmamışlardır.

1974'lerden beri gençliğin merkezi örgütlenmesini ve mücadelesini yürüten **“Cepheciler”** - **“Devrimci Gençlik”** grubu, önce İYÖKD, sonra İYÖD ve daha sonra da İstanbul Dev-Genç çatısı altında toparlanmış, bu arada da okul birimlerinde birim derneklerinin oluşturulmasına yönelerek gençliğin hem anti-faşist, hem de akademik- demokratik mücadelesini doku doku işleyerek, en küçük birimde dahi örgütlü bir güç meydana getirmeye çalışmıştır.

İYÖD ve İstanbul Dev-Genç'in merkezi örgütlülüğünü tanıyan birçok birim derneği, genel ve özel sorunlar

çerçevesinde paneller düzenleyerek(*) gençliğin somut sorunlarını tartışmaya açıp yüksek öğrenim gençliğinin kendi sorunlarına sahip çıkmasını sağlamıştır. Bu derneklerdeki örgütlenme, mücadele, çalışma tarzına ilişkin en sistematik, net görüşler ortaya konularak günlük ve yerel politikadan uzak bir çizgi izlemiştir.

Bu dönemde bir anda mantar gibi yerden bitercesine bir yığın naylon dernek de ortaya çıkmıştır. Bunların temel özellikleri; oportünist-revizyonist anlayışların belli sayıdaki müritleri tarafından kurulmuş tekkeler halinde olmaları, kitleden ve mücadeleden kopuk yapılar olmalarıdır. Gençliğin mücadelesine ve taleplerine sahip çıkmaktan çok, iki kamp arasındaki çatışmaların üs merkezleri olarak işlev gören bu derneklerin üzerinde -akademik-demokratik mücadelede herhangi bir işlevleri olmadığı için- ayrıca durmayacağız.

Gelişen süreç içinde İstanbul Dev-Genç şu birim derneklerini oluşturmuş veya yapılan seçimler sonucu yönetimlerini ele geçirmiştir. İTÜ-DER, DEMAKD, GEMÜD, MAMAD, GSD, YOD, GTB, GAHAD, MYÖD, UESYO-DER, AYDID, GİYO-DER, Yüksek Teknik Öğretmen Okulu birim derneği vb.

Bu dönemde gerek düzenin ortaya çıkardığı engeller, gerekse dernekçiliğin oportünizm-revizyonizm tarafından adeta bir mücadele anlayışı olarak görülmesinin yanında, ülkedeki siyasal sistemin gelecek için bir takım sinyaller vermesi üzerine, birçok okulda yasal olarak dernek kurulma yoluna gidilmemiş, aynı işlevleri gören İYÖD - İstanbul Dev-Genç'in birim yönetimleri oluşturulmuştur. Zaten derneklerin bir çoğunu Ecevit Sıkıyönetimi yasal olarak işlemez hale getirmiştir. Bu da,

(*) Bu paneller bazı birimlerde öyle kurumlaşmıştır ki (örneğin İTÜ'de) öğretim üyeleri, dekan vb'lerinin en geniş katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

ülkemizdeki “sosyal demokrasi”nin gençliğimize küçük bir “armağanı”dır.

Kısacası; sistemiyle, kurumlarıyla, yasalarıyla gençliğin örgütlenme hakkının önüne dikilen egemen güçler, gençliğin kendi öz gücüyle yürüttüğü mücadeleler sonucu, yer yer gerilemek zorunda kalmıştır. Yaratılan birim örgütlenmelerinin akademik-demokratik kesitteki başarıları, kazançları sistemin nitelikleri göz önüne alındığında hiç de küçümsenmeyecek düzeydedir.

Bu dönemde Yüksek Öğrenim Gençliğinin önemli bir talebi de ders notlarının, araç ve gereçlerin okullar tarafından karşılanmasıdır. Bu konuda birim derneklerince zorlanan okul yönetimleri sorunu çözemeyince, sorun bu birim derneklerince ele alınmış, ilk elden toplu şekilde alınan araç ve gereçler öğrencilere satılmış, alamayacak durumda olanların ihtiyaçları ise belirli bir fon kurularak buradan karşılanmaya çalışılmıştır. Ya da öğrencilerin tamamen kendi çabalarıyla oluşturdukları ders notları teksir edilerek öğrenci kitlesine dağıtılmıştır. Bazı okullarda bu durum daha da ileri götürülerek **kooperatifler** kurulması yoluna gidilmiştir.

Yüksek öğrenim gençliğinin akademik-demokratik sorunlarına sahip çıkan birim dernekleri, İstanbul çapında gençliğin merkezi örgütlenmesinden aldığı perspektifle hareket etmiş ve aralarındaki iletişim kesintisiz bir süreç izlemiştir. Gençliğin İstanbul çapındaki akademik-demokratik talepleri uğruna yürüttüğü mücadele, merkezi kitle örgütü olan İYÖD ve İstanbul Dev-Genç tarafından bir program düzeyinde öneriliyor ve birim dernekleri tarafından hayata geçiriliyordu. Bunun yanında özgül sorunlara yönelik çalışmalar ise birim derneklerince ele alınır, bunların çözümü doğrultusunda çaba gösterilirdi. Kısacası, anti-faşist mücadelede olduğu gibi akademik-demokratik mücadelede de belli bir anlayış doğrultusunda hareket edilmiştir.

12 Mart'ın kapattığı yerlerden biri de okullarda bulunan kantinler olmuştur. Buralar öğrencilerin toparlandığı yerler olduğundan, düzen tarafından “**nifak yuvaları**” olarak görülüyordu. Kantinlerin sadece toplanma ve sosyal kültürel ilişkiler geliştirme yerleri olmaktan öte, günlük beslenmeyi en ucuz şekilde karşılamaya yönelik işlevlerini de saymak mümkündür.

İhaleler karşılığı verilen okul yemeklerinin kalitesiz ve besin değeri düşük çıkmasının yanında ülkedeki enflasyona göre fiyatlar da sürekli artış gösteriyordu. Yine burada önemle değinilmesi gerekir ki, İstanbul Üniversitesi'nin birçok fakültesindeki devrimci-demokrat öğrenciler, yemekhanenin merkez binada olması ve burada uzun süre yaşanan faşist işgal nedeniyle yemekhaneye gidemiyor, beslenme sorununu değişik biçimlerde çözmeye çalışıyordu.

Kantinlerin açılması, yemeklerin kaliteli, besin değeri yüksek olarak çıkması, fiyatlarının sürekli artmaması, birden fazla öğün yemek çıkarılması vb. talepler doğrultusunda okulların birim dernekleri çeşitli girişimlerde bulunmuş, bu sorunları gündeme getirmiş, her türlü yasal girişimlerin yanısıra, çeşitli dönemlerde yemek boykotları örgütlemiştir. Bu boykotlar süresince birim dernekleri aynı zamanda kumanya ve toplu yemek yeme gibi pratik çözümleri hayata geçirmeye çalışmıştır. İstanbul Üniversitesi'ne bağlı faşist işgalden etkilenen okullarda ise, yönetim üzerinde baskı oluşturmak amacıyla, öğretim üyelerinin yemekhanelerini işgal etmekten çeşitli protesto eylemlerine kadar verilen çok çeşitli mücadele biçimleriyle, sorunun çözülmesine çalışılmıştır. Bu mücadele sonucu, kimi okullarda kumanyalar çıkarılması, kimilerinde de bağımsız yemekhaneler açılması sağlanırken, aynı zamanda faşistlerin teşhiri de sağlanmıştır.

Yalnız şunu da belirtmek gerekir ki, bu eylemler belki dizginsiz gidişi belirli oranda frenlemeyi başarmıştır ama kalıcı bir çözümü yaratamamıştır.

Ülkedeki somut çelişkiler ve çatışmalar üzerinde yükselen, onun kopmaz bir parçası olan demokratik üniversite mücadelesinde akademik-demokratik çatışmalardaki bu atılımla önemli deney ve tecrübe birikimi sağlanmıştır. Dev-Genç'in üzerinde önemle durduğu konulardan biri de **kitlenin eğitimi** konusudur. Bilinçli bir mücadele, bilinçli unsurların üzerinde yükseleceğinden kitlelerin eğitimi özel bir önem taşımaktadır. Sosyalist düşüncenin bir bilinç olması ve bunun aydın kesimlerce kolay kavranılması, üniversite gençliğinin eğitimine daha da özel bir önem vermeyi gerekli kılar. Bu yüzden kitlelerin eğitimi sorunu üzerinde titizlikle durulmuştur.

Elbette Dev-Genç, eğitimi, sosyal ve kültürel faaliyetleri, burjuvazi veya sol'daki uzantıları reformist-revizyonist ve oportünistler gibi, gençliğin dinamizmi ve atılğanlığını köreltecek bir beyin jimnastiği, onu mücadeleden soyutlayacak bir faaliyet alanı olarak kavramamıştır. Aksine eğitim konusu gençliğin bu dinamizmini daha da geliştirecek bir temelde ele almıştır. Her şeyden önce kitlelerin eğitiminde **pratik mücadelenin öğreticiliğine** ilk sırada yer verilmiş, teorik eğitim faaliyetlerinde de, siyasi eğitim ve mücadelenin sorunlarına çözüm bulma çabaları daima ön planda tutulmuştur. Düzenlenen geniş eğitim seminerleri, grup eğitim çalışmaları, kitap okuma kampanyaları, anti-faşist bilinç ve mücadele azmini geliştirecek doğrultuda ele alınmıştır. Toplu geziler, tiyatro, sinema vb. sanat etkinliklerini izlemek, spor vb. gibi sosyal faaliyetler dayanışmayı daha da pekiştirmiştir.

İstanbul çapında **eğitim komitesi, kültür komitesi** gibi, komiteler oluşturulmuş, bunlar aracılığıyla yurtlarda vb. yerlerde İstanbul gençliğine çeşitli seminerler düzenlenerek

tartışma, araştırma ve incelemeye yönelik çalışmalar hayata geçirilmiştir. Kültürel alanda bunlar dışında devrimci nitelikte geceler, şenlikler düzenlenmiştir. Daha ileriki dönemlerde ise bu kültürel faaliyetler amatörlüğün sınırlarını aşarak profesyonel bir kol haline dönüşmüştür. Dev-Genç bu kendi yaratımlarını yapılan gecelerde sergilerken, diğer yandan da işçilerin direnişlerinde, grevlerinde onlarla dayanışmayı sağlamak için, grev-direniş yerlerine giderek folklor, koro, slayt gösterileri yapmış, Türkiye'nin çeşitli yerlerine turneler düzenleyerek kültür geceleri örgütlemiş, bu faaliyetleri halkla kaynaşmanın bir aracı haline getirmiştir. Bölge çalışmalarında, düğün, nişan gibi günlerde halk için yaratılan değerler sergilenmiştir.

Çeşitli dönemlerde, ülke genelinde güncelleşen konular çerçevesinde veya genel konularda kitap okumayı teşvik etmek amacıyla kampanyalar düzenlenmiştir. Bu kampanyalar Dev-Genç bünyesinde düzenlendiği gibi, bazen de birim derneklerinin kendi bünyesinde hayata geçirilmiştir. Gerek birim derneklerine sunduğu çeşitli seminer notları (emperyalizm, faşizm, devlet, toplumlar vb. gibi) gerekse de birimlerden aldığı araştırma seminer notlarını kendi bünyesinde merkezileştirip birimler arasındaki ideolojik iletişimi kurmanın yanı sıra, çeşitli dönemlerde öğrenci gençliğin akademik-demokratik sorunlarını ve ülke sorunlarını içeren bültenler (İTÜ Bülteni, Spor Akademisi Bülteni, İDMMA Bülteni, Tıp Bülteni, vb. gibi) yayınlamıştır.

Yine aynı şekilde dünyada ve ülkede gelişen halkların mücadelelerine karşı en duyarlı tavrı gösteren Dev-Genç, her gelişme karşısında örgütlülüğünü harekete geçirebildiği gibi, bunun önemini içeren bildiri, el ilanı, afiş, pankart, duvar gazetesi, vb. propaganda araçlarıyla gençliğe yön vermeye

çalışmıştır. (Bunun örneklerini bundan önceki bölümlerde geniş olarak ifade ettik.)

Dev-Genç'in gençlik içerisinde bu kadar derin izler ve köklü bir gelenek bırakmasının en önemli nedeni, gençliğin en küçük kıpırdanışına, en basit sorununa kadar eğilmiş, ona sahip çıkmış, önderlik yapmış ve hiçbir yerde ve zamanda mücadele alanını terketmemiş olmasında yatar. Tıpkı 12 Eylül'ün en baskın döneminde terketmediği gibi...

Nerede bir faşist saldırı, öğrencilerin akademik-demokratik istemleri (Yurt sorunu, kitap sorunu, yemek sorunu vb. talepler uğruna mücadeleler) varsa en önde Dev-Genç vardır. Örneğin Üniversiteye Giriş Sınavı mı var, hemen orada Dev-Genç de vardır. Üniversite sınavlarının hangi eşitsiz şartlarda ve ne için, hangi amaca yönelik yapıldığını anlatan bildirilerini dağıtmış, el ilanları, afişler, pankartlarla sorunu kamuoyuna yansıtmıştır. Anadolu'dan gelen gençlere gücü oranında barınma vb. olanaklar yaratmak için elinden gelen tüm çabayı göstermiştir.

Dev-Genç bu mücadelesinde burjuvazinin çizmiş olduğu yasal sınırlarla karşı karşıya gelmiştir. Fakat, Dev-Genç kendi meşruiyetini burjuva yasallığı ile sınırlamadığından, mücadelenin yükseltilmesinde olsun, propaganda faaliyetlerinde olsun kendi taktiklerini uygulamada tereddüt etmemiştir. Miting, gösteri gibi eylemlerle kamuoyu oluşturarak, kitle iletişim araçlarını kullanmaya çalışarak, egemen güçlerin "meşruiyet" barikatları karşısında geliştirdiği mücadele biçimi ve taktikleriyle, yığınlarla bağlarını sürekli canlı tutmasını bilmiştir.

Bu tür eylemler sadece anti-faşist, anti-emperyalist içerikte kalmayıp, akademik-demokratik içerik de taşıyabilmiştir. Örneğin; faşist saldırılardan sonra geliştirilen yürüyüşlerle, yazılama vb. faaliyetlerle, otobüs, tren, vapur konuşmalarıyla gençliğin sorunları halka anlatılmaya ve onların desteğinin

kazanılmasına çalışılmıştır. Faşizmin bu konudaki engelleme çabalarını yaratıcı bir şekilde aşmayı bilmiştir. Sinemalarda verilen beş dakikalık aralar, pazar yerleri, otobüsler vb. gibi resmi güçlerin olmadığı yerlerde halka propaganda, ajitasyon yapılmış, gençliğin sorunları geniş şekilde duyurulmuştur.

Hiçbir mücadele biçimi reddedilmemiş, hayatın canlı pratiğinde yaratıcı inisiyatif kullanılmıştır. Yukarıdan aşağıya verilen bu anlayış birim derneklerince, birimlerde özgün şekilleriyle somut ifadesini bulmuştur. Bu konuda ilk defa Galatasaray İşletmeciliğin, daha sonraları da (1978’de) İTÜ’nün hayata geçirdiği akademik istemli çadır direnişleri dönemin canlı pratiği içinde ortaya çıkan bir direniş biçimi olarak dikkat çekicidir.

Dev-Genç’in yapmaya çalıştığı bir diğer şey ise; ortak davranış gösterebilme, birlikte hareket etme, kolektif bir şekilde yaşama bilincini geliştirmek olmuştur. Bu nokta bir anlamda koşulların dayattığı bir şey olmakla birlikte devrimcilerin yaşamı ile de doğrudan ilgilidir.

Faşist saldırılar karşısında okula toplu gidiş gelişler, okul içinde bir arada bulunmak toplu davranışın ilk adımları olarak değerlendirilmelidir. Bu durum genellikle yurtlarda komünler oluşturmak, toplu yemek yemek, ders çalışmak şeklinde geliştirilerek sürdürülmüştür.

Bu durumu daha ivedi ve programlı bir şekilde ele alan Dev-Genç, kültürel ve sosyal ilişkiler çerçevesinde toplu hareket etme olayını devrimci bir anlayış doğrultusunda yoğunlaştırarak, Devrimci Mücadeleye kanallandırmaya, yaşam tarzı olarak geniş yığınlara kavratmaya çalışmıştır. Bunun için gerek genel gerekse de birim özgülleri içinde toplu olarak sinema ve tiyatroya gitmek, eğlence gezileri düzenlemek veya düzenlenmiş olanlara hep birlikte katılmak şeklindeki örnekleri sıralayabiliriz.

Bu tür ilişkiler gençliğin dayanışmasını güçlendirdiği gibi aralarındaki kaynaşmayı da hızlandırmakta, sosyal, siyasal, kültürel bağların sıklaşmasına, tek bir yumruk gibi hareket etme bilincinin gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Yine mücadelenin gelişmesiyle birlikte Devrimci Gençliğin olanaklarının da gelişmesi sonucu toplu spor yapılması, haftanın belirli günlerinde çeşitli birimler arasında veya birimlerin kendi içlerinde spor müsabakaları düzenlenmesi ve bunlara en geniş kitlenin katılması sağlanmıştır.

Son olarak değinilmesi gereken bir nokta da Dev-Genç'in yaratmış olduğu devrimci ahlak anlayışıdır. Burjuvazinin demagogik saldırılarına prim vermeyecek, şekilcilikten uzak, halkımızın geleneklerini "ilericilik" adına, "tabuları yıkıyoruz" adına yozlaştırmayacak, rezil ilişkilere en küçük prim vermeyecek, popülizme kaçmayan devrimci bir anlayışı gençliğin arasındaki ilişkilere egemen kılmaya çalışmıştır. Özellikle toplu olarak bulunulan okul ve yurt gibi yerlerde eğitici seminerler verme yoluna da gidilmiştir. Dev-Genç tüm çalışmalarında her zaman şu gerçeğin bilincinde hareket etmiştir:

Yeni bir düzen ancak neyi, ne için yaptığını bilen ve bu konuda hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan insanların omuzlarında yükselecektir. Bu ise, toplumun her bireyinden, en küçük hücresinden en üst kurumuna kadar her yerde mücadele edilmesini gerekli kılar.

G - Liseli Dev-Genç'in Kuruluşu

1973'ler sonrası toplumun her kesiminde olduğu gibi Liseli Gençlik içinde de hızlı bir politikleşme süreci yaşanır. Özellikle faşist terör ve bunun karşısında yükselen anti-faşist mücadele, bu yoğun politikleşmenin altında yatan temel nedenlerden biridir.

Gerici, anti-bilimsel kitaplarla şartlandırılmaya, anti-demokratik disiplin yasalarıyla köleleştirilmeye çalışılan ve tüm bunların üzerine öğretmen-veli kısıkcı içinde çeşitli bunalımlara sokulan, gelecek, meslek, üniversite kaygısıyla sürekli gerilim içinde bulunan liseli gençlik, bir de faşistleştirme saldırısıyla karşı karşıyadır. Faşist hareket başta meslek liseleri olmak üzere tüm liselere el atmış, bu okullarda ders kitaplarıyla kafalara enjekte edilen ırkçı-gerici ideolojilerin de yardımıyla denetimlerini kurmaya, gençliği daha lise çağında faşist örgütlenmenin tabanı durumuna getirmeye çaba göstermiştir.

Her alanda olduğu gibi orta öğrenim kurumlarında da, faşistlerin bu çabası gençliğin direnişi ile karşılaşır. 12 Mart dönemi devrimci mücadelesinin etkileri liseli gençlik içinde de yankısını bulmuş, bu alanda büyük bir potansiyel yaratmıştır. İDOD (İstanbul Devrimci Orta Öğrenim Derneği) içinde örgütlü bir güç haline gelen liseli gençlik, İDOD yönetiminin ağırlıkla Devrimci Kurtuluş saflarına geçmesiyle, ilk anda belli bir boşlukla yüz yüze gelir. Ama özellikle İYÖD tüm gençliği toparlayan yapısıyla bu boşluğu kısa sürede doldurur ve süreç içinde Liseli Gençlik daha geniş ve disiplinli bir örgütlenme doğrultusunda hızlı adımlar atmaya başlar. 1977 sonlarında bu gelişim Liseli Dev-Genç'in (Liseli Devrimci Gençlik Derneği) kurulmasıyla belli bir aşamaya ulaşır. Artık Liseli Gençlik de Dev-Genç'in mücadelesinde yerini alacak ve tüm İstanbul Liseli Gençliği'ni kapsayan bir örgütlenmeyle akademik-demokratik talepler ve anti-faşist mücadele doğrultusunda güçlü bir şekilde sesini duyuracaktır. Bu aynı zamanda tüm liselerden faşistlerin atılması anlamına da gelecektir.

Resim 5

6. BÖLÜM

1978-1979 ÖĞRENİM DÖNEMİ VE DEVİRMCİ MÜCADELE

A - Genel Durum:

1978-1979 Öğrenim yılına Dev-Genç daha güçlü ve örgütlü bir başlangıç yapmıştır. Bu dönemde gençlik alanındaki faşist saldırılar büyük oranda püskürtülmüştür. Faşist işgallerin bir çoğu kırılıp, faşistler okuldan atılma durumuna getirilmiş, birçok okula faşistler giremez olmuşlardır.

Diğer yandan DY ile 1 Mayıs'ta kesinleşen kopuş giderek bir netleşme sürecine girerken DY'un devrimci saflardaki sağ etkileri de silinmeye başlamıştır. 1 Ağustos 1978 günü düzenlenen **Dev-Genç Kurultayı**'nda, çeşitli kent ve birimlerden Kurultay'a katılan işçi-köylü-öğrenci gençlik temsilcileri, DY'un inkarcı, sağ ideolojik ve siyasi çizgisine karşı tavır alarak, devrimci görüşün önderliğini kabul etmiştir. DY oportünizminin sağ ve kendiliğindenci çizgisinin saflardan tam anlamıyla tecriti bir süreç sorunu olmakla birlikte, esas olarak izlenecek doğru devrimci ideolojik ve siyasi hat, bu inkarcı düşüncelerin panzehiri olacaktır. Ancak oligarşinin saldırıları sürerken -başta DY olmak üzere- solun büyük bir kesiminin

bu doğru ideolojik ve siyasi çizgiye karşı başlattıkları Haçlı seferi, süreç içinde devrimcilerin önüne çıkan en büyük engellerden biri olacaktır. Siyasi çalışma yasaklarından, silahlı saldırılara kadar tüm yöntemler, Devrimci Hareketin gelişimini engellemek için gündeme sokulur. Özellikle DY, bu konuda sonu gelmez bir kin güdücülükle saldırır. Devrimci Hareketi tecrit etmek için tüm enerjisini harcar. Tüm bunlara karşı Marksist-Leninist çizgi, ideolojik ve pratik mücadelesiyle bu saldırıları göğüslemiş, oligarşi ve sol'dan gelen saldırıları boşa çıkarmış, varlığını dosta düşmana kabul ettirmiştir. DY'un bütün saldırıları, Devrimci Hareketin "sol içi çatışma"ya bilinen yaklaşımı ve asıl gücünü anti-faşist mücadelede kullanmasıyla etkisiz kılınmıştır. Marksist-Leninist çizgi, DY ve oligarşinin ters yöndeki çabalarına karşın, devrimci hareketi kitlelerle bütünleştirmeye çalışmıştır. Bundan sonraki süreç, "Devrimci Hareketin kendi örgütlenmesini sağlamlaştırması ve geliştirmesi", ana görevinin devrimcilere yüklediği sorumlulukların yerine getirilmeye çalışıldığı bir süreç olacaktır. Dev-Genç, bu süreç içinde, Marksist-Leninist harekete kopmaz bağlarla bağlı demokratik bir kitle örgütü olarak bu görevler doğrultusunda sorumluluk üstlenenlerin en başında gelecektir.

B - Anti-Faşist Mücadeledeki Gelişmeler:

1978-1979 yıllarında faşist hareketin, öğrenci gençlik alanında giderek tecrit olmaya başladığını söylemiştik. Ancak bu saptama, faşist hareketin tümünden bu alanı terk ettiği anlamına gelmiyordu. Faşist hareket, öğrenci gençliğin Dev-Genç önderliğinde yürüttüğü mücadelesini engelleyememiş ve kitleden tecrit olmuştur. Artık elinde işgal altında tuttuğu okul kalmamıştır. Birkaç okulu elinde tutmaya çabalıyorsa da başarılı olamıyor, bunların dışındaki okullarda ise, ancak polis ve "sivil sıkıyönetim"in koruyuculuğu altında zaman zaman sınavlara

girebiliyor, öğrenci kimliklerini böylece devam ettirmeye çalışıyorlardı. Ancak faşist cinayetler ve katliam girişimleri artarak devam etmekteydi. Özellikle adam kaçıracak işkenceyle öldürme gibi(*) canice yöntemlere başvuruyorlardı. Bu yöntemlerle genel bir pasifikasyonu amaçlayan sivil faşist hareket, bu dönemde asıl ağırlığı, başta mahalli bölgeler olmak üzere (mahalli bölgeler bir anlamda kentin “kır”larıdır. Ve emekçi yoksul halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerdir. Bu stratejik önem ve devrimcilerin buralarda hızla gelişmesi, faşist hareketi bu alanlara daha ağırlık vermeye yönelten temel etkenlerdir) diğer alanlara vermeye başlamışsa da, öğrenci gençlik üzerindeki faşist terör son bulmamış, ağırlıkla vur kaç eylemleri şeklinde devam etmiştir. Ama artık toplumun her kesimini hedef alan, genel bir panik-korku ortamının doğmasına yol açacak eylemler sürekli gündemdedir. Adam kaçırmalar, kahve taramalar (özellikle mahalli bölgelerde faşistlerce birçok kahvenin taranması hiçbir şeyle ilgisi olmayan onlarca insanın ölümüne neden olmaktadır) ve profesör, avukat, savcı, doktor, aydın kesime, bilim adamlarına yönelen eylemler, ortamı bulanıklaştırmaya, kaos ve korku ortamını yaygınlaştırmaya hizmet etmekteydi. Cavit Orhan Tütengil, Ümit Doğanay, Ümit Kaftancıoğlu, Bedrettin Cömert, Doğan Öz, Orhan Yavuz vb. demokrat aydınlar hep bu dönemde faşist hareketin yeni taktiğinin kurbanı olmuşlardır.

Bu dönem yüksek okullara, bilim adamlarına, öğrenci gençliğe ve halka yöneltilen saldırılardan birkaçı ve bunlar karşısında Dev-Genç’in aldığı tavır:

(*) Bu şekilde canice faşist cinayetler, CIA güdümlü birçok faşist hareketin ortak eylem türlerinden biridir. El Salvador’da ölüm mangalarının, Somoza Nikaragua’sında Ulusal Muhafızların sindirme-korku salma yöntemlerinden biri olan bu vahşice cinayetler, Latin Amerika’da olsun, Ortadoğu’da olsun, CIA güdümlü karşı devrimci örgütlerin hâlâ en çok kullandıkları bir yöntemdir.

- *Prof. Bedri Karafakioğlu'nun Katledilmesi:* Özellikle aydın kesimi pasifize etmeyi amaçlayan, güvensiz bir ortamı yaygınlaştıran faşist cinayetlerden biri de, İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Prof. Bedri Karafakioğlu'nun 20 Ekim 1978'de katledilmesidir.

Aslında Bedri Karafakioğlu'nun faşizmin boy hedefi olmasını sağlayacak siyasi bir yönü olmadığı gibi, 1971 döneminde devrimcilere karşı çabalarının somut örnekleri de vardır. Tutarlı bir demokrat bile sayılmayacak bu hocanın katledilmesi, faşistlerin genel amaçlarını ortaya koyuyordu; kendilerinden olmayan herkese saldırmak, pasifikasyon, korku ortamını yaygınlaştırmak.

20 Ekim'de işlenen bu cinayetten sonra Dev-Genç, 22 Ekim'de yapılacak cenaze töreninin hazırlıklarına girişti. Ailesi ve okul yönetimiyle konuşarak, öğrenciler olarak cenaze törenine katılmak istendiği ve törene ilişkin tüm düzenlemelerin üstlenileceği bildirilir. Bu isteğin olumlu karşılanması üzerine Dev-Genç, 22 Ekim'de, cenaze törenini büyük bir anti-faşist gösteriye dönüştürür. Bedri Karafakioğlu'nun kişiliği bilinmesine rağmen bu durum ikinci plana atılmalı ve faşist terörün amaçladığı pasifikasyon ortamının doğmasına yol açılmamalıydı. Cenazenin aile ve okul çevresine bırakılması, klasik hatta faşist terörün istediği sonuçlara hizmet eder tarzda konuşmaların yapıldığı, bir protokol töreninden öteye gitmeyen bir cenaze töreninin yapılması demektir. Dev-Genç buna izin vermemeli ve her cenaze töreni gibi bunu da büyük bir anti-faşist gösteriye dönüştürmeliydi ve bunda da başarılı oldu.

Sabahtan itibaren cenazenin bulunduğu İTÜ Taşkılla binası işgal edildi ve törene katılmak isteyen tüm anti-faşist, ilerici-demokrat unsurlar içeri alındı. Sadece ihbarcı PDA burjuva

milliyetçilerine tavır alındı. (*) Yürüyüş sırasında PDA dışında, HK taraftarları da provokatif tavırlarını sürdürmekte ısrar edince, onlar da disiplin gereği kortejden uzaklaştırıldı. Ve araya 400-500 metre mesafe konularak yürümelerine izin verildi.

Taşkışla'dan başlayan yürüyüş, Zincirlikuyu Mezarlığı'nda sona erdiğinde İstanbul, Dev-Genç'in önderliğinde büyük bir anti-faşist gösteriye, azgınlaşan faşist terör karşısında kitlelerin devrimci coşkısına bir kere daha tanık olur.

Faşist terör ne kadar artarsa artsın, hangi yöntemleri kullanırsa kullansın, İstanbul'da kitleler evlerine kapanıp sessizce faşist çetelerin kapılarını çalmasını beklemeyecekti. Devrimci Hareket, bir yandan aktif savunma anlayışıyla faşist terörü durdurup caydırırken, aynı zamanda kitleleri faşist terörün karşısına dikmeye devam edecekti.

- Numan Kaygusuz'un Katledilmesi Ve Yıldız DMMA'nın İşgali: 4 Kasım 1978 günü, Yıldız DMMA öğrencisi Numan Kaygusuz, kaçırılır ve çeşitli işkencelerden sonra hunharca katledilir. Gece yarısı alınan bu haberden sonra Dev-Genç, Yıldız DMMA'nın işgalini kararlaştırarak hazırlıklara başlar. (**)

(*) Bu ihbarcı burjuva milliyetçileri hâlâ “sol” içinde görünmeye çalışmaktaydı. Bir yandan oligarşiye ihbarlarıyla yardımcı olurken; diğer yandan da sol içinde kalmaya çalışıp, provokasyon ve bölücülük yaratma, sol içi çatışmaları körükleme görevini sürdürmekteydiler. Bu burjuva milliyetçileri bir an önce Sol'un dışına atılmalı ve Türkiye sol hareketine verdikleri zararlar engellenmeliydi. Dev-Genç 1978 yılından itibaren bu anlayışla PDA burjuva milliyetçilerine tavır alırken, birçok sol grup hâlâ liberal bir anlayışla Dev-Genç'in bu tavrına karşı çıkmaktaydı. Süreç, Dev-Genç'i doğrulayacak; PDA'yı tecrit etmeye yanaşmayan, hâlâ ilişkilerini sürdüren sol hareketler, PDA'nın ihbarcılığından, bölücülüğünden payını fazlasıyla alacaklardı. Ama vakit geçmişti...

(**) Faşistler, 1978 yılında sadece Yıldız DMMA'dan sekiz devrimciyi katletmiştir. Bunların üç tanesi kaçırılarak, işkencelerle katledilmiştir. Diğer yandan polisin sürekli devrimciler ve emekçi halk üzerindeki baskıları artarken, kahve tarayan, adam kaçıran faşist katiller serbestçe

5 Kasım gecesi, kapıdaki nöbetçi polis ve jandarmalara işgal yapılacağı söylenip yapılacak işgalin amaçları anlatılarak dışarı çıkmaları sağlanır. Tüm İstanbul'dan gelen yüzlerce devrimci bir anda Yıldız'ın anfilerini, salonlarını doldurur. Polis ve jandarma okulu sarmaya başladığında, okul barikatlarla sağlamlaştırılmış ve içeride tüm güvenlik önlemleri alınmıştır. Tüm cepheleri Dev-Genç ve Devrimci Hareketin pankartlarıyla donatılan okulu boşaltmak isteyen İl Jandarma Alay Komutanı Albay'ın komutasındaki polis ve jandarma birlikleri okula giremeyeceklerini anlayınca, gözdağı vermek için okulun önündeki yolda gövde gösterisine başlarlar. Çeşitli eğitim hareketleri, marşlar, mevzilenme gibi hareketler, megafonla yapılan tehditler birbirini izler. Hiçbiri bekledikleri etkiyi yaratmayınca, bu sefer görüşme yolunu seçerler. Ancak devrimciler hiçbir taviz vermez ve işgali sürdüreceklerini belirtirler. Okul önündeki gövde gösterilerinin durdurulmasını, polis ve jandarmanın okul çevresinden uzaklaştırılmasını ve işgale katılmaya gelenlere dokunulmamasını söylerler. Albay'la yapılan görüşme sonrası, Dev-Genç'in kararlılığını gören jandarma ve polis birlikleri binanın çevresinden uzaklaşır ve yolun karşı kıyısına çekilirler.

Sabaha kadar başarıyla süren işgal eylemine sabah geniş katılımlar olur. İşgal, eylemi duyan her türden revizyonist-opportunist grubun hücumuna uğrar.

Öğleye doğru faşist katliamları lanetleyen, faşistlerle polis işbirliğini açıklayan pankartlarla donatılmış kortej yürüyüşe geçer. Yol boyunca aynı içerikte sloganlar atılır, duvarlara

dolaşmaktadır. Hatta Kasım ayının başında 13 faşist Sağmalcılar Cezaevi'nden elini kolunu sallayarak "kaçmış", tüm aramalara karşın "bulunamamıştır". Faşist terörü koruyan, gözeten bu tavırları teşhir etmek, aradaki işbirliğini kamuoyuna göstermek Devrimci Hareketin acil görevlerinden biriydi. Ve Yıldız işgali salt cenaze töreni olmasının ötesinde böyle bir kampanyanın da devamı durumundaydı.

yollara sloganlar yazılır, el ilanları, bildiriler dağıtılır. Yürüyüş Sirkeci Meydanı'na vardığında akşam olmak üzeredir. Yapılan konuşmalar ve devrim andı içilmesinden sonra miting dağılır. Cenaze töreni hem anti-faşist bir gösteriye dönüştürülmüş, hem de Devrimci Hareketin kitleleri harekete geçirebilme gücü -Bedri Karafakioğlu'nun cenaze töreninden sonra ikinci kez ve daha güçlü olarak- çok açık bir biçimde ortaya konmuştur.

Bu işgalin tüm diğer işgallerden farklı ve önemli bir yanı vardır. Bütün işgaller öğrenimin olduğu bir gün içinde okulun devrimci kitlesinin bir arada olmasından yararlanarak gerçekleştiriliyordu. Oysa bu işgal pazar günü gece gerçekleştirilmiş, yüzlerce insan, polisin anlamasına olanak verilmeden, büyük bir gizlilik içinde gece bir araya gelmiş ve işgali gerçekleştirmişlerdir.

Sıkıyönetim ilan edilip, tüm yasal örgütlenmeler kapatılıncaya kadar olan bu sürede Dev-Genç'in mücadelesi bunlarla sınırlı değildir elbette (Bu birkaç aylık dönemde dizilerce çatışma, olay yaşanmıştır).

Bunların hepsini tek tek ele almak oldukça uzun bir tarih yazımını gerekli kılacaktır. Bizim burada özel olarak bir iki işgal ve anti-faşist gösteriyi ele almamızın nedeni, dönemi karakterize eden en üst düzeyde anti-faşist gösteriler olmaları nedeniyledir.

Diğer yandan, elbette anti-faşist mücadele sadece bu tip kitlesel eylemlerle, protesto gösterileriyle sınırlı değildir. Tersine, oldukça zengin araç ve yöntemlerle, kitlesel eylemlerden devrimci şiddet eylemlerine, protestodan hesap sormaya kadar, tüm mücadele biçimlerine başvurularak yürütülen geniş kapsamlı bir mücadeledir. Anti-faşist mücadelede devrimcilerin görevi salt cenaze kaldırmak ve bu cenazelerde kalabalık bir kitle toplamak değildir. Özellikle belirli bir dönem Devrimci Gençlik de hemen her gün bir cenaze

kaldırır duruma gelmiş, inkarcı DY'un sağ çizgisi nedeniyle yer yer faşist terör karşısında uygun mücadele biçimlerine başvurulması engellenmiş ve bunun olumsuz etkilenmeleri de pratikte görülmüştür. Ancak İstanbul Devrimci Gençliği, bu durumun uzun sürmesine hiç bir dönem fırsat vermemiş, DY tasfiyeciliğinin sözde eleştirilerine rağmen, anti-faşist mücadeleyi kendi anlayışı doğrultusunda sürdürmeye çalışmıştır. (Zaten DY de bir yandan İstanbul'daki önder kadrolara karşı yapılanları eleştirmekte, ama özellikle de Anadolu'daki kadrolar nezdinde, dişe diş yürütülen bu mücadeleyi sahiplenip, bu militan tavra yönelik sempatiyi kendine yöneltmeye çalışmaktaydı.) DY'un tasfiyeci, sağ anlayışı, Devrimci Gençlik saflarından tasfiye edildikten sonra, devrimci hareket, faşist teröre karşı mücadeleyi daha iradi bir şekilde bu çok yönlü görevler bütünlüğü içinde yürütmeye başlamıştır. Bu çok yönlü görevler hayata geçirilmediği takdirde, kitleyi pasifize olmaktan kurtarıp büyük anti-faşist gösterilere çekme olanağı da söz konusu değildi. Kocamustafapaşa direnişi gibi geleneklere sahip olan İstanbul Devrimci Gençliği, DY oportünizminin yarattığı bulanık mücadele anlayışını mahkum edip, bu ayak bağlarından kurtulduktan sonra (1978 sonundan itibaren) sahip olduğu gelenekleri yeniden canlandırmış ve cenaze törenlerinden bıkkınlığa düşmüş kitleye kendine güvenini kazandırmış, doğru bir anti-faşist mücadele anlayışıyla kitle çizgisini bütünleştirmiş ve büyük anti-faşist kitlesel gösterilere eski coşkusunu ve kararlılığını yeniden kazandırmıştır. Artık her gün cenaze kaldıran devrimciler değil faşistlerdir.

C - Kahramanmaraş Katliamı Ve Devrimci Mücadele

Kahramanmaraş'ta 22 Aralık 1978 günü bir sinemada patlayan bomba, daha önce Sivas, Malatya, Elazığ'da denenen yeni bir faşist katliam senaryosunun ilk adımıdır. Gerilimi iyice tırmandıran çabalarla birlikte, bir anda tüm semtlerde ortaya çıkan faşist çeteler, "*komiünistler sinemaya bomba koydu*", "*Aleviler camileri bombalıyor*"(*) çığlıklarıyla katliamı başlatırlar. İki gün boyunca devrimcilerin, ilerici ve demokratların, alevilerin yoğunlukta bulunduğu mahalleler basılır, yakılır, genç, ihtiyar, çocuk, kadın erkek demeden emekçi halktan yüzlerce insan, vahşice katledilir. Devletin güvenlik güçleri, iki gün boyunca hiçbir şey yapmadan bu cinayetleri seyreder. Üçüncü gün artık faşistler yapacaklarını yapmış, girebilecekleri her yere girmiş ve katliamı gerçekleştirmiştir. Ve bu noktadan sonra ordu-polis devreye girer, faşistleri yatıştırır.

CIA, MIT, Özel Harp Dairesi gibi kurumlarca yönlendirilen ve bunlarla içiçe girmiş bir yapılanmaya sahip MHP, Ülkü Ocakları gibi faşist örgütlenmeler, halkı sindirmek, nötralize etmek, faşizme kitle tabanı yaratmak ve asıl olarak bir açık faşist iktidara yol açmak için, en büyük katliamlardan birisini gerçekleştirmiştir.(**)

Maraş katliamının duyulmasının hemen ertesinde, sabah erken saatlerde okullara giden Dev-Genç'liler, açık olan tüm okulları (birçok okul faşistlerin taktikleri gereği kapatılmış ve açılması için mücadele edilmektedir) işgal eder. Okulların her

(*) Daha sonra hem sinemanın, hem de camilerin faşistlerce bombalandığı ortaya çıkacaktır.

(**) Genelde faşist terörün kendi dışındaki hükümetleri düşürmek, etkisiz kılmak veya kendi etki alanına almak şeklindeki amacı, bu katliamda da tali olarak vardır.

yanı katliamı protesto eden, hesap sorulacağını haykıran pankartlarla donatılır, megafonlarla çevreye yayın yapılır, okul içinde forumlar yapılır. Tüm işgaller birer miting ve yürüyüş ile sonuçlandırılır. İşletme Fakültesi'ni işgal eden binlerce öğrenci, işgal sonrası Aksaray meydanına kadar yürürler ve burada 300'ü aşkın devrimci gözaltına alınıp Selimiye kışlasına kapatılır, insanlık dışı katliamı protesto etmek suçundan 15 gün gözaltında tutulurlar.

Bu protestolar sadece yüksek öğrenim kurumlarıyla da sınırlı kalmaz. Devrimci Hareketin önderliğinde işçi-memur vb. tüm alanlarda gerçekleştirilen protesto eylemleriyle birlikte, Liseli Dev-Genç'in inisiyatifinde işgal edilen birçok lisede de katliam aynı biçimde protesto edilip yürüyüşler ve mitinglerle sonuçlandırılır.

Kısacası, katliamı protesto, oligarşiye karşı tam bir gövde gösterisine dönüşmüştür. Protestonun şiddeti oligarşiyi ürkütür ama, engellemeye güçleri yetmez. İstanbul'un pek çok yüksek okulu, sayısız lisesi işgal edilmiş, binlerce kişi bir anda harekete geçmiştir. Devrimci Hareketin anında harekete geçerek kitlelerin katliamdan duyduğu nefreti dile getirecek güçlü protestolar düzenlemesi ve doğru taktiklerle bu protestolara yön vermesi, faşist katliamın yaratmak istediği sonucu, kitlelerin korku yaratılarak sindirilmesini engellemede oldukça önemli bir işlev görür.

Resim 6

Boş

7. BÖLÜM:

SIKIYÖNETİMDEN 12 EYLÜL'E DEVİRİMCİ MÜCADELE ve DEV-GENÇ

A - Genel Durum:

Kahramanmaraş katliamı karşısında ilk gün nefretini en geniş şekilde dile getiren Türkiye halkı ve Devrimci Gençlik, ikinci gün 13 ilde ilan edilen sıkıyönetimle karşı karşıya geldi.

CHP, faşizmin politikasına teslim olmuş ve halkı katleden faşistlerin üzerine gideceği yerde -oligarşinin çıkarları gereği- halkın tüm ekonomik-demokratik siyasi haklarını gasp eden sıkıyönetimi ilan etmiştir. Hem de Maraş dışında İstanbul, Ankara gibi şehirler de içinde olmak üzere, 13 ilde ilan edilen bir sıkıyönetimdir bu. Bu tavır, saldırganlar ortada dururken halkı ve devrimcileri “suçlu” ilan etmekten, halka karşı şiddetin boyutlarını büyütmekten başka bir anlama gelmez. Nitekim provokasyon o kadar açık ve net iken, dönemin CHP’li İçişleri Bakanı İrfan Özyaydınlı’nın olayı “solcuların tahriki” olarak değerlendirmesi, sıkıyönetimin gerçekte kimlere karşı ilan edildiğini ortaya koyuyordu.

CHP ve Ecevit reformizmi, faşistleri uzlaşıcı yollardan ikna edememiş, “toplumsal barış”ı sağlayamamış ve bu yolla

ezilenleri, sömürülenleri susturamamıştı. Tek yol kalmıştır geriye; dönüşü olmayan bir yol... Halka karşı şiddet... Ev baskınları, “**vur**” emirleri, işkenceler, yalanlar, demagojiler, yeni baskı yasaları birbirini izleyecektir. Bu, yeni bir “12 Mart” a gidiş demektir. Her türlü ekonomik-demokratik ve siyasi hakların askıya alındığı yeni bir baskı döneminin ilk adımları demektir. Son adımın ne olacağı ise artık herkesin bildiği “alışılmış” bir adımdır.

Gelişmelerin vardığı nokta sol’u büyük bir paniğin içine sokar. Böyle bir katliam karşısında tavır almak bir yana, mevcut durum konusunda bir değerlendirme de yapamayan geleneksel revizyonist ve oportünist “sol”, sessizliğini korumaktadır. Sessizliğin altında yatan ise, ne olursa olsun kendini korumaktır. Oligarşinin icazet sınırları dışında yaşayamayan geleneksel sol, bir yandan bu icazetin sınırlarını net saptayamamasının (sıkıyönetimin MHP’ye mi, yoksa sol’a mı karşı olduğu?!) sancısını çekerken, diğer yandan da “balyoz” yememek için, başını kaldırmaktan çekinmekte, kapışmanın egemen sınıflar arasında sonuçlanmasını beklemektedir. Oysa egemen sınıfların tüm kesimleri solu yok etmek konusunda anlaşmış ve son darbeyi vuracakları ortamın hazırlıklarına başlamışlardır. Geleneksel sol bu bekleyiş içindeyken, birilerinin halka sahip çıkması, halkı somut durum konusunda aydınlatması, yol göstermesi gerekiyordu.

Devrimci Hareketin “*Sıkıyönetim Halka Karşıdır! Devrimci Görev: Teslimiyetçilik Değil, Faşist Teröre Yayılgaraya Karşı Mücadeleyi Yükseltmektir*” çağrısı yurt çapında yankısını bulurken, Dev-Genç de yeni görevler doğrultusunda en ön saflardaki yerini almıştır. Sokaklar, okullar, sıkıyönetimi, Kahramanmaraş katliamını gerçek yönleriyle ortaya koyan duvar yazıları, afişler, pullarla donatılmıştır. Herkesi faşistlere karşı mücadeleye, birliğe ve demokratik haklara sahip çıkmaya çağıran bildiriler elden ele dolaşmaya başlamıştır.

Sıkıyönetim karşısında sessizlik ve icazet beklentisi, aslında birçoklarının neyi nereye kadar götürebileceğini çok açık ortaya koyuyordu. Onlara göre dünyanın sonu gelmişti! En az zararlar nasıl kurtulabileceğinin hesaplarını yapmak, kuma gömülmüş kafalarını meşgul eden tek konuydu. Kimsenin aklına halkın mücadelesini sürdürmek için ne gibi önlemler, politikalar gerektiğini düşünmek gelmiyordu. Yeni dönemin mücadele, örgütlenme biçimleri nasıl olacaktı? Bunlar pek önemli değildi. Kimileri önlem aldı tabii. Ancak yaptıkları şey, her şeyden daha önemli gözüken yayın organlarını, sıkıyönetim bölgelerinin dışına çıkarmak oldu. Bu iç göç dalgası, aslında 12 Eylül'le başlayacak olan yurtdışına göç dalgasının habercisiydi. Öyle ya, ellerindeki kitlelere ulaşmanın tek aracı olan ve periyodik çıkan gazeteler, dergiler olmazsa ne yaparlardı?

Elbette mücadele yöntemlerinin bütünlüğü içinde, yayın organlarına da önemli işlevler düşebilir, bunlar mücadele ve örgütlenmeye hizmet edebilirler. Ancak bilinmeyen şey, önem taşıyan tüm mücadele yöntemlerinden soyutlanmış ve hepsinin yerine ikame edilmiş bir yayın organının Türkiye koşullarında fazla bir öneminin olamayacağı idi. Elimizdeki tüm hakları olduğu gibi bu demokratik hakkı da kullanmalı ve korumalıyız elbette. Ancak oligarşinin icazet sınırları içinde işlevleri sınırlanmış bir aracı fetişleştirmek, her şeyi onun çevresinde toplamak reformist çalışmanın sonucudur. Böyle bir araç, mücadele yöntemlerinin bütünselliği içinde kendine düşen rolü yerine getiremiyorsa, o zaman onun olması veya olmaması fazla önem taşımasa gerek...

Sıkıyönetimin darbe vurduğu alanlardan biri de, ilerici, demokratik, devrimci nitelikteki kitle örgütleridir. Sıkıyönetimin ilk bildirileri bu derneklerin kapatılmasına ilişkindir. İstanbul Dev-Genç, Liseli Dev-Genç gibi gençliğin merkezi kitle örgütlerinin yanında doğal olarak oportünist-revizyonist grup yapılarını aşamamış dernekler de kapatılanlar arasındadır.

Pasifist sol, can derdine düşmüşken, Sıkıyönetimin bu bildirisine karşı Dev-Genç, Devrimci Hareketin önderliğinde güçlü ve etkili bir eylemle cevap verir. Radyolarda, televizyonlarda, Sıkıyönetim komutanlarının bir yasaklar listesi şeklindeki ilk bildirileri yayınlanırken, gece saat 21.00’de Taksim meydanı bir anda ellerinde meşaleler taşıyan binlerce insan tarafından doldurulur. Düzen güçlerinin tüm tehditlerine ve faşist hareketin tüm katliamlarına karşı, Taksim meydanını ellerindeki ateşlerle aydınlatan binlerce Dev-Gençli “*Sıkıyönetime Hayır!*”, “*Kahrolsun Faşistler!*”, “*Maraş Katliamının Hesabı Sorulacaktır!*” diye haykırırlar. Sadece Taksim’de değil, tüm İstanbul’da yankılarını bulan bir eylemdir bu. Taksim’de yükselen bu devrimci ses, Karaköy’de ve birçok mahalli bölgede aynı şekilde haykırılır. Faşistlere ve sıkıyönetime gereken mesaj verilmiştir. Ve artık Devrimci Gençliği, işçi sınıfını, mahalli bölgeleri, memurları vb. tüm halk sınıf ve tabakalarının eylemlerini birleştiren ve yönlendiren Marksist-Leninist bir hareket vardı.

Oportünist ve revizyonist tekkeler açısından pek sorun yoktu denilebilir. Çünkü, zaten geniş öğrenci kitlesiyle ve devrimci mücadeleyle ilgisi olmayan bu derneklerin açık veya kapalı olması pek önemli değildir; grupsal yapılarını aynı şekilde sürdürebilirlerdi. Gençlikten tamamen tecrit olmaya başlayan bu grupların kitle örgütlenmesi veya kitlelerin mücadelesini yükseltme diye bir dertleri de olmadığından, yeni koşullarda örgütlenmeler nasıl olmalıdır diye kafa yormaları da gerekmiyordu. (*) Ve bu zahmete katlanmadılar...

(*) TKP sekreteri Haydar Kutlu, 1987 Ocak’ında Danimarka’da bir gazeteci ile yaptığı röportajda 12 Eylül öncesi İGD, İKD ve Maden-İş vb. örgütler aracılığıyla 40 bin taraftarlarının olduğunu söylüyordu. Bu TKP’nin geleneksel yalanlarından. TKP bugün de, dün de, ülkede hemen hemen olup biten her şeyi kendine maledir. Bir yandan kendileri, bir yandan oligarşi bu propagandayı sürdürür. Oysa TKP, Türkiye siyasi arenasında hiçbir zaman mücadelecı bir güç olmamış ve hep mücadelenin gerisinde kalmıştır.

Dev-Genç ise, geniş demokratik kitle örgütlenmesinin dağılmasını önlemek, mücadelenin daha üst boyutlarda sürmesini sağlamak zorundaydı. Ülkemizin siyasi yapısını hiçbir zaman gözden kaçırmayan Dev-Genç'in kitle örgütlenmesi her dönem aksamadan çalışabilecek bir yapılanmaya sahiptir. Türkiye gibi ülkelerde demokratik kitle örgütlerinin dahi yarı-legal bir yapılanmaya sahip olması zorunluluğu, gerçek anlamda bağımsızlık-demokrasi mücadelesinin kitlelerden kopmadan yürütülmesinin temel koşullarından biridir.

Oligarşinin krizinin derinleştiği ve halk muhalefетinin yükseldiği dönemler, aynı zamanda bir baskı döneminin, her türlü demokratik-ekonomik hakkın rafa kaldırıldığı bir siyasal rejimin ifadesidir. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadele eden, bu yönde kitleleri örgütlemeye çalışan herkesin bu durumu gözden kaçırmaması gerekir. Ve legal kitle örgütlenmelerini bile, bu koşullarda da işlevini yitirmeyecek tarzda, oluşturmalarını zorunlu kılar.

Geniş kitlelerle ilişkiyi bu perspektife dayandıran Dev-Genç'in bundan sonraki görevi de, varolan örgütlenmeyi daha ileri bir düzeye ulaştırmak ve sıkıyönetim koşullarında da mücadeleyi aksatmadan sürdürmektir. Çünkü sıkıyönetimin ilanı, oligarşinin 1977'lerden itibaren gündeme aldığı planın yeni bir adımıdır ve "son adıma" biraz daha yaklaşılmıştır. Ufukta her türlü demokratik hakkın ortadan kaldırılacağı açık baskı döneminin görüldüğü, oligarşinin halk muhalefетini, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm kavgasını ezmek için bu yönde hazırlıklarını yoğunlaştırdığı bir ortamda, devrimcilerin önünde pek fazla seçenek yoktur. Ya mücadeleyi tatil edip

Ama anlaşılan o ki, başkalarının mücadelesine sahip çıkmakta bir takım yararlar var. 12 Eylül sonrasında cezaevlerindeki direnişlere sahip çıkmaları dikkat çekiciydi. Oysa Türkiye'de yaşayan ve az-çok siyasal mücadeleyle ilgisi olan herkes TKP'nin bunlarla ilgisi olmadığını bilir.

oligarşiyi böyle bir yönelişten caydırmalı ya da daha güç koşullara rağmen örgütlü mücadeleyi yükseltmelidir. İlk seçeneğin sonuçları açıktır: Halkın azgın bir sömürü ve baskı altında ezilmesi, devrimci mücadelenin reformcu bir tarzda CHP'nin peşine takılmasıdır.

İkinci seçenek ise; halkın örgütlü gücü ve mücadelesiyle bu gidişin karşısına çıkmak, oligarşinin her adımına halkın örgütlü mücadelesiyle cevap vermektir. Eğer böyle bir örgütlülük ve güç henüz yeterli değilse, yapılması gereken bu gücü de dağıtıp oligarşiye beyaz bayrak sallamak değil, halkın örgütlenme düzeyini, mücadele gücünü en üst noktaya çıkarmaya çalışmak, yakın ve uzak vadedeki hedefleri birlikte değerlendirerek mücadele programı oluşturmaktır. Dev-Genç'in görevi de gençlik alanında böyle bir gücü oligarşinin karşısına dikmekten başka bir şey olamazdı. Böyle bir görevde yalnız kalmak kaçınılmazdı. Ve atılan adımlar bu gerçek ışığında hesaplanmalıydı. Özgüce güvenmeksizin bu görevin başarılabilmesi, bu yönde somut adımlar atılması olanaklı değildi. Dev-Genç de hayatın tüm alanlarında varolan devrimci örgütlülükler gibi daha başından yalnız kalmıştı.

B - Akademik-Demokratik Mücadele

1979'dan itibaren tüm yüksek öğrenim kurumlarından tecrit edilen faşistler, artık okullara giremez durumdadırlar. Ancak polis-jandarma korumasında sınavlara girebilirler. Okul dışında saldırılarını sürdürseler de artık yapacakları pek bir şey yoktur. Asıl ağırlığı mahalli bölgelere veren faşist hareket büyük oranda okullardan çekilir. Bu da Dev-Genç'in okul içindeki mücadelesinin başka bir yönünü öne çıkarmasını getirir. Akademik-demokratik mücadele o güne kadar ihmal edilmemiş ama, anti-faşist mücadelenin genişleyen boyutları yüzünden ikinci planda kalmıştır. Bu durum sürecin başından beri Dev-

Genç'in tüm yüksek öğrenim kurumlarına yönelik şiarı olan, "DEMOKRATİK-ÖZERK ÜNİVERSİTE" mücadelesinde merkezi bir program dahilinde gerekli adımların atılmasını engellemiş, geciktirmiştir. Faşist işgallerin kırılması ve faşistlerin okuldan atılmaya başlaması süreciyle birlikte, öğrenci gençliğin akademik sorunlarına sahip çıkma, onlara çözüm sunma, ülke sorunlarıyla bütünleştirme doğrultusunda çeşitli çabalar daha yoğun ve ağırlıklı biçimde gündeme getirilmiştir. Gençliğin akademik talepleri bir program düzeyinde ele alınarak işlenmiş ve çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Önceki bölümde belirttiğimiz gençliğin genel talepleri, merkezi bir program doğrultusunda daha da genişletilmiş, demokratik-özerk üniversite için nelerin yapılması ve ne tür dönüşümlerin gerçekleştirilmesi gerektiği ortaya konmuştur. Bunları kabaca sıralayacak olursak:

1- Yüksek öğrenim kurumlarının bir kısmı ODTÜ, Hacettepe, Boğaziçi, özel yasalarla, bunlar dışındaki üniversiteler 1750 sayılı yasa ile, Akademi ve Devletleştirilmiş Yüksek Okullar ise 1472 sayılı yasa ile yönetilmektedir. Bu sistemin kaldırılarak yüksek öğrenim kurumlarının tek bir yasa ile yönetilmesi, ayrıcalıklı durumların ortadan kaldırılması, çıkarılmak istenen "yeni üniversiteler yasası" ile yürürlükte olan üniversiteler yasasının tüm anti-demokratik maddelerinin kaldırılarak demokratik bir yasanın hazırlanmasını sağlamak. (*)

(*) Ülkemizde oligarşinin bilinçli politikasının bir ürünü olan gerici eğitim ve üniversite modeli, aynı zamanda siyasal sistemin bir aynası niteliğindedir. Ancak oligarşi, bilinçli olarak sürdürdüğü bu gerici eğitim ve üniversite modeli yanında göz boyamak için değişik manevralara da başvurmuştur. Özel yasalarla yönetilen ODTÜ, Hacettepe, Boğaziçi ve Bilkent tipi üniversiteler, emperyalizmin ve tekellerin çıkarlarıyla yakın ilişki içinde kurulmuş ve özel statü verilmiştir. Oligarşi ve emperyalizme gerekli teknik kadroları, uzmanları, bilim adamlarını ve yöneticileri yetiştirmek bu tür üniversitelerin alanına girmektedir. (Bunlardan sadece Türkiye egemen sınıfları değil, beyin göçü yoluyla emperyalizm de yararlanmaktadır.)

2- Üniversite kurumunu oluşturan öğrenci, asistan, öğretim görevlisi, üniversitede çalışan tüm kişi ve organların dengeli ve etkin bir biçimde yönetime katılarak, kast sistemi içinde bir işleyişe sahip üniversitelerin, demokratikleştirilmesinin sağlanması.

3- Üniversitede gerek üst yönetim organlarının, gerekse de dekan ve kurul üyelerinin seçimlerinde üniversite bütünlüğünü oluşturan her kişinin oy ve söz hakkı olması.

4- Bu kurulların, yönetimlerin aldığı kararların, demokratik işleyişin zorunlu bir gereği olarak öğrencilere ve çalışanlara açıklanması, onların tartışmalarına sunulması.

5- Öğrenci ve asistan temsilcilerinin seçiminde, seçimlere konan büyük yüzdeli barajların -genel olarak- % 30'a (bu oran, özgün durumlarda ve okullarda esneklik taşımali) indirilmesi.

6- *"Hükümetin üniversite yönetimine el koyma yetki ve olanaklarının"* ortadan kaldırılması.

7- İkinci sınıf okullar sayılan akademi ve yüksek okulların tek yasa kapsamına alınmasından sonra bu üniversitelerde kendi yönetim organlarını kendilerinin seçmesi hakkı tanınması.

8- Disiplin cezalarını karara bağlama yetkisinin, öğrenci, öğretim üyesi ve çalışanların katılımıyla demokratik tarzda oluşacak bir kurul tarafından ele alınıp, kişilerin inisiyatifine bırakılmaması, bunun için de her şeyden önce suçların ve

Yüksek öğrenimde böyle bir yapı vardır. Birincisi, oligarşinin genel üniversiteler yasasıyla (1750 sayılı) kurduğu ve sürekli artan talebi dengeleyip değişik alanlara kanalizetmeye yarayan, düzeyi her geçen gün düşen üniversiteler (ayrı bir yasayla yönetilse de, ikinci sınıf sayılsa da) akademi ve yüksek okullardır. İkincisi ise, özel yasalarla kurulmuş ve oligarşiye, emperyalizme gerekli "beyin"leri sağlayan ODTÜ, Hacettepe, Boğaziçi gibi üniversitelerdir. Bugün aynı oyun "Bilkent" gibi üniversitelerle tekrarlanmaktadır. Buna yenilerinin (Sabancı vb.) eklenmesi de herhalde fazla uzun sürmeyecektir.

hükümlerin bu kurul tarafından önceden demokratik kurallara bağlı olarak saptanması.

9- Üniversitelerde polis-jandarma vb. karakolların kurulmasının kesin olarak önlenmesi, keyfi olarak üniversitelere polis ve jandarmanın giriş çıkışlarının engellenmesi.

Ancak bu isteklerin gerçekleşmesi ile üniversitenin özerkliğine yönelik saldırılar bir ölçüde durdurulabilirdi. Demokratik özerk üniversitenin bir anlamda yaratılması ve eğitimin tekellerin taleplerini karşılamaktan çıkarılıp halka yararlı hale getirilmesi sağlanabilirdi.

Dev-Genç demokratik-özerk üniversite kavgamızdaki bu talepleri o dönem tüm demokratik kitle örgütlerine ve gençliğin kitle örgütü olduğunu “iddia” eden örgütlere iletmış ve bu konuda ortak mücadeleye çağırmıştı. Ama ne yazık ki olumlu cevaplar aldığını söyleyemeyiz. Çünkü dar grup çıkarları ağır bastığından samimi bir yaklaşım gösterilmesi sözkonusu değildi. Dev-Genç bu talepler uğruna mücadelenin pratik örgütlenmesini kısa sürede tamamlayarak harekete geçti. Talepleri dile getiren çeşitli duvar gazeteleri, bildiriler, bültenler genelde tüm birimlere dağıtılarak geniş öğrenci kitlesinin dikkatleri bu noktalara toplandı. Geniş kitleleri harekete geçiren çeşitli eylem biçimleri hayata geçirildi. Yer yer demokratik kazanımlar sağlandı. Ancak gündemdeki sorunların önemine ve öncelik sırasına göre hazırlanan ve 1979-80 öğrenim yılının ikinci yarısında mücadelenin gündemine alınan bu program doğrultusunda somut bazı adımlar atılsa da, 1980-81 öğrenim yılı başlamadan gündeme gelen 12 Eylül, bu programın uygulanmasını ve somut sonuçların alınmasını engeller.

Elbette Dev-Genç önerilen bu programın, ne salt akademik-demokratik mücadele ile elde edilecek, ne de bugünkü siyasal sistem içinde erişilecek birşey olduğu anlayışıyla hareket etmemiştir.

Sorun bu programın hayata geçmesi için çaba göstermek, ülkedeki genel sınıf mücadelesi ile bağının kurulması olayıdır. Bizim gibi ülkelerde Demokratik Üniversite talebinin sistemin kendi sınırları içinde elde edilebilirliğine ve çözümüne inanmak boş bir inançtan başka bir şey olamaz. Bu mücadele uzun soluklu, sabırlı, inançlı, kararlı ve bilinçli bir çabayı içermeli, ülkedeki iktisadi-siyasi sistemin yerine daha ileri, demokratik bir sistemin konulması sürecinin içinde ele alınmalıdır. Bu süreç; ileri-geri, inişli-çıkışlı, demokratik mevzilerin yaratılması kaybedilmesi, başarılar, başarısızlıklar şeklinde adım adım ilerleyecek bir süreçtir.

C - Sosyal-Kültürel Etkinlikler:

Başından beri mücadelenin her alanda örgütlenmesi gerektiği anlayışıyla hareket eden İstanbul Devrimci Gençliği, 1978-79'lara kadar sürecin özelliği gereği sosyal-kültürel konulara yeterince eğilemez. Gerçi bu durum hiçbir şeyin yapılmadığı anlamına gelmez kuşkusuz. 1974'lerden beri başta geniş öğrenci kitlesinin katıldığı "Gece" ve "Şenlik"ler olmak üzere folklor, müzik, fotoğraflar, grafik, karikatür (bu konuda bir de DAT-DER adıyla Devrimci Amatör Tiyatrocular Derneği örgütlenme deneyi vardır), çeviri, spor, çeşitli sergiler, ders notları basma vb. gibi oldukça çeşitli sosyal-kültürel etkinlikler her okulda, her birimde gündeme getirilmiştir. Ancak bu çalışmalar 1978-79'lara kadar birkaç istisna dışında genellikle birimler özelinde, merkezileşmemiş çalışmalardır. Asıl olarak da yoğun faşist saldırılar bu konularla yeterince ilgilenmeyi engellemekte, gerekli düzeye ulaşmayı olanaklı kılmamaktadır.

1978-79'dan itibaren okullardaki faşist saldırıların ve işgallerin etkisiz kılınması, devrimci gençliğin akademik-demokratik mücadelesinin bir parçası olarak da bu alanda daha

etkin ve merkezi bir çalışmaya girilmesini ortaya çıkarmış ve kısa vadede oldukça olumlu sonuçlar alınmıştır. Öncelikle her okul bünyesinde bu tip çalışmaların durumu, niteliği, eksiklik ve gereksinimleri saptanmış, bir program doğrultusunda daha iradi ve örgütlü adımlar atılmış, daha yakından ilgilenilmiştir.

Birçok okuldaki Dev-Genç birim örgütlenmesi, zaten bu tür çalışmaları kendi yapılanması çerçevesinde sürdürür. Bazı okullarda, bu çalışmalar okul çatısı altında resmi bir kimliğe sahip iken, bazı okullarda ise birim derneklerine bağlıdır ve okul yönetimine kabul ettirilmeye, resmiyet kazandırılmaya çalışılır. Hemen her okulda Mediko-Sosyal veya benzeri kurumlar içinde resmi bir faaliyet biçiminde yürüyen bu çalışmalar, Dev-Genç'in müdahale etmesiyle okul kitlesine mal olur ve yoz-kozmopolit ve gerici çerçeveden çıkartılıp, tutarlı ve ciddi hale dönüştürülür. Devrimci gençliğin o güne kadar ilgilenemediği bazı okullarda bu çalışmalar lümpen unsurlarca veya düzenin yozlaşmış, yabancılaşmış insan müsveddeleri tarafından yönetilmektedir. Ya da okullardaki mücadele yerine "kitleyle ilişki" kurmak için daha kolay yolu seçerek buraları "üs" edinmiş, oportünist-revizyonist grupların denetimindedir.

Dev-Genç'in bu konuyla merkezi olarak ilgilenmesiyle bu çalışmaların dar, birkaç kişi veya grup çerçevesine hitap eden yapıları parçalanıp, tüm kitlelerin katılımına açılır. Bu adım, çalışmaların daha ciddi ve devrimci bir anlayışla yürütülmesi demektir. Kısa sürede okullardaki çalışmalar da Devrimci Gençliğin denetimine geçerek gerçek işlevine kavuşur.

1980'e gelindiğinde okulların çok büyük bölümünde sosyal-kültürel faaliyet yürüten kol ve kuruluşlar, artık Devrimci Gençliğin denetimindedir. Bu çalışmalardaki yoz-lümpen-apolitik unsurlar ve buraları "üs" haline getirerek, "tekke" olarak kullanan revizyonist-oportünist gruplar, yönetimlerden

uzaklaştırılmış ve gerçek anlamda sosyal kültürel faaliyetlerin yapıldığı yerler haline getirilmiştir. (*)

12 Eylül'e doğru gelinirken "DEV-GENÇ KÜLTÜR KOLLARI" şeklinde merkezileştirilen bu çalışmalar, gerek okul içinde, gerek okul dışındaki faaliyetleriyle birçok somut çalışmayı sonuçlandırmıştır. Bu sonuçlardan en önemlisi ise İTÜ Spor Kulübü'ne bağlı faaliyet gösteren HBT (Halk Bilimleri Topluluğu)'nun düzenleyiciliğinde gerçekleştirilen "Üniversiteler Arası Folklor Şenliği"dir.

Dev-Genç Kültür Kolları'nın örgütlediği ve başından sonuna tüm organizasyonunu gerçekleştirdiği bu şenliğe tüm Türkiye'den 15'in üzerinde üniversite-akademi ve yüksek okuldan ekipler katılır. İki gün süren şenlik, Türkiye çapında üniversiteler arasında birlik ve dayanışmayı güçlendiren adımlardan biri olarak geniş bir sempati yaratmış, yapılan propaganda faaliyetleriyle de kamuoyunun ilgisini çekmiştir. (**)

Şenlikle ilgili birkaç kısa söz, şenliğin organizasyonu, gerçekleştirilmesi ve sonuçları hakkında az da olsa bilgi verecektir.

(*) Devrimci Gençliğin eline geçtiğinde bu tür kollarda ortaya çıkan durum, buralarda o güne kadar gerçek anlamda sosyal, kültürel hiçbir faaliyetin yapılmadığı, ya yoz arkadaş gruplarının ya da revizyonistlerin kendi amaçları için kullandığı yerler olduğu gerçeğini açıkça gözler önüne sermekteydi.

(**) Bu şenliğin organizasyonu için yürütülen temaslar sonunda, Ege Üniversitesi, bu tür şenliklerin her yıl dönerli olarak İzmir, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri tarafından devam ettirilerek gelenekselleştirilmesini önermiştir. Bu öneri genelde kabul görmesine rağmen, şenlikten sonra, organizasyonun mükemmelliği karşısında hayranlıklarını belirterek önerilerini geri çekmişlerdir. Gerçekçeleri, *"böylesi ciddi ve görkemli bir organizasyonu, ne biz, ne de başkası başarabilir. Buna gölge düşüremeyiz. Bu şenlikte, İTÜ bundan sonraki şenlikleri de düzenleme hakkını kazanmıştır"* şeklinde olmuştur. Bu örneği Dev-Genç kültür kollarının ulaştığı yetkinlik düzeyi hakkında, bir fikir vermesi açısından buraya aktarmakta yarar gördük.

Dev-Genç Kültür Kolları'nın yönetiminde şenliğin programı oluşturuldu ve tüm sorumluluğu üzerine alan “tertıp komitesi” seçildi.

- Tüm üniversite ve yüksek okullara şenliğe katılım formları ile birlikte tanıtıcı mektuplar yollandı, katılacağını bildiren okullarla sürekli yazışma sürdürülüp iletişim canlı tutuldu.

- Katılacak ekiplerin şenlik süresince kalacağı yer ve yemek sorununun çözümü için rektörlüklerle, Kredi-Yurtlar Kurumu ile, yurt müdürlükleriyle görüşüldü; ücretsiz yatılacak yer ve yemek sorunu çözüldü (Atatürk Öğrenci Sitesi ekiplere tahsis edildi, yemek sorunu ise Dev-Genç'in kendi olanaklarıyla çözüldü).

- Şenlikten haftalarca öncesinden başlanarak, her tarafa (üniversitelere, sokaklara, meydanlara) şenliğin afişleri yapıştırıldı. Çeşitli fabrika ve kuruluşlarla anlaşılıp, şenliğin amblemi kibrit kutularına, mendillere, eşarp vb. şeylere bastırıldı.

- Bilet satışı organize edildi. Esas olarak okullara ve başta gecekondu olmak üzere mahallelere dağıtıldı.

- Çeşitli üniversite rektörlüklerine, konuyla ilgili tanınmış araştırmacı ve uzmanlara, sanatçı ve aydınlara davetiye gönderildi. Bizzat gidilip çağrı iletildi.

- Şenliğe gelen her ekip için sorunlarıyla ilgilenecek, yardımcı olacak biri kız, biri erkek, ikişer kişilik rehber grupları oluşturuldu.

- Şenliğe katılan ekiplere, İstanbul'un tarihi-kültürel merkezlerini kapsayan geziler düzenlendi.

- Şenlik öncesi çeşitli basın-yayın organları ve TRT nezdinde girişimler yapılarak şenliğin amacı, içeriği vb. konularda söyleşiler, tanıtıcı yayınlar gündeme getirildi (Şenlik sonrası

tertip komitesinden bir arkadaş TV’de şenliği, amaçlarını, sonuçlarını anlattı, şenlikten görüntüler yayınlandı).

- Şenlik sırasında yemek sorununu çözmek için (iki günlük) kumanya hazırlığı yapıldı.

- Şenlik yerine (Spor ve Sergi Sarayı) çevre bölgelerden geliş-gidiş için belediyeden otobüs tahsisi yapıldı.

- Şenlik sırasında disiplin ve düzeni sağlayabilmek için görevliler saptanıp görevleri anlatıldı.

- Şenlik sonrası AÖS’te (Atatürk Öğrenci Sitesi) katılan tüm ekiplere, tanışma-uğurlama toplantısı düzenlendi.

12 Eylül’ün gelmesiyle, gelenekselleştirilmesi düşünülen ve böylesine büyük çapta düzenlenen şenliğin ikincisi yapılamadı. Bu şenlik bir kere yapılmış olmasına karşın, Dev-Genç’in Kültür Kolları için çok zengin bir deney olmuştur.

Kültür Kollarının tüm yaptığı bu şenlikle sınırlı değildir kuşkusuz. İ.Ü. Mediko Sosyal bünyesinde de -İTÜ Şenliği çapında olmasa da- İ.Ü. Kültür Şenliği düzenlendi. 1980 Mart-Nisan’ında yapılan şenlikte de ağırlıklı folklor etkinlikleri sergilendi. Yine Dev-Genç Kültür Kolları bünyesinde, İstanbul Belediyesi’yle ve İ.Ü. Senatosu’yla ilişkiye geçilerek, Spor Şenliği düzenlendi. Bu tür geniş çaplı şenlikler Dev-Genç Kültür Kolları’nın faaliyetlerinde ileriye dönük ilk basamakları oluşturdu. Bunların dışında fotoğraf sergileri, karikatür sergileri, halk müziği konserleri, tiyatro gösterileri, çeşitli kültür ve dayanışma geceleri vb. birçok sosyal-kültürel faaliyet düzenlendi. Bunların hepsini burada saymak yerine, sadece Türkiye çapında düzenlenen ve oldukça başarılı bir sonuç alan “Üniversiteler Arası Folklor Şenliği”ni yazmak, Dev-Genç’in Kültür Kolları faaliyetlerinin ulaştığı düzeyi daha somut olarak göstermeye yeterlidir. Ama bunun yanında kendi organizasyonu

olmasa da ODTÜ Şenliğinde Dev-Genç Kültür Kolları'nın gösterdiği kollektif davranışı, iç disiplini, uyumluluğunu, kitlelerle kolayca sosyal ilişkiler kurup kaynaşmasını, düzenlediği seminerler, özel gösterilerle, canlı, dinamik ve yetkin bir grup olarak geniş bir sempati toplamasını, yine ülkemizin çeşitli yörelerine düzenlediği turnelerle geniş etkiler yaratmasını da burada ayrıca vurgulamalıyız.

D - İstanbul Dev-Genç ve Okullar Çevresinde Örgütlenme

Buraya kadar anlattıklarımız Dev-Genç'in sıkıyönetimden 12 Eylül'e kadarki mücadelesinin sadece genel hatlarıyla ortaya konabilen bir parçasıdır. Asıl mücadele baştan da belirttiğimiz gibi faşist saldırıların püskürtülerek gitgide önemini kaybetmesi ve mücadelenin **anti-oligarşik** içerik kazanmaya başlamasıyla boyutlanmıştır. Böyle bir değişim, gençliğin önüne dikilen engelleri ortadan kaldırarak asıl hedefe yönelmesi demektir. Ve bu hedefe yönelen gençlik, doğaldır ki kendi dışındaki emekçi halkla daha yakın ilişkilere girmiş, çoğu yerde mücadeleyi onlarla omuz omuza yükseltmiştir. Bu, esas olarak, Dev-Genç'in okulların dışına taşan, "çevre ilişkileri"yle başlayan ve giderek bir örgütlenme alanı haline dönüşen çabalarının ürünü olmuştur.

Faşist saldırıların mahallelere yönelmesiyle emekçi halkın Dev-Genç'le kurduğu ilk ilişkilerin ardından, hemen her mahalli bölge kendi öz savunmasını sağlayacak anti-faşist örgütlenmesini kurmuştur.

1977'lerden itibaren yoğunlaşan anti-faşist çatışma, devrimcileri okul çevrelerinde de bir örgütlenme oluşturma zorunluluğuna itmiştir. Hem faşist saldırılar karşısında geniş bir güvenlik çemberi oluşturabilmek, hem de anti-faşist mücadeleye daha geniş bir kitle katılımını sağlayabilmek, bu

mücadeleyi kitlelere anlatabilmek, olayın “*sağcı-solcu öğrenci çatışması*” olmadığını, sınıflar mücadelesinin bir parçası olduğunu kavratmak için böyle bir örgütlenme yaratmak kaçınılmaz olmuştur.

1978 sonbaharında asıl olarak programlı bir şekilde başlayan bu çalışma, birçok okul ve yurt çevresinde oldukça olumlu sonuçlar vermiş, devrimci görüş doğrultusunda birçok yeni birim örgütlenmesinin temeli atılmıştır. Bunun yanında artık faşistler okula girmek için, sadece okul bahçesine değil, okulun bulunduğu mahalleye girmek için de polis ve jandarmanın yardımına ihtiyaç duyar hale gelmiştir.

Örgütlenmesini bu şekilde semt ve halkla içiçe geçiren Dev-Genç, bu güçle anti-oligarşik, anti-emperyalist mücadelenin seviyesini her geçen gün yükseltmeye başlamıştır. Artık oligarşinin her ekonomik-siyasal kararı, sıkıyönetimin her uygulaması, Kürdistan’da yapılan her sindirme hareketi, Dev-Genç’in tavrıyla karşılaşmakta ve Devrimci Hareketin geneldeki tavrı olarak ortaya çıkan bu tepkiler oligarşiyi oldukça güç duruma düşürmekte, krizin her geçen gün derinleşmesine yol açmaktadır.

Özellikle Devrimci Hareketin düzenlediği, **işkenceye karşı, IMF ve zamlara karşı, NATO’ya karşı, Kürdistan’daki zulme karşı** açtığı kampanyaları Dev-Genç’in katılımıyla daha da güçlenmiş, daha etkin sonuçlar yaratmıştır.

Bunların yanında Türkiye Devrimci Hareketinin önemli dönüm noktalarını simgeleyen günler, anlamına uygun bir şekilde anılmış, yürüyüşler, forumlar, boykotlar düzenlenerek, bugünlerde oligarşinin yüreğine korku salınmış, zulüm ve işkencelerin, halka karşı işlenmiş cinayetlerin cezasız kalmayacağı haykırılmıştır.

Keza Maraş katliamının 1. yıldönümünde Devrimci Hareketin örgütlü olduğu her alanda, faşistlere ve oligarşiyeye

karşı en duyarlı tepkiler gösterilmiş, bu insanlık dışı vahşet örneği katliamın sorumlularından hesap sorulacağı vurgulanmıştır. Dev-Genç de bu kampanyada üzerine düşen görevleri aksatmamış, ayrıca açık olan 26 fakülte, akademi ve yüksek okulda, 40 lisede kısa süreli işgaller ve bir veya iki günlük boykotlar örgütlemiş, yürüyüşler düzenlemiştir. İstanbul'un hemen tamamı afiş, yazı, pul, pankart vs. ile donatılırken, her köşe başı, her meydan bir mitinge, bir yürüyüşe sahne olmuştur.

Özetlersek, sıkıyönetim koşullarına rağmen, Devrimci Gençliğin yeni koşullara kolay uyum sağlayabilen örgütsel yapısı ve çok yönlü mücadelesi aksatılmadan sürdürülebilmektedir. Geriletilmesi bir yana tersine, zor koşulların üzerinde yükselen daha sağlıklı ve güçlü bir örgütlenme-mücadele hayata geçirilmiştir.

E - İstanbul Gençliğinin Diğer Kentlerdeki Gençliğin Mücadelesindeki Rolü

Dev-Genç'in mücadelesinde, İstanbul gençliğinin özel bir yeri vardır. Öğrenci gençliğin en yoğun bulunduğu kent olması yanında, ülkemizde sosyal, siyasal, ekonomik konumu nedeniyle İstanbul, Türkiye'nin hemen her yöresiyle bağlantı içindedir. Bu durum, bu kentteki gençlik örgütlenmesinin, diğer kentlerdeki gençlerle kolayca bağ kurmasını sağlar. Ama İstanbul Dev-Genç örgütlenmesi, esas olarak bu avantajıyla değil, her dönemde mücadelede aktif, kararlı, inisiyatifli tutumu ile diğer kentlerdeki gençliği etkilemiş, onlara örnek olmuştur. Bu nedenle ülkemiz gençliğinin Dev-Genç'e duyduğu sempati ve güvende, İstanbul Dev-Genç mücadelesi her dönem belirleyici olmuştur.

1971 yenilgisi sonrası, Dev-Genç örgütlenmesinin yeniden oluşumu ve ülke çapında yaygınlaşmasında da bu konumun yeri vardır. İstanbul gençliğinin örgütlenmesine önderlik eden

kadroların Dev-Genç geleneğine sıkı sıkıya bağlı olması, gençlik mücadelesinde dikkatleri yine İstanbul üzerinde yoğunlaştırmıştır. Ancak sivil faşist hareketin geliştiği ve saldırılarını yoğunlaştırmaya başladığı 1975-76-77 yıllarında İstanbul gençliğinin mücadelesi de, Dev-Genç'in merkezi örgütlülüğü ile ona yön veren siyasi anlayışın taşıdığı zaatlardan yakasını sıyıramaz. Faşist saldırılara karşı devrimci taktikleri geliştirmekten uzak kalır. Bunun tek nedeni, revizyonist-oportunist gruplar ve inkarcılık temelinde gelişen yeni tasfiyeci DY oportünizmidir.

Yükselen faşist saldırılar karşısında bunların gençliğe önerdikleri, aralarında belli farklar olsa da, pasif-edilgen savunma çizgisini aşamaz. Oysa aktif bir savunma çizgisi gereklidir. Faşist çetelere karşı böyle bir mücadele geliştirilmediği sürece demokratik mevzilerin bir bir düşmesi ve faşist işgal altına girmesi kaçınılmazdır. Nitekim öyle de olmuştur. Başta Eğitim Enstitüleri olmak üzere ülkenin birçok kentinde birçok okul faşist işgal altına girmiştir.

Bu dönemde büyük bir bunalım dönemi yaşayan gençliğin mücadelesi, kısa zamanda olmasa da, 1977-78 yıllarında giderek bunu aşma doğrultusunda yer yer atılımlar yapmaya başlamıştır. Bunda Dev-Genç'in İstanbul'daki mücadelesinin ülke genelindeki etkisi, moral ve yönlendirici vasfı küçümsenemez. İstanbul Dev-Genç örgütlenmesi, önderliğinin niteliği nedeniyle, geneldeki havadan en az etkilenmesi ve o durumda bile aktivitesiyle dikkat çekmekle beraber, bu yıllarda kendiliğindenci süreci aşmaya, oportünist-revizyonist anlayışları gençlik saflarından tecrit etmeye başlamıştır. İstanbul gençliği, doğru bir siyasi çizgi ve mücadele anlayışının yönlendiriciliğinde, anti-faşist mücadeleyi daha örgütlü bir şekilde yürüten Dev-Genç saflarında toplanmıştır. Faşizme karşı aktif mücadele çizgisi hayata geçirilip yetkinleştirildikçe, 1977'ye kadar devrimcilere cenaze kaldırmaktan göz açtırmayan

faşist hareket geriletilmeye ve daha önceki mevzilerinden sökülüp atılmaya başlanmıştır. Bu durum, öncelikle Dev-Genç örgütlenmesinde geniş dalgalanmalar yaratmış, oportünist tasfiyeci DY kliğinin etkisinde bulunan Ankara Dev-Genç grubunun sağ çizgisini zorlamaya başlamış, birçok yörede İstanbul Dev-Genç'i örnek alan yapılanmalar ve mücadele anlayışlarının yeşermesine yol açmıştır. Gençliğin yeniden dinamik, anti-faşist potansiyele sahip olmasında, eski dinamizmini yeniden bulmasında somut adımlardır bunlar.

Ancak bu geniş potansiyel bir anda örgütlü-organik bir ilişkiye çevrilememiştir. Birçok yörede oportünist tasfiyeci DY kliği yalan ve spekülasyonlarla bu etkiyi silmeye çalışarak, Dev-Genç örgütlenmesindeki etkinliğini bir süre korumuştur. Bunun asıl nedeni ise, yeni bir anlayış etrafında örgütlenen Devrimci Hareketin Türkiye'nin her tarafına müdahale edebilecek bir yapılanmayı sağlamasının olanaksızlığıdır. Keza ivedi olarak da, başlangıçta gücünü her yere dağıtıp, faşist çeteler karşısında İstanbul'daki örgütlenmesini zayıflatmak yerine, burada hayata geçireceği doğru mücadele çizgisinden alacağı somut sonuçlarla, pratik olarak doğru anlayışı göstermeyi tercih etmiştir. Yani kısa vadeli çıkarlar yerine adım adım gelişecek sağlam temeller üzerine oturan bir yaygınlaşma öngörülmüştür. Nitekim başlangıçta birçok yörede ortaya çıkan kendiliğinden gruplaşmalara iradi müdahale yapılamamış olsa da, hayat, bu yolun doğruluğunu göstermiştir. Tasfiyeci DY kliği başta olmak üzere, telaşa kapılan tüm oportünist-revizyonist anlayışların ahlaki yozlaşmaya kadar varan her türlü saldırıları, Dev-Genç örgütlenmesinin yeniden doğru bir anlayış etrafında toplanmasına engel olamamıştır. İstanbul gençliğinin mücadelesine yön veren anlayışı ve İstanbul Dev-Genç örgütlenmesini dar-bölgesel, otonom bir grup örgütlenmesi olarak gösterme çabaları kısa sürede iflas etmiştir.

İstanbul'da yürütülen mücadele, elde ettiği somut ve kalıcı başarılarla; doğru bir mücadele çizgisine sahip olunması, kararlılık ve cesaretle bu çizginin hayata geçirilmesi koşuluyla faşist çetelerin geriletilmesinin hiç de zor olmadığını göstermiş, Türkiye genelinde derin bir sempati yaratmıştır. Anti-faşist mücadeleyi kısırlıktan ve tek düzelikten kurtararak, sol'daki kaos perdesini ortadan kaldırarak, her türden revizyonist ve oportünistlerin faşizme karşı teslimiyetçiliklerini pratik, ideolojik olarak açıkça ortaya koymuştur.

Ayrıca İstanbul gençliği çeşitli dönemlerde çevre illerdeki anti-faşist gösterilere de katılmak suretiyle buralara moral ve coşku taşımıştır. Viranşehir katliamını kınamak için bu ilçedeki miting ve gösterilere katılmak, Devrimci Gençliğin bu doğrultudaki tavrının ilkidir. Daha sonra, Çanakkaleli üreticilerin protesto mitingi, Tekirdağ'da, Edirne'de, Babaeski'de, Bursa'da düzenlenen çeşitli miting ve gösteriler, İstanbul'da anti-faşist mücadelede şehit düşen birçok devrimcinin cenazelerini kaldırmak için Zara, İzmit, Polatlı, Küre, Denizli ve bunun gibi daha birçok yerde düzenlenen protesto gösterileri bunların başlıcaları sayılabilir. Bu miting ve gösterilerde inisiyatifi elinde tutan İstanbul Dev-Genç grubu, en önde yer alarak her birini anti-faşist bir eyleme dönüştürmüş, bugünleri yöresel faşist örgütlenmelerin ve resmi güçlerin korkulu rüyası haline çevirmiştir.

M. Levent Ersoy'un cenazesinde 5000 kişilik kitleyle İzmit'in her yanı dolaşarak, binlerce bildiri dağıtılmış, slogan yazılmadık, afiş yapıştırılmadık duvar bırakılmamıştır. Faşist hareketin etkin olduğu, devrimcileri sindirmeyi başardığı Polatlı'da **Abdulkadir Adanur**'un cenazesinde, bin kişi yürütülmüş, bütün gün Polatlı, devrimci marş ve sloganlarla inletilmiştir. Küre'de **Numan Kaygusuz**'un cenazesinde görkemli bir miting düzenlenirken, Ülkü Ocakları basılarak,

faşistler cezalandırılmış, binaları tahrip edilmiş, tabelası sökülüp atılmıştır. Denizli'de, 16 Mart katliamında şehit düşen **Hatice Özen**'in cenazesine engel olmaya çalışan polisle kavgaya girilerek, kitledeki tereddüt muazzam bir coşkuya dönüştürülmüş, polise iyi bir ders verilip alandan da sökülüp atılmıştır. Denizli sokakları saatlerce süren coşkulu bir anti-faşist gösteriye sahne olmuştur. Diğer miting ve protesto gösterileri de bunlardan farklı olmamış, İstanbul'dan giden Dev-Genç militanları, mücadeledeki atılganlığı, coşkusu ve kararlılığı ile anti-faşist çevrelerde derin sempati yaratmıştır.

Kısaca çeşitli yörelerdeki anti-faşist gençliğe, gerek İstanbul'daki mücadelesiyle, gerekse bizzat katıldığı eylemlerle somut olarak mücadele perspektifi taşıyan İstanbul gençliği, ülkemiz gençliği arasında saygın bir yere sahip olmuştur. Kendisine yönelik bu sempatinin 1978'den sonra Marksist-Leninist Hareketin ülke genelinde yeniden örgütlenmesinde, büyük bir işlevi olduğu yadsınamaz.

Resim 7

8. BÖLÜM

YURLARDAKİ DEVRİMCİ MÜCADELE VE DEV-GENÇ

A - Genelde Yurtların Önemi

Buraya kadar genellikle okullardaki mücadeleyi anlatmaya çalıştık. Ancak tüm bu mücadelelerin en önemli desteklerinden biri olan yurtlara pek değinmedik. Yurtlar her dönem öğrenci gençliğin mücadelesinde -kimi zaman geri planda görünse de- önemli işlevler üstlenmiş ve Devrimci Gençliğin gelişiminde temel rollerden birini oynamıştır.

Diğer büyük kentlerde olduğu gibi, İstanbul da, yüksek öğrenim kurumlarının ve gençliğin en yoğun olduğu yerlerden biridir. Bu yoğunluk aynı zamanda kent dışından gelen ve barınma sorunu olan birçok öğrencinin de varlığı anlamına gelir. İstanbul yurtları, olanakları açısından -yeterli olmamakla birlikte- zengin sayılabilecek yerlerdir. Ne var ki, gerek 12 Mart'ta devrimcilerin birçok yurdu terketmek zorunda kalması ve gerekse 1975-76'larda MC iktidarlarının faşistleştirme politikası sonucu birçok yurt faşist işgal altına girmiştir. Birçok öğrenci kalacak yer sorunuyla karşı karşıyayken, faşistlerin

işgalleri altındaki yurtlarda 5-10 kişi kalmakta ve buralar faşist terörün birer üssü olarak kullanılmaktadır. Buralarda silah talimlerinden, komando eğitiminden, kaçırıldıkları devrimcilere işkence yapmaya, hırsızlıktan halkın ırz ve namusuna yönelik iğrençliklere kadar her türlü işi yapan faşistler, bu yurtları öğrenci gençlik için kalınamaz duruma getirmişlerdir.

Devrimciler, sınırlı da olsa denetimlerinde bulundurdıkları yurtları, öğrencilerin sağlıklı şekilde barınabileceği, ders çalışabileceği, ortak dayanışma ruhu içinde ve olanaklarını paylaşarak yaşayabilecekleri, kendilerini sosyal, kültürel, siyasal yönden geliştirebilecekleri yerler haline getirmeye çalışmıştır. Faşist terörün kol gezdiği bölgelerde ise bu yurtları faşist terörün karşısına dikmiş, anti-faşist mücadelede rol oynayan güçlü birer mevziye dönüştürmeye çalışmıştır. Bu yüzden sürekli faşist terörün hedefi olan bu yurtlar 1976-78 döneminde esas olarak oportünist ve revizyonistlerce terk edilmişse de, Dev-Genç'in doğru politikası ve kararlı tavrı sonucu, genel olarak 1978-79 öğrenim yılından itibaren, tekrar öğrenci gençliğin ihtiyaçlarını karşılayacak ve anti-faşist mevzi olma özelliğini sürdürecektir, "normal öğrenci yurtları" durumuna gelmiştir.

Bu yurtları tek tek ele alırsak;

B - Atatürk Öğrenci Sitesi (A.Ö.S):

1973-74 döneminde, "*Ortadoğu ve Balkanların En Büyük Yurdu*" propagandasıyla "hizmete açılan" bu yurt, gerçekten de küçümsenmeyecek düzeyde sosyal-kültürel ihtiyaçlara karşılık verecek kapasitedeydi (Kantinler, Lokantalar, Kütüphane, Tenis Kortu, Spor Salonu, Sosyal Tesisler, Sinema Salonu, vb...). Ayrıca gerek İstanbul'un giriş noktalarından biri üzerinde olması, gerekse de her an en az 1500-2000 kişilik bir kitleyi hazır bulundurma gibi avantajlarıyla stratejik önemde

bir yurttur. İlk açıldığında faşistlerin devrimcilerle birlikte kaldığı yurttan ilk kavgalar 1974 başlarından itibaren görülmeye başlar. Yurttan çoğunlukta olan devrimciler, faşistleri yurttan atmak ister, ama kesin sonuç alamazlar. Yine bu kavgalar sonrası, bir polis birliği bloklardan birine yerleşir. Bir blokta da kız öğrenciler kalır. Bu durum MC iktidarından itibaren değişmeye başlar. Önce yurt yönetimi tamamen değiştirilerek MHP'nin aktif üyeleri yönetim kademelerine yerleştirilir (Müdür Oktay Aras özel korumalarıyla gelip-giden bir faşisttir). Yurttaki polis birliği de gerekli düzenlemelerden geçirilir ve faşistler her yönden saldırıya geçer. Devrimci öğrenciler yurt etrafında çevrilmeye-dövülmeye, kurşunlanmaya başlanır. Yurt otobüsü de bir kez taranır, bu saldırılarda onlarca devrimci yaralanır. Saldırı idare tarafından olanca şiddetiyle yürütülür. Bir yandan yurda yeni faşistler kayıt edilirken, dövülen, yaralanan, göze batan ve faşistlerin açık isimlerini bildiği devrimciler yurttan atılmaya başlanır.

1976 başlarında faşistler yeniden saldırıya geçer ama, yine başarılı olamazlar.

1977 Mart'ına gelindiğinde, devrimciler hâlâ 4 bloku ellerinde tutmaktadır, ama yurdun diğer tüm tesisleri (Kütüphane, sosyal tesisler, kantinler, spor salonu vb.) idarenin ve polisin çeşitli oyunları ile faşistlere teslim edilmiş durumdadır (Daha önce faşistler bu tesislerin hiçbirine giremiyordu). Bu arada yurttaki devrimcilerin büyük çoğunluğu atılmış, her blokta, 10-15 kayıtlı devrimci kalmıştır. Yurt esas olarak Dev-Genç'in çeşitli birimlerinin yurda kayıtlı olmayan üyelerince korunmakta, her birim nöbetleşe yurttan kalmaktadır. Bu durum ve faşistlerin polis desteğinde giriş kapısını denetlemesi nedeniyle, devrimciler yurda toplu gruplar halinde ve güvenliklerini kendileri sağlayarak gelmekte ve duvardan, tel

örgülerin arasından yurda girip çıkmaktadırlar (Bu durum artık legalleşmiştir, polis direkt çatışmaya girmemek için müdahale etmemekte, bu müdahaleyi faşistlerin yapmasına göz yummakta ve desteklemektedir; buna rağmen faşistlerin bu yöndeki birkaç girişimi devrimcilerce püskürtülünce, onlar da müdahale edemez). Bu arada, hâlâ kayıtlı kalabilen öğrencileri yurttan atmak için her türlü yola başvurulur. Örneğin, yurt aidatlarının yatırılması gereken her ayın ilk günleri faşistler idare binasını çevirmekte, aidat yatırılmasını engellemeye çalışmaktadır. Bu engellemelerden birinde bir faşist vurulunca bu yolu da terkederler. 1977 Mart'ında yurttan Dev-Genç dışında başka bir grup kalmamış, yurt bütünüyle Dev-Genç tarafından faşistlere karşı savunulur duruma gelmiştir. 1977 yazına kadar devrimciler yurdu faşistlere terketmemek için direnir. Ancak bundan sonra baskının sürekli artması, yurdun korunması için eldeki olanakların ve denenebilecek yolların iyice kısıtlı duruma dönüşmesi, elde tutma olanağının fiili olarak ortadan kalkması ve asıl olarak da, başlamak üzere olan 1977-78 öğrenim yılında, tüm okullardaki faşist saldırıları püskürtme, faşist işgalleri kırma kararını almış bulunan Dev-Genç'in tüm gücünü okullara yöneltmesi zorunluluğu daha fazla direnmeyi olanaklı kılıyordu.

1977 başlarından itibaren yurttan Dev-Genç dışında hiçbir grup kalmamış, çatışmanın yoğunlaşmaya başlamasıyla tüm oportünist ve revizyonistler -kimisi eşyalarını bile almadan- yurdu terketmişlerdir (Ayrıca faşist yurt yönetiminin açıktan tavırları ve provokasyonları sonucu devrimcilerin tamamına yakınının resmi kaydı silinmiş durumdaydı). Devrimciler Ağustos ayının sonlarına doğru düzenledikleri bir eylemle yurdu terkederler.

1978 başında iktidara gelen CHP, burayı öğrenim yılı sonunda kapatmış ve 1978-79 öğrenim yılının başında yeniden açmıştır. Yurt açıldıktan sonra yapılan kayıtlarla yeniden öğrenci kitlesinin kaldığı bir yer olmuş ve Dev-Genç yapılan seçimlerde çoğunluğu sağlayarak yeniden yurttaki denetimini kurmuştur. Yurt bu dönemden sonra, yeniden devrimcilerin sosyal-kültürel çalışmalarını yürüttüğü anti-faşist bir mevzi haline gelmiştir.

C - Kadırga Yurdu:

Başından itibaren her dönem devrimcilerin ve özellikle Dev-Genç'lilerin çoğunlukta olduğu, denetimini sağladığı bir yurttur. Kumkapı, Yenikapı civarındaki çevre örgütlenmesinin de merkezi olmuş, bunun yanında Beyazıt bölgesinde bulunan okulların devrimci mücadelesine sürekli destek güç sağlayan bir mevzi görevini üstlenmiştir. Kadırga Yurdu'nun diğer önemli bir özelliği de, periyodik olarak ve tüm okullardan öğrencilerin katılabileceği geniş tartışma ve seminerlerin yapıldığı bir yurt olmasıdır 1977-78'lerde oligarşi burayı kapatmak veya polis yerleştirerek denetleme girişimlerinde bulunmuşsa da başarılı olamamıştır. Özellikle İstanbul gençliğinin örgütlenmesinde ilk dönemlerde (İYÖKD ve İYÖD dönemlerinde) büyük bir işlev görmüştür.

D - Vezneciler Site Yurdu:

1977 yazında kapatılana kadar, Beyazıt bölgesi okullarındaki devrimci mücadeleye en büyük desteği sağlayan anti-faşist bir mevzi durumundadır. Faşistler için de en büyük engellerden birini oluşturmuş, bu yanı sıra hem faşistlerin hem de oligarşinin resmi güçlerinin her zaman boy hedefi olmuştur. Bu durumu bilen oligarşi burasını kapatmak için çok uğraşmıştır.

Sürekli polisin baskısına uğrayan, her fırsatta panzerlerle kapıları kırılıp basılan, içindekiler dayaktan geçirilen, kitap-

defter ne bulunursa götürülen, talan edilen ve üstelik bu yapılanları meşru gösterebilmek için sürekli olarak kamuoyuna “Anarşi merkezi” olarak lanse edilen bu yurt bütün baskılara karşı göğüs germesini bilmiştir. 1976 sonundan itibaren yurdu kapatma çabaları yoğunlaşmış, bunun karşısında Dev-Genç çeşitli protesto vb. direnişler geliştirmişse de (önce açlık grevi yapılmış ve bu arada 10.000’e yakın öğrencinin katıldığı bir “Site Yurdu Kapatılamaz” mitingi düzenlenmiş, afiş, pul, yazılamanın yanında çeşitli kuruluşlarla ilişkiye geçilmiştir vb.), 1977 Eylül’ünde yurt bir gece polis tarafından boşaltılmış, içindekiler topluca Şube’ye götürülüp, eşyaları sokağa atılmıştır. Önceleri buraya bir polis birliği yerleştirilmişse de, daha sonra 1978-79 yılında kız yurdu haline getirilmiştir. Kız yurdu olduktan sonra da Dev-Genç’in denetimindedir. Ancak erkek yurdunun işlevlerini görmekten uzak kalmıştır.

E - Denizli Yurdu:

Kredi-Yurtlar Kurumu’na bağlı olmayan, özel statülü bir yurttur. Özellikle Site Yurdu’nun kapanmasından sonra Beyazıt’taki devrimci mücadelede önemli işlevler görmüştür. Kollektif bir sosyal yaşamın sürdüğü, her türlü sosyal kültürel etkinliklerin yürütüldüğü Dev-Genç yönetimindeki bu yurt, önceleri faşistlerin (birkaç kere bombalama ve kurşunlama çabası olmuşsa da püskürtülmüştür), sonraları oligarşinin saldırılarının hedefi haline gelmiştir. 12 Eylül’e kadar açık kalan yurt, okullardaki mücadeleye çok yönlü destek olma dışında, çevre halkı ve esnafı içindeki, Gedikpaşa’daki ayakkabı imalatçıları arasındaki devrimci çalışmalar ve örgütlülüğün de merkezi durumuna gelmiştir.

F - Niğde Yurdu:

Fındıkzade'de tam bir faşist çember içindedir. Faşistlerin elindeki Kocaeli(*), Adana, Kayseri, Trabzon, Sakarya, Maraş yurtları, Niğde'ye giden tüm yolları tutar. Yurda giriş çıkış tam bir sorun olmasına karşın, Dev-Genç, burayı sonuna kadar savunmuştur. 1976'da yurt oportünist ve revizyonistlerce terkedilmiş(**), faşist saldırılar ve polis baskısı sıradan öğrencileri de kaçırınca, Dev-Genç 12 Eylül'e kadar bu yurdu terketmemiştir. 1978'den itibaren örgütlenme güçlendikçe etraftaki faşist yurtlar zor duruma düşmeye başlamıştır. 6 ay, 1 yıl içerisinde tüm faşist yurtları tasfiye etme şeklinde bir program çıkarılmışsa da, 12 Eylül bu programın hedefine varmasını engellemiştir. Niğde Yurdu, İstanbul Devrimci Gençliğinin mücadelesinde çok güç koşullardaki direnişi ve oynadığı rolle onurlu bir yere sahip olmuş, oligarşiyi sürekli rahatsız ederken faşistlerin de yüreğine korku salmıştır.

G - Antep Yurdu:

1977'de açılan bu yurt, anti-faşist mücadelede oynayabileceği işlev nedeniyle faşistlerin saldırısına uğramış, devrimcilerin buraya yerleşmesi engellenmek istenmiştir.

(*) Kocaeli Yurdu, faşistlerce bir baskınla ele geçirilir ve Niğde Yurdu'nun Millet Caddesi çıkışını tutar. Buna rağmen faşistler giriş çıkışı hiçbir zaman engelleyemezler. Burayı uzun vadeli tutacak güçleri olmadığından, bir süre sonra boşaltılıp polis yerleştirilir ve boşluk resmi güçlerle doldurulmaya çalışılır.

(**) Niğde Yurdu'nun çıkış yollarından birinin sonunda Zonguldak ve daha ileride Bitlis Yurdu vardır. Her ikisinde de (Zonguldak İGD, Bitlis DDKD) revizyonistlerin kaldığı bu yurtların, Niğde Yurdu'na destek olmaları bir yana, tam tersine Niğde Yurdu'nda kalan Dev-Genç militanları bu yurtların da güvenliğini sağlamak durumunda kalmıştır.

Herşeye rağmen yurdun açılmasını sağlayan Dev-Genç, Aksaray bölgesinde büyük bir stratejik öneme sahip olan bu yurttaki örgütlenmesiyle, çevrede faşist işgal altında olan okulların kurtarılmasını ve diğer okullardaki faşist saldırıların püskürtülmesini sağlamıştır. Ayrıca yurt, çevre örgütlenmesinde de önemli işlevler görmüş, Niğde Yurdu'na nefes aldırıcı rol oynamıştır.

H - Bolu Yurdu:

1978'e kadar faşistlerle burjuva milliyetçisi PDA'cılarının kardeş kardeş(!) birlikte kaldığı bir yurttur. 1978'de faşistlerce bir PDA'cının öldürülmesi üzerine, Dev-Genç olaya müdahale edip yurttaki faşistleri atmış ve burayı öğrencilere açmıştır. Bu tarihten sonra devrimcilerin denetimine giren bu yurt, çevredeki okullar ve Fatih bölgesindeki yurtlar açısından, gerici örgütlenmeler aracılığıyla egemenlik kurmaya çalışan faşistlerin karşısında, anti-faşist bir mevzi olarak önemli işlevler görmüştür.

İ - Balıkesir Yurdu:

12 Mart 1971'den beri Dev-Genç'in denetimindedir. Özellikle merkezi bir yerde bulunuşunun avantajları ve oynadığı rol açısından birçok faşist saldırıya hedef olmuştur. Bu saldırıların birinde, 10 Nisan 1971'de yurt basılarak **Niyazi Tekin** isimli devrimci faşistlerce katledilmiştir. 1973 sonrası ise "Cepheci" grubun örgütlenmesinde önemli işlevleri olmuştur. Çevre okullardaki Devrimci Gençliğin mücadelesinde de önemli avantajlar sağlayan merkez durumundadır. 1978'den itibaren Sultanahmet ve Cankurtaran semtlerindeki faşist işgallere karşı mücadelenin yürütülmesinde anti-faşist bir mevzi olarak ağırlıklı rol oynamıştır.

J - Elazığ Yurdu:

Devrimci gençliğin İstanbul'daki mücadelesinin ilk yükünü omuzlayan ve tüm pratik görevlerini yüklenen, devrimci militanların kaldığı bir yurttur. Bulunduğu Feriköy çevresinde yurt öğrencilerinin devrimci yaşantı ve tavırları, çevre ile ilişkileri, tüm halkın sempatisi ve güvenini kazanmıştır.

Bu özelliği ve anti-faşist bir mevzi oluşu ile, doğal olarak faşistlerin ve oligarşinin güçlerinin gözüne batmaya başlar. 1977'de Elazığ Belediye Başkanı seçilen bir faşistin (MHP'li) yurdu kapatmasına kadar (Yurt Elazığ İl Özel İdaresi'nin tasarrufundadır) bu işlevlerini sürdürmüş ve Devrimci Gençliğin gelişmesinde azımsanmayacak bir rol üstlenmiştir.

K - Hürriyet-i Ebediye Yurdu:

Kredi Yurtlar Kurumu'na bağlı olan bu yurt, 1977 yılında yurttaki çoğunluğu oluşturan Devrimcilerin yurttaki gericiileri atması üzerine kapatılmış ve 1978-79 yılında tekrar açılana kadar kapalı kalmıştır. Her iki dönemde de Dev-Genç çizgisindeki öğrencilerin etkinliğinde olan bu yurt, özellikle Şişli Bölgesinde yer alan okullar ve çevre bölgelerindeki devrimci mücadelenin gelişim ve örgütlenmesinde rol oynamıştır.

L - İTÜ Yurdu:

İTÜ öğrencileri, 1968'den beri bir yurt sorunu ile karşı karşıyadır. Bu tarihe kadar Gümüşsuyu binasında "İTÜ YURDU" adıyla bir yurt bulunmaktadır. Ancak burası da, 1968'deki polis baskınında Vedat Demircioğlu isimli devrimcinin katledilmesi üzerine kapatılmış ve bir daha açılmamıştır. Ama 1974'ten sonra yeniden yükselen İTÜ gençliğinin mücadelesinde başlıca taleplerden birisi olarak

sürekli gündemde tutulmuştur. Özellikle 1976'dan sonra bu talep doğrultusunda, Dev-Genç önderliğinde yürütülen uzun soluklu bir mücadele sonucu, 1978 yılında İTÜ kitlesi yeniden yurt hakkını kazanmıştır. Açlık Grevinden boykota, pullamadan çadır direnişine kadar son derece zengin mücadele biçimlerinin uygulandığı bu süreçte, oligarşinin İTÜ Yurdu'nu Kredi Yurtlar Kurumu denetimine alarak faşistlere peşkeş çekmek gibi her türlü oyunun bozulması başarılmıştır. 1978-79 öğrenim yılı başında açılan yurttaki İTÜ öğrencilerine öncelikli kontenjan hakkı tanınmıştır.

Maçka'da asıl olarak İTÜ öğrencilerinin kaldığı bu yurt, doğal olarak Dev-Genç denetimindedir ve kültürel, sosyal, sportif etkinliklerinin yanında, İTÜ'de ve çevresindeki anti-faşist mücadelenin gelişiminde önemli roller üstlenmiştir. Faşistler burayı da birkaç kez bombalamaya, kurşunlamaya çalışmışsa da başarılı olamamışlardır.

SONSÖZ

Ezilen sömürülen emekçi halkımıza olan inançla, milyonlarca emekçinin kanı, alinteriyle ayakta duran sömürü düzenine olan kinle, öfkeyle, en güzel dünyayı kurmak için verilen kavgada dökülen kanlarıyla, canlarıyla yazılan onurlu gençliğimizin bu tarihi, bugün de yine tüm sömürücülerin, zalimlerin, zorbaların ve hainlerin, ikiyüzlülerin, korkakların hedefi durumundadır... Bu onurlu tarihi unutturmak, karalamak isteyen oligarşinin ve çarpıtarak sahiplenmek isteyen oportünizm ve revizyonizmin hedefi durumundadır.

Oligarşi bu konuda bir sınıf düşmanı olarak açık oynuyor, tavrını net koyuyor. Bu nedenle yadırganacak bir tarafı yok. Oysa revizyonizm ve oportünizm tam bir ikiyüzlülük, sahtekarlık örneği sergiliyor. Tarihi yeniden yazıyorlar. Devrimci olan herşeyin karalandığı, gelişmenin asıl dinamiklerinin saklanıp arka plana itildiği bir karşı tarih yazarak, bu tarih üzerine oturmak istiyorlar.

Bir yandan “*anarşizm*”, “*terörizm*”, “*maceracılık*” diyerek bu tarihin yaratıcıları karalanırken, diğer yandan “*gençliğin şanlı mücadelesi tarihi*” diye çılgınlıklar atmaktan geri durmuyorlar.

Sanki bu tarihi, emperyalizme karşı, oligarşiye karşı, faşist çetelere karşı kanlarını dökenler değil de “*Maocu Bozkurt, Sosyal Faşist*” diye birbirine saldırırken onlar yazmışlardı.

Sanki, bu tarihi “*devrimcilik*” adına döktükleri devrimci kanlarıyla yazmışlardı.

Sanki, bu tarihi, oligarşiye yazdıkları doğrudan ya da dolaylı ihbar mektuplarıyla yazmışlardı.

Sanki, bu tarihi, faşist terör her yeri sarıp halkı tehdit ederken, saklandıkları kuytu köşelerde yazmışlardı...

Oysa bu tarihin sayfaları özverili, diş diş bir mücadeleyle ve onurla yazılırken, onların hiçbiri yoktu ortada. Aslında yok demek doğru değil, vardılar ama, bulunmaları gereken yerde değildiler. Ağzlarından düşürmedikleri “devrimci”, “Marksist-Leninist” sözlerinin gerektirdiği sorumluluğu -pratikte- hiçbir zaman göstermedikleri için yoktular arenada... Tam tersi bir yerde, bu tarihi yazanlara dergi, gazete köşelerinde çamur atmakla meşguldüler.

1960’larda, ‘70’lerde yaşananlar bugün yine sahneye konmak isteniyor. Verilen mücadeleyi, yazılan tarihi tüm özünden soyutlayıp sahiplenebilecekleri “sahipsiz” bir tarih yaratma çabaları bugün yine gündemde.

Sahipsiz bir tarih, boş bir meydan yaratmak için, oligarşiyle aynı cepheden saldırılar giderek artıyor, şiddetleniyor, “*anarşist*”, “*terörist*”, “*maceracı*” kavramlarını oligarşiyle oportünizm ve revizyonizm aynı anlamda kullanıyor. Önce devrimcileri bu şekilde mahkum(!) edecekler, sonra da mahkum(!) olanların peşinden gidenleri kolayca kendi yanlarına çekecekler... Dev bir potansiyel hazır duruyor ve bu fırsatın son şansları olduğunu çok iyi biliyorlar.

Hiç adları-sanları duyulmamış, ne oldukları belli olmayan bir takım insanlar çıkıyor, geçmiş adına fetvalar veriyor, “*aman*” diyorlar, “*sakın*” diyorlar, “*biz geçmişte ayaklarımız havada uçuyorduk, hayalciydik, aklımız başımıza ancak yeni geldi(!) sakın olun, meşru temelden ayrılmayın, anarşi ve teröre baş vurmayın*”

diyorlar. Bunları diyenler oligarşinin safında değil, sol saflardaki oportünist ve revizyonistlerdir. Gerçek anarşinin ne olduğunu ve ülkemizde gerçek anarşistlerin bulunmadığını, bugün ülkede “terörist” nitelemesinin kimler için kullanıldığını bal gibi bilenlerin, “anarşist” ve “terörist” diye kimleri kastettiği açık değil mi? Bunlar yetmedi, oligarşiye akıl vermeye başladılar. Örneğin sol içi çatışmaları yaratmasıyla, kışkırtmasıyla, muhbirliğiyle, “paye” almış ve geçmişte soldan tecrit olmuş PDA burjuva milliyetçileri, bir küçük burjuva reformistini şöyle konuşturuyor: *“Bizde 1968 yılında bir üniversite reformu yapılışaydı ne kaybederdi toplum? Hiçbir şey, tersine birşeyler kazanırdı. Öğrenci hareketleri uysallaşardı.”* (Demir Özlü, “Saçak” dergisi, Ekim 1986)

Toplumsal kesimlerinden birini (gençliği), sınıflar mücadelesinden bir reform yoluyla dıştılamayı öneren reformistlerin, bu konudaki hayalcilikleri bir yana, “uysallaşan” bir gençliği kendi “uysal” mücadelelerinde eritmek istemeleri, oligarşiye işbirliği teklifinden başka ne anlama gelir? Gençliğin akademik-demokratik taleplerini, reform isteklerini savunmak başka, bu reformlar yoluyla gençliği sınıflar mücadelesinden dıştılamayı önermek ve burjuvaziden medet ummak başka...

Kaldı ki, bunlar yeni söylenmiş sözler de değil. CHP’nin bir bakanı aynı önermeleri 1974’de yapıyordu: *“Nasıl ki işçi hareketleri, kendilerine rejim içinde etkili olmalarını sağlayacak yasal bir takım haklar (grev ve toplu sözleşme gibi) tanındıkça şiddetten uzaklaşıp rejimin bir parçası haline gelirlerse, karar alma mekanizmalarına katılabilmeleri için kendilerine bir takım yasal olanaklar sağlandığında, öğrenci hareketlerinin de aynı çizgiyi izlemeleri beklenmelidir.”* (A. Tancır Kışlalı, Öğrenci Ayaklanmaları, syf: 113)

Evet, görüldüğü gibi revizyonizm yıllardır aynı şeyleri tekrarlıyor. Yani gençlik toplumun sorunlarıyla ilgilenmemeli,

sadece akademik sorunlarıyla ilgilenmeli, kesinlikle şiddetten (yani sınıflar mücadelesinden) kaçınmalıdır.

Oligarşi de aynı şeyleri söylüyor. Tek farkı bu işi biraz da zorla dayatıyor olması. Oportünizm, revizyonizm ve reformizm ise bu işi, “uygar ve ince” yöntemlerle -ikna ederek- sağlamaya çalışıyorlar.(*)

Oysa hiçbir demokratik hakkın olmadığı, baskı ve zorun temel yöntem olduğu, ana baba ve yakınlarının en aşağılık, en vahşi sömürü ve baskılara uğradığı ülkemiz gençliğinin bunları bildiği halde, şanlı bir tarih ve büyük bir mücadele geleneğine sahip olduğu halde, salt ekonomik-demokratik sorunlarla uğraşması ve uysallaşması, sınıflar mücadelesinin dışına çıkması mümkün mü?

Kendisinin diz boyu olan sorunları bir yana, ülkesini emperyalistlere peşkeş çeken vatan hainlerini, faşist baskı ve katliamları gördükçe, yenilikten yana, zulme-zorbalığa karşı dinamik bir güç, ülkesinin, halkının sorunlarına kafa yoran bir aydın olarak bunlara seyirci kalması mümkün mü?

“*Daha çocuksun*” diyorlar, “*gençsin*” diyorlar, “*bu işler büyüklerin işleri*” diyorlar, “*ekmeğini eline al sonra bu işlerle uğraş*” diyorlar, “*önce kendini kurtar, sonra toplumu kurtarırısın*” diyorlar... diyorlar...

Ve sonra da; “*iş-güç sahibi adamsın*” diyorlar, “*bu yaşta bu işlerle uğraşmaktan utanmıyor musun*” diyorlar, “*kendini kurtarmışsın ya, boş ver*” diyorlar, “*evinde karın-çocukların, elinde ekmeğin var, sana ne*” diyorlar, yıllardır böyle diyorlar ama boşuna...

(*) Kimbilir belki de ellerinde güç olmadığından böyle “uygar ve ince” olmak zorundalar. Türkiye’de panzerlerin gecekondlu yıkımında ilk “denenmesi” CHP hükümeti döneminde oldu. Bunların pek bir farkı olacağını sanmıyoruz.

“Anarşist” diyorlar, *“terörist”* diyorlar, *“maceracı”* diyorlar, *“gençlik heyecanı”* diyorlar, *“çocukluk hastalığı”* diyorlar... Yıllardır böyle diyorlar ama bunlar da boşuna...

Nasıl boşuna olmasın ki?

1968’lerden beri bu ülkenin meydanlarına, sokaklarına bir damga vurulmuş; üzerini kazıyorlar, kazıyorlar, kirletmeye çalışıyorlar, bir türlü çıkmıyor, kirlenmiyor. Bu damga, Dev-Genç’tir.

Nasıl boşuna olmasın ki?

1968’lerden beri bu ülkede, duvarlara yazılan her yazıda, kavganın ortasında dalgalanan her pankartta, boğazlarını yırtarcasına fırlayan haykırışların her titreşiminde, değişmeyen iki sözcük var: **Dev-Genç**. Ülkemiz gençliğinin mücadeleci örgütü: **Dev-Genç**...

Nasıl boşuna olmasın ki?

Tüm sömürücülerin, tüm zalimlerin, tüm ikiyüzlü hainlerin uykularını kaçıran bir karabasan var: **Dev-Genç**. Ne kadar kabul edilmek istenmese de, yok sayılsa da, açık bir gerçek...

Dev-Genç; sömürüye, baskıya karşı çıkan her devrimci, yurtsever gencin pırıl pırıl, daha güzel bir dünya özlemiyle dolu yüreğindedir. Onu oradan kimse söküp atamadı, atamayacaktır!

Bir DEV-GENÇ'imiz var!...

Ezilen, sömürülen,
baskı altında tutulan
halkların yanında
mücadele eden.

Bir DEV-GENÇ'imiz var!...

1968'lerde yoksul
köylüyle birlikte
toprak işgalinde,
Dolmabahçe'de denize
dökülen Amerikan
bahriyelerinin peşinde
işgal-boykot ve
forumlarla demokratik
üniversite kavgasında
ve işçinin grevinde,
sokaklara sığmayan
yürüyüşlerinde
en önde olan.

Bir DEV-GENÇ'imiz var!...

'73'lerden '80'lere
faşist devlet terörüne karşı
dişe diş mücadele
görevlerini canla
başla yerine getiren.

Selam olsun
hiçbir koşulda
ülkesini ve geleceğini
faşizmin kanlı ellerine
terk etmeyen DEV-GENÇ'e!

Ve selam olsun,
üniversite bahçesinde,
1 Mayıs meydanında,
fabrika önünde, gecekonduda
yürekleriyle savaştan
DEV-GENÇ'lilere!

Gurur duyuyoruz.
Yaşasın DEV-GENÇ,
Yaşasın DEV-GENÇ'liler!